

Begroting 2023

Inhoudsopgave

Begroting 2023.....	1
Inhoudsopgave.....	3
Inleiding.....	4
Programma's Binnenstad, Duurzaamheid en Jeugd.....	9
Programma Binnenstad.....	9
Compacte Binnenstad.....	9
Bezoekers Binnenstad.....	11
Versterking Binnenstad.....	12
Programma Duurzaamheid.....	13
Energie.....	14
Water & groen.....	17
Duurzamere productie en consumptie.....	18
Programma Jeugd.....	19
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning.....	20
Bestuur.....	21
Publiekszaken.....	21
Financiën.....	22
Beleidsveld 1 Veiligheid.....	23
Integrale Veiligheid.....	24
Fysieke veiligheid.....	25
Beleidsveld 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat.....	27
Economische bereikbaarheid.....	28
Stedelijke omgeving.....	29
Duurzaam & Innovatief.....	30
Beleidsveld 3 Economie.....	33
Aantrekkelijk gemeente voor bedrijven / regionaal werkgelegenheidscentrum.....	33
Beleidsveld 4 Onderwijs.....	38
Onderwijs.....	39
Beleidsveld 5 Sport, Cultuur en Recreatie.....	41
Sportbeleid en -accommodaties.....	42
Cultuur, recreatie en openbaar groen.....	44
Beleidsveld 6 Sociaal Domein.....	46
Integrale aanpak sociaal domein.....	47
Sociale veerkracht.....	48
Waalwijkers zijn gezond.....	49
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en Milieu.....	52
Volksgezondheid en Milieu.....	53
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	56
Volkshuisvesting.....	56
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	58
Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten.....	61
Overhead.....	63
Paragrafen.....	64
Inleiding.....	64
Paragraaf Lokale heffingen.....	64
Paragraaf Weerstandsvermogen en risico beheersing.....	70
Weerstandsvermogen.....	70
Risicokaarten.....	78
Paragraaf Wet Open Overheid.....	96
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	97

Paragraaf Financiering (en treasury)	109
Paragraaf Bedrijfsvoering	113
Informatie	113
P&C/IC/Inkoop.....	114
HRM & Communicatie	115
Rechtmatigheidsverantwoording 2023 College van B&W	117
Gedragcode integer handelen	118
Paragraaf Verbonden partijen 2023.....	119
Gemeenschappelijke regelingen	119
Vennootschappen en Coöporaties	125
Stichtingen en Verenigingen	130
Paragraaf Grondbeleid.....	130
Paragraaf voortgang ombuigingen	135
Financiële Begroting	139
Kerngegevens	139
Begrotingen 2023-2026 op hoofdlijnen	141
Begrotingsbeeld na kaderstellend debat en Meicirculaire 2022, met technische aanpassingen begroting 2023	141
Mutaties beleidsreserve 2023-2026 vanuit coalitieakkoord	142
Toetsingskader van de Provincie Noord-Brabant voor de begroting 2023	143
Tarieven	144
Autorisatie door de raad van de begroting 2023	145
Begroting 2023 naar taakvelden.....	145
Overzichten van lasten en baten.....	147
Bezittingen en vermogen.....	163
EMU gegevens	169
Overige informatie.....	170

Inleiding

Algemene informatie Programmabegroting 2023

Algemeen

Op 16 maart 2022 zijn gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Daarna is een nieuw college gevormd en is het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen werken aan de toekomst" gepresenteerd. Over dat akkoord heeft de raad op 14 juli 2022 een kaderstellend debat gevoerd.

In vervolg hierop is de nu voorliggende programmabegroting 2023 van de gemeente Waalwijk samengesteld. Deze begroting is gebaseerd op:

- de structurele doorwerking van het Voorjaarsbericht 2022 (raad 7 juli 2022),
; <https://waalwijk.begrotingsapp.nl/voorjaarsbericht-2022-> ;
- de in het coalitieakkoord 2022-2026 opgenomen financiële vertaling van de voorstellen (raad 14 juli 2022),
<https://waalwijk.notubiz.nl/document/11641144/1/Bijlage+Coalitieakkoord+2022-2026+gemeente+Waalwijk> ;
- de uitkomsten van de meicirculaire 2022, zoals nader toegelicht in raadsinformatiebrief 047-22 (van 28 juni 2022), <https://waalwijk.notubiz.nl/document/11642094/2> ;
- de financiële effecten van alle raadsbesluiten tot augustus 2022;
- de opgenomen bepalingen uit de Nota van Uitgangspunten begroting 2023 (raad 9 juni 2023,
<https://waalwijk.notubiz.nl/document/11419239/1/Bijlage+Nota+van+uitgangspunten+2023>).

Pas nadat het coalitieakkoord is opgesteld, zijn de resultaten van de meicirculaire 2022 bekend geworden, Het financieel beeld is daarmee fors verbeterd en dat blijft ook zo na het technisch samenstellen van deze Programmabegroting 2023. Voor het college aanleiding om onderwerpen uit het coalitieakkoord nog eens te bezien en te komen met een actualisering van de begroting 2023. In de Nota van Uitgangspunten voor de begroting 2023 is immers bepaald dat indien het college andere voorstellen in de begroting wenst op te nemen, deze ten behoeve van de begrotingsvaststelling separaat aan de raad voorgelegd en nog niet verwerkt in de begroting. Aan deze actualisering is ook een formele (1e) begrotingswijziging 2023 verbonden. Zowel actualisering van de begroting 2023 als de bijbehorende 1e begrotingswijziging 2023 worden separaat maar wel gelijktijdig aan de begrotingsstukken toegevoegd.

De programmabegroting 2023 komt wat betreft opzet en inhoud in hoofdlijnen overeen met die van de begroting 2022.

Mede op basis van de motie bij de jaarrekening 2021 (op basis van aanbevelingen van de accountant) en het coalitieakkoord 2022-2026 zijn wel reeds enkele aanpassingen doorgevoerd. De belangrijkste punten zijn:

- De automatische doelenbomen zijn geactiveerd in de rapportage, waardoor per thema binnen de programma's en beleidsvelden eenvoudig de doelstellingen, en eventuele maatregelen, kunnen worden geraadpleegd.
- Het programma Jeugd is toegevoegd, zodat in de tussentijdse rapportages en jaarrekening 2023 over de voortgang wordt gerapporteerd.
- De opgenomen maatregelen zijn alleen relevante activiteiten uit het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen werken aan de toekomst' (of toezeggingen bij de behandeling ervan).
- De indicatoren zijn in een afzonderlijke rapportage geplaatst, waarbij het de bedoeling is dat deze rapportage continu kan worden bijgewerkt door de verantwoordelijke teams.

Leeswijzer

De begroting 2023 begint met het hoofdstuk Inleiding, waarin de bestuurlijke en financiële hoofdlijnen worden beschreven. Daarna volgt de beleidsmatige toelichting op de programma's Binnenstad, Duurzaamheid en Jeugd en de 8 beleidsvelden. Daarin wordt het volgende toegelicht:

Beleidsbegroting

- Ambitie;
- Doelstellingen per thema (Wat willen we bereiken?);
- Maatregelen (Zo gaan we dat doen).

Dit wordt bij de 8 beleidsvelden aangevuld met:

- Wat mag het kosten?;
- Belangrijkste kaders;
- Verbonden partijen.

Paragrafen

Het tweede gedeelte van de begroting bestaat uit een toelichting op de 8 paragrafen. Deze paragrafen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente, beheersmatige aspecten en risico's. Wij hanteren de door de BBV voorgeschreven paragrafen. Ten opzichte van de programmabegroting 2022 is de paragraaf Wet Open Overheid toegevoegd. Binnen de paragraaf Bedrijfsvoering zijn de onderdelen Rechtmatigheidsverantwoording 2023 College van B&W en Gedragscode integer handelen toegevoegd.

Financiële begroting

De begroting 2023 wordt afgesloten met de financiële begroting waarin u het volgende terugvindt:

- Kerngegevens;
- Begrotingen 2023-2026 op hoofdlijnen;
- Autorisatie door de raad van de begroting 2023;

- Begroting 2023 van taakvelden;
- Overzichten van lasten en baten;
- Bezittingen en vermogen;
- EMU gegevens;
- Overige informatie.

Alle relevante indicatoren voor deze begroting 2023 kunt u vinden in het document Waalwijk-in-cijfers

Financiële hoofdlijn

Sinds 2019 is de begroting volledig in digitale vorm; ook deze Programmabegroting 2023. Het is de eerste begroting die wij als college in deze bestuursperiode aanbieden aan de gemeenteraad van Waalwijk.

Gelet op de digitale vorm van de begroting, via de begrotingsapp, willen wij u enkele punten ter verduidelijking toelichten. Ook in deze begroting 2023 is zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanbevelingen vanuit het rapport van de Rekenkamercommissie "Inzichtelijkheid van de Programmabegroting". Hieruit is onder andere naar voren gekomen dat we de acties voortkomend uit het coalitieakkoord beter moeten verbinden in de reguliere begrotingen. De maatregelen die verband houden met het coalitieakkoord hebben In deze inleiding brengen wij specifiek de volgende vier onderwerpen onder uw aandacht:

1. Opbouw begroting 2023 met als vertrekpunt het Voorjaarsbericht 2022

In deze Programmabegroting 2023 zijn de effecten van de raadsbesluiten tot en met 14 juli 2022, van het coalitieakkoord 2022-2026 en van de Meicirculaire 2022 verwerkt. Verder is de begroting in technische zin samengesteld, mede gebaseerd op de door uw raad op 9 juni 2022 vastgestelde Nota van Uitgangspunten voor de samenstelling van de begroting 2023. De begroting wijkt iets af van het financieel beeld dat na de meicirculaire 2022 aan uw raad is gepresenteerd.

In de tabel wordt het effect van de incidentele baten en lasten voorafgaand aan de begroting 2023 er bij geteld, omdat de incidentele baten en lasten bij de begroting 2023 opnieuw worden bepaald (zie tabel onder 2. Begrotingspositie met structurele baten en lasten).

bedragen x € 1.000 / V = voordeel / N = nadeel	2023	2024	2025	2026
Voorjaarsbericht 2022	N 120	V 331	V 870	V 606
Coalitieakkoord 2022-2026	N 1.285	N 1.910	N 1.975	N 1.975
Effecten Meicirculaire 2022 uit raadsinformatiebrief 047-22	V 4.481	V 6.913	V 9.582	V 3.968
Na Meicirculaire 2022	V 3.076	V 5.334	V 8.477	V 2.764
Technische aanpassingen samenstelling begroting 2023:	N 593	N 198	V 259	V 161
Programmabegroting 2023: Financieel beeld 2023 - 2026	V 2.481	V 5.136	V 8.736	V 2.926

Bij: terugdraaien effecten incidentele baten en lasten	V 701	V 721	V 720	V 720
Waarvan toevoeging aan algemene reserve in 2023	V 3.182			
Begrotingssaldo na bestemming (gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten)	0	V 5.857	V 9.456	V 3.646

Technische aanpassingen samenstelling begroting 2023

De nu voorliggende programmabegroting 2023 wijkt iets af van het beeld dat in raadsinformatiebrief 047-22 (d.d. 28 juni 2022 n.a.v. meicirculaire 2022) aan de raad is gepresenteerd. Dat komt omdat zoals gebruikelijk een aantal technische aanpassingen in de begroting is verwerkt. Dit geeft altijd verschillen, die ook per jaar anders kunnen zijn. Dit betreft de volgende onderwerpen:

- bijstellingen van de effecten indexering lonen en prijzen;
- wijzigingen in de doorbelasting naar producten (naar aanleiding van te besteden uren);
- herberekening van kapitaallasten investeringen;
- bijstellen van te betalen rente uitstaande leningen;
- doorwerking van technische aanpassingen op reserves en op de voorzieningen afvalstoffenheffing en rioolrechten

In bovenstaande tabel zijn de effecten van deze wijzigingen verwerkt:

2. Begrotingspositie met structurele baten en lasten

In de financiële begroting is een overzicht vermeld dat inzicht geeft in alle incidentele baten en lasten en een opstelling gemaakt die leidt tot de begrotingspositie op structurele baten en lasten. Onderstaand overzicht is opgesteld volgens de door de commissie BBV vastgestelde notitie van structurele baten en lasten en de nadere richtlijnen uit 2021 van de Provincie Noord-Brabant.

De begrotingspositie op structurele baten en lasten eindigt met de volgende resultaten:

<i>bedragen x € 1.000 / V = voordeel / N = nadeel</i>	2023	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten	N 2.002	V 1.946	V 6.488	V 1.546
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	V 5.183	V 3.911	V 2.968	V 2.100
Begrotingssaldo na bestemming	V 3.182	V 5.857	V 9.456	V 3.646
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	N 808	N 991	N 838	N 449
Structureel begrotingssaldo	V 2.374	V 4.866	V 8.618	V 3.197

Een nadere specificatie met toelichting van de incidentele baten en lasten is opgenomen in het hoofdstuk Financiële begroting onder de overzichten van lasten en baten.

3. Verloop van de beleidsreserve 2021-2026

In de vorige raadsperiode 2018-2022 is een beleidsreserve gevormd vanuit de algemene reserve. De afgelopen jaren zijn diverse voorstellen uit die reserve gedekt en enkele posten lopen nog door in 2022.

Naar aanleiding van het coalitieakkoord 2022-2026 zijn opnieuw middelen vanuit de algemene reserve aan de beleidsreserve toegevoegd. Per 1 januari 2022 was de stand van de beleidsreserve € 2.528.972.

De beleidsreserve biedt dekking aan nieuw beleid met een incidenteel karakter.

Op basis van de voorliggende begroting kan het volgende beeld worden gegeven (bedragen x € 1.000):

Stand beleidsreserve per 1 januari 2022	2.529
Beoogde onttrekkingen 2022	-2.479
Prognose stand per eind 2022 (Tilburg University 2023 + 2024 € 25.000 per jaar)	50
Stortingen 2023-2026 in beleidsreserve n.a.v. coalitieakkoord 2022-2026	5.074
Onttrekkingen 2023	-1.944
Onttrekkingen 2024	-1.505
Onttrekkingen 2025	-1.175
Onttrekkingen 2026	-500
Resteert per 31-12-2026 (prognose)	0

De onttrekkingen aan de reserves in de periode 2023-2026 zijn in de financiële begroting toegelicht.

4. Behandelingsprocedure begroting 2023

Informatieavond (mondelinge toelichting op de Programmabegroting 2023)	6 oktober 2022
Gespreksavond (inwoners kunnen deze avond reageren op de begroting)	13 oktober 2022
Raadsvergadering begroting	10 november 2022

Vaststelling van de begroting is voorzien op donderdag 10 november 2022.

Waalwijk, 27 september 2022,
het college van Waalwijk

Raadsbesluit vaststelling begroting

Vastgesteld door de Raad van de gemeente Waalwijk in zijn openbare vergadering van 10 november 2022.

De Raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

Programma's Binnenstad, Duurzaamheid en Jeugd

Ambitie

In 2016 is programmatisch werken opgestart als instrument om opgavegericht te kunnen werken. Wij vinden programmamanagement hiervoor een krachtig instrument. Gezien de grote opgaven zijn we doorgeshaan met het programmamanagement voor Binnenstad en Duurzaamheid. In het huidige coalitieprogramma 2022-2026 is afgesproken om ook een programma Jeugd op te starten in 2023.

Naast een programmamanager heeft elk programma een ontwikkelbudget ter beschikking. Daarnaast is voor de programma's een uitvoeringsbudget gereserveerd waaruit uitvoeringsmaatregelen op basis van concrete plannen kunnen worden gedekt.

Alle relevante indicatoren betreffende deze paragraaf vind u in: Waalwijk-in-cijfers/programma/programma-binnenstad-duurzaamheid-en-jeugd

Programma Binnenstad

Ambitie

Onze ambitie is een aantrekkelijke binnenstad. In onze strategische visie Waalwijk 2025 en in het huidige coalitieprogramma is de binnenstad genoemd als een van de prioriteiten. Om daar richting aan te geven is een Centrumvisie opgesteld vanuit het eerder opgestelde Position Paper Waalwijk-centrum uit 2016.[1] Daarin is een analyse gemaakt van de ontwikkelingen binnen het centrum van Waalwijk en zijn, samen met de stakeholders, opgaven geformuleerd voor de centrumvisie en speerpunten benoemd die in de toekomst van belang zijn:[2]

1. Overeenstemming en draagvlak over opgave bij alle betrokken partijen
2. Opstellen korte- en langetermijnstrategie
3. Rol betrokken stakeholders bepalen voor toekomstige ontwikkeling marktpartijen

Deze speerpunten zijn meegenomen en verder uitgewerkt in de Centrumvisie Waalwijk 2017. De vastgestelde centrumvisie is de basis voor het programma Binnenstad. De Centrumvisie geeft de koers aan met een realistische ambitie: het transformeren van de binnenstad tot een toegankelijke en aantrekkelijke plek voor ontmoeting en vermaak. De Centrumvisie bestaat uit vier pijlers:

1. Een compacter centrum in zowel aanbod als vierkante meters
2. Betere samenwerking met stakeholders
3. Aantrekken meer bezoekers
4. Thema schoen & leer zichtbaarder maken

Deze vier pijlers (strategische doelstellingen) zijn in de begroting 2023 verdeeld naar 3 thema's: compacte binnenstad, bezoekers binnenstad en versterking binnenstad. De onderliggende 9 doelstellingen zijn, waar het kan, SMART geformuleerd en verdeeld naar de 3 thema's.

De belangrijkste kaderstellende notities zijn:

- [1] Zie Position Paper Waalwijk-centrum 2016.
- [2] Zie Centrumvisie Waalwijk 2017 en Addendum
- Waalwijk stadscentrum: stedenbouwkundig masterplan

Compacte Binnenstad

Doelstellingen

D.001 | Winkeloppervlak is tot 30.000 m² gedaald in 2025 (peildatum 2017)

We streven naar een compacter centrum, waar minder leegstand is en de overgebleven ruimte tevens optimaler gebruikt wordt. Er is al zo'n 2.500m² uit de markt genomen. Het aantal transformatieplannen (in verschillende stadia van voorbereiding) groeit. Het concrete resultaat daarvan is uiteraard onder meer sterk afhankelijk van toekomstige marktontwikkelingen en doorlooptijden van procedures maar de doelstelling komt in zicht.

Maatregelen

CP22 26|BS D.010 Herontwikkeling winkelcentrum De Els

De transformatie van de binnenstad is in volle gang. Belangrijk aspect bij de toekomst van het centrum is het functioneren van overdekt winkelcentrum De Els. De Els kampt op dit moment met grote leegstand. In de centrumvisie 2017 is aangegeven dat een planmatige ontwikkeling van de Els voorstelbaar is.

Vanaf 2020 zijn verschillende ontwikkelaars bezig met het opstellen van een integraal stedenbouwkundig plan. Door complexiteit in ruimtelijke opgave en grote (financiële) belangen, is dit een uitdagend traject.

Doelstelling is om in 2023 een eerste integraal stedenbouwkundig schetsmodel op te leveren. Op basis hiervan kan een intentieovereenkomst gesloten worden en vervolgonderzoek plaatsvinden.

Doelstellingen

D.002 | In 2025 zijn er 100 woningen toegevoegd in de binnenstad (peildatum 2017)

Het aantal woningen in de CBS-wijk 'centrum' is met 348 toegenomen van 2.314 in 2017 naar 2.662. Een deel van deze woningen is ook gerealiseerd in het voormalige winkelgebied als gevolg van transformaties.

Er lopen sinds 2017 circa 30-40 transformatieprojecten in verschillende stadia van voorbereiding/vergunningverlening. Grote ontwikkelingen betreffen o.a. De Els en de Gedempte Haven. Die zijn samen goed voor mogelijk 400 extra woningen. In totaal betreft het voor circa 600-700 woningen aan plannen. Het begeleiden van dit soort transformatievragen vergt aandacht vanuit het programma en legt blijvend druk op de beschikbare ambtelijke capaciteit.

Doelstellingen

D.003 | Leegstand is gedaald tot 5 à 7% in 2025 (peildatum 2017)

Deze (ambitieuze) doelstelling ligt op het niveau van wat onder stabiele economische omstandigheden werd/wordt gezien als noodzakelijke frictieleegstand. Zogezegd de minimaal benodigde ruimte om nieuwvestiging en verplaatsing te kunnen faciliteren in goede tijden. Medio 2021 was de leegstand afgerond nog zo'n 15%. De afname van de leegstand heeft doorgezet tot circa 11% van het winkelvloeroppervlak (wvo) in de eerste helft van 2022.

We werken met ondernemers en vastgoedeigenaren aan een compacter centrum in aanbod en meters. Daarbij wordt de retailfunctie van verschillende panden in de uitlopers van Grotestraat en Stationsstraat (in de centrumvisie bestempeld als gemengd centrummilieu) omgezet naar wonen. Naast een groter en gevarieerder aanbod van woningen draagt dit ook bij aan betere verblijfs- en belevingswaarde. In lijn daarmee wil gemeente Waalwijk ook

medewerking verlenen aan de herpositionering/transformatie van De Els waarbij ook retailmeters uit de markt worden genomen en woningen worden toegevoegd.

Bezoekers Binnenstad

Doelstellingen

D.004 | Supermarktaanbod is met 1800 m2 gestegen in 2025 (peildatum 2017)

De dagelijkse boodschappenfunctie van het centrum moet worden versterkt. Een supermarkt heeft bovendien een grote aantrekkende werking op bezoekers. Traffic die van essentieel belang is voor De Els en in het verlengde daarvan het (economisch) functioneren van het totale centrum. Realisatie van deze doelstelling is afhankelijk van de plannen voor herpositionering van De Els waar momenteel aan wordt gewerkt.

Doelstellingen

D.006 | Aantal bezoekers centrum stijgt (peildatum 2017)

De cijfers met betrekking tot passanten tonen tot 2019 een gematigd positief beeld. Uiteraard zijn dit momentopnames en waren op het moment van schrijven eventuele structurele effecten van Corona op de passantenstroom nog niet in te schatten. Meer in detail is het effect van lokale maatregelen lastig te duiden zonder mogelijkheden voor realtime dataverzameling. Vanzelfsprekend zijn de inspanningen genoemd onder alle doelstellingen van het programma Binnenstad uiteindelijk gericht op (resultaten die in) optimalisatie van het aantal centrumbezoekers.

Er worden geen continue bezoekersmetingen gedaan, dus we zijn afhankelijk van het (twee)jaarlijkse meetmoment van Locatus. Vanwege COVID-maatregelen zijn de bezoekersaantallen over 2020 en 2021 niet representatief.

Maatregelen

CP22_26|BS D.002 Een van de bewaakte fietsenstallingen blijft langer open

Met de contractpartner Baanbrekers wordt bekeken op welke manier binnen het huidige contract invulling gegeven kan worden aan de gewenste openstellingen. Daarop zal een advies aan het College volgen.

Doelstellingen

D.007 | Horeca oppervlakte stijgt met 500 m2 in 2025 (peildatum 2017)

Deze doelstelling komt met name voort uit het streven om de omschakeling van *place to buy* naar *place to be* mede vorm te geven. Een momentopname medio 2021 toonde een toename van 250 m2. Rekening houdend met de realisatie van het museum en de opening van een grand café op de Markt lijkt de doelstelling in 2022 gehaald te gaan worden. Onder "normale" omstandigheden fluctueert het aantal vestigingen in de horecabranche echter al behoorlijk en wat het effect is van de COVID-pandemie op (middel)lange termijn is onzeker. Vanuit het belang van de horeca voor de verblijfskwaliteit en het genereren van traffic zal hier blijvend aandacht aan worden besteed.

Versterking Binnenstad

Doelstellingen

D.005 | Versterken organisatiestructuur en investeringsbereidheid stakeholders

Per 1 januari 2022 is de BIZ van start. Alle (commerciële) betrokken partijen in de binnenstad zijn daarmee in één organisatie met toegenomen financiële middelen verenigd. Om de ambities uit de Centrumvisie te realiseren zet de gemeente Waalwijk ook in op een betere samenwerking met stakeholders. De verbeteringen en veranderingen in het centrum moeten voor het overgrote deel worden uitgevoerd door particuliere partijen, zoals eigenaren, ondernemers(verenigingen) en ontwikkelaars. Het meerjarenprogramma van de BIZ vormt de basis voor het in cofinanciering oppakken van diverse deelprojecten.

Maatregelen

CP22 26|BS D.003 Onderzoek naar herplaatsing bibliotheek, en de herontwikkeling van voormalig HEMA lokatie

De functie van de bibliotheek verandert van een traditionele 'boekenuitleen' naar een maatschappelijk en cultureel ontmoetingscentrum waar mensen samenkomen, geholpen worden en een breed aanbod cursussen kunnen vinden. Daarom is er vanuit Bibliotheek Midden Brabant de wens uitgesproken om mee te bewegen en de bibliotheek geschikt te maken voor die maatschappelijke ontmoetingsfunctie. Op die manier kan de bibliotheek duurzaam als voorziening worden behouden.

De huidige bibliotheek is te groot. De activiteiten van de bibliotheek zouden geconcentreerd – aangevuld met andere functies – kunnen worden op de begane grond. Hiervoor is een forse verbouwing noodzakelijk. Vanwege zowel de bouwkundige inrichting van het pand als de onderliggende privaatrechtelijke afspraken met de VVE, is zelfstandig gebruik van de eerste etage niet eenvoudig. Reëel scenario is dat deze dan leeg blijft staan. Vanwege de omvang van de ingrepen staan we dus voor de vraag of er verbouwd kan worden of dat een verhuizing op de langere termijn een betere optie is.

Tegelijkertijd werken we aan de transformatie van de binnenstad. In deze transformatie spelen ontmoeten en verblijven een belangrijke rol. Functies zoals die van een bibliotheek kunnen daar een bijdrage aan leveren, als zij op de juiste plek in de binnenstad zitten. De mogelijkheid om de verschillende ontwikkelingen bij elkaar te brengen doet zich voor bij de herontwikkeling van de Hema-locatie.

De verschillende aspecten moeten in 2023 bij elkaar komen. Het is de ambitie om in 2023 een concreet voorstel voor te leggen aan de raad.

Doelstellingen

D.008 | Groenoppervlakte is met 20% gestegen in 2025

Bij de herinrichting van het Marktplaatsplein/Raadhuisplein en het ontwerp voor de (in definitieve vorm) nieuw aan te leggen doorsteek zijn forse stappen gezet. Bij gebrek aan een concrete nulmeting bij de start van het programma, gemeten aan de stelling dat het centrum nagenoeg geheel versteend was, is de doelstelling (zeker als we de aanleg van de stadstuin meenemen) daarmee behaald.

De BIZ Waalwijk Centrum en de gemeente hebben gezamenlijk een project opgestart om kansen voor vergroening in kaart te brengen. Eind 2022/begin 2023 worden concrete plannen verwacht, die de basis vormen voor een gefaseerde uitvoeringsagenda.

Doelstellingen

D.009 | Ambachtelijke bedrijven/ retail schoen- en leer stijgt met 500m² in 2025 (peildatum 2017)

Met de vestiging van diverse bedrijven in de branche tussen 2017 en 2021 is ook deze doelstelling getalsmatig gerealiseerd. Samen met het in 2022 geopende SchoenenKwartier en andere stakeholders (intern en extern) worden zowel economisch als op het gebied van het (door)ontwikkelen van een eigen identiteit wensen en kansen gezien. In onderling overleg wordt dan ook gekeken naar het formuleren van nieuwe doelstellingen en rolverdeling vanuit de overtuiging dat blijvende inzet noodzakelijk wordt geacht.

Maatregelen

CP22 26|BS D.001 In het Kropholler-ensemble voegen we een plek toe voor jonge creatieve start-ups in de nijverheid.

Vanuit het thema Kennis & Talent onderzoeken we of en op welke manier startup's een rol kunnen spelen bij het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het behouden en aantrekken van hoger opgeleiden in de stad. We kijken hiervoor naar mogelijke vestigingslocaties, waarbij ook het Kropholler wordt bekeken.

Programma Duurzaamheid

Ambitie

In de strategische Visie 'Samen werken aan de toekomst' Waalwijk 2025 en het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam vooruit' is het thema Duurzaamheid de "groene" draad. De ambitie is dat Waalwijk in 2043 klimaatneutraal is. Om deze ambitie te realiseren wil gemeente Waalwijk zich duurzaam ontwikkelen en overgaan naar energieneutraal, CO₂-arm en klimaatbestendig Waalwijk.

Op 6 februari 2020 heeft de gemeenteraad de visie Duurzaam Waalwijk 2020 - 2030 en het uitvoeringsprogramma 2020 - 2023 vastgesteld. Dit uitvoeringsprogramma is gekoppeld aan de Visie Duurzaam Waalwijk 2020 - 2030 waarbij de ambities voor 2030 worden beschreven en vormt het samen met de duurzaamheidsmonitor de basis voor het programma Duurzaamheid.

In de Visie Duurzaam Waalwijk 2030 is beschreven dat bijna 50% besparing van de CO₂-uitstoot in 2030 gerealiseerd moet zijn. Om dit te bereiken richt het programma zich op drie pijlers:

1. ENERGIE: Opwekken van duurzame energie en het besparen van energie
2. WATER & GROEN: verbeteren kwaliteit en kwantiteit water & groen
3. Duurzamer maken productie en consumptie.

Deze drie pijlers zijn uitgewerkt in 12 doelstellingen, waar het kan SMART geformuleerd. Het programma Duurzaamheid werkt aan de realisatie van deze doelstellingen.

Energie

Doelstellingen

D.010 | Co2 reductie

In 2020 is de Visie Duurzaam Waalwijk 2030 vastgesteld. Daarmee heeft de gemeenteraad aangegeven dat we ons duurzaam willen ontwikkelen en overgaan naar een energieneutraal, CO2-arm en klimaatbestendig Waalwijk in 2043.

Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden, is het nodig om de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen en om klimaatbestendig en water-robuust te zijn. Er is urgentie in de forse vermindering van de uitstoot van CO2, met het oog op de (aanstaande) klimaatveranderingen. Alle andere broeikasgassen worden teruggerekend naar CO2-equivalenten, waardoor we effectief alleen spreken over het terugdringen van CO2. De ambitie van Waalwijk is CO2 arm te worden en de energie die we verbruiken duurzaam op te wekken. Concreet betekent dit dat we er naar streven dat onze CO2 uitstoot met 49% is beperkt in 2030 ten opzichte van het niveau van 1990 en in 2043 onze CO2 uitstoot nagenoeg nul is.

We doen dit door in te zetten op de opwek van duurzame energie, energiebesparing, meer (en beter) groen, klimaatbestendigheid, circulaire ontwikkelingen, minder afval en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Maatregelen

CP22_26|DZ D.006 We stellen geld beschikbaar als cofinanciering bij het provinciaal project Grote Oogst

Duurzame bedrijventerreinen zijn een belangrijke voorwaarde voor een toekomstbestendige economie en een goed en gezond woon- en vestigingsklimaat. Daarnaast kan de verduurzaming van bedrijventerreinen een substantiële bijdrage leveren aan onder andere de energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. Het project Grote Oogst van de provincie richt zich op 13 terreinen, verspreid over Brabant, waarbij in samenwerking met gemeenten, bedrijven en andere partijen aan de versnelling van de transitie gewerkt wordt. Samen zijn deze terreinen goed voor 65% van het energieverbruik op Brabantse bedrijventerreinen. Het bedrijventerrein Haven in Waalwijk is één van die terreinen. De Waalwijkse bedrijventerreinen kennen een hoge organisatiegraad ondermeer door de aanwezigheid van de Stichting Waalwijk CO2 Vrij en Parkmanagement en de reeds bestaande samenwerking binnen de Green Deal bedrijventerreinen. In 2023 t/m 2025 wordt uitwerking gegeven aan het plan van aanpak Grote Oogst Waalwijk waarvan de gemeentelijke co-financiering (250.000 euro) in november 2022 aan de raad ter besluitvorming wordt/is voorgelegd. In het plan van aanpak staan maatregelen en activiteiten om de transitie op het vlak van energie, warmte, circulariteit en klimaatadaptatie te versnellen. Een actueel thema is bijvoorbeeld de netcongestie, het volraken van het elektriciteitsnetwerk, waardoor (duurzaam opgewekte) energie er niet meer bij kan. Op bedrijventerrein Haven wordt een energyhub onderzocht. Daarin kan bijvoorbeeld energie worden opgeslagen voor later gebruik en worden opwek en gebruik slim op elkaar afgestemd.

De bijdrageregeling Grote Oogst is bedoeld om de uitvoering van deze plannen financieel te ondersteunen in cofinanciering met gemeente en ondernemers en andere stakeholders. Vanuit de provincie is maximaal 250.000 euro beschikbaar mits gemeente en ondernemers/overige stakeholders beiden ook 250.000 euro beschikbaar stellen.

CP22 26|DZ D.007 Als gemeente nemen we het initiatief om zelf windmolens te exploiteren op Haven 8 Oost

In 2023 besluit de gemeenteraad over de voorkeursplaatsingszones. Binnen deze plaatsingszones kunnen ontwikkelaars vergunningsaanvragen indienen. Na vaststelling van de plaatsingszones wil de gemeente, vanuit een private rol, mits passend binnen een voorkeursplaatsingszone, op bedrijventerrein Haven 8 Oost een vergunningsaanvraag indienen voor de ontwikkeling van windturbines. Zij is daarbij uiteraard gehouden aan dezelfde kaders als de overige ontwikkelaars. De wijze waarop de private rol wordt vormgegeven wordt nader uitgewerkt. Daartoe zal worden onderzocht hoe de verhouding van de publiekrechtelijke rol van de gemeente als bevoegd gezag ten opzichte van de privaatrechtelijke rol van de gemeente als ontwikkelaar en grondeigenaar het beste kan worden ingevuld.

Doelstellingen

D.011 | 50% meer duurzame energie opwekken

In 2020 is de kadernota grootschalige Opwek Duurzame Energie door de raad vastgesteld. Hierin is het zoekgebied voor realisatie van wind en zonprojecten gedefinieerd en is vastgesteld dat we met de huidige inzichten 215.500 MWh per jaar aan elektriciteit willen opwekken in 2030 met bewezen technieken (zonnepanelen en wind). Na vaststelling van de kadernota starten we met de uitwerking van de activiteiten die in de kadernota zijn benoemd, ondermeer het starten van het NRD en mer-traject.

Kadernota Grootschalige Opwek Duurzame Energie

Kadernota Grootschalige Opwek Duurzame Energie 5.0

Maatregelen

CP22 26|DZ D.008 We onderzoeken en benutten de mogelijkheden om te participeren in de ontwikkeling van grootschalige energie-opwek aan de westkant van bedrijventerrein Haven.

In 2023 besluit de gemeenteraad over de voorkeursplaatsingszones. Binnen deze plaatsingszones kunnen ontwikkelaars vergunningsaanvragen indienen. Binnen de verwachte voorkeursplaatsingszones aan de westzijde van bedrijventerrein Haven hebben een aantal ontwikkelaars al afspraken over grondposities. We onderzoeken samen met deze ontwikkelaars op welke wijze de gemeente hier zou kunnen participeren in de ontwikkeling van en/of exploitatie van grootschalige opwek. De activiteiten betreffen de uitwerking van de verschillende mogelijkheden voor de gemeente om deel te nemen in projecten van andere initiatiefnemers mede in verhouding tot de publiekrechtelijke rol van de gemeente als bevoegd gezag.

CP22 26|DZ D.009 We gaan zelfstandig uitvoering geven aan onze lokale opgave in de REKS

In 2021 heeft het college het besluit genomen om niet deel te nemen in het regionaal publiek ontwikkelbedrijf. Na dat besluit is de gemeente zelfstandig gestart met het proces om te komen tot realisatie van grootschalige opwek van Duurzame energie en wordt de raad regelmatig op de hoogte gebracht over de voortgang van dit proces.

Doelstellingen

D.012 | Meer energie besparen bij de openbare verlichting

Bij nieuwe aanleg of vervanging van openbare verlichting passen we standaard energiezuinige verlichting, zoals ledverlichting, toe, zodat voldaan wordt aan het SER Energieakkoord. Dat wil zeggen:

- 20% energiebesparing openbare verlichting in 2020 t.o.v. 2013;
- 50 % energiebesparing openbare verlichting in 2030 t.o.v. 2013;
- 40% van de openbare verlichting is in 2020 voorzien van slim energiemanagement;
- 40 % van de openbare verlichting is energiezuinig.

De uitwerking hiervan vindt plaats op basis van de vastgestelde Keuzenotitie Beleidsplan Openbare verlichting 2020 – 2023.

Doelstellingen

D.013 | Energie besparen in de gebouwde omgeving

Eind 2021 vindt besluitvorming plaats over de transitievisie Warmte. Energiebesparing door onder andere isolatie van woningen is hierin een belangrijke speerpunt. De komende jaren gaan we uitvoering geven aan de transitie visie onder andere door het opstellen van buurt-uitvoeringsplannen en het faciliteren van inwoners in hun verduurzamingsplannen. Een belangrijk communicatiemiddel is het in 2021 geopende digitale energieloket.

Doelstellingen

D.014 | Gebouwen van het gasnet af halen

Door het Rijk is besloten dat in 2030 de gaskraan in Groningen volledig dichtgaat en in 2050 in Nederland geen gas meer gebruikt mag worden in de gebouwde omgeving. De verantwoordelijkheid om in de gebouwde omgeving deze transitie op gang te brengen ligt bij de gemeenten.

In de gemeentelijke transitievisie Warmte wordt een tijdspad aangegeven voor die wijken die voor 2030 van het aardgas af gaan. Voor de wijken waarvan de transitie vóór 2030 gepland is, worden in deze visie ook de potentiële alternatieve energie-infrastructuren (all electric, warmtenet etc.) beschreven. Deze worden, na het vaststellen van de transitievisie Warmte, in buurtuitvoeringsplannen nader uitgewerkt.

Maatregelen

CP22 26|DZ D.005 Uitbreiden van de capaciteit Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Om de ambitie om in 2043 CO2 neutraal te zijn te kunnen halen, is het nodig flinke stappen te gaan zetten in het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. Met de stijgende energieprijzen en diverse objecten met forse verbruiken word het ook financieel steeds interessanter deze stappen sneller te gaan nemen.

De hoofdtaak van vastgoed is het beheeren en onderhouden van vastgoed en ondersteunen bij storingen en calamiteiten, dat gaat, ook gezien de huidige markt, vaak met de waan van de dag. Om daarnaast nieuwe projecten in gang te zetten die helpen bij de verduurzaming van het vastgoed doet geen recht aan de ontzettend grote opgave en complexe materie van deze opdracht. We kunnen de grootste stappen nemen met een projectleider die enkel bezig is met het realiseren van dit soort maatregelen.

De adviseur duurzaamheid, de beleidsmedewerker vastgoed en deze projectleider zullen samen optrekken om stappen te zetten in het behalen van de ambitie voor 2043.

Water & groen

Doelstellingen

D.015 | Meer biodiversiteit

In 2030 hebben we ten opzichte van 2019 een toename van 10% gemeentelijk groen gerealiseerd en de biodiversiteit met 5% vergroot. Daar waar mogelijk worden meerder functie in het groen geïntegreerd, zoals waterberging, speelfuncties en wandelpaden. We streven ernaar dat iedere inwoner binnen 300 meter een toegankelijke groenvoorziening heeft.

Doelstellingen

D.016 | Meer groen

In 2030 hebben we ten opzichte van 2019 een toename van 10% gemeentelijk groen gerealiseerd en de biodiversiteit met 5% vergroot. Daar waar mogelijk worden meerder functie in het groen geïntegreerd, zoals waterberging, speelfuncties en wandelpaden. We streven ernaar dat iedere inwoner binnen 300 meter een toegankelijke groenvoorziening heeft.

Doelstellingen

D.017 Hotspots uit de klimaatstresstest oplossen

De ambitie is dat Waalwijk in 2030 de meest urgente stappen uit de stresstest van 2019 uitgevoerd heeft en dat nieuwe ruimtelijke plannen klimaatbestendig worden gerealiseerd.

Maatregelen

CP22 26|8.008 We gaan het Vredesplein vergroenen.

Voor het vergroenen van het Vredesplein is een voorbereidingskrediet van € 75.000 nodig in 2023. Dit bedrag is nog niet beschikbaar. Daarna kan op basis van een nog door de gemeenteraad te verlenen uitvoeringskrediet het vergroenen van het Vredeplein worden voorbereid en uitgevoerd.

Doelstellingen

D.018 | Afstand tot openbaar groen

In 2030 hebben we ten opzichte van 2019 een toename van 10% gemeentelijk groen gerealiseerd en de biodiversiteit met 5% vergroot. Daar waar mogelijk worden meerder functie in het groen geïntegreerd, zoals waterberging, speelfuncties en wandelpaden. We streven ernaar dat iedere inwoner binnen 300 meter een toegankelijke groenvoorziening heeft.

Duurzamere productie en consumptie

Doelstellingen

D.019 | Faciliteren elektrisch vervoer

We faciliteren schone vormen van vervoer. We actualiseren ons laadpalenbeleid van een volgend beleid naar een stimulerend beleid en integreren dit in ons mobiliteitsbeleid.

Doelstellingen

D.020 | Stimuleren lokale deeleconomieën en circulaire economie

Nieuwe of te renoveren gebouwen en woningen worden zoveel mogelijk levensloopbestendig gerealiseerd en gebruikte materialen zijn herbruikbaar. Hierover maken we afspraken met de woningbouwcorporatie, projectontwikkelaars en het bedrijfsleven. We onderzoeken welk instrumentarium hiervoor het meest geschikt is en welke ambities we precies gaan vastleggen.

We faciliteren, in samenwerking met het bedrijfsleven, een online platform dat de materialenstromen van bedrijven in kaart brengt en zoekt naar matches tussen vraag en aanbod. Hierbij kan het gaan om het uitwisselen van materialen, maar bijvoorbeeld ook om energie en mobiliteit.

We stimuleren en faciliteren lokale deel-economieën, zoals de voedselbank, tweedehands markten op het gebied van kleding, sloopafval, speelgoed en organisaties die hergebruik stimuleren door reparatie, verhuur en lease. Daaronder vallen ook stadstuinen, pluktuinen en deeloogstuinen.

Doelstellingen

D.021 | Restafval verminderen

We kennen in onze gemeente (als ook landelijk) nog steeds veel lineaire productieprocessen, waardoor er ook diverse reststromen zijn die we afdanken en niet hergebruiken of recyclen. Hierdoor verspillen we schaarse grondstoffen en vernietigen we waarde. Ons huishoudelijk afval wordt gescheiden aangeboden. Toch belandt nog ca. 100 kilogram huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in de verbrandingsoven. Onze ambitie is om de hoeveelheid restafval sterk terug te brengen en een verdere daling van de hoeveelheid restafval door te zetten.

Maatregelen

CP22_26|DZ D.004 We streven naar het behalen van de landelijke afvalnormen

Helaas belanden nog steeds veel waardevolle grondstoffen bij het restafval. Dat is zonde! Want alles wat onze inwoners in de grijze container doen, gaat de verbrandingsoven in. Daarom willen we de hoeveelheid restafval flink verminderen. De eerste stap hebben we in 2015 gezet. We legen de grijze container nog maar één keer in de vier weken. De hoeveelheid restafval is daarmee al flink gedaald, maar we zijn er nog lang niet. Om te bepalen wat de volgende stap wordt, gaan we – op verzoek van de raad – een aantal afvalproeven doen.

Eind 2021 heeft de gemeenteraad dan ook ingestemd met de nota 'Afvalproeven t.b.v. Grondstoffenbeleidsplan fase 2' en besloten om een drietal afvalproeven uit te voeren. Het doel van de afvalproeven is het creëren van draagvlak. Inwoners ervaren hoe het is om

bijvoorbeeld een container voor PMD te hebben of hun restafval weg te brengen naar een ondergrondse container. Daarnaast doet de gemeente door middel van de proeven ervaring op over de effecten van de wijzigingen. Denk aan de hoeveelheid restafval, de kwaliteit van gescheiden ingezamelde afvalstromen, de acceptatie door inwoners, de (on)mogelijkheden in de uitvoering en de kosten. De resultaten van de afvalproeven zijn mede bepalend voor de invulling van stap 2 uit het Grondstoffenbeleidsplan.

In twee wijken en bij vijf appartementencomplexen worden gedurende 1 jaar afvalproeven uitgevoerd. We doen de volgende proeven:

- Wegbrengen van restafval naar een ondergrondse container in combinatie met een PMD-container.
- Kleine container voor restafval (140 liter) in combinatie met een PMD container.
- Gescheiden inzameling van GFT-afval in de hoogbouw.

De proeven starten vanaf begin november, en hebben een looptijd van één jaar.

Wat mag het kosten?

De financiën die nodig zijn voor de uitvoering van het programma Duurzaamheid worden door de vakafdelingen in de programmabegroting verantwoord. Tevens is er voor de ontwikkeling van de programma's een budget beschikbaar van € 75.000 per programma en is voor de uitvoering van het programma Duurzaamheid in de begroting voorzien in een reserve van 1 miljoen voor de uitvoering van de extra taken op het gebied van verduurzaming, te weten:

- Regionale energie strategie;
- Grootschalige opwek van duurzame energie;
- Verduurzaming van de huidige woningen;
- Duurzame realisatie van nieuwe woningen;
- Klimaatadaptatie;
- Verduurzaming van gemeentelijk vastgoed;
- Participeren in, en beoordelen van nieuwe innovaties;
- Verduurzaming van industrieterreinen;
- De warmtetransitie;
- De groene agenda.

Daarnaast zoeken we naar financiering door derden in de vorm van subsidies.

Programma Jeugd

Ambitie

We willen dat alle kinderen in Waalwijk gezond, veilig en prettig kunnen opgroeien. Wij willen onze jeugd faciliteren bij de ontwikkeling naar de volwassene van morgen. Door te investeren in de jeugd en hun ouders, investeren wij in de toekomst van Waalwijk. Waalwijk heeft een grote groep jongeren (1 op de 5 inwoners is onder de 19 jaar), waarbij ruim 15% gebruik maakt van jeugdzorg. Daarnaast zijn we een vergrijzende gemeente, met een gemiddelde leeftijd van 43 jaar. We hebben op termijn de huidige jongeren hard nodig om onze zorg en welvaart in stand te houden.

De stap naar preventie is ingezet maar vraagt om meer uitvoeringskracht, meer integrale benadering en stevige sturing. Dat geldt zowel binnen de gemeentelijke organisatie als met bestaande en nieuwe partijen. Het is belangrijk om nu te investeren in onze jeugd. Tot op heden hebben we dat via de verschillende beleidsvelden gedaan, maar we missen een integrale aanpak.

Daarom kiezen we nu voor een programmatische aanpak Jeugd. Inclusief aansturing en werkbudget, zoals de bestaande programma's Binnenstad en Duurzaamheid. Doel van het

programma is dat elke jongere in Waalwijk opgroeit tot een gezonde en zelfstandige volwassene. De doelgroep zijn alle kinderen (en ouders/verzorgers) in de leeftijd van -9 maanden tot circa 23 jaar. Aandachtsgebieden zijn: opvoeding, onderwijs, gezondheid en (jeugd)zorg, werken, wonen en vrijetijdsbesteding.

Doelstellingen

D.120 | Opstarten programma Jeugd

In het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen werken aan de toekomst" is aangegeven dat deze coalitieperiode zal worden gestart met het programma Jeugd, waarbij de geformuleerde ambitie het uitgangspunt is voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma.

Maatregelen

CP22_26|6.005 Aanstellen programma manager jeugd

In het najaar van 2022 wordt het programma jeugd verder vormgegeven, uiteraard aan de hand van de inhoud uit het coalitieakkoord. Wij zullen de raad hier later over informeren.

CP22_26|6.008 Onderzoek naar benodigde jeugdzorg

In het najaar van 2022 wordt het programma jeugd verder vormgegeven, uiteraard aan de hand van de inhoud uit het coalitieakkoord. Wij zullen de raad hier later over informeren.

Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

Ambitie

Vanuit het beleidsveld 0 Bestuur en Ondersteuning werken we aan (1) een bestuurskrachtige gemeente, (2) een hoog service niveau naar onze inwoners, bedrijven en organisaties en aan een (3) gezonde financiële huishouding waarbij de inwoner niet meer dan nodig wordt belast:

We zijn een proactieve speler en zorgen er voor dat de Waalwijkse belangen en positie goed op de agenda staan in de regio, provincie, landelijk en internationaal.

De gemeentelijke organisatie ontwikkelt zich naar een coöperatieve, compacte en servicegerichte organisatie. De ambtelijke organisatie dient in de dienstverlening deze houding uit te stralen. Hierbij is het uitgangspunt dat we digitaal werken waar het kan, en persoonlijk wanneer nodig of gewenst.

Wij voelen de verplichting en de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat we de generaties na ons niet opzadelen met financiële problemen als gevolg van beslissingen die wij nu nemen. Wij willen tegen zo laag mogelijke kosten voor onze inwoners een efficiënt beheer van de gemeentefinanciën voeren.

Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

Omschrijving (toelichting)

Onderstaand vindt u een overzicht van de verplicht op te nemen indicatoren (BBV):
Waalwijk-in-cijfers/programma/beleidsveld-0--Bestuur en ondersteuning

Bestuur

Doelstellingen

D.112 | Ontwikkelen strategische visie en koppelen met beleid/uitvoering

De Strategische Visie Waalwijk 2025 is ontwikkelrichting voor Waalwijk. Soms abstract, soms concreet. We werken aan de vertaling van de visie naar concrete doelen, beleid- en budgetvoorstellen voor bestuurlijke en politieke besluitvorming. Ook werken we aan het actualiseren van onze visie en strategie aan veranderde omstandigheden in een veranderde omgeving. bij het kaderstellend debat van 14 juli 2022 is aangegeven dat het college uiterlijk in 2024 een nieuwe strategische visie gericht op 2030 ter besluitvorming dient voor te leggen aan de raad.

Maatregelen

B23 | 1.001 Opstellen nieuwe strategische visie

In een aangenomen motie bij de raadsvergadering van 14 juli 2022 Kaderstellen debat is het college verzocht uiterlijk in 2024 een nieuwe strategische visie gericht op 2030 ter besluitvorming voor te leggen aan de raad en de kosten voor dit traject te dekken uit de Algemene Reserve. In 2023 zal een start worden gemaakt met dit traject.

Doelstellingen

D.113 | Waalwijk is een bestuurskrachtige gemeente/proactieve speler in netwerken

Waalwijk is een ambitieuze stad. Voor bijna alle ambities en doeltellingen in deze begroting is een vorm van regionale, provinciale en soms landelijke samenwerking nodig. Soms als lobby voor politieke steun, voor funding, voor toestemming van hogere overheden. Netwerken daarvoor zijn: de Langstraat, Hart van Brabant, de verstedelijkingsregio's, M7 Brabant, provincie, M50 landelijk. Maar ook niet overheidsnetwerken worden steeds belangrijker. Bijvoorbeeld het actief participeren in onderwijsnetwerken, netwerken van bedrijven, zorginstellingen.

We zorgen dat ervoor dat de Waalwijkse belangen en positie goed op de verschillende bestuurlijke agenda's staan.

Publiekszaken

Doelstellingen

D.039 Succesratio webformulieren en leren van gemeenten die beter scoren

We meten de succesratio van verschillende webformulieren en leren hiervan. Het persoonlijk contact is geborgd door ook voor onze klanten telefonisch en aan verschillende balies beschikbaar te zijn.

Doelstellingen

D.040 Tevredenheid: bejegening, deskundigheid, doorlooptijd, bereikbaarheid in brede zin

Inwoners, bedrijven en organisaties mogen uitgaan van deskundige medewerkers, die hun best doen om zo snel mogelijk de gestelde vraag beantwoorden. Als we in onze dienstverlening een stapje extra kunnen doen moeten we dit niet nalaten.

Financiën

Doelstellingen

D.041 Gezonde verhouding eigen vermogen / vreemd vermogen

Voor een nadere uitleg omtrent het eigen vermogen/vreemd vermogen en de weerstandsratio wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Doelstellingen

D.042 OZB stijgt enkel met inflatiepercentage

Voor het onderwerp belastingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Doelstellingen

D.043 Structureel sluitende meerjarenbegroting

De begroting 2024 en de meerjarenraming tot en met 2027 is structureel sluitend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	21.970	22.328	22.912
Baten	-105.322	-103.462	-111.852
Saldo van lasten en baten	-83.352	-81.134	-88.939
Onttrekkingen	-7.098	-4.611	-534
Stortingen	12.086	3.112	3
Mutaties reserves	4.988	-1.499	-531
Saldo na mutaties reserves	-78.364	-82.632	-89.471

Belangrijkste kaders

Strategische visie 'Samen werken aan de toekomst'

Coalitieakkoord 'Samen duurzaam vooruit'

Koersvast in onzekere tijden

Dienstverleningsvisie 2021

Nota reserves en voorzieningen 2020

Financiële verordening 2020

Notitie waarderings- en afschrijvingsbeleid 2020

Klachtenverordening 2021

Verbonden partijen

Streekarchief Langstraat Heusden Altena
ROM/Hart van Brabant
BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)
Intergas N.V.
Enexis Holding N.V.
CBL Vennootschap B.V.
Verkoop Vennootschap B.V.
Publiek Belang elektriciteits productie B.V.
Claim Staat Vennootschap Amsterdam B.V.
Brabant Water N.V.

Beleidsveld 1 | Veiligheid

Ambitie

Het hebben van een gevoel van veiligheid is van groot belang. De gemeente Waalwijk wil voor iedereen die binnen de gemeente verblijft een zo veilig mogelijke omgeving creëren. Met preventief beleid waar het kan, met repressief optreden waar het moet. Waar nodig worden grenzen helder gesteld.

Wij vinden het noodzakelijk om veiligheidsbeleid in samenhang vorm te geven.

Veiligheidsbeleid heeft zich ontwikkeld van een reeks reacties op incidenten tot een brede en meer samenhangende aanpak. De traditionele verantwoordelijkheid van de burgemeester voor de openbare orde is aangevuld en ingebed in een veel breder vormgegeven veiligheidsbeleid, waar bijvoorbeeld ook onderwijs en zorg als beleidsterreinen bij betrokken zijn en waar het Openbaar Ministerie en de politie belangrijke veiligheidspartners van de gemeente zijn. In dat opzicht is het niet alleen het domein van de burgemeester maar gaat veiligheid het hele college aan.

De noodzaak het beleid in samenhang en in samenwerking met anderen vorm te geven, wordt niet kleiner. Kanttekening daarbij is wel dat absolute veiligheid niet gegarandeerd kan worden, dus dat we deels risico's moeten aanvaarden.

Indicatoren

Relevante indicatoren zijn te raadplegen in het volgende document : Waalwijk-in-cijfers/programma/beleidsveld-1--veiligheid

Integrale Veiligheid

Doelstellingen

D.031 | 100% uitvoeren veilige publieke taak

Ambtenaren met een publieke functie moeten hun werk veilig kunnen uitvoeren. Wanneer zij in de uitvoering van hun werk te maken krijgen met onveiligheid in de vorm van bijvoorbeeld bedreigingen, intimidatie of mishandeling wordt hiertegen opgetreden. Dit doen we onder andere door aangifte te doen bij strafbare feiten

Doelstellingen

D.032 | 2021 barrièremodel geïmplementeerd: malafide ondernemingen en partners van de gemeente

De gemeente vindt het onwenselijk om zaken te doen met malafide partijen. Om dit te voorkomen zijn we scherp op zowel onszelf als onze samenwerkingspartners. Enkele voorbeelden zijn ons Bibob beleid en bureau ondermijning waarbij de focus ligt op het belang dat wij als overheid hechten aan het zijn van een integere en betrouwbare partij.

Doelstellingen

D.033 | Geen integriteit schending binnen bestuur & ambtelijke organisatie

Er wordt ingezet binnen de gemeente Waalwijk op het weerbaar maken van onze ambtenaren en bestuurders.

Doelstellingen

D.034 | Meer preventieactiviteiten op jeugd & gezin dan in 2019

De verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker. Verwarde personen hebben bijvoorbeeld zorg nodig, maar kunnen desondanks onbedoeld veel overlast in een omgeving veroorzaken waardoor zij zelf, maar ook hun omgeving onveiligheid ervaart. Ook leent het zorgdomein zich vanwege de vele en grote geldstromen erg goed voor ondermijnende criminaliteit. Er bestaat dus een inhoudelijke noodzaak tot samenwerking tussen de domeinen zorg en veiligheid. Er moet bovendien op casusniveau kunnen worden afgestemd over de juiste strategie en interventie. Privacywetgeving (en interpretaties daarvan), informatiepositie, gescheiden systemen en cultuurverschillen maken dat deze logische samenwerking niet zonder meer tot stand komt.

Het programma richt zich op het bewustwordingsproces dat nodig is om tot het inzicht te komen dat er een samenwerking nodig is. Daarnaast creëert het een leer- en werkomgeving om de afstand tussen beide domeinen zo klein mogelijk te maken. Een voorbeeld hiervan is de Leertuin Privacy waarin de basis wordt gelegd voor informatie-uitwisseling binnen de kaders van de privacywetgeving. Ook heeft het voorkomen en bestrijden van zorgfraude onze bijzondere aandacht. Door het invoeren van de app FairCare wordt een barrière opgeworpen tegen administratieve fraude in de zorg.

Doelstellingen

D.035 | Aantal High Impact Crimes liggen maximaal op het niveau van het voorgaande jaar
High impact crimes zijn strafbare feiten zoals woninginbraken, overvallen en straatroven. Deze delicten hebben erg veel impact op slachtoffers en zijn daarom belangrijk om te bestrijden. Uiteraard wordt daarin nauw samengewerkt met politie en openbaar ministerie. Het doel van onze inzet is om een stijging van deze delicten te voorkomen, dan wel te zorgen voor een daling (voor zover mogelijk).

Doelstellingen

D.036 | Het niveau van overlast blijft gelijk of daalt ten opzichte van het voorgaande jaar (veiligheidsmonitor)

Overlast zorgt voor ergernis bij onze inwoners. Door toezichthouders van de gemeente wordt in samenwerking met onze partners ingezet op beperking van overlast zoals parkeeroverlast, hondenpoep, burenruzies en foutparkeren.

Fysieke veiligheid

Doelstellingen

D.044 | We vergroten de pakkans van drugproductie

De risico's bij de productie van drugs zijn groot. Landelijk zijn er tal van voorbeelden waarbij er zaken misgaan in drugslabs of waarbij brand uitbreekt in een hennepkwekerij. Drugsproductie vindt vaak plaats in criminele samenwerkingsverbanden en gaat niet zelden gepaard met geweld, bedreiging en intimidatie. Reden genoeg om tot doel te hebben om de pakkans hiervan te willen vergroten om deze vorm van criminaliteit tegen te gaan

Doelstellingen

D.046 | Altijd de wijk in na incidenten met impact

Incidenten, in welke vorm dan ook, kunnen impact hebben in wijken. Om de omvang van deze impact in te schatten, vinden we het belangrijk om na incidenten de wijk in te gaan en het gesprek aan te gaan. Op die manier kan een inschatting gemaakt worden van hetgeen er nodig is.

Denk hierbij aan een grote brand, of groot incident waarbij de openbare orde en veiligheid(sgevoel) ernstig is aangetast en waarbij maatregelen nodig zijn om dit veiligheidsgevoel terug te laten keren.

Doelstellingen

D.047 | Verbeteren leefbaarheid en partnerschap met in- en externe partners

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om er samen met partners voor te zorgen dat het in Waalwijk prettig en veilig vertoeven is. Om hier invulling aan te geven werken we intensief samen met zowel onze partners als onze inwoners, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid.

Maatregelen

CP22_26|1.001 Inzet mobiel cameratoezicht

In Q4 van 2022 gaat LTH een plan opstellen met daarin de (on)mogelijkheden van cameratoezicht binnen de gemeente Waalwijk.

Doelstellingen

D.048 | 100% toezicht op herhalende overtredingen arbeidsmigranten

Veilige huisvesting voor onze arbeidsmigranten vinden we belangrijk. Daarom wordt veel ingezet op controle van de diverse huisvestingsvormen in onze gemeente. Er wordt onder andere gecontroleerd op brandveiligheid, constructieve veiligheid en een veilige woonsituatie. De regels hiertoe zijn onder andere vastgelegd in de beleidsregels huisvesting arbeidsmigranten en het bouwbesluit. Bij overtredingen wordt handhavend opgetreden door onze toezichthouders.

Doelstellingen

D.049 | 25% minder overtredingen op de Alcoholwet

De Alcoholwet stelt regels ten aanzien van het veilig schenken van alcohol. De gemeente ziet toe op de naleving van deze regels. Het streven is uiteraard om zo min mogelijk overtredingen te laten plaatsvinden, omdat we het verantwoord schenken van alcohol en het veilig en verantwoord uitbaten van een horecazaak belangrijk vinden.

Doelstellingen

D.050 | 100% toezicht bij grote evenementen

Het is belangrijk dat grote evenementen veilig plaatsvinden. Organisatoren dienen zich te houden aan eisen die in de vergunning staan vastgelegd. Bij grote evenementen wordt, gelet op de risico's, altijd gecontroleerd of men zich houdt aan de belangrijkste eisen uit de vergunning.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	5.065	5.477	5.409
Baten	-274	-30	-32
Saldo van lasten en baten	4.791	5.447	5.377
Onttrekkingen	-99	-340	-110
Saldo na mutaties reserves	4.691	5.108	5.268

Belangrijkste kaders

Regionaal Beleidsplan Politie-eenheid Zeeland-West-Brabant 2019-2022 (Nationale politie)

Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 (gemeente Waalwijk)
Damoclesbeleid 2019
Wet op de Veiligheidsregio's
Besluit Risico's en zware ongevallen (BRZO)
Beleidsplan 2019-2023 'Samen werken aan veiligheid en veerkracht' Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, bestaande uit:

- Brandrisicoprofiel 2019-2023;
- Dekkings- en spreidingsplan 2019-2023;
- Multidisciplinair Opleidings-, Trainings-, en Oefenplan (MOTO-plan) 2019-2023.

Visie op Omgevingsbeleid in de gemeente Waalwijk
Jaarplan Handhaving 2019
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Midden- en West Brabant (VRMWB)

Beleidsveld 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Ambitie

Bereikbaarheid, overal makkelijk kunnen komen, is één van de urgenties & potenties van Waalwijk uit onze strategische visie. Uit de digitale enquêtes en de gesprekken met inwoners en ondernemers kwam de goede bereikbaarheid van Waalwijk steeds terug als pluspunt. Bereikbaarheid draagt bij aan onze economische ambities, aan de aantrekkelijkheid om hier te wonen.

In het mobiliteitsplan zien we drie pijlers voor dit beleidsveld: (1) het verbeteren van de economische bereikbaarheid over weg en water. Het zorgen voor (2) bereikbare en veilige stedelijke omgeving en (3) het inspelen op innovatieve en duurzame nieuwe mogelijkheden.

Economische bereikbaarheid

- verbeteren bereikbaarheid via de weg
- verbeteren bereikbaarheid via water
- verbeteren ontsluiting bedrijventerreinen

Stedelijk gebied

- Vergroten verkeersveiligheid

- Vergroten serviceniveau parkeren
- Kwaliteit wegen wordt hoger

Duurzaam & innovatief

- Waalwijk is een fietsvriendelijke gemeente
- Betere OV verbinding naar- en binnen Waalwijk
- Smart Mobility mogelijkheden meer gebruiken

Indicatoren

Relevante indicatoren kunt u hier vinden : Waalwijk-in-cijfers/programma/beleidsveld-2--verkeer-vervoer-en-waterstaat

Economische bereikbaarheid

Doelstellingen

D.051 | Rijtijden voor economisch vervoer nemen af / blijven gelijk aan 2021 (last mile tijd)

De aantrekkelijkheid van de bedrijventerreinen / economische hotspot Tilburg-Waalwijk is voor een groot deel afhankelijk van de bereikbaarheid over de weg. Op dit moment wordt op provinciaal niveau gewerkt aan het in beeld brengen van reistijden tussen verschillende bestemmingen. Hier is op een later moment een dashboard over beschikbaar waar we als Waalwijk bij aansluiten / gebruik van maken.

Maatregelen

CP22 26|2.001 Realiseren het GOL

Als belangrijkste punt (zie website GOL):

Om de kwaliteit van de omgeving rond de A59 (tussen 's-Hertogenbosch en Waalwijk) te verbeteren, is er een programma ontwikkeld. Het programma Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) verbetert niet alleen uw veiligheid rondom gevaarlijke op- en afritten en meer doorstroming van het verkeer op de A59, maar zorgt ook voor behoud van natuur, meer mogelijkheden voor recreatie en economische activiteiten en een betere leefbaarheid in de kernen.

Verdere informatie over het project is te vinden op de website van GOL

<https://www.oostelijkelangstraat.nl/default.aspx>

Doelstellingen

D.052 | Transportvolume over water neemt toe

Het volume wordt gerapporteerd via het Majeure project Insteekhaven. Er ontbreekt op dit moment nog een monitoringsinstrument. Het volume (TEU's) gaan we monitoren door middel van een jaarlijkse opgave van de Terminalexploitant. De afkorting staat voor Twenty feet Equivalent Unit. 1 TEU is een container van 20 voet lang, 8 voet breed en meestal 8,5 voet hoog). Daarbij gaan we een onderscheid maken tussen de totale doorzet van de haven en het aantal geladen (in- en uitgaand) containers, waarbij de geladen containers belast gaan worden voor haven/kadegeld. Zodra de haven operationeel is wordt gestart met de metingen.

Stedelijke omgeving

Doelstellingen

D.053 | Verkeersongevallen daalt naar M50 gemiddelde per 2022

Wij zetten in op een daling van het aantal verkeersongevallen in Waalwijk. Daarom gaan wij door met het (her)inrichten van de openbare ruimte volgens de uitgangspunten van het verkeersveiligheidsprincipe 'Duurzaam Veilig' in combinatie met daar waar mogelijk een scheiding van de verkeersdeelnemers naar snelheid, rijrichting en massa door de aanleg van fietsvoorzieningen en rijbaanscheidingen.

Doelstellingen

D.054 | Voldoende betaalbare parkeergelegenheid in het centrum

We willen bereiken dat de parkeerplaatsen in het centrum beschikbaar zijn voor bezoekers en bewoners van het centrum. We doen dit door te faciliteren in parkeerterreinen en parkeerplaatsen.

Doelstellingen

D.055 | Kwaliteit wegen op niveau (B)asis CROW

Artikel 16 van de Wegenwet regelt het onderhoud van wegen, de toegankelijkheid van openbare wegen en bevat enkele verplichtingen voor de wegbeheerder. Een van die verplichtingen is de hen toegewezen wegen in goede staat te houden en verantwoord te beheren. De gemeenteraad van Waalwijk heeft hiervoor het plan 'Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen' vastgesteld. Voor alle wegen in Waalwijk komen tot de classificatie 'minimaal veilig'. Dit met zo min mogelijk inzet van financiële middelen en met zo min mogelijk maatschappelijke overlast.

Doelstellingen

D.114 | Het busstation (plek van aankomst) moet een aantrekkelijke plek zijn, onderzoek wat er nodig is en welke locatie

Gedeelde mobiliteit kan ook collectief plaatsvinden, met het openbaar vervoer. Waalwijk is goed verbonden voor pakketjes en producten. Maar als het om het openbaar vervoer (OV) voor mensen gaat, zijn de verbindingen slecht. Er is een forse kwaliteitsslag nodig om goed OV te realiseren voor inwoners en bezoekers aan Waalwijk. En voor de tienduizenden werknemers. In de verstedelijkingsstrategie van Brabant wordt deze noodzaak herkend. De kwaliteitsslag is nodig aan kant van de vervoerders. Hoeveel bussen rijden er en hoe snel zijn ze in Waalwijk? Maar ook op de plek van aankomst is veel te winnen. Kom je op een aantrekkelijke plek aan in Waalwijk? Is dat een plek die onderdeel is van het stedelijk leef- en woonmilieu van de binnenstad?

Maatregelen

CP22 26|2.006 Onderzoek naar beste plek busstation in Waalwijk

We gaan onderzoeken wat de beste plek van het busstation in Waalwijk is, de huidige locatie, de Taxandria-zone of elders, welke bijdrage OV-hubs aan de rand van stad kunnen

vervullen en welke voorzieningen er voor aankomende en vertrekkende reizigers benodigd zijn. Daarbij onderzoeken we ook wat er nodig is om de plek van aankomst een aantrekkelijke plek te laten zijn

Duurzaam & Innovatief

Doelstellingen

D.056 | Transitie van auto naar andere vervoersmiddelen

We hebben als doel om de komende jaren meer mensen op de fiets te krijgen en minder automobilititeit. Dit om de algehele doorstroming en veiligheid van onze wegen te vergroten.

Maatregelen

CP22 26|2.003 Verbeteren ontsluiting landgoed Driessen met oog op uitbreiding

Realisatie van een extra ontsluitingsweg wordt voor de afronding van Landgoed Driessen fase 1 niet nodig geacht. In het kader van planvorming van Landgoed Driessen fase 2 zullen we opnieuw kijken naar de nut en noodzaak van een dergelijke voorziening, alsmede naar de fysieke mogelijkheden, kosten, etc.

CP22 26|2.004 Inzetten op slimme mobiliteit

We onderzoeken of en hoe het bestaande aanbod deelmobiliteit (OV-fiets, e-steps en e-scooters) in Waalwijk het beste uitgebreid kan worden, daarbij onderzoeken welke vormen van deelmobiliteit passen bij Waalwijk, of en waar mobiliteitshubs gerealiseerd zouden moeten worden en hoe Mobility as a Service (MaaS) het gebruik van deelmobiliteit eenvoudiger kan maken.

Doelstellingen

D.057 | Fietsgebruik stijgt naar 30% in 2030

(Zie indicator 38 voor toelichting op fietsgebruik). Waalwijk is op dit moment een autostad. Het vraagt om een grote gedragsverandering en vergaande maatregelen om inwoners en werknemers te verleiden met de fiets te reizen.

Doelstellingen

D.058 | Fietsongevallen blijft op niveau 2016

Maatregelen

CP22 26|2.002 Nemen mobiliteitsmaatregelen gericht op betere loop- en fietsroutes en verkeersveiligheid

Op dit moment wordt er een Mobiliteitsplan opgesteld waarin de verkeersvisie wordt beschreven tot 2030 voor de gemeente Waalwijk. Het plan wordt gekoppeld aan een Uitvoeringsprogramma 2022 – 2027. In 2022 wordt dit ter besluitvorming aangeboden aan

de raad. In dit plan wordt ook aandacht besteed aan betere loop- en fietsroutes en verkeersveiligheid.

Voor wat betreft de loop- en fietsroutes doen we dit door middel van:

- Realiseren aantrekkelijke fietspaden vanuit alle richtingen naar het centrum.
- Aanleggen van veilige, comfortabele en kwalitatief goede stalingsruimtes
- Tweejaarlijks monitoren van de fietsparkeerdruk in het centrum van Waalwijk
- Fietsparkeernorm bij nieuwe ontwikkelingen opnemen in parkeerbeleid
- Instellingen nieuwe verkeerslichten meer fietsprioriteit inbrengen
- Fietsparkeerplan ontwikkelen voor het centrum van Waalwijk
- Ontbrekende schakels in het hoofd-fietsnetwerk oplossen
- het toegankelijk maken van looproutes door vanuit iedere wijk veilige en toegankelijke wandel- en fietspaden.
- verbetering verkeersveiligheid fietsroutes van/naar en op bedrijventerrein Haven8
- het toevoegen van recreatieve fiets- en loopvoorzieningen in Landgoed Driessen om bewegen te stimuleren
- het inzetten op mensgerichte maatregelen zoals bijvoorbeeld een elektrische fietstraining voor senioren, fietslessen voor Nieuwe Nederlanders, stimuleren te voet of op de fiets naar school te gaan met scholencampagnes, Elektrische fiets-probeerweken samen met Parkmanagement en Stimuleringscampagne Snelfietsroutes samen met provincie Noord Brabant, Loon op Zand en Tilburg
- werknemers van buiten Waalwijk stimuleren om met ov of per fiets naar werk te komen onder andere samen met Parkmanagement Havens en Brabants MobiliteitsNetwerk.

Voor wat betreft de verkeersveiligheid doen we dit door middel van:

- een risicogestuurde aanpak. Dit betekent dat we proactief de risico's op wegen en kruispunten verkleinen en deze aanpakken. We komen niet pas in actie bij meldingen van ongevallen en slachtoffers.
- we geven prioriteit aan de aangegeven veiligheidsknelpunten die onderdeel zijn van het fiets- en autonetwerk
- met diverse gedragsstimulerende acties verleiden hun reisgedrag aan te passen en meer te kiezen voor de fiets, wandelen of het openbaar vervoer
- het zoveel mogelijk omzetten van 50 km/uur wegen naar 30 km/uur wegen/gebied.
- in woonwijken en centra 30 km/zones handhaven
- extra aandacht voor verkeersveiligheid in schoolomgevingen
- opheffen van barrières voor fietsers en voetgangers veroorzaakt door autoverkeer
- kruispunten en oversteeklocaties aanpassen zodat ze objectief en subjectief veilig worden

Bij het reconstrueren van wegen in het kader van Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) proberen we zoveel mogelijk de verbeteringen aan de loop- en fietsroutes en de aanpak van de verkeersveiligheid mee te laten liften.

Doelstellingen

D.059 | Hoogwaardige OV: binnen 30 minuten via het OV vanuit Waalwijk naar Tilburg, Breda en Den Bosch

Een Hoogwaardige Openbaar Vervoer (HOV) is cruciaal voor Waalwijk. Meer reizigers per OV helpt bij het halen van onze Duurzaamheidsambities, het vermindert de filedruk en vergroot daarmee de economische bereikbaarheid van Waalwijk en het helpt om jongeren (studenten, young professionals) aan te trekken of te behouden (stop the braindrain).

Op dit moment is de OV-bereikbaarheid van Waalwijk ondermaats. De reistijd met Breda bedraagt ruim één uur (31 km), met Tilburg ruim 40 minuten (20 km) en 's-Hertogenbosch bijna 30 minuten (19 km). De dienstregeling is een verantwoordelijkheid van de provincie. De gemeente zet in op HOV verbinding met de drie genoemde steden zodat de reistijd onder

de 30 minuten komt van deze steden. Ook de verplaatsing van het busstation naar het centrum, het aanleggen van busbanen binnen Waalwijk/ slimme verkeerssystemen en het opheffen van haltes binnen Waalwijk kunnen bijdragen aan de vermindering van de reistijd. Een alternatief voor het voor- natransport bij het opheffen van haltes in Waalwijk is het aanbieden van micro mobility hubs.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	8.762	7.446	8.200
Baten	-577	-537	-505
Saldo van lasten en baten	8.185	6.909	7.696
Onttrekkingen	-2.140	-1.742	-561
Stortingen	1.695	1.713	300
Mutaties reserves	-445	-28	-261
Saldo na mutaties reserves	7.740	6.881	7.435

Belangrijkste kaders

Mobiliteitsvisie Waalwijk 2030

Regionaal Fietsplan

Parkeernormennota 2015

Uitwegenbeleid 2015

IUP 2017 - 2018

Evaluatie betaald parkeren centrum Waalwijk

Verbonden partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Beleidsveld 3 | Economie

Ambitie

In 2025 is Waalwijk een aantrekkelijk gemeente om te werken en ondernemen en zijn we nog steeds een duurzaam regionaal werkgelegenheidscentrum. Daarbij is de vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in balans, bieden we ondersteuning aan inwoners die het nodig hebben en is Waalwijk het centrum van schoen- en lederontwikkeling in Nederland.

Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

Omschrijving (toelichting)

Onderstaand vindt u een overzicht van de landelijk verplichte indicatoren (BBV):
Waalwijk-in-cijfers/programma/beleidsveld--3--economie

Aantrekkelijk gemeente voor bedrijven / regionaal werkgelegenheidscentrum

Doelstellingen

D.022 | Instroom P-wet jaarlijks zoveel mogelijk beperken.

Onze uitvoeringsorganisatie Baanbrekers is selectief aan 'de poort' van de Participatiewet. Inwoners die zich melden voor een uitkering, begeleidt Baanbrekers maximaal richting de arbeidsmarkt. Dit gebeurt door de inzet van workshops, coaching en jobhunting. Daarnaast beperkt Baanbrekers de instroom door aanvragers van een uitkering te wijzen op de rechten en plichten die met een bijstandsuitkering samenhangen. Inwoners die inschatten dat ze geen recht hebben op een uitkering zetten hun aanvraag niet door.

Doelstellingen

D.025 | Werkloosheid onder Nederlands en Brabants gemiddelde

De arbeidsmarkt heeft zich in positieve zin ontwikkeld. De economie heeft zich landelijk goed ontwikkeld en de werkloosheid is (landelijk) sterk gedaald. Een positieve ontwikkeling die zich voordoet is dat het werkloosheidspercentage in Waalwijk is sterker gedaald dan het landelijke en Brabantse werkloosheidspercentage. Het huidige werkloosheidsniveau is aan te merken als frictiewerkloosheid en dit betekent dat een nog verdere verlaging niet per se verbetering oplevert. Hierbij dient aangetekend te worden dat dit percentage conjunctuurgevoelig is.

Doelstellingen

D.026 | Relatieve leegstand bedrijventerrein onder 8%

Als het leegstandspercentage stijgt op bestaande bedrijventerreinen, neemt de verpaupering toe. Als we dit percentage laag houden is dit gunstig voor de beeldkwaliteit van het bedrijventerrein. Vanwege het gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden (greenfields) is het leegstandspercentage laag en zal naar verwachting de komende jaren laag blijven. Vooralsnog is de ambitie dat "leegstandsbeleid" weer aan de orde komt als de leegstand boven de 5 % stijgt.

Doelstellingen

D.027 | Vestiging/verhuizing van minimaal 5 MKB bedrijven

Doelstellingen

D.028 | In 2023, 34 hectare grootschalige logistiek ontwikkeld

De omvang die we mogen ontwikkelen vanuit het regionale afsprakenkader ontwikkeling bedrijventerreinen 2020-2024. Deze hectaren betreffen de gronden die we vraaggericht mogen ontwikkelen voor grootschalige logistiek op Haven 8.

Doelstellingen

D.029 | Behouden icoon bedrijven Waalwijk

Icoonbedrijven, zoals De Mandemakers Groep en Bol.com zijn van belang voor de uitstraling, het imago en het vestigingsklimaat van Waalwijk. Deze bedrijven zijn van belang voor de vestigingskeuze van andere bedrijven. Zowel bestuurlijk als ambtelijk zorgen we voor frequente warme contacten met deze bedrijven. Zo geven we ze minder aanleiding om onze gemeente te verlaten.

Doelstellingen

D.030 | In de top 3 logistieke topregio Nederland

Waalwijk heeft zich positieve ontwikkeld op het gebied van imago en vestigingsklimaat. Waalwijk heeft op basis van deze ontwikkeling haar vestigingscriteria aangescherpt en is nu in staat om alleen maar partijen toe te laten die van toegevoegde waarde zijn voor de lokale economie.

Doelstellingen

D.060 | Waalwijk blijft centrum schoen-leer van Nederland

Waalwijk heeft ook vanuit het huidige karakter enkele honderden bedrijven die actief zijn op het gebied van schoenen en leer. Vooral in de handel en toeleverende industrie. Dat betekent dat er nog steeds ca. 1.500 mensen werkzaam zijn in deze sector in de regio. Zowel economisch als cultureel dus vitaal voor Waalwijk. Ook de opening van het Schoenenmuseum gaat hier een substantiële bijdrage aan leveren.

Doelstellingen

D.061 | Verbeteren kwaliteit bestaande bedrijventerreinen

De bestaande bedrijventerreinen moeten voorzien in de uitbreidings- en verplaatsingsvraag van MKB bedrijvigheid. Dat betekent dat vrijkomende bedrijvenkavels geschikt gemaakt moeten worden om te voorzien in die uitbreidings- en verplaatsingsvraag. Hiervoor is de inzet van het revitaliseringsfonds noodzakelijk.

Maatregelen

CP22 26|3.004 We realiseren Haven 8 Oost afronding.

Wij zullen, onvoorziene omstandigheden daargelaten, in 2022 een ontwerp-bestemmingsplan ter inzage leggen. Afhankelijk van wet- en regelgeving, zal het bestemmingsplan in 2023 aan de raad worden aangeboden om vast te stellen. Wanneer het plan onherroepelijk wordt is afhankelijk of derden tegen dit bestemmingsplan al dan niet beroep aantekenen. Hier kan op dit moment geen inschatting van gemaakt worden.

CP22 26|3.005 Uitbreiding bedrijventerrein Waspik

Het bedrijventerrein in Waspik wordt zowel aan de noordoostzijde uitgebreid in combinatie met de verbreding van de Kerkvaartse Haven als aan de zuidzijde van bedrijventerrein Maasoever. De afronding van de haalbaarheidsfase voor de uitbreiding van de Kerkvaartse Haven wordt in het eerste kwartaal van 2023 afgerond en voorgelegd aan de gemeenteraad. Het streven is om het ontwerp bestemmingsplan `Bedrijventerrein Scharlo – Maasoever` (dat de zuidelijke uitbreiding planologisch mogelijk maakt) eind 2022 ter inzage te hebben gelegd.

CP22 26|3.006 Stimuleren duurzaam en circulair ondernemerschap

De komende jaren wordt door de gemeente nog meer ingezet op circulair en duurzaam ondernemerschap. Zij heeft daartoe een vervolg op de Green Deal opgesteld in samenwerking met de Stichting Waalwijk CO2 Vrij, Parkmanagement, de Provincie, het Waterschap, de OMWB, het WBP en de BOM. In de Green Deal is onder andere vastgelegd op welke wijze in de jaren 2023, 2024 en 2025 met de stakeholders uitvoering gegeven wordt aan het plan van aanpak van de bijdrageregeling Grote Oogst van de provincie. Hierin is naast maatregelen voor het versnellen van de energie- en warmtransitie en klimaatadaptatie veel aandacht voor het stimuleren van duurzaam en circulair ondernemerschap, bijvoorbeeld door het organiseren van bijeenkomsten waarbij ondernemers uitgedaagd worden onderlinge matches te zoeken tussen elkaars grond- en reststoffen.

Voor de nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen in Waalwijk en Waspik nemen we in de uitgiftevoorwaarden op dat bedrijven die zich willen vestigen op de nieuwe bedrijventerreinen dienen te voldoen aan een aantal duurzaamheidseisen. Hierin zijn (en worden) zaken opgenomen zoals stikstofuitstoot, energietransitie, klimaatadaptatie en gebruik van de havenfaciliteiten. Daarnaast is in de uitgiftevoorwaarden opgenomen dat de personeelsbehoefte ook een afwegingscriterium is. Het bedrijf dient aan te geven hoeveel en de samenstelling van de benodigde arbeidsplaatsen, alsmede of er gebruik gemaakt gaat worden van arbeidsmigranten.

We blijven in gesprek met ondernemers over de werkgelegenheidseffecten bij transitie van bedrijven die de omslag maken van handjes naar robotisering.

Doelstellingen

D.062 | Waalwijk in top 100 MKB vriendelijke gemeente

We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor ondernemers. Dat geldt zowel voor bedrijven die zich in onze gemeente willen vestigen als voor de bedrijven die al in Waalwijk zitten. We maken daarbij geen onderscheid tussen ZZP'ers, MKB'ers en grootbedrijven. Onder andere met onze accountmanagers bedrijven zetten we ons in voor optimale

dienstverlening. De verkiezing MKB-vriendelijkste gemeente is een objectieve graadmeter om te bepalen hoe bedrijven onze dienstverlening waarderen en dit te vergelijken met andere gemeenten. Het onderzoek vindt 1 keer in de 2 jaar plaats. In 2023 verwachten we de volgende.

Maatregelen

CP22_26|3.002 Inzet op een breder (MBO) leeraanbod dat aansluit bij de kwalitatieve capaciteitsvraag

We zetten een 3O (Ondernemers, Onderwijs, Overheid) verbinding in Waalwijk op om er gezamenlijk voor te zorgen dat jongeren niet wegtrekken uit Waalwijk

Deze verbinding kan de basis vormen voor het ontplooiën van verdere activiteiten, waaronder een structurele samenwerking tussen het MBO en het lokale bedrijfsleven.

Doelstellingen

D.063 | Meer bezoekers, meer bestedingen, meer overnachtingen, meer banen en het verhogen van de leefbaarheid .

De recreatieve voorzieningen die aanwezig zijn in de gemeente, die willen we optimaal benutten en gering uitbreiden. Deze voorzieningen worden gepromoot door middel van o.a. de platformen van RBT De Langstraat en GO Waalwijk. Daarmee zoeken we ook de aansluiting op het regionale speerpunt van leisure: het stimuleren van meerdaags verblijf en uitgroeien tot dé route provincie van Nederland. Dit is gekoppeld aan de hogere bezettingsgraad en meer bestedingen, waardoor de recreatieve sector structureel versterkt wordt. De diversiteit in het werk wordt daarmee ook vergroot.

Maatregelen

CP22_26|3.001 We willen geen supermarkten of zogenaamde darkstores op ongeschikte locaties.

We actualiseren in 2023 in samenhang de Centrumvisie en de detailhandelsvisie. De doorlooptijd van de actualisatie is ongeveer 1 jaar.

We positioneren Waalwijk als gemeente met een sub-regionale winkelfunctie. Hiervoor moeten we niet alleen de positie van het centrum van Waalwijk als visitekaartje van de stad versterken. We hebben ook oog voor de positie van onze wijk- en buurtwinkelcentra als sociaal ontmoetingscentra. Dat betekent dat we ons richten op het behouden van een passende voorziening per kern en/of wijk. We weren daarom supermarkten en darkstores op ongewenste locaties.

Veel lokale ontwikkelingen zijn van invloed op de voorzieningenstructuur in onze gemeente. Maar ook landelijke trends en ontwikkelingen hebben het winkellandschap de afgelopen jaren sterk veranderd. Een gelijktijdige actualisatie van de Centrumvisie en de detailhandelsvisie brengt de actuele stand van zaken rond thema's als leegstand in de aanloopstraten en de kleine kernen, verspreide bewinkeling en de positie van de binnenstad in beeld. We kunnen ontwikkelingen, behoeften en maatregelen beter op elkaar afstemmen. We kunnen maatregelen treffen om in te grijpen waar dat nodig is en ruimte bieden waar mogelijk. Zo blijven het centrum van Waalwijk, de centra van de kernen Waspik en Sprang-Capelle en de overige winkelgebieden elkaar aanvullen. Het geeft ondernemers en gemeente meer perspectief op vitale en leefbare winkelcentra. Door gezonde winkelcentra kunnen

ondernemers blijven ondernemen en kan zoveel mogelijk lokale koopkracht behouden blijven.

De actualisatie van de Centrumvisie en de detailhandelsvisie wordt uitgevoerd door het programma Binnenstad en TREW.

CP22 26|3.003 Reserveren extra geld uit voor het intensiveren van het project Stop de Braindrain

We zetten een 30 (Ondernemers, Onderwijs, Overheid) verbinding op in Waalwijk om er gezamenlijk voor te zorgen dat jongeren niet wegtrekken uit Waalwijk

Deze verbinding kan de basis vormen voor het ontplooiën van verdere activiteiten als:

- het kennismaken van middelbare scholieren met het bedrijfsleven;
- het verkennen van samenwerking op gebied van Kennis en Talent;
- het in beeld houden van studenten tijdens hun studie en aanbied van stages;
- faciliteren van samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs (ook van buiten Waalwijk) om zo studenten te binden.

Doelstellingen

D.065 | Voldoende geclusterd aanbod (dagelijkse boodschappen) in alle winkelcentra

In Waalwijk is de beleidskeuze gemaakt om op het niveau van wijken en buurten te kunnen voorzien in de dagelijkse levensbehoeften. Hierdoor voeren we een spreidingsbeleid voor supermarkten. Dat betekent dat we ons richten op het behouden van een bijpassende voorziening per wijk en versterking van het supermarktaanbod in het centrum van Waalwijk. Voor Waalwijk-centrum is gekozen in te zetten op een compact kernwinkelgebied. Dit betekent dat we inzetten op inkrimping van het detailhandelsaanbod en een divers functieprofiel met het Raadhuisplein/Markt als centrale ontmoetingsplek. Waalwijk is de beleidskeuze gemaakt om op het niveau van wijken en buurten te kunnen voorzien in de dagelijkse levensbehoeften. Hierdoor voeren we een spreidingsbeleid voor supermarkten. Dat betekent dat we ons richten op het behouden van een bijpassende voorziening per wijk.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	26.195	17.925	21.877
Baten	-30.149	-17.198	-21.396
Saldo van lasten en baten	-3.954	727	480
Onttrekkingen	-1.217	-210	-75
Stortingen	5.902	0	0
Mutaties reserves	4.686	-210	-75
Saldo na mutaties reserves	731	517	405

Belangrijkste kaders

Detailhandelsvisie (2017)

Visie op Bedrijventerreinen (2012)

Ambitiedocument Waalwijk Noord (2011)

Centrumvisie (2017)
 Intergemeentelijk Actieplan Samenwerking op bedrijventerreinen (2012)
 Visie op de boodschappenstructuur (2014)
 Economisch Programma Langstraat (2016)
 Economisch Uitvoeringsprogramma de Langstraat (2016)
 Actieplan Economie De Langstraat 2018-2021
 Analyse betekenis Schoen- en ledersector in de Langstraat (2017)
 Verordening Winkeltijden Waalwijk 2021
 Economische verkenning Waalwijk 2021

Verbonden partijen

Parkmanagement Waalwijk BV

Beleidsveld 4 | Onderwijs

Ambitie

Maximaal ontplooiën en sociaal & economisch zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Dat is onze ambitie. Hierbij moeten Waalwijkers zijn toegerust voor vervolgonderwijs aansluitend op de Waalwijkse arbeidsmarkt. Onderwijshuisvesting moet voldoende, adequaat en bereikbaar zijn. Waalwijkers zijn functioneel geletterd waarbij alle kinderen tussen 2-18 jaar deelnemen aan educatie.

Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

Omschrijving (toelichting)

Hieronder vindt u een overzicht van de landelijk verplicht gestelde indicatoren (BBV).
 Waalwijk-in-cijfers/programma/beleidsveld--4--onderwijs

Onderwijs

Doelstellingen

D.066 | Uitvoering wettelijke zorgplicht voor adequate onderwijshuisvesting

Uitvoering geven aan de wettelijke zorgplicht onderwijshuisvesting, waarbij de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en het Meerjaren Investeringsprogramma Onderwijs leidend zijn

Doelstellingen

D.067 | 20% minder taalachterstand (t.o.v. 2016)

Bij minstens 75% van de kleuters die met een (taal)achterstand instromen in groep 1, is deze achterstand op taal eind groep 2 afgenomen met minstens twee maanden. Bij de overige 25% van deze kleuters is de achterstand iets afgenomen. Alle kinderen die met achterstand instromen maken dus een inhaalslag t.o.v. zichzelf bij instroom. Verder zetten we in op een toename van aantal ouders (educatief) partnerschap en dat alle peuters naar de voorschool gaan.

We volgen het Uitvoeringsprogramma Waalwijk Taalrijk, waarbij de volgende activiteiten aan bod komen volgens de 3 pijlers;

Taal- woordenschat

- VVE op alle peuterspeelzalen
- Deskundigheidsbevordering pedagogisch medewerkers kinderopvang
- Taalimpuls (Voorschool en groep 1-6)
- Taalondersteuning nieuwkomers
- Internationale schakelklas
- Taalrijkwijzer voor gezinnen met de Paswijzer

Leesbevordering

- Boekstart
- Leesbevordering bij VVE
- Naschools leesavontuur bij Primair onderwijs
- Meer leesplezier bij jongeren in het Voortgezet onderwijs

Educatief Partnerschap met ouders

- Thuisondersteuning met vrijwilligers
- Taal voor thuis
- Taalmaatjes
- MET betrokken ouders
- Betrokkenheid ouders bij Voortgezet onderwijs

Doelstellingen

D.068 | Voortijdige schoolverlaters daalt

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

- Nieuw beleid leerplicht (ook M@zzl, mass) > Momenteel wordt nieuw leerplichtbeleid ontwikkeld met daarin de methodische aanpak schoolverzuim als werkwijze opgenomen. Er is hiervoor gebruik gemaakt van een onderzoek dat door regionale samenwerking tot stand is gekomen. Het M@zl traject wordt ook in 2021 afgenomen van de GGD.
- Voortzetting pilot Schoolmaatschappelijke ondersteuning (SMO) op het Voortgezet Onderwijs. Hierbij is onder meer sprake van een intensieve samenwerking tussen leerplicht,

GGD, school, het Samenwerkingsverband en de de SMO-ers (TWijZ). Vroegtijdige signalering en inzet van de juiste ondersteuning zijn uitgangspunten die o.a. kunnen leiden tot minder schoolverzuim.

- Deelname aan het regionale uitvoeringsprogramma VSV, waarvan centrumgemeente Tilburg wettelijk gezien de trekker is. In het nieuwe programma 'Vasthouden en niet loslaten' (2021-2024) zijn de volgende thema's uitgewerkt: Jongeren in beeld bij elke overstap, Basis op orde en verknopen, Aandacht voor maatwerk, Naar een integrale aanpak, Jongeren in een kwetsbare positie.
- Regionaal programma 'ieder kind op school' > Verbeteren samenwerking tussen gemeenten en het onderwijsveld op het gebied van de aansluiting tussen jeugdhulp en passend onderwijs.

Belangrijkste opgaven zijn:

- o Creëren van gedeeld eigenaarschap van gemeenten en onderwijs op bestuurlijk niveau;
- o Komen tot overeenstemming over ieders verantwoordelijkheden over de ondersteuning en zorg voor kinderen en daarmee ook het gebied waarover we een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben;
- o Komen tot verbetervoorstellen en pilots op basis van data en kennis;
- o Innovatieve projecten betreffende vroegtijdig / preventief signaleren van risicojongeren en vroegtijdig oppakken van casussen.

Doelstellingen

D.069 | Optimale (preventieve) ondersteuning kwetsbare kinderen

Middels de pilot Preventief Interventieteam Basisschoolkinderen (PIB) ondersteunen we kinderen van 5-12 jaar in een vroegtijdig stadium, in samenwerking met school, gezin en omgeving.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	7.686	9.206	8.784
Baten	-1.779	-2.333	-1.789
Saldo van lasten en baten	5.907	6.873	6.995
Onttrekkingen	-140	-826	-572
Stortingen	421	200	300
Mutaties reserves	281	-626	-272
Saldo na mutaties reserves	6.187	6.247	6.723

Belangrijkste kaders

Meerjareninvesteringsprogramma onderwijshuisvesting gemeente Waalwijk 2015-2020;

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015

Nota Lokaal Educatieve Agenda 2016-2020 Verdiepen en Verbreden

Nota Waalwijk Taalrijk 'Aanpak taal: ouder en kind samen'

Uitvoeringsprogramma Waalwijk Taalrijk 2016-2020

Peuterregeling gemeente Waalwijk (inclusief Voor- en vroegschoolse Educatie) v.a. 2018

Nota Leerplicht

Convenant Voortijdig School Verlaten 2012-2015 (regionaal convenant)

Bestrijden laaggeletterdheid van A tot Z

Verbonden partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Beleidsveld 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Ambitie

Dit beleidsveld richt zich op (1) sport, (2) cultuur en (3) recreatie in relatie tot de openbare ruimte. In onze strategische visie Waalwijk 2025 stellen we dat niet zozeer het hebben van voorzieningen het uitgangspunt is, maar het gebruik voorop staat. Beter kwalitatief en complementair, dan het open houden.

- Sport en bewegen draagt bij aan een gezonde leefstijl, ontmoeting, ontwikkeling, samenwerking, leefbaarheid, integratie en plezier. We willen jong en oud bereiken en streven naar een gezonde en vitale samenleving. Het sportbeleid moet bijdragen aan gezondheid, beweging en maatschappelijke participatie, waarbij we zeker ook oog hebben voor de ontwikkeling van sporttalent.
- Cultuur moet een bijdrage leveren aan een aantrekkelijke stad. We willen cultureel meer zichtbaar maken in Waalwijk en de kwaliteit er van verhogen. Ook moet cultuur de Waalwijkers aan elkaar verbinden. Cultureel erfgoed moet zoveel mogelijk worden behouden, waarbij er ook gekeken moet worden naar nieuwe functies voor ons cultureel erfgoed. De zichtbaarheid en toegankelijkheid van het erfgoed moeten ook verbeteren. Daarnaast gaat onze aandacht uit naar het mogelijk maken en behouden van onze lokale media.
- Onze openbare ruimte moet in zijn algemeenheid een bijdrage leveren aan de recreatie in Waalwijk, waarbij we streven naar effectief beheer van de recreatieve voorzieningen.

Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

Omschrijving (toelichting)

Onderstaand vindt u een overzicht van de landelijk verplicht gestelde indicatoren (BBV):

Sportbeleid en -accommodaties

Doelstellingen

D.070 | Waalwijk verbetert sportaccommodaties

Een sporter heeft in de gemeente Waalwijk veel keus om te bewegen. Dit kan binnen en buiten, op het droge of in het water. Willen we dit zo houden, dan is het toekomstbestendig maken van de sportaccommodaties in beheer van de gemeente Waalwijk, cruciaal.

Maatregelen

CP22 26|5.002 Reserveren geld voor nieuwe sporthal in Waspik

1. Is het uitvoerbaar? De bouwkosten zijn het afgelopen half jaar heel erg gestegen. Deze zijn nog niet allemaal meegenomen in de fiche. Als we een locatie hebben moeten we eerst een nieuwe calculatie maken. Gemiddelde bouwkosten stijging is vanaf calculatie tot oplevering minstens 20%.

In fiche is het volgende opgenomen:

- Parkeren, infra en ontsluiting	€ 600.000,-
- Indexering 2020 – 2022 +10%	€ 600.000,-
- Extra begeleidingskosten	€ 75.000,-
- Stedenbouwkundige visie	€ 20.000,-
- Onvoorzien	€ 30.000,-
- Totaal	€ 1.325.000,-

CP22 26|5.003 Verduurzamen zwembad en sporthal Zidewinde Sprang Capelle

In de komende jaren zal al het maatschappelijke vastgoed worden verduurzaamd om de ambitie van de raad om in 2043 CO2 neutraal te zijn te realiseren. In het coalitie akkoord is urgentie gegeven aan het openluchtzwembad en sporthal Zidewinde.

Naast deze locaties ligt cultureel centrum Zidewinde. Het lijkt een logische eerste stap om de energie besparingsmogelijkheden van deze 3 locaties te onderzoeken, de verwachte energievraag na besparing te berekenen en de mogelijkheden voor opwek te bepalen. (2023)

Aan de hand van deze onderzoeken kan een raming voor de verwachte investeringen worden gecalculeerd en een business-case worden opgesteld. Bij een akkoord op de investering zal de projectvoorbereiding worden gestart. (2024)

Ten slotte kan uitvoering plaatsvinden in 2025.

Doelstellingen

D.071 | Eind 2024 beschikt de gemeente Waalwijk over 40 vitale sportverenigingen die hun eigen organisatie op orde hebben, regulier sportaanbod verzorgen in een veilig en gezond sportklimaat én daarnaast een bredere maatschappelijke functie vervullen

Met vitale sportaanbieders in een positieve sportcultuur hebben we de ambitie om sportverenigingen toekomstbestendig te maken zodat sport en bewegen voor iedereen

toegankelijk en bereikbaar blijft. Dit alles in een sportcultuur waar iedereen met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos kan sporten en bewegen.

De eerste acties thema Vitale sportaanbieders in een positieve sportcultuur:

- Uitvoeren van een vitaliteitsscan onder de sportverenigingen.
- Aanscherpen positionering lokale verenigingsondersteuner.
- Uitbreiding op www.GOWaalwijk.nl met een digitale module verenigingsondersteuning.

Doelstellingen

D.072 | Eind 2024 voldoet 71% van de inwoners van de gemeente Waalwijk aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen

In de raadsbehandeling van 15 oktober 2021 is het nieuwe sport- en beweegbeleid 2020-2024 vastgesteld. We zetten in op een stijging van 10% van onze inwoners dat voldoet aan de Nederlandse norm Gezond Bewegen, van 61% (2019) naar 71%. Een ambitieuze doelstelling gelet op het landelijk gemiddelde in 2016 van 63%.

Met het inclusief sporten en bewegen hebben we de ambitie om meer mensen een leven lang plezier te laten beleven aan sporten en bewegen in een inclusieve sport- en beweegomgeving. Hiertoe dienen we eventuele belemmeringen weg te nemen, want sporten en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Zeker voor kwetsbare doelgroepen geldt dat sport en bewegen bijdraagt aan de kwaliteit van het leven en kansen biedt om deel te (blijven) nemen aan de samenleving. Daarnaast bewegen de laatste jaren kinderen steeds minder en gaan de motorische vaardigheden van kinderen sterk achteruit. Als kinderen door een slechte motoriek niet vaardig zijn in sport en bewegen dan is de kans groter dat ze er geen plezier aan beleven.

De eerste acties thema Inclusief Sporten en bewegen & Vaardig in bewegen:

- Afbouwen van de tijdelijke stimuleringsregeling (bij afname van 4 uur, 3 uur betalen) in het primair onderwijs om het vrijgekomen budget (€ 20.000) in te zetten ten behoeve van de kwetsbare doelgroepen.
- In samenspraak met het voortgezet onderwijs bepalen of en hoe de inzet van de buurtsportcoach voortgezet onderwijs wordt gecontinueerd.
- In samenwerking met ouders, onderwijs, GGD en kinderopvang meer inzicht krijgen in de motorische ontwikkeling van kinderen en ouders meer bewust maken van het belang hiervan.
- Opstarten van een samenwerkingsverband met professionals dat zich specifiek richt op brede preventie in de wijk, met sport en bewegen als middel, om kwetsbare doelgroepen te ondersteunen.
- Door inzet van ambassadeurs en influencers met GO Waalwijk de bewustwording onder Waalwijkers vergroten. Bijvoorbeeld door discussies op gang te brengen over vraagstukken als 'wat zijn de richtlijnen voor gezond bewegen?'.

Doelstellingen

D.073 | Eind 2024 beschikt de gemeente Waalwijk over een toekomstbestendige, multifunctionele sportinfrastructuur en een sportief ingerichte (openbare) ruimte

Met onze toekomstbestendige sportinfrastructuur hebben we de ambitie om in onze gemeente toekomstbestendige, functionele, goede en duurzame sportvoorzieningen aan te bieden. Deze voorzieningen zijn nodig om de eerder in deze nota opgenomen doelstellingen te kunnen realiseren. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor het in stand houden en waar mogelijk realiseren van toegankelijke, laagdrempelige, multifunctionele en duurzame voorzieningen in een sportief ingerichte openbare ruimte.

De eerste acties thema Duurzame sportinfrastructuur:

- Onderzoeken mogelijke verzelfstandiging Team Sport langs de 4 K's van de gemeentelijke organisatiestrategie.
- In gesprek gaan met de voetbalverenigingen over balans beschikbare veldcapaciteit en de mate van bespeling.

Maatregelen

CP22_26|5.001 Realiseren multifunctioneel ontmoetingsplein in landgoed Driessen

Naar aanleiding van de sportvisie is er extra aandacht voor sporten in de openbare ruimte. Enerzijds stellen we vast dat de sportdeelname stagneert. Wellicht ten gevolge van Corona worden minder mensen lid van een sportvereniging, terwijl we het wel belangrijk vinden dat mensen sporten en bewegen.

Uit een analyse van de huidige situatie blijkt dat er kansen liggen. Voorgesteld wordt in ieder geval in te zetten op renovatie van de toplaag van het huidige Cruijffcourt. Deze is aan vervanging toe.

Daarnaast onderzoeken we een tweede voorziening in Landgoed Driessen. Nader onderzoek dient uit te wijzen of we voor een tweede Cruijffcourt gaan of iets anders. Denk hierbij aan een Krajcek veld.

CP22_26|5.004 Goed onderhoud openbare sportvoorzieningen

Dit geld is bestemd voor de renovatie van de toplaag van het Cruijffcourt en de ontmoetingsplek in Landgoed Driessen. Renovatie staat op de planning en we zijn collegiaal in gesprek over een plan van aanpak Ontmoetingsplek Driessen.

Cultuur, recreatie en openbaar groen

Doelstellingen

D.074 | 80% van de Waalwijkers participeert in cultuur Waalwijk

Onze visie is dat we door het inzetten van cultuur de gemeente Waalwijk aantrekkelijker kunnen maken voor inwoner en bezoeker van Waalwijk. Dat doen we aan de hand van twee ambities: 'de stad als podium' en 'kunst, cultuur en de vitale stad'. Met deze ambities en de daaruit voortvloeiende acties verhogen we de cultuurparticipatie. Eén van de acties is het uitvoeren van cultuurprojecten in de wijken: inwoners werken gezamenlijk aan een kunstproduct (theater, tentoonstelling, et cetera). Bij een andere actie wordt binnen het project 'maatschappelijke activering' gebruik gemaakt van de mogelijkheden van cultuur om mensen weer te activeren, actief deel te laten nemen aan de samenleving. Tenslotte versterken we de functie cultuureducatie waardoor ook hier meer mensen worden bereikt om actief deel te nemen aan cultuur. Met bovengenoemde acties worden veel inwoners bereikt die anders nooit zouden participeren in cultuur. Hierdoor neemt de komende jaren de cultuurparticipatie toe.

Het schoenenmuseum is in 2022 geopend.

Met betrekking tot recreatie wordt naar beleidsveld 3 verwezen.

Doelstellingen

D.075 | Het aantal bezoekers aan evenementen te laten stijgen t.o.v. voorgaande jaren..

Met een duidelijk verbeterde en tijdige communicatie (evenementenkalender, led-borden) in de aanloop naar evenementen worden meer mensen bereikt. Dit zal ertoe leiden dat het aantal bezoekers groeit ten opzichte van de vorige jaren. Er zal een 0-meting worden verricht. Om meer potentiële bezoekers te bereiken willen we het komende jaar aan een betere promotie van de evenementen werken. Dat willen we onder andere bereiken door het maken van een evenementenkalender en gebruik gaan maken van LED-borden. Hierdoor zijn inwoners en bezoekers vroeger en beter geïnformeerd over de komende evenementen. Daarnaast willen we het evenementenaanbod een impuls geven door ruimte te bieden aan een nieuw evenement.

Maatregelen

CP22 26|5.005 Aantrekken grote landelijke evenementen

Momenteel wordt gewerkt aan de uitvoeringsnota van de evenementenvisie. Hierin zullen we ook (het aantrekken van) de grote evenementen naar gemeente Waalwijk opnemen. Uiteraard zullen we de Raad hierover informeren.

Doelstellingen

D.076 | 50% van het totaal aantal gemeentelijke monumenten kan worden geplaatst in de categorie voldoende tot goed onderhoud.

Er zijn veel gemeentelijke monumenten in Waalwijk. We weten daarvan locaties, beschrijvingen en foto's van de panden.

Wat we niet weten is onderhoudsniveau van de monumenten. Veel monumenten zijn in particulier bezit en daarmee is de eerste verantwoordelijkheid voor het onderhoud dan ook van de pandeigenaren.

Zie voor meer informatie:

https://geoportaal.waalwijk.nl/Viewer.aspx?map=Monumenten_extern&profileName=Mobile

Om het onderhoudsniveau van de gemeentelijke monumenten te kunnen vaststellen is een inspectie nodig van een gespecialiseerd bedrijf. Vanzelfsprekend is ook de medewerking van pandeigenaren zelf benodigd.

Vooralsnog is er geen inschatting gemaakt van de kosten voor deze inspectie en is ook nog niet besloten of wij deze inspectie willen uitvoeren

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	16.716	19.302	19.902
Baten	-3.782	-4.380	-4.567
Saldo van lasten en baten	12.934	14.922	15.335
Onttrekkingen	-1.880	-979	-532
Stortingen	2.308	212	0
Mutaties reserves	427	-768	-532
Saldo na mutaties reserves	13.362	14.154	14.803

Belangrijkste kaders

Projectplan Inzet Buurtsport- en Cultuurcoach 2017-2019
Plan van Aanpak JOGG 2019-2022
Nota Sport en Bewegen in Waalwijk 2020
Beleidsnotitie Buitensport Waalwijk
Regeling Brede Impuls Combinatiefuncties 2017-2020
Kunstvisie 'Verbindingen in beweging'
Mediawet
Regeling Cultuur met Kwaliteit 2017-2020
Cultuurnota gemeente Waalwijk 2021 -2024

Verbonden partijen

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Beleidsveld 6 | Sociaal Domein

Ambitie

Alle inwoners van de gemeente Waalwijk moeten (sociaal) veerkrachtig zijn, het is één van de urgenties uit onze strategische visie Waalwijk 2025. Hiervoor moet de samenkracht en burgerparticipatie vergroot worden. Daarnaast wordt er ingezet op het vergroten van de economische zelfredzaamheid en armoedebestrijding. Ook wordt er ingezet op maatschappelijke participatie en inclusie (meedoen). We zetten in op het zelfstandig blijven wonen van zorgbehoevende inwoners en jongeren moeten sociaal en economisch zelfstandig kunnen functioneren.

Daarnaast vindt de doorontwikkeling van de integrale aanpak sociaal domein plaats. Hierin moet niet-geïndiceerde zorg bevorderd worden, moet voorkomen worden dat jongeren tussen wal en schip vallen, moet er een goede algehele toegang zijn tot het sociaal domein en zetten we in op innovatie in de jeugdhulp. We willen zoveel mogelijk zaken dichtbij huis regelen, dus lokaal, en regionaal alleen wat moet. Juist omdat we vinden dat we zelf hiervoor als gemeente de juiste slag- en daadkracht hebben, niet om direct weer op te schalen naar een regionaal niveau.

Waalwijkers zijn gezond. We willen een goede gezondheid voor iedereen bevorderen. Deel hiervan is het zorgen dat mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

Omschrijving (toelichting)

Onderstaand vindt u de landelijk verplicht gestelde indicatoren (BBV):
Waalwijk-in-cijfers/programma/beleidsveld--6--sociaal-domein

Integrale aanpak sociaal domein

Doelstellingen

D.077 | In 2025 worden 95% van de aanmeldingen Wmo en Jeugd binnen de wettelijke termijnen afgehandeld

De doorlooptijden waren in het afgelopen jaar binnen de Wmo in 41% van de gevallen binnen de wettelijke termijn. De wachttijd bedroeg gemiddeld 36 dagen.

De doorlooptijden voor Jeugd vielen in het afgelopen jaar in 19% van de gevallen binnen de wettelijke termijn. De wachttijd voor Jeugd bedroeg in het afgelopen jaar gemiddeld 38 dagen. In het geval dat de wettelijke termijnen dreigen te worden overschreden gaan we in overleg met de inwoner en worden nieuwe afspraken gemaakt vwb de doorlooptijd. Deze worden dan vervolgens wel gehaald.

De doelstelling voor 2025 willen we handhaven, ondanks dat we er op dit moment nog ver vanaf zitten. De huidige groei in instroom en het tekort in personeel zijn verklaringen voor het feit dat de termijnen lastig worden gehaald. Echter, we verwachten dat we vanaf 2022 hier weer verbeteringen op zullen zien waardoor we dichterbij de streefgetallen toe gaan.

Maatregelen

CP22 26|6.002 pilot indicatievrije herstelvoorzieningen

- 2022 Officiële opening Kazerne
- Q1 2023 Onderzoek naar mogelijkheden om de herstelvoorziening te verzelfstandigen
- 2023 Evalueren impact gebruikers herstelvoorziening middels een maatschappelijke businesscase
- 2023 Door ontwikkelen herstelvoorziening

Dit alles op basis van het Wmo-beleidsplan 2022 en de bijbehorende uitvoeringsregeling.

CP22 26|6.003 transformatiebudget voor een verschuiving van curatief naar preventief en indicatievrij werken én voor het realiseren van inloopvoorzieningen voor ouderen.

- Q4 2022 Vaststellen koersbepaling Sociaal Domein door de raad
- Q4 2022/Q1 2023 Vaststellen Wmo-beleidsplan 2023 e.v. door de raad
- 2023 e.v. Uitrol verschuiving van curatief naar preventief en indicatievrij werken en het realiseren van inloopvoorzieningen voor ouderen op basis van de gemaakte keuzes.

CP22 26|6.009 Opstart eerste inloop-herstel voorziening in oude brandweer kazerne

Doelstellingen

D.078 | Klanttevredenheid 2025 sociaal domein: 8 gemiddeld

In de meest recente cliënten ervaringsonderzoeken worden door de klanten als geheel rapportcijfer voor de Wmo (2020) een 7,8 en de Jeugdwet (2018) een 7,6 gegeven. Daarom hebben wij de doelstelling verhoogd naar een 8.

Doelstellingen

D.079 | 20 gezinnen ondersteund per jaar bij echtscheidingsproblematiek

Hoe gaan wij 20 gezinnen ondersteunen vanuit het scheidingsloket:

Laagdrempelige ondersteuning vanuit het kenniscentrum:

- o Website alsjeuitelkaargaat.nl en waalwijk.nl/scheidingsloket

Laagdrempelige ondersteuning vanuit het loket:

- o Training vanuit twijz/MO 'de kinderen scheiden mee'

- o kindbehartiger (2 in deze methodiek opgeleide specialisten)

- o divers praktisch advies cq. verwijzing naar een van de partners van het loket (hiertoe zijn de 1e lijns medewerkers getraind)

Wij gaan de contacten zoveel mogelijk monitoren, al zal (kan) dat niet gelden voor de eenmalige contactmomenten, die nl. ook anoniem van aard kunnen zijn.

- Buiten het loket om loopt er in Waalwijk vanaf 2021 met een pilot Gezinsadvocaat i.s.m. de Rechtbank ('s-Hertogenbosch), de Kinderombudsman, het ministerie V&J etc.

Doelstellingen

D.080 | Daling percentage jongeren met jeugdhulp.

Vanaf de invoering van de wet Jeugdhulp in 2015 is het gebruik van de Jeugdhulp jaarlijks percentagegewijs fors gestegen. Daarmee zijn ook de kosten fors toegenomen en zijn er tekorten ontstaan op de gemeentebegroting. In 2022 vindt de nieuwe inkoop van de jeugdhulp (gespecialiseerde jeugdhulp) plaats aan de hand van een nieuwe inkoopmethodiek die in 2021 en in begin 2022 is ontwikkeld en vastgesteld. Daarnaast worden er lokale en regionale Beheersmaatregelen jeugdhulp uitgevoerd om te komen tot het terugdringen van het gebruik van de jeugdhulp.

Sociale veerkracht

Doelstellingen

D.081 | Inwoners worden eerder betrokken bij vormgeven beleid (burgerparticipatie) en de gemeente participeert goed in initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie)

Hiervoor verwijzen wij naar de nota burgerparticipatie dat 17 september 2020 in de Raad is behandeld.

Maatregelen

CP22_26|6.001 Organiseren dagbesteding voor beschermd wonen

De gemeenten in de regio Hart van Brabant (HvB) willen de activering en toeleiding naar en begeleiding bij (vrijwilligers)werk of een opleiding van cliënten beschermd wonen anders organiseren (ontwikkelingsgerichte, arbeidsmatige dagbesteding OAD). De Langstraatgemeenten (Loon op Zand, Heusden en Waalwijk) voeren hiervoor een pilot uit. Dit doen we voor een periode van 3 jaar, met mogelijke verlengingen. In deze periode

kijken we of we OAD meer voorliggend kunnen organiseren, bijvoorbeeld via maatschappelijke activering.

Hiervoor krijgen we een opdracht (inbesteding) van de gemeente Tilburg, die als opdrachtgever functioneert. We maken hierbij afspraken over het aantal cliënten en de financiering. We verwachten dat het ongeveer 20 cliënten betreft en een budget van ongeveer €200.000,-. De opdracht moet ingaan op 1 januari 2023.

CP22 26|6.006 Impuls te geven aan burgerparticipatie

Om structureel op een gestructureerde en integrale wijze invulling te geven aan bewonersparticipatie is een jaarlijks budget van Euro 100k nodig. Hiermee kunnen de kosten gedekt worden voor de inzet van ondersteunde instrumenten zoals bijvoorbeeld het up-to-date houden en uitbreiden van de website meedoen (10k), Hoplr (20k) , een onafhankelijk bewonerspanel (TIP Waalwijk, 20k), inrichten, uitrollen, en uitvoeren van uitdaagrecht (30k), interne trainingen ambtelijk apparaat (20k) en dergelijke.

CP22 26|6.007 Starten met een burgerbegroting

Doelstellingen

D.084 | 88% Waalwijkers boven armoedegrens en <2% van de huishoudens onder sociaal minimum in 2025

1. Participatie en ondersteuning naar werk/ projecten via Baanbrekers
2. Voorkomen en vroegsignalering schulden.
3. Gericht aanpak van problematische schuld (o.a. Maatpact)
4. Doorbreken sociaal isolement door participatie
5. Doorbreken vicieuze cirkel generatie armoede

Waalwijkers zijn gezond

Doelstellingen

D.083 | Iedere inburgeraar is in 2025 door een vroegtijdig, integraal en doorlopend aanbod optimaal in staat om volwaardig te integreren in Waalwijk.

Inburgeraars die nu (in 2021) starten (een verblijfsvergunning krijgen) kunnen nog geen gebruik maken van het nieuwe inburgeringstraject en vallen nog onder de oude Wet. Dit betekent dat zij de Z-route niet kunnen doorlopen maar enkel het inburgeringsexamen kunnen doen of ontheven kunnen worden van de inburgeringsplicht. Met ingang van 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering van kracht. De verantwoordelijkheid komt hiermee bij de gemeenten te liggen. Statushouders moeten binnen drie jaar aan de inburgeringsplicht voldoen. Dit kan zijn het behalen van het inburgeringsexamen of het succesvol doorlopen van de Z-route. De eerste resultaten van de nieuwe wet gaan we begin 2023 zien. Vanaf 2022 zetten we in op de nieuwe wet waarbij de termen vroegtijdig, integraal en doorlopend centraal staan om volwaardig in Waalwijk te integreren.

Doelstellingen

D.086 | Minder dan 16% van de jongeren uit de 2e klas Voortgezet Onderwijs drinkt alcohol

Het tegengaan van alcoholgebruik onder jongeren is vastgelegd in het lokaal gezondheidsbeleid "Go Healthy" en in het Preventie- en Handhavingsplan "opgroeien zonder alcohol".

Wij hanteren hierbij 3 pijlers (gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en aangeraden door o.a. het RIVM en het Trimbo-instituut):

- Regelgeving (grenzen stellen)
- Handhaving (grenzen bewaken) en
- Educatie (publiek draagvlak)

Wij voeren dit uit met onze partners, onder meer de GGD, het onderwijs, jongerenwerk, de politie, Halt en Novadic-Kentron. De 3 pijlers zijn nader uitgewerkt in beide beleidsdocumenten

Doelstellingen

D.087 | Het percentage overgewicht onder de leeftijdsgroep 12-18 jaar stabiliseert tot het gemiddeld percentage van 13%

In onze GO Healthy aanpak streven we ernaar dat onze inwoners, en om te beginnen onze jeugd, een gezonde leefstijl in een gezonde leefomgeving heeft en kiest voor voldoende beweging en gezonde voeding. Net als op landelijk niveau groeien de cijfers geleidelijk in Waalwijk (mede door de coronacrisis).

De acties vanuit het GO Healthy programma zijn:

- Plaatsen van minimaal nog 7 Watertappunten plaatsen in de openbare ruimte
- VO scholen begeleiden naar Gezondere School
- Structureel aanwezig van watertappunten binnen basis onderwijs
- Organiseren van een GO-Healthy week
- Minimaal 3 verenigingen gaan voor de gezondere sportkantine naast de reeds bestaande kantines
- Betere afstemming in de preventieve zorg voor kinderen met overgewicht
- Verder uitbreiden van Scoren voor Gezondheid ism Stichting Samen RKC
- Realiseren van Gezondere Buurthuizen in Waalwijk
- GO-Healthy wordt meer zichtbaar in Waalwijk
 - o Supermarkten
 - o Sportverenigingen
- Inzetten op gezondere werkvloer vanuit voorbeeld gemeentehuis Waalwijk, minimaal 2 bedrijven zetten zich ism GO-Healthy om de gezondere werkvloer op te pakken
- Blijven ondersteunen van Evenementen en Activiteiten om het gezondere aanbod te promoten (dmv drink water en aanbieden groente en fruit)

Doelstellingen

D.116 | Vergroten van inclusieve en toegankelijke gemeente

Waalwijk streeft ernaar dat alle inwoners kunnen meedoen, met dezelfde kansen en mogelijkheden ongeacht hun achtergrond, leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, godsdienst, seksuele voorkeur, ziekte/beperking.

Maatregelen

CP22_26|6.004 De eerste 1000 levensdagen zijn cruciaal voor een goede start.

Middels het project kansrijke start zal er gewerkt worden aan een verbetering van de eerste 1.000 levensdagen van kinderen waar dit extra aandacht behoeft. Deze middelen worden ingezet om kansrijke start invulling te geven. Dit wordt nader uitgewerkt in het jeugdkader.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	56.633	61.887	61.689
Baten	-12.638	-14.118	-13.033
Saldo van lasten en baten	43.995	47.769	48.656
Onttrekkingen	-984	-1.998	-4.543
Stortingen	0	0	2.869
Mutaties reserves	-984	-1.998	-1.674
Saldo na mutaties reserves	43.011	45.771	46.982

Belangrijkste kaders

Notitie Burgerparticipatie, september 2015 en januari 2017
 Evaluatie Notitie Burgerparticipatie 2017-2018
 Participatiebeleid 2020
 Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2018
 Verordening Wmo 2021
 Verordening Jeugdhulp 2021
 Armoedenota "Op eigen kracht waar het kan, een steun in de rug waar het moet" 2015.
 Beleidsplan Schuldhulpverlening Gemeente Waalwijk 2017 - 2020
 Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzalen
 Koers Jeugdhulp: Samen met de jeugd 2018
 Andere kijk, goed voor elkaar, Transitieplan voor het sociale domein in Waalwijk
 Regionale nota Gezondheidsbeleid 2016 – 2019
 Wet publieke gezondheid
 Preventie- en handavingsplan alcohol gemeente Waalwijk 2016 – 2019
 Notitie Preventie en Handhaving Alcohol gemeente Waalwijk 2016 - 2019
 Drank – en Horecawet
 Beleidskader inburgering 2021

Verbonden partijen

Baanbrekers

GGD Hart voor Brabant

Regionale Ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord

Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en Milieu

Ambitie

In dit beleidsveld gaat het over milieu. Onze ambities voor afval (circulaire economie), groen & natuur en energie vindt u terug in het Programma Duurzaamheid.

Op het gebied van milieu werken we aan de kwaliteit van de bodem, lucht, geur, licht en de externe veiligheid. Bij een gezonde leefomgeving denken we aan een aantal aspecten. Het gaat om schone lucht, bodem geschikt voor het gebruik, externe veiligheid en geluid. Voor

deze aspecten voldoen we aan de huidige wettelijke normen. De wetgeving van lucht, bodem, water, externe veiligheid en geluid wordt opgenomen in de nieuwe Omgevingswet. De komende jaren bereiden we ons voor op deze integratie. Het kan zijn dat normen en indicatoren tijdens de integratie veranderen.

Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

Omschrijving (toelichting)

Onderstaand vindt u een overzicht van de landelijk verplicht gestelde indicatoren (BBV):
Waalwijk-in-cijfers/programma/beleidsveld-7--volksgezondheid-en-milieu

Volksgezondheid en Milieu

Doelstellingen

D.088 | Voldaan aan de WHO normen voor schone lucht in 2030

De gemeente Waalwijk heeft zich aangesloten bij het landelijk Schone Lucht Akkoord. Dit betekent dat in de gemeente Waalwijk in 2030 overal voldaan moet worden aan de World Health Organization (WHO) normen. Hiervoor wordt een gemeentelijk uitvoeringsprogramma vastgesteld. Het RIVM is bezig met het opstellen van indicatoren. Deze verwachten wij in 2021.

Doelstellingen

D.089 | Voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen voor bodemkwaliteit

Samen met de regiogemeenten bekijken we hoe we bodemaspecten op kunnen nemen in de omgevingsvisie en omgevingsplan. Dit is gekoppeld aan de planning van de Omgevingswet

Doelstellingen

D.090 | Voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen voor waterkwaliteit

De effecten van rioolwater overstorten op oppervlakte water worden door het waterschap bepaald door het opstellen van het waterkwaliteitsspoor waarbij door model berekeningen knelpunten worden vast gesteld en maatregelen worden benoemd. Voor Waalwijk is dit ook gedaan, maatregelen zijn uitgevoerd en er zijn geen knelpunten meer.

Doelstellingen

D.091 | Voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen voor externe veiligheid

De gemeente Waalwijk wil zorgen voor een blijvend maatschappelijk aanvaardbare risicosituatie voor burgers in relatie tot activiteiten met gevaarlijke stoffen in de omgeving. De acceptatie van risico's wordt gestuurd door:

- de ambitie om een veilige woonomgeving te creëren voor de inwoners;
- de ambitie om vanuit een economisch en sociaal perspectief bedrijven voldoende kansen te bieden om zich in Waalwijk te vestigen, een gezonde bedrijfsvoering te ontwikkelen en werkgelegenheid te creëren.

Momenteel zijn er geen onacceptabele situaties in de gemeente met betrekking tot externe veiligheid en dit houden we zo.

Doelstellingen

D.117 | Verminderen van zwerfafval, hondenpoep etc in de openbare ruimte

Belangrijke ergernissen van inwoners zijn zwerfafval op straat, hondenpoep, vandalisme en hard rijden. We willen hier snel en flexibel op inspelen door te handhaven. Tegelijkertijd willen we het makkelijker maken voor onze inwoners om de eigen leefomgeving schoon, heel en veilig te houden.

Maatregelen

CP22 26|8.010 We komen met een offensief tegen hondenpoep, zwerfafval en te hard rijden in de woonwijken.

Tot en met 2022 was er een landelijke zwerfafvalsubsidie waarvan Waalwijk de afgelopen jaren gebruik van heeft gemaakt. Het bedrag bedroeg gemiddeld 55.000 euro per jaar. Helaas stopt deze landelijke zwerfafvalsubsidie, er wordt dus geen budget meer beschikbaar gesteld voor zwerfafval interventies. Een deel van het subsidiebedrag werd ingezet om externe ondersteuning in te huren voor de begeleiding van projectjes om zwerfafval te voorkomen.

Ook werden financiële middelen ingezet om communicatie uitingen op te tuigen. Naast dat de subsidie is opgedroogd stopt op korte termijn ook de expertise van de externe inhuur. Voor de uitvoering van het offensief zwerfafval uit coalitieprogramma 2022-2026 zijn op dit moment dus geen capaciteit en financiën beschikbaar.

Op dit moment wordt er een Mobiliteitsplan opgesteld waarin de verkeersvisie wordt beschreven tot 2030 voor de gemeente Waalwijk. Het plan wordt gekoppeld aan een Uitvoeringsprogramma 2022 – 2027. Dit jaar word deze plannen aangeboden aan de raad. In dit plan wordt ook (indirect) aandacht besteed aan een offensief tegen te hard rijden door middel van:

- het zoveel mogelijk omzetten van 50 km/uur wegen naar 30 km/uur wegen/gebied met bijbehorende snelheidsremmende maatregelen.
- in woonwijken en centra 30 km/zones te handhaven op snelheid

Bij het reconstrueren van wegen in het kader van Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) proberen we zoveel mogelijk een offensief tegen te hard rijden mee te laten liften met infrastructurele maatregelen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	11.266	11.229	11.700
Baten	-10.278	-10.152	-10.441
Saldo van lasten en baten	988	1.077	1.259
Onttrekkingen	-1.278	-579	-1.123
Stortingen	30	74	294
Mutaties reserves	-1.248	-505	-829
Saldo na mutaties reserves	-260	572	430

Belangrijkste kaders

APV (Algemene Plaatselijke Verordening)

Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen

IUP (Integraal Uitvoerings Programma)

IUP 2021 - 2024

GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan)

Groenstructuurplan

Integraal Waterplan Waalwijk 2021 - 2024

Verbonden partijen

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst)

RAV (Regionale AmbulanceVoorziening)

Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Ambitie

In onze strategische visie staat onze ambitie om een aantrekkelijke gemeente te zijn om te wonen, werken, leren en ondernemen. Dit willen we onder andere bereiken via (1) een evenwichtige inrichting en verdeling van de ruimte. (2) Daarnaast zorgen we voor een balans tussen maatschappelijk en financieel rendement op het grondbeleid, en (3) Een evenwichtige woningmarkt die aansluit bij de toekomstige behoefte van inwoners, en (4) een visie op stedelijke vernieuwing.

Om Waalwijk ruimtelijk aantrekkelijk te laten blijven bevorderen we het gewenste ruimtegebruik. Ook willen we de ruimtelijke kwaliteit waar mogelijk verhogen. Daarbij streven we bij ruimtelijke ontwikkelingen naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en de overheid. De komende jaren ligt een belangrijke focus op de invoering van de Omgevingswet.

Waalwijk moet aantrekkelijk zijn om te wonen. Daarom streven we naar een voldoende aanbod van woningen en woonmilieus voor alle doelgroepen. Gelet op de uitdagingen die klimaatverandering voor ons in de nabije toekomst brengt, willen we onze woningaanbod zo toekomstbestendig mogelijk maken. Tevens zetten we in op adequate huisvesting voor arbeidsmigranten die in Waalwijk komen werken.

Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

Omschrijving (toelichting)

Onderstaand vindt u het overzicht van landelijk verplicht gestelde indicatoren (BBV):
Waalwijk-in-cijfers/beleidsveld-8--volkshuisvesting-ruimtelijke-ordening-en-stedelijke-vernieuwing

Volkshuisvesting

Doelstellingen

D.093 | Toevoeging van 500 nultredenwoningen komende 10 jaar (2019 – 2028);
(nulmeting 2019; 4.360 nultredenwoningen)

Senioren zijn de snelst groeiende groep in onze maatschappij. Die wonen nu veelal nog in woningen die niet specifiek geschikt zijn in het geval er lichamelijke ongemakken ontstaan. Om senioren de mogelijkheid te bieden naar een geschikte woning te verhuizen is het belangrijk dat we extra nul-treden woningen toevoegen aan onze woningmarkt. Dit biedt tevens mogelijkheden voor jonge Waalwijkers om ook (door) te verhuizen. Sinds 1-1-2019 zijn er circa 165 nultredenwoningen gerealiseerd. Daarmee liggen we op koers om een toevoeging van 500 nultredenwoningen in 10 jaar te behalen.

Doelstellingen

D.094 | Totaal 2.000 plaatsen voor shortstay-arbeidsmigranten in 2025. (nulmeting 652 plaatsen vergund in campussen, 150 plaatsen in middelgrote locaties voor kamerverhuur (categorie 2).

Uit onderzoek is gebleken dat er circa 2.000 arbeidsmigranten gemiddeld in de gemeente Waalwijk verblijven voor een korte periode (max. 1 jaar). Voor deze groep is nog niet voldoende huisvesting op korte afstand van het werk beschikbaar. Daarom dient het aantal huisvestingsplekken voor shortstay arbeidsmigranten verder uitgebreid te worden. Op dit moment (september 2021) zijn er 1.052 plekken op grootschalige locaties en 430 plaatsen in kamerverhuur (270 op middelgrote locaties en 160 op kleine locaties).

Doelstellingen

D.118 | Deze bestuursperiode gaan we minimaal 1200 woningen extra bouwen (netto) voor alle doelgroepen

In de strijd tegen de woningnood is het de uitdaging om snel meer woningen te bouwen. Maar wel duurzaam en kwalitatief. De stedenbouwkundige opzet, groen-blauwe kwaliteit van de openbare ruimte, architectuur en materiaalkeuze bepalen voor een groot deel de aantrekkingskracht om in onze gemeente te willen wonen. Aan deze kwaliteiten willen we geen concessies doen. Wel zien we in flexbouw een manier om snel extra woningen te bouwen.

Maatregelen

CP22 26|8.001 Deze periode gaan we minimaal 1200 extra woningen bouwen voor alle doelgroepen

We vergroten de capaciteit binnen het fysieke domein, zodat er meer ruimte ontstaat voor het in procedure brengen van woningbouwplannen de komende jaren.

CP22 26|8.002 Landgoed Driessen (fase 2) nemen we versneld in ontwikkeling

Landgoed Driessen fase 2 heeft op dit moment een agrarische bestemming. Voorafgaand aan het ontwikkelen van concrete plannen en omzetten van deze bestemming naar een woonbestemming, zal inzichtelijk moeten worden gemaakt wat de milieugevolgen zijn van de voorgenomen ontwikkeling. Daarbij zal ook aandacht moeten worden besteed aan stikstof. Landgoed Driessen ligt tegen Natura 2000 gebied De Langstraat aan. Of en in welke mate stikstof een belemmering vormt voor de ontwikkeling van fase 2 wordt onderzocht. Bovendien is regelgeving met betrekking tot stikstof volop in ontwikkeling. Zo staat de kritische depositiewaarde ter discussie - zowel de hoogte als het instrument op zich - en hebben provincies tot 1 juli 2023 de tijd gekregen om te komen met een gebiedsaanpak. Het college wil de tijd tot 1 juli 2023 benutten om de in het Ontwikkelplan uit 1997 gemaakte keuzes tegen het licht te houden en nadere onderzoeken te doen. Ook zal zij in overleg treden met de provincie over of woningbouw in fase 2 überhaupt aan de orde is; Op grond van de provinciale Verordening Ruimte dient woningbouw zoveel mogelijk plaats te vinden in of aansluitend op bestaand stedelijk gebied. Landgoed Driessen valt echter buiten het bestaand stedelijk gebied. Wel heeft het de aanduiding "verstedelijking afweegbaar". Bouwen is hier alleen aan de orde wanneer er binnen bestaand stedelijk gebied onvoldoende kwalitatieve ruimte beschikbaar is.

Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Doelstellingen

D.096 | Versterken kwaliteit van de omgeving van de gemeente Waalwijk

Doel van het versterken van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op basis van de gemeentelijke structuurvisie is bereiken dat Waalwijk meer onderscheidend wordt zowel lokaal als regionaal. Dat doen we door het optimaliseren van typerende omgevingsfactoren, zoals de karakteristieke kernen en unieke landschappelijke omgeving. Dat betekent bijvoorbeeld meer variatie in omgeving door meer thematisering in functie en meer aandacht voor groen in de omgeving. Ook bij (her)ontwikkelingen in het stedelijk gebied is de kwaliteit van de leefomgeving een belangrijke factor.

Maatregelen

CP22 26|8.007 We ontwikkelen een stedenbouwkundige visie voor de hele gemeente.

De verdeling van de schaarse ruimte is een complexe opgave. Er moet ruimte komen voor woningbouw, groen, sportontmoetingsplekken, klimaatadaptatie en nieuwe vormen van mobiliteit en bedrijvigheid. We willen op sommige plekken de functie transformeren en zo meer ruimte maken voor wonen. We noemen dit de verstedelijkingsagenda, die zowel gaat over de stad als over onze kernen. De eerste stap is in 2023 te starten met het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel van deze omgevingsvisie is de stedenbouwkundige visie waarin onder andere transformatiekansen, groen, klimaat en mobiliteit integraal en gebiedsgericht in kaart worden gebracht. De stedenbouwkundige visie zal daarbij kaders definiëren voor een goede balans tussen kwantiteit en kwaliteit, dit is met name relevant voor het thema hoogbouw en de mogelijkheden voor tijdelijke woningen (flexwonen). De jaren daarna gaan we werken aan het realiseren van de ambities in deze visie op basis van een uitvoeringsprogramma.

CP22 26|8.009 Verzachten van de fysieke barrière (A59) tussen Noord en Zuid.

We onderzoeken of en hoe we de verbindingen tussen de woonkern Waalwijk ten zuiden van de A59 en de werklocaties aan de noordzijde van de A59 kunnen verbeteren waardoor het voor fietsers en voetgangers (verkeers)veiliger en aantrekkelijker is om met de fiets of te voet van/naar het bedrijventerrein te gaan.

CP22 26|8.014 Vergroten leefbaarheid in Sprang-Capelle en Waspik

In Sprang-Capelle en Waspik gaan we de leefbaarheid vergroten door te kijken wat er aan woningbouw en transformatie nodig is. Dat vraagt om precisie-ingrepen die leiden tot verdichting en vergroening, met behoud van het dorpse karakter. Conform rijksbeleid dienen we daarbij eerst inbreidingslocaties te onderzoeken en pas daarna kunnen we denken aan eventuele uitbreidingslocaties. De eerste stap is in 2023 te starten met het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel van deze omgevingsvisie is een stedenbouwkundige visie waarin onder andere transformatiekansen, groen, klimaat en mobiliteit integraal in kaart worden gebracht. De jaren daarna gaan we werken aan het realiseren van de ambities uit deze visie, op basis van een uitvoeringsprogramma.

CP22 26|8.016 In de dorpsharten van Sprang-Capelle en Waspik verbeteren we de ontmoetingsplekken

Elkaar ontmoeten en leren kennen is belangrijk voor een fijne leefomgeving en gemeenschapsgevoel. De eerste stap is in 2023 te starten met het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel van deze omgevingsvisie is een visie op een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving waarbij onder andere ontmoetingsplekken die schoon, heel en veilig zijn deel uitmaken van de opgave. De jaren daarna gaan we werken aan het realiseren van de ambities uit deze visie, op basis van een uitvoeringsprogramma.

CP22_26|8.017 Voor het Hoefsvengebied ontwikkelen we een totale visie

Het Hoefsvengebied heeft aandacht nodig als het gaat om de fijne leefomgeving en de ontmoetingsplekken. De totaal visie moet de losse onderdelen in het gebied aan elkaar verbinden waardoor het elkaar gaat versterken. Het onderzoek rondom de surfvijver is op dit moment al een lopend project in dit gebied. Samen met betrokken afdelingen (TMAO, TOOR, TORV en TREW) gaan we in overleg met het college om de wensen voor het gebied te onderzoeken.

Doelstellingen

D.097 | Waalwijk Omgevingswetproof

Doel van dit project is de gemeente Waalwijk Omgevingswet-proof te maken, dat wil zeggen klaar te maken voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dat betekent het stapsgewijs uitbouwen van een solide basis (stappen), via verschillende invalshoeken (sporen) en via interne en externe partners (samenwerking). Daarnaast gaan we ook meteen aan de slag om kennis en ervaring te verkrijgen (doen).

Maatregelen

CP22_26|8.012 Omgevingswet voorbereiding en vervolgfase

Het project Waalwijk Omgevingswet-proof bestaat uit 3 fases: invoerings-, vervolg- en lijnfase. We verwachten dat de Omgevingswet op 1-1-2023 in werking treedt. Op dat moment is de invoeringsfase afgerond. We starten daarom voor het project Waalwijk Omgevingswet-proof in 2023 met de uitvoering van het plan van aanpak voor de vervolg- en lijnfase. De vervolgfase begint vanaf de invoeringsdatum tot en met de verwachte einddatum van de stelselherziening in 2030. Onder de vervolgfase vallen bijvoorbeeld de volgende projecten: omgevingsvisie, omgevingsplan en toepasbare regels. De lijnfase begint nadat onderdelen van de invoerings- en vervolgfase zijn opgeleverd, welke in de lijnorganisatie uitgevoerd en actueel gehouden moeten worden. Onder de lijnfase vanaf de datum van inwerkingtreding valt bijvoorbeeld het zo goed mogelijk door laten lopen en blijven verbeteren van de dienstverlening voor vergunningen en plannen in het fysieke domein. Zeker in 2023 zal daar een extra inspanning voor nodig zijn omdat de effecten van de Omgevingswet dan pas echt in de praktijk zullen blijken.

Doelstellingen

D.098 | Bevorderen gewenst en kwalitatief verhogen ruimtegebruik. Daarnaast streven we naar een rechtvaardige verdeling van kosten/opbrengsten over gebruikers, eigenaars, ontwikkelaars en overheid

Enerzijds het, middels aankopen en transformeren van landbouwgrond in bouwgrond voor zowel woningbouw als industrie, uitoefenen van invloed op het door de gemeente gewenste

ruimtegebruik. Anderzijds het faciliteren van private initiatieven waarbij uitgangspunt is dat er sprake is van een situatie waarbij de gemeente de door haar te maken kosten vergoed krijgt van de ontwikkelende partij.

Maatregelen

CP22_26|8.013 Actiever beleid rond het strategisch aankopen van grond

In de Nota grondbeleid 2019-2023 heeft de gemeenteraad besloten dat de gemeente verschillende keuzes kan maken over de wijze waarop zij acteert binnen het grondbeleid. Met het grondbeleid kan invloed worden uitgeoefend op de wijze waarop de grond wordt gebruikt. Dit is wenselijk omdat het kan bijdragen aan de realisering van brede (publieke) doelstellingen. De twee uiterste vormen zijn een actief grondbeleid en een faciliterend grondbeleid. Voor de gemeente zijn beide vormen aanvaardbaar. De feitelijke keuze voor een specifieke vorm is afhankelijk van de situatie. Hierbij wordt zowel gekeken naar het maatschappelijke als het financiële rendement van de ontwikkeling. Per ontwikkeling zal op basis van een analyse worden bepaald welke vorm van grondbeleid zal worden gevoerd en welke (publieke) doelstelling hiermee behaald kan worden. Zoveel als mogelijk zal invulling gegeven worden aan het actief aankopen van strategische grond zoals opgenomen in het coalitieakkoord waarbij het maatschappelijk en financiële rendement niet uit het oog verloren wordt.

CP22_26|8.015 Ontwikkelen transformatielocaties

In deze coalitieperiode moeten er minimaal 1.200 extra woningen gebouwd gaan worden voor alle doelgroepen. Het ontwikkelen van transformatielocaties is een van de manieren om dit voor elkaar te krijgen zoals de transformatielocaties Gedempte Haven, de Els en het Slachthuisterrein. Daarnaast zijn er diverse transformatielocaties in de binnenstad, daarvoor verwijzen naar de desbetreffende paragraaf. Uiteraard is er hiernaast binnen de organisatie ook blijvend aandacht voor nieuwe transformatielocaties.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Lasten	9.227	10.468	11.141
Baten	-6.081	-6.535	-5.998
Saldo van lasten en baten	3.146	3.933	5.143
Onttrekkingen	-4.610	-7.913	-900
Stortingen	4.366	7.363	0
Mutaties reserves	-244	-550	-900
Saldo na mutaties reserves	2.903	3.383	4.243

Belangrijkste kaders

Beleidsnotitie Arbeidsmigratie 2018

Bevolkings- en woningbehoefteprognose provincie Noord-Brabant (2017)

Coalitieprogramma 2018-2022 "Samen Duurzaam Vooruit"

Nota Grondbeleid 2019-2023

Prestatieafspraken gemeente Waalwijk, Casade, HVOW en SamenSterk (2019, ieder jaar in december nieuwe afspraken)
 Regionaal Woonkader (2015)
 Regionale Agenda Wonen 2017
 Regionaal Kwalitatief Woningbehoefteonderzoek 2018
 Strategische Meerjarenagenda 2015-2018
 Structuurvisie
 Structuurvisie (Uitvoeringsprogramma)
 Strategische Visie - Waalwijk 2025
 Woonvisie 2020 gemeente Waalwijk
 Visie religieus erfgoed Waalwijk 2020
 Visie "Hart van de stad 2025"
 Nota van uitgangspunten Masterplan Haven 8 Oost
 Huisvestingsverordening Waalwijk 2018 - 2021 2e wijziging
 Omgevingsvisie Waalwijk 1.0
 Gebiedsspecifiek beleid PFAS

Verbonden partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden (in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen).

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
TK_0.5 Treasury	-381	-847	-192
TK_0.61 OZB woningen	-5.645	-5.829	-6.210
TK_0.62 OZB niet-woningen	-6.658	-6.989	-7.788
TK_0.64 Belasting overig	-374	-389	-354
TK_0.7 Alg.uitkering en overige uitk.gem.fonds	-82.714	-86.251	-92.783
Saldo van lasten en baten	-95.773	-102.515	-102.994
Saldo na mutaties reserves	-95.773	-100.293	-106.938

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn publiekrechtelijke rechtspersonen, zoals een gemeente, vennootschapsbelasting plichtig indien en voor zover zij een onderneming drijven. Voor de gemeente Waalwijk zijn de activiteiten van de grondexploitatie aangemerkt als winstgevendende onderneming. In de begroting 2023 is een bedrag van € 34. 000 voor te betalen vennootschapsbelasting opgenomen.

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting	-721	114	34

Overige baten en lasten

De baten en lasten die ingevolge de voorschriften niet op specifieke producten kunnen worden geraamd, alsmede een aantal stelposten, worden verantwoord onder de overige baten en lasten op product 915. Op product 913 is de post 'onvoorzien' begroot voor een bedrag van € 100.000. Dit bedrag is bedoeld als dekking voor (een schatting van) uitgaven die niet zijn voorzien in de begroting.

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Primaire begroting 2023
Taakveld 0.8 Onvoorzien	0	100	100
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	157	431	430

Totaal	157	531	-438
--------	-----	-----	------

-

Overhead

Overhead

De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op taakveld 0.4 Overhead. Hierdoor wordt meer inzicht gegeven in de totale kosten van de overhead.

Overhead mag wel toegerekend worden aan grondexploitaties en investeringen. Hiervoor is een vast opslagbedrag per uur berekend. Voor de berekening is het totaal begrote bedrag van de overhead gedeeld door het aantal uren dat toegerekend wordt aan de taakvelden en projecten. Dit opslagbedrag wordt ook gebruikt bij de berekening van tarieven voor de lokale heffingen.

De overhead neemt in 2023 ten opzichte van 2022 met € 1,1 miljoen toe met als belangrijkste oorzaken:

- indexering salarissen met 3% en inhuur / overige goederen en diensten € 0,5 miljoen;
- datagedreven werken (salaris en werkbudget), voorstel coalitieprogramma 2022-2026 € 0,2 miljoen;
- transformatiebudget (frictiebudget) personeel, voorstel coalitieprogramma 2022-2026 € 0,15 miljoen;
- wijzigingen in toerekening aan grondexploitatie en investeringen € 0,2 miljoen.

Bedragen X €1.000			
Specificatie Overhead	Rekening 2021	Primaire begroting 2022	Begroting 2023
Salarissen	8.059	9.394	9.822
Belastingen	79	0	62
Ingeleend personeel	1.093	421	553
Overige goederen en diensten	3.549	3.817	4.047
Stortingen in voorzieningen	195	225	268
Afschrijvingen	934	1.186	1.192
Rente	170	155	169
Totaal lasten	14.078	15.198	16.113
Toerekening aan grondexploitatie	-513	-931	-840
Toerekening aan investeringen	-691	-507	-401
Overige verrekeningen	-11	0	0
Uitgeleend personeel	-139	0	-85
Leges	-2	0	0
Overige goederen en diensten	-69	-93	-14
Inkomensoverdrachten Rijk	-255	-145	-150
Mutaties voorzieningen	0	0	0
Totaal baten	-1.679	-1.676	-1.490
Saldo	12.399	13.522	14.623

Paragrafen

Inleiding

Inleiding

Artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bepaalt dat in de begroting paragrafen moeten worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.

Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht (de paragraaf), waardoor de raad voldoende inzicht krijgt. Op deze wijze geven de paragrafen een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de genoemde onderwerpen (de voorgeschreven 7 paragrafen) is telkens een financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

De voorgeschreven paragrafen zijn:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen
3. Wet Open Overheid (WOO)
4. Onderhoud kapitaalgoederen
5. Financiering (en treasury)
6. Bedrijfsvoering
7. Verbonden partijen
8. Grondbeleid
9. Voortgang ombuigingen

Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De gemeentelijke heffingen zijn, naast de doeluitkeringen van het Rijk en de algemene uitkering uit het gemeentefonds, voor ons een belangrijke bron van inkomsten. We maken onderscheid tussen **belastingen** en **rechten**.

De **rechten** bestaan uit bestemmingsheffingen en retributies. Bij rechten is sprake van het leveren van een tegenprestatie door de gemeente. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: niet meer dan honderd procent kostendekkend.

Bij **belastingen** is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente. De opbrengsten van deze belastingen gebruiken we als algemeen dekkingsmiddel.

We blijven de komende jaren onze gemeentelijke belastingen heffen. In 2020 is de toeristenbelasting vervallen en vervangen door de verblijfsbelasting.

Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen hebben we in de toekomst meer mogelijkheden om onze belastingheffing te hervormen. Het kabinet heeft in 2015 in een brief aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. In de brief en de bijlagen zijn onder andere suggesties opgenomen voor de invoering van twee nieuwe brede heffingen en het afschaffen van enkele 'kleinere' heffingen. Dit past bij het streven van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) naar meer financiële flexibiliteit voor gemeenten. Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden op de website van de VNG [1].

Via het heffen van belastingen en rechten zorgen we voor een bron van inkomsten. Jaarlijks

stelt de gemeenteraad de belastingverordeningen vast. Hierin wordt geregeld hoe we de belastingen en rechten heffen en wordt de hoogte van de tarieven bepaald.

1. Beleid ten aanzien van lokale belastingen

Het belastingbeleid in Waalwijk baseren we op twee uitgangspunten: ten hoogste een kostendekkendheid voor de rechten en daarnaast, op grond van het coalitieakkoord, een inflatiecorrectie voor de belastingtarieven.

Onroerende Zaakbelastingen (OZB)

De waarde van het onroerend goed, die jaarlijks wordt vastgesteld (de zogenoemde herwaardering) vormt de grondslag voor de heffing van OZB. De WOZ-waarden (op grond van de Wet Waardering Onroerende Zaken) voor het belastingjaar 2023 worden gebaseerd op het prijspeil 1 januari 2022. Deze waarden zijn in oktober/november 2022 voor ons bekend zodat we de tarieven hierop af kunnen stemmen.

Hondenbelasting

De hondenbelasting werd in 2022 geheven door 165 van de 344 gemeenten. In Waalwijk kennen we deze belasting op het houden van honden ook. De houder van de hond is de belastingplichtige. Het aantal honden bepaalt de opbrengst van de belasting. Deze hondenbelasting is enigszins regulerend, omdat we het hebben van meerdere honden zwaarder belasten dan het hebben van een enkele hond.

Verblijfsbelasting

We heffen een belasting voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding door personen die niet in zijn geschreven in de gemeente Waalwijk. Diegene die onderdak biedt is belastingplichtig. Doorgaans is dat de eigenaar van het hotel, hostel, B&B e.d. Ook AirBnB adressen vallen onder deze belastingplicht.

In de beleidsnotitie arbeidsmigratie Waalwijk 2018 (december 2018) is besloten dat de gemeente Waalwijk actief regie gaat voeren op het proces van participatie en integratie van arbeidsmigranten. Een toegestane wettelijke grondslag om extra inkomsten te verwerven kan via het heffen van verblijfsbelasting. Vanaf belastingjaar 2020 is de Verordening toeristenbelasting vervangen door de Verordening verblijfsbelasting. Hierdoor kan nu de directe verblijfsbelasting geheven worden voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als inwoner van de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven. De heffing geldt, naast de hotels, hostels, B&B's en AirBnB's, ook voor alle adressen waar kamergewijze verhuur plaats vindt aan arbeidsmigranten. Verblijfsbelasting is een belasting op aangifte. Het doel van de overnachting (toeristisch of beroeps- / bedrijfsmatig) bepaald het tarief.

Precariobelasting

De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen op, boven en onder gemeentegrond. De opbrengst wordt grotendeels bepaald door het aantal reclamevoorwerpen op of boven gemeentegrond en door terrassen op gemeentegrond. Daarnaast heffen we de precariobelasting voor (commerciële) evenementen welke op gemeentegrond worden gehouden en heffen we belasting op het hebben van bouwmaterialen op gemeentegrond, zoals bijvoorbeeld bouwcontainers, steigers.

Parkeerbelasting

Met de parkeerbelasting wordt het parkeergedrag van bewoners of bezoekers van de gemeente gereguleerd. In de praktijk zijn er 2 vormen:

- een belasting voor het daadwerkelijke parkeren op daarvoor aangewezen plaatsen;
 - en een belasting voor een vergunning om te parkeren op daarvoor aangewezen plaatsen.
- De parkeerbelasting heffen we voor het parkeren op straat. Voor het parkeren op openbare terreinen (slagboomparkeren) kennen we privaatrechtelijke parkeertarieven.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van personen die niet staan ingeschreven in de gemeente Waalwijk, maar wel meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun

beschikking hebben. De belasting wordt geheven om de voorzieningen waarvan deze forensen gebruik maken te financieren.

BIZ (Bedrijveninvesteringszone) als opvolger van de reclamebelasting

In september 2021 heeft de raad ingestemd met de invoering van de BedrijvenInvesteringsZone (BIZ). Eind 2021 hebben er twee draagvlakmetingen plaatsgevonden onder de ondernemers in het centrum voor de invoering van de BIZ. De stemmingen hebben plaatsgevonden onder toezicht van een notaris. De uitkomst van de laatste stemming was dat er onder de ondernemers op dat moment voldoende draagvlak was voor de invoering van de BIZ. Vanaf belastingjaar 2022 is de Verordening reclamebelasting vervangen door de Verordening Bedrijveninvesteringszone Centrumgebied Waalwijk 2022-2026.

Deze heffing is vergelijkbaar met de eerdere reclamebelasting, maar kan van zowel eigenaren als gebruikers worden geheven. Daarnaast kennen we voor deze heffing andere tarieven. Het centrummanagement beheert de netto-baten die uit de belasting voortvloeien voor promotie en aankleding van het centrum. Het tarief wordt bepaald aan de hand van de WOZ-waarde van 2021.

2. Beleid ten aanzien van gemeentelijke rechten (bestemmingsheffingen en retributies)

Onder de naam rechten heft de gemeente tarieven voor diverse typen gemeentelijke dienstverlening. Bij rechten is sprake van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taak. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor uitoefening van de taak. Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst of degene voor wie de dienst is verleend. De tarieven voor gemeentelijke rechten worden (voor zover de tarieven niet aan een wettelijk maximum zijn verbonden) jaarlijks aangepast met een inflatiecorrectie, zoals die in Nota van Uitgangspunten voor de begroting door de raad is vastgesteld (2023 = 5%).

Rioolheffing

De kosten die de gemeente maakt als uitvloeisel van de watertaken worden verhaald op burgers en bedrijven via een zogenaamde rioolheffing. In 2009 is de nieuwe rioolheffing ingevoerd op basis van de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. De kosten die uit die watertaken voortvloeien (op het gebied van afvalwaterinzameling, afvalwatertransport en afvoer van overtollig regen- en grondwater maar ook klimaatverandering en toenemende verharding) zijn berekend in het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) dat door de raad is vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 15 oktober 2020. Op basis van IWW, indexering Nota van Uitgangspunten voor de begroting en maximaal 100% kostendekking zijn de tarieven berekend.

Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een recht geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel, waarvoor de gemeente op grond van de Wet milieubeheer, een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen heeft. In 2016 is een nieuw afvalbeleidsplan opgesteld. Op basis van dit beleidsplan zijn de kosten berekend en zijn de tarieven vastgesteld. De afgelopen jaren hebben we de inzamel frequentie veranderd en is als gevolg van betere afvalscheiding de aangeboden hoeveelheid restafval afgenomen.

Reinigingsrecht

Naast de verplichte vuilinzameling voor woningen zamelen we ook afval van bedrijven en instellingen in. Bedrijven en instellingen gaan hiervoor een contract aan met de gemeente. Het is een landelijke trend dat landelijke winkelketens gezamenlijke landelijke aanbestedingen doen bij afvalverwerkers, waardoor bij de individuele gemeentes het aantal contracten daalt. Ook bij ons is het aantal contracten de afgelopen jaren afgenomen, waardoor de opbrengst elk jaar verder daalt.

Leges

Onder de naam leges heffen we rechten voor door ons verstrekte diensten. Hierbij maken

we onderscheid tussen leges publiekszaken (reisdocumenten e.d.) en leges voor diensten gericht op de fysieke leefomgeving zoals omgevingsvergunning. Leges kennen een vorm van kruissubsidiëring. Dit houdt het in dat we van alle legestarieven enkele diensten hoger prijzen om zo andere diensten tegen een lagere prijs te kunnen aanbieden.

Per 1 januari 2023 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Gelijktijdig treedt ook de Wet Kwaliteitsborging Bouw inwerking. Deze twee wijzigingen zullen ingrijpende gevolgen hebben voor de werkwijze en legesheffing door gemeenten. Gevolg is onder meer dat een aantal taken gefaseerd verschuiven (naar de private partijen) en legesinkomsten afnemen. De verwachting is dat deze met minimaal met 25% terugloopt. Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd naar de impact op de ambtelijke organisatie en teruglopende (leges)inkomsten. Deze zal uiteindelijk worden vertaald naar de begroting en een nieuwe legesverordening die voor invoering van deze wet ter vaststelling zal worden aangeboden.

Grafrechten

Onder de naam grafrechten heffen we rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Diegene die de dienst aanvraagt betaalt de rechten. De rechten zijn niet kostendekkend. Er wordt tegenwoordig minder begraven dan vroeger. Dit leidt tot minder inkomsten. Een meer kostendekkend tarief zal naar verwachting leiden tot een verdere afname van het aantal begrafenissen.

Havengeld

Onder de naam havengeld worden rechten geheven voor het gebruik overeenkomstig de bestemming van voor de openbare dienst bestemde gemeentewateren of van andere voor de openbare dienst bestemde werken of inrichtingen, die in beheer of onderhoud zijn bij de gemeente. Havengeld rechten worden geheven van de schipper, de reder, de eigenaar van het vaartuig, degene die het schip heeft gecharterd of degene die als vertegenwoordiger van één van dezen optreedt. Het havengeld is niet kostendekkend om te voorkomen dat de gemeente zich uit de markt prijst.

Marktgelden

Onder de naam marktgelden worden rechten geheven voor het gebruik of genot van een standplaats op de daarvoor aangewezen marktterreinen of op andere voor de openbare dienst bestemde plaatsen voor het uitoefenen van de markthandel en daarmee verband houdende handelingen en/of het gebruik van verstrekte hulpmiddelen. Marktgeld wordt geheven van de vergunninghouder c.q. aan wie incidenteel toestemming is verleend om extra ruimte in te nemen. De tarieven zijn niet kostendekkend. De afgelopen jaren was het een trend dat het aantal standplaatshouders afnam. Naar aanleiding van een onderzoek naar het verplaatsen van de weekmarkt in Waalwijk is deze begin juli 2019 verplaatst naar het Raadhuisplein / Markt.

3. Belastingdruk

In vergelijkende overzichten van gemeenten in Nederland wordt vaak de lokale lastendruk van een gemiddelde woning als maatstaf genomen. Jaarlijks stelt het Centrum voor Onderzoek van de Lagere Overheden (COELO) de 'Atlas van de lokale lasten' op en geeft hiermee inzicht in de ontwikkeling van de lokale lastendruk. De gemeente Waalwijk staat op voor 'de netto woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in 2022 op plaats 14 van de goedkoopste gemeenten in Nederland.

De onderstaande tabel toont de woonlasten over het voorgaande jaar voor een meerpersoonshuishouden, zoals berekend door het COELO. De totale woonlasten berekend door het COELO zijn exclusief hondenbelasting.

Overzicht woonlasten 2022	Waalwijk	Heusden	Oosterhout	Loon op Zand	Dongen
---------------------------	----------	---------	------------	--------------	--------

Totale woonlasten meerpersoonshuishoudens	€ 730	€ 794	€ 868	€ 952	€ 959
Plaats op ranglijst	14	40	111	218	225
Tarief OZB eigenaar woning (in %)	0,0973	0,1010	0,0906	0,1213	0,1269
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	€ 229	€ 184	€ 338	€ 307	€ 345

In het onderstaande overzicht tonen we de ontwikkeling van de lokale lasten in Waalwijk. De woonlasten zijn berekend door het COELO en gelden voor een meerpersoonshuishouden. Met ingang van 2022 is het uitgangspunt voor de bepaling van de gemiddeld betaalde ozb gewijzigd ten opzichte van de eerdere jaren. Voor 2023 hebben we een prognose gemaakt door de woonlasten in 2022 te verhogen op basis van de indexering Nota van Uitgangspunten voor de begroting en maximaal 100% kostendekking van Rioolheffing en Afvalstoffenheffing. Op basis hiervan is de verhoging voor 2023 ten opzichte van 2022 voor OZB 5%, voor afvalstoffenheffing 0% en Rioolheffing 7%.

Ontwikkeling woonlasten	2020	2021	2022	2023
OZB (Gemiddeld betaalde ozb woningen)	€ 276	€ 284	€ 338	€ 355
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	€ 192	€ 221	€ 229	€ 229
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	€ 147	€ 155	€ 163	€ 174
Woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 616	€ 660	€ 730	€ 758
Positie ranglijst	10	12	14	onbekend

4. Kwijtscheldingsbeleid

In het gemeentelijke kwijtscheldingsbeleid bepalen we belastingen waarvan kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder de kwijtscheldingsprocedure plaatsvindt. Hierbij zijn we gebonden aan landelijk voorgeschreven regels van de staatssecretaris van Financiën. Deze regels komen erop neer dat alleen inwoners met een inkomen tot ongeveer bijstandsniveau en zonder vermogen voor kwijtschelding in aanmerking komen. We hebben ten aanzien van kwijtschelding een aantal beleidskeuzes vastgesteld. Deze beleidskeuzes hebben we opgenomen in de leidraad invordering en de daarop betrekking hebbende belastingverordeningen. Ons kwijtscheldingsbeleid is in overeenstemming met de richtlijnen die door het Rijk zijn opgesteld.

5. Samenvatting

We kennen de onderstaande belastingen, heffingen en retributies. Per soort hebben we een tarief voor 2022 en 2023 opgenomen. Indien een belastingsoort tariefdifferentiatie kent, is het meest voorkomende tarief opgenomen. Door de grote diversiteit aan leges, marktgelden, precariobelasting, parkeerbelasting, grafrechten en haven- en kadegelden zijn voor deze categorieën geen tarieven opgenomen. De gedetailleerde tarieven zijn opgenomen in de verordeningen. Daarnaast is per belastingsoort de geraamde opbrengst opgenomen. Voor de verschillende bestemmingsheffingen en retributies zijn ook de kosten opgenomen.

Daarbij is ook aangegeven wat de kosten van overhead en overige toe te rekenen kosten zijn.

Belasting (per product)	Tarief 2022	Tarief 2022	Geraamde opbrengst in 2023 (in €)
OZB eigenaren woningen (061)	0,0973 %	n.t.b. *	6.680.884
OZB eigenaren niet-woningen (062)	0,2341 %	n.t.b. *	4.472.534
OZB gebruik niet-woningen (062)	0,1495 %	n.t.b. *	2.989.621
Hondenbelasting (906)	€ 52,10	€ 54,70	234.431
Forensenbelasting (907)	€ 486,05	€ 510,35	10.197
Parkeerbelasting (207)	-	-	1.192.113
Precariobelasting (916)	-	-	107.086
Verblijfbelasting (905)	-	-	468.304

Rechten (bestemmingsheffingen en retributies)	Tarief 2022	Tarief 2023	Geraamde opbrengst 2023 (in €)	Kosten 2023 (in €)	Overhead en overige toe te rekenen kosten 2023 (in €)	Dekkingspercentage
Rioolheffing eigenaar (707)	€ 122,45	€ 131,00	3.115.077	2.795.685	1.624.223	100 %
Rioolheffing gebruik (707)	€ 40,55	€ 43,40	1.304.829			
Afvalstoffenheffing (703)	€ 153,75	€ 153,75	4.385.036	3.177.351	1.320.966	100 %
Reinigingsrecht (703)	€ 357,30	€ 357,30	113.281			
Grafrechten (705)	-	-	365.541	573.630	317.482	41 %
Haven- en kadegelden (208)	-	-	169.338	583.818	109.749	24 %

Marktgelden (301)	-	-	30.491	62.166	26.264	34 %
Leges fysieke omgeving (bouw)(801)**	-	-	1.349.658	1.795.043	1.221.702	45 %
Leges dienstverlening (publiek)(005)	-	-	431.473	161.788	907.479	40 %

* Op basis van de totale WOZ-waarde binnen de gemeente, worden de OZB-tarieven voor 2023 bepaald. De totale WOZ-waarde voor het berekenen van de OZB-tarieven is ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend. Afhankelijk van de totale nieuwe WOZ-waarde worden in de raadsvergadering van december 2022 de definitieve tarieven OZB voor 2023 vastgesteld.

** De bedragen van de leges fysieke omgeving (bouw) zijn gebaseerd op de huidige cijfers omdat er momenteel nog gerekend wordt met de effecten van de invoering van de nieuwe omgevingswet.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risico beheersing

Weerstandsvermogen

Netto schuldquote

Financiële kengetallen

In de financiële voorschriften worden een vijftal specifieke kengetallen voorgeschreven. Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie en exploitatieruimte van de gemeente.

In onderstaande tabellen zijn de financiële kengetallen van de gemeente opgenomen. De risicotabel geeft inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. In de tabellen worden ook de kengetallen van het meerjarig perspectief opgenomen. De meerjarige trend geeft aan of de financiële positie van de gemeente in de komende jaren verbetert of juist verslechtert.

Verklaring van de kengetallen

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft hiermee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie legt.

Er worden twee kengetallen weergegeven. Eén gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en één zonder deze correctie. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de schuldenlast.

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en de totale balansvorming.

Hoe hoger het percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzichte van de totale baten.

Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal komt tot uitdrukking in hoeverre de gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken.

Bij een positieve stand betekent dit dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een percentage rond de nul betekent dat deze in evenwicht zijn. Bij een negatief percentage is er sprake van onvoldoende ruimte.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin met een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Dit kengetal geeft niet weer in hoeverre de gemeente nog ruimte heeft om de belastingen te verhogen. Daarvoor dient nagegaan te worden in hoeverre de riool- en afvalstoffenheffing kostendekkend zijn en hoe het OZB tarief van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

	Netto Schuldquote	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A	Vaste schulden (cf. art 46 BBV)	119.390	119.390	162.677	159.931	216.607	212.721	203.577
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	15.697	15.697	16.000	3.000	16.000	16.000	16.000
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	15.125	15.125	15.500	15.500	15.500	15.500	15.500
	Totaal	150.212	150.212	194.177	178.431	248.107	244.221	235.077
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d,e en f)	0	0	0	0	0	0	0
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	3.865	3.865	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	357	357	617	140	543	461	500
G	Overlopende activa (cf. art 40a BBV)	4.887	4.887	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600
	Totaal	9.109	9.109	11.217	10.740	11.143	11.061	11.100
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV excl. mutaties reserves)	170.882	161.389	158.700	178.561	178.133	162.154	152.304
	Netto Schuldquote							
	(A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	82,57	87,43	115	94	133	144	147

	Netto Schuldquote	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	Gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A	Vaste schulden (cf. art 46 BBV)	119.390	119.390	162.677	159.931	216.607	212.721	203.577
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	15.697	15.697	16.000	3.000	16.000	16.000	16.000
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	15.125	15.125	15.500	15.500	15.500	15.500	15.500
	Totaal	150.212	150.212	194.177	178.431	248.107	244.221	235.077
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b,c,d,e en f)	23.395	23.395	23.390	23.081	22.764	22.556	22.348
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	3.865	3.865	6.262	6.000	6.000	6.000	6.000
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	357	357	617	140	543	461	500
G	Overlopende activa (cf. art 40a BBV)	4.887	4.887	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600
	Totaal	32.504	32.504	34.869	33.821	33.907	33.617	33.448
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	170.882	161.389	158.700	178.561	178.133	162.154	152.304
	Netto Schuldquote gecorrigeerd							
	(A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	68,88	72,93	100,38	81	120	130	132

	Solvabiliteitsratio	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A	Totaal eigen vermogen	105.242	105.242	97.309	99.154	100.000	100.000	100.000

B	Totaal van de passiva	263.825	263.825	299.971	287.752	352.607	348.721	339.577
	Netto Schuldquote gecorrigeerd							
	A/B x 100%	39,89	39,89	32,44	34,46	28,36	28,68	29,45

	Grondexploitaties	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A	Totaal van de activa van de niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0	0	0	0	0	0
B	Totaal van de activa van de in exploitatie genomen bouwgronden	1.338	1.338	13.649	17.460	10.467	7.131	3.664
C	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	170.882	170.882	158.700	178.561	178.133	162.154	152.304
	Grondexploitatie							
	(A/B)/C x 100%	0,78	0,78	8,60	10	6	4	2

	Structurele begrotingsruimte	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A	Structurele lasten	150.844	144.783	136.583	142.274	143.182	142.313	142.420
B	Structurele baten	153.376	160.440	136.740	144.648	148.049	150.942	145.617
	Totaal B-A	2.532	15.657	157	2.374	4.867	8.629	3.197
C	Structurele toevoegingen	244	255	445	709	709	709	709
D	Structurele onttrekkingen	1.084	1.887	4.210	430	430	430	430
	Totaal D-C	840	1.632	3.765	-279	-279	-279	-279
E	Totaal Baten	170.882	161.389	158.700	178.561	178.133	162.154	152.304
	Structurele begrotingsruimten							
	((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	1,97	10,71	2,47	1,2	2,6	5,1	1,9

	Vaststelling gemeentelijke belastingcapaciteit in %:Belastingcapaciteit (E/F) x 100%	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	284	284	338	355	355	355	355
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	155	155	163	174	174	174	174
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin (conform begrotingen AVRI)	221	221	229	229	229	229	229
D	Eventuele heffingskorting voor een gezin							
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	660	660	730	758	758	758	758
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	811	811	904	904	904	904	904
	Vaststelling gemeentelijke belastingcapaciteit in %:	81,38	81,38	80,75	83,85	83,85	83,85	83,85

Belastingcapaciteit (E/F) x 100%

Gemiddelde woz waarde 315000
Bron CBS

Risicotabel

Toelichting

De kengetallen in de risicotabel geven een oordeel over de financiële situatie van de gemeente. Op basis van de normen die ook bij andere gemeenten worden gehanteerd blijkt dat de gemeente financieel gezond is. In het meerjarig perspectief nemen weliswaar de investeringen en de leningen toe, waardoor de netto schuldquote in de tabel hoger is dan de norm van 130 procent. Echter op dit moment is nog niet zeker in hoeverre de voorgestelde investeringen gezien de economische ontwikkelingen gerealiseerd gaan worden. Daarbij speelt mee in hoeverre in het meerjarig perspectief financiering met eigen middelen kan plaatsvinden waardoor het aantrekken van geldleningen beperkt blijft. Het achterblijven van de investeringen zal van invloed zijn op het aantrekken van financiële middelen en de ontwikkelingen binnen de netto schuldquote. De netto schuldquote is hierdoor nog onderhevig aan de komende ontwikkelingen, waarbij de stand van dit kengetal nog zal fluctueren.

Kengetal	Signaleringswaarden*			Signaleringswaarden			
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting
				2021	2021	2022	2023
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	82,6%	87,4%	115,3%	93,9%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%	68,9%	72,9%	100,4%	81,0%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	39,9%	39,9%	32,4%	34,5%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	0,8%	0,8%	8,6%	9,8%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%	0,8%	0,8%	2,5%	1,2%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	81,4%	81,4%	80,8%	83,8%

Kengetal	Signaleringswaarden*			Signaleringswaarden		
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol	Begroting	Begroting	Begroting
				2024	2025	2026
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	143,8%	143,8%	147,1%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%	129,9%	129,9%	132,4%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	28,7%	28,7%	29,4%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	4,4%	4,4%	2,4%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%	5,1%	5,1%	1,9%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	83,8%	83,8%	83,8%

*De signaleringswaarden zijn normen die ook worden gebruikt bij andere gemeenten

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van een gemeente kan worden omschreven als de mate waarin een gemeente in staat is financiële tegenvallers (risico's) op te vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen geeft de mate van robuustheid van de financiële huishouding weer. Dit is van belang als zich een financiële tegenvaller voordoet. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Voor het beoordelen van de robuustheid van de begroting is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te kunnen dekken. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals de algemene reserve, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit. Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele (ten behoeve van opvang eenmalige tegenvallers) en structurele (ten behoeve van structurele tegenvallers) weerstandscapaciteit.

Op grond van de nu bekende gegevens kan het volgende overzicht worden gegeven:

bedragen per januari 2023 (x € 1.000)

Weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
Reservecapaciteit		
Algemene reserve (alle voorziene meerjarenonttrekkingen zijn reeds in mindering gebracht)	12.514.229	
AR grondexploitatie	5.000.000	
Totaal reserve capaciteit	17.514.229	
Onbenutte belastingcapaciteit		
Onroerende zaakbelastingen (100% verhoging)		13.049.000
Onvoorzien		100.000
Totaal weerstandscapaciteit	17.514.229	13.149.000

Per januari 2023 bedraagt de totale weerstandscapaciteit € 30.663.229 (= € 17.514.229 + € 13.149.000).

De norm voor de onbenutte belastingcapaciteit is gebaseerd op de norm die het Rijk stelt voor gemeenten die in aanmerking willen komen voor een bijdrage op grond van artikel 12 Financiële Verhoudingswet.

De bepaling van de ratio is gebaseerd op een theoretisch model waarbij er vanuit wordt gegaan dat alle risico's gelijktijdig manifest worden en dat is niet zo. De 100% OZB verhoging past overigens in dit zelfde theoretische kader.

De Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie dienen feitelijk een geblokkeerd gedeelte te bevatten om het totaal van de risico's in de categorie "waarschijnlijk 1 maal per 5 jaar" te kunnen opvangen, thans € 6 miljoen. Indien een risico manifest wordt en er moet worden afgerekend dan moet de Algemene Reserve of Algemene Reserve Grondexploitatie onmiddellijk worden aangewend en daarmee kan de ratio onder druk komen te staan, immers de OZB verhoging en het beschikbaar komen van de hogere opbrengst zal altijd enige tijd duren. Hierbij moet wel worden aangetekend dat het uitzonderlijk zou zijn als alle risico's in categorie A op hetzelfde moment manifest worden.

Stille reserves

In het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 van de provincies is m.b.t. stille reserves in relatie tot het weerstandsvermogen het navolgende opgenomen:

1. Stille reserves nemen wij alleen mee als de actuele marktwaarde reëel is onderbouwd.
2. Daarnaast geldt als uitgangspunt dat de stille reserve geen gebruiksnut heeft voor de gemeenten en dat deze op korte termijn beschikbaar kan komen.

Gelet op het bovenstaande maken de stille reserves met ingang van 2020 geen onderdeel meer uit van het weerstandsvermogen.

Bovenstaande berekening van de weerstandscapaciteit is uiteraard een momentopname. De genoemde bedragen kunnen van jaar tot jaar fluctueren. Voor de afdekking van risico's heeft de gemeenteraad normen vastgelegd voor de noodzakelijke omvang van de Algemene Reserve.

De bekende risico's die betrekking hebben op de bouwgrondexploitatie zijn ook meegenomen bij de weerstandscapaciteit. De Algemene Reserve Grondexploitatie van € 5 miljoen maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Tevens vindt jaarlijks door middel van de nota grondexploitatie herijking plaats van de bouwgrondexploitatie en worden verliezen genomen en voorzieningen getroffen indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat t.z.t. een verlies manifest zal worden.

Risico's

In het BBV wordt een toelichting gegeven op de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen.

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Voorbeelden van risico's die wel tot de paragraaf weerstandsvermogen horen zijn ondernemersrisico's (of bedrijfsrisico's) en hangen vooral samen met grondexploitatie, gebiedsuitbreiding, publiek – private samenwerking (PPS), sociale structuur (bij neergaande conjunctuur) en open einderegelingen.

Risicomatrix begroting 2023

Bij zowel begroting als bij de jaarrekening wordt een risicomatrix opgesteld. De risicomatrix is een instrument dat systematisch inzicht geeft in de categorisering van aanwezige risico's. Teneinde het risicomanagement te borgen wordt sinds 2013 bij het opstellen van het interne controleplan per te controleren proces een risicoanalyse gemaakt en deze analyse wordt gehanteerd bij de uitvoering van de interne controle.

Zoveel als mogelijk zijn de risico's in beeld gebracht en is inzichtelijk gemaakt in welke mate deze risico's beheerst worden. Nadere acties blijven nodig om tot verdere risicobeheersing te komen. Aan de hand van de Begroting en –rekening zijn per Beleidsveld de meest essentiële risicoterreinen aangegeven en geplaatst in de risicomatrix. Onderstaand is een opsomming

opgenomen van de geïdentificeerde risico's welke van belang zijn voor het weerstandsvermogen.

Toename risico's

Kaart nr. 33 WGA en ZPZ-contractmanagement

Tot 2023 werden de risico's (niet betalen van belastingen, premies en recht op vast contract) m.b.t. ZPZ-contractmanagement meegenomen in de aanbesteding van inhuur.

Analyse van de inhuur, gesprekken met de huidige dienstverleners en extern juridisch advies heeft geleid tot het niet meer meenemen in de aanbesteding maar zelf hiervoor een risico in te boeken. Er is een bedrag van € 500.000 opgenomen.

Kaart nr. 22 Zijn we goed voorbereid op een calamiteit/pandemie

De risicokaart voor Covid is vervallen en het risico voor kaart 22 is met € 900.000 verhoogd naar € 1.000.000.

Afname risico's

Kaart nr. 16 Covid 19 (Coronacrisis 2020/2021)

Er is sprake van een redelijke stabiele situatie en er zijn inmiddels vaccins beschikbaar die de pandemie vooralsnog beheersbaar houden en daarmee kan de specifieke risicokaart vervallen en voor de zekerheid is kaart 22 verhoogd naar € 1.000.000.

Beoordeling beschikbare weerstandsvermogen

Met onderstaande ratio kan een norm gesteld worden voor een aanvaardbare relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's.

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Een ratio voor het weerstandsvermogen van 1.0 tot 1.4 wordt voldoende geacht. Een ratio van 0.8 tot 1.0 wordt als matig bestempeld, terwijl een ratio boven 1.4 aangemerkt wordt als ruim voldoende.

Het benodigde weerstandsvermogen kan als volgt berekend worden:

Risicoklasse	Kans op schade	Aantal Geïnterpreteerde schades	Maximale omvang max. totale schade	Percentage meegenomen
waarschijnlijk	1 X per 5 jaar	Schades 11	€ 7,6 miljoen	80% € 6,1miljoen
mogelijk	1 X per 10 jaar	Schades 19	€ 10,4 miljoen	60% € 6,2 miljoen
onwaarschijnlijk	1 X per 15 jaar	Schades 16	€ 6,4 miljoen	40% € 2,6 miljoen
onbekend	1 X per 10 jaar	Schades 13	€ 5,3 miljoen	20 % € 1,1 miljoen
			€ 29,7 miljoen	€ 16,0 miljoen

$$\text{Ratio} = \frac{€ 30.663.229}{€ 16.000.000} = 1,92 \text{ ruim voldoende}$$

Voor de gemeente Waalwijk bedraagt de ratio voor het weerstandsvermogen derhalve 1,92 en is daarmee te kwalificeren als ruim voldoende.

Met betrekking tot de ratio van 1,92 moet wel de kanttekening worden geplaatst dat rekening is gehouden met 100% verhoging van de OZB (€ 13.049.000) wordt die buiten beschouwing gelaten dan zakt de ratio naar 1,11 en is dan dus ook nog voldoende . Ook hier moet worden aangetekend dat niet alle risico's op hetzelfde moment manifest zullen worden.

Risicokaarten

Drugsafval

TLTH 1	Drugsafval
Informatie	1.De gemeente wordt regelmatig geconfronteerd met dumping van drugsafval (afval van de productie van synthetische drugs). Ze zijn niet alleen schadelijk voor het milieu en de gezondheid van mens en dier, de opruimkosten zijn ook nog eens erg hoog. De daders worden zelden gepakt, waardoor de schade van het opruimen - zo'n 25.000 euro per dumping - vaak voor rekening van gemeenten, natuurorganisaties of andere grondeigenaren komt. Indien vaten/jerrycans openbreken en in de bodem komen dan lopen de kosten als gevolg van sanering nog verder op.
Beheersmaatregelen	Bij het ontdekken van een dumping snel ingrijpen ter voorkoming van schade aan mens, dier en milieu.
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Status	Ongewijzigd

Schade door verkeerde- of niet-handhaving

TLTH 2	Schade veroorzaakt door verkeerde handhaving of door niet-handhaving
Informatie	Fouten die gemaakt worden bij vergunningverlening of handhaving en die schadeclaims en/of schades tot gevolg hebben worden afgedekt met een WA verzekering waarbij het eigen risico € 2.500 bedraagt. Overigens dient hierbij nadrukkelijk te worden aangegeven, dat de opdrachtgever verantwoordelijk blijft voor de uitgevoerde constructies en bouwplannen. In deze gevallen is dus de gemeente geen risicodragers.
Beheersmaatregelen	De meest risicovolle bedrijven worden frequent op deze risico's gecontroleerd op basis van een jaarplanning.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Status	Ongewijzigd

Communicatie

CSTR 3	Communicatie
Informatie	1. Misbruik huisstijl: organisatie doet zich voor als zijnde gemeente Waalwijk. 2. Onjuiste tekst in gemeentelijke uitgaven (gemeentepagina, folders, internet, socials). Lezers stellen gemeente aansprakelijk / imagoschade bestuurders. 3. In eigen uitgaven (brieven, artikelen, kranten) suggereren dat de gemeente afzender is door gebruik gemeentelijk logo.
Beheersmaatregelen	Huisstijl is gedeponeerd bij het Benelux Merken Bureau. Fouten worden afgedaan met een rectificatie of het middel wordt voorzien van tekst dat het met uiterste zorg is gemaakt, maar dat er fouten in kunnen staan waar de gemeente niet voor aansprakelijk kan worden gesteld. Op internet is een disclaimer opgenomen. Dit maakt dat het risico dat de gemeente loopt zo goed als nihil is. Door team Communicatie en het KCC worden de social media gevolgd als het gaat om berichtgeving over de gemeente Waalwijk (webcare).
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Rampenbestrijding en financiële aansprakelijkheid

TLTH 4	Rampenbestrijding en financiële aansprakelijkheid.
Informatie	1.Omvang risico is afhankelijk van de ramp. Optreden van een calamiteit vergelijkbaar met de brand van Chemie-Pack op bedrijventerrein Moerdijk in januari 2011 met forse milieuschade als gevolg. De rechter zal de mate van aansprakelijkheid beoordelen tenzij we zelf schuld bekenen.
Beheersmaatregelen	Het betreft hier de zogenaamde BRZO+ bedrijven, voor Waalwijk een 15tal bedrijven welke door de Omgevingsdienst worden gecontroleerd. Voorziening actuele rampenplannen en een adequate rampenorganisatie zowel kwantitatief als kwalitatief.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1.€ < 2,5
Status	Ongewijzigd

Evenementenbeleid en kermissen

TLTH 5	Evenementenbeleid en kermissen.
Informatie	1.De elektrische of mechanische attracties die een grote snelheid en/of hoogte kunnen bereiken kunnen een veiligheidsrisico vormen. Een ander risico vormt de diversiteit van deze attracties, het

	gaat om uiteenlopende attracties met mogelijk allemaal verschillende veiligheidsinstructies. Van toepassing is het Besluit "veiligheid van attracties- en speeltoestellen". Volgens de Arbowetgeving moeten de attracties een periodieke inspectie krijgen, de kermisexploitanten zijn verplicht om een logboek bij zich te hebben waarin staat aangegeven wanneer deze inspecties zijn uitgevoerd. Een mogelijke aansprakelijkheid voor de gemeente valt niet uit te sluiten. Volgens de brancheorganisatie zijn alle kermisexploitanten verzekerd en worden alle attracties periodiek op veiligheid gekeurd. De controle van het logboek waaruit zulks blijkt ligt bij de gemeente. Wanneer die controle, om wat voor reden dan ook niet of onvoldoende plaatsvindt, kan er mogelijk toe leiden dat de gemeente mede aansprakelijk is bij een ongeval. Daarbuiten is het begrip evenementen rekbaar. Tijdens de kermis kan het goed geregeld zijn doch is dit niet altijd het geval bij andere evenementen. Bovendien; als een aanvraag voor een evenement niet of niet volledig is ingediend en daardoor risico's niet worden gezien, kan schade als gevolg van een evenement niet worden uitgesloten. Ook wanneer een evenement 'klein' lijkt te zijn en naar verwachting ook 'klein' zal blijven, kan een onverwacht grote toestroom van bezoekers en daarmee mogelijk gepaard gaande risico's niet worden uitgesloten. In dergelijke gevallen is (mede)aansprakelijkheid niet uit te sluiten.
Beheersmaatregelen	Tijdens de kermissen in Waalwijk dient er op worden toegezien dat de exploitanten in het bezit zijn van een logboek wat up to date is. Exploitanten worden privaat getoetst door een volgens het Warenwetbesluit Attractie en speeltoestellen aangewezen keuringsinstelling. De nVWA is verantwoordelijk voor toezicht op de kermissen. Zij controleren afgegeven certificaten. Vanuit vergunningverlening wordt gevraagd dergelijke certificaten te overhandigen. Grote en risicovolle evenementen worden getoetst in het evenementenoverleg waaraan ook politie en de brandweer deelnemen. Bij alle grote evenementen en bij evenementen waarvan het vermoeden bestaat dat er risicovolle activiteiten (kunnen) plaatsvinden wordt voorafgaand aan vergunningverlening aan de exploitant een veiligheidsplan gevraagd en wordt de exploitant op het voldoende (verzekeringstechnisch) afdekken van risico's gewezen. Vervolgens worden deze evenementen door toezichthouders gecontroleerd op veiligheidsaspecten. Indien veiligheidsrisico's niet of niet voldoende aantoonbaar kunnen worden afgedekt dan wordt geen vergunning verstrekt. Maar als een aanvraag niet of niet volledig is ingediend en daardoor risico's niet worden gezien, kan schade als gevolg van een evenement niet worden uitgesloten. In dergelijke gevallen is (mede)aansprakelijkheid niet uit te sluiten.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd

Realisering Oostelijke Insteekhaven

TREW 6	Realisering Oostelijke Insteekhaven
Informatie	De noodzaak voor een goed bereikbare containerterminal, die bediend kan worden met de grootste binnenvaartschepen (klasse 5), blijft onverminderd hoog. Door de ontwikkeling van bedrijventerrein Haven 8, voor grootschalige logistieke bedrijvigheid zal de behoefte alleen maar verder toenemen. Schaalvergroting en kostenreductie in de logistiek gaan hand in hand met duurzamer vervoer over water. Na de eerdere integrale aanbesteding waarop geen biedingen door de markt zijn uitgebracht is de aanbesteding nu zelf door de gemeente uitgevoerd. In oktober 2019 is de beste bieding in prijs en kwaliteit in de vorm van een gunningsbesluit aan de raad voorgelegd. Inmiddels heeft een definitieve gunning plaatsgehad onder opschortende voor waarde dat de door de provincie gedane toezegging voor een provinciale subsidie in stand blijft en het verlenen van een onherroepelijke natuurvergunning voor de aanleg en in bedrijf nemen van de haven. In de risicoreservering van de business case is een voorziening getroffen voor de consequenties van het stikstof dossier. Dat betreft vooral extra onderzoek, vertraging in de planning, extra uren organisatie en aan- en verkoop van (rechten van) veehouderijen. Er is inmiddels een voorlopige vergunning Wet natuurbescherming verleend er loopt nog een bezwaar, de verwachting is dat eind 2022 hierover duidelijkheid komt of een definitieve vergunning verleend kan worden. Eventuele financiële consequenties met betrekking tot de uiteindelijke aanneemsom zullen pas duidelijk zijn op het moment dat de werkzaamheden kunnen starten na het afgeven van een onherroepelijke Natuurvergunning.
Beheersmaatregelen	Er wordt in dit project gewerkt met een risicodossier waarin de risico's worden benoemd, gemonitord en maatregelen worden getroffen om de risico's te beheersen en een reservering is opgenomen ter dekking van die risico's. Tevens wordt college en raad door middel van kwartaalrapportages geïnformeerd over het project.
Kans van optreden	divers
Bedrag in miljoen	dit bedrag maakt onderdeel uit van de business case
Status	Ongewijzigd

Achterstanden archivering

TIBF 7	Achterstanden archivering en informatiebeheer in vakapplicaties
Informatie	1. Achterstanden in zowel dynamisch als semi-statisch analoog en digitaal archief. Hierdoor vormt de betrouwbaarheid van informatieverstrekking aan de burgers, organisaties en voor de (ondersteuning van de) bedrijfsvoering een risico. Kans op precedentwerking en financiële en juridische gevolgen zijn onvoorspelbaar. Zo ontstaat er een grotere kans op claims in het kader van de Wet dwangsom en beroep en imago schade voor de gemeente (rapportages van accountant, interne controle, archiefinspectie of rekenkamer). 2. Naast de achterstanden verdient de compleetheit van dossiers aandacht. Er komen steeds meer vakapplicaties waardoor informatie versnipperd raakt en het beheer op meerdere plekken moet plaatsvinden. Het kost extra kennis en inzet om het informatiebeheer goed uit te voeren. Het vraagt ook extra kennis en discipline van alle medewerkers om de dossiervorming inhoudelijk op orde te hebben. Een incompleet dossier kan bij informatievoorziening aan burgers of organisaties een risico met zich meebrengen, ook voor de eigen bedrijfsvoering kan het een risico vormen. In vakapplicaties is het vaak technisch (nog) onmogelijk om te vernietigen, waardoor we weer het risico lopen niet aan de archiefwet te voldoen.
Beheersmaatregelen	1. DT heeft 12 januari 2015 Plan van aanpak vastgesteld m.b.t. wegwerken en voorkomen van achterstanden in archivering. Besloten is een last t.l.v. de knelpuntenpot voor de komende zes jaar van € 66.667,= per jaar voor de uitvoering van het Plan van aanpak op te nemen. Zorgdragen dat het management (de teamleiders) gaan sturen op digitaal en zaaksgewijs werken volgens geldende afspraken. Afspraak: er worden geen achterstanden meer opgebouwd. Deze opschoonactie is een nulmoment. Komende achterstanden zijn de verantwoordelijkheid van de afdelingen/teams, inclusief de financiële consequenties. Aan de hand van een, in tijd en financiën, gedetailleerde planning is er begonnen met de uitvoering van Het Plan van aanpak achterstanden. In deze planning hebben de meest risicovolle achterstanden de hoogste prioriteit gekregen. De uitvoering van de werkzaamheden is in 2020 vertraagd. Uw raad heeft het resterende budget voor dit project eind 2020 overgeheveld naar 2021. De uitvoering is in 2021 weer voortvarend voortgezet al bleek het moeilijk om aan gekwalificeerd personeel te komen die voltijds inzetbaar is. Dus we konden in 2021 minder uren inzetten dan gewenst. Afronding van het project vindt in 2022 plaats. Hiervoor heeft uw raad de restantgelden overgeheveld van 2021 naar 2022. 2. Voor het informatiebeheer in vakapplicaties tellen we beheercontracten op. Dit is ook opgenomen in de doelenboom bedrijfsvoering.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Exploitatie sportaccommodaties

TSPO 8	Exploitatie sportaccommodaties
Informatie	1. Continuïteit van de sportaccommodaties. 2. Aansprakelijkheid jegens derden. 3. Publieke rechten op juiste wijze afgekondigd.
Beheersmaatregelen	Sportbedrijf werkt conform de arbo en maakt periodiek een Risicoinventarisatie. Zwembaden voldoen aan de eisen WHVBZ. Keuringsdienst van Waren voert controles uit. Rechten en plichten zijn geregeld en worden in de voorzieningen aan het publiek kenbaar gemaakt.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Te ondiepe havens, plaatsen nooddeuren sluis

TORV 9	Te ondiepe havens/Sluis haven Waalwijk
Informatie	1. Te ondiepe havens Door erosie van de dijklichamen en ophoping van slib in de verschillende havens loopt de gemeente als vaarwegbeheerder het risico dat zij aansprakelijk wordt gesteld voor schade aan schepen en/of schroeven. Tevens worden bedrijven hierdoor onbereikbaar. In de Kerkvaartse haven is de bodembescherming bij aanleg een aantal jaar geleden door een schip grotendeels vernield. Hiervoor is destijds een vergoeding gedaan door onze car verzekering. Deze vergoeding bestond uit twee bedragen te weten één bedrag voor de geleden schade en een aanvullend bedrag omdat het herstel duurder wordt geprognosticeerd door verzwaarde regelgeving. Dit laatste bedrag betreft ongeveer € 130.000,=. Beide bedragen zijn aan de gemeente uitgekeerd. Dit laatste bedrag mogen wij alleen behouden mits er daadwerkelijk bodembescherming opnieuw wordt aangelegd (geschatte kosten ca. 500.000,=), doen we niets dan moet dat bedrag terug. Gaan we inderdaad herstellen dan is het restant bedrag van € 266.000,= niet voldoende om de bodem-bescherming te herstellen. Oftewel in beide gevallen is er een financieel risico. 2. Sluis haven Waalwijk Recentelijk is de sluis van de Waalwijkse haven gerenoveerd. In de periode voorafgaand aan de renovatie werden schepen met een maximale lengte van 86 meter gescht. Uit de risicobeschouwing (Machinerichtlijn) is door de aannemer geconcludeerd dat de krachten die tijdens het schutproces op de deuren en de sluiskolk ontstaan, verdeeld moet worden over vier sets deuren i.p.v. twee sets deuren. Hierdoor neemt de schutcapaciteit af van 86 meter naar 82 meter. De mogelijkheid bestaat dat bedrijven die in het verleden met 86 meter schepen zijn bevoorrad, wellicht een claim bij de gemeente Waalwijk gaan indienen. Immers kunnen deze bedrijven hogere operationele kosten ondervinden, omdat de schutlengte is afgenomen en ervaren zij mogelijkwerwijs een devaluatie op hun grondwaarden (zie Verordening op de havens en het binnenwater van de gemeente Waalwijk 2017, de Havenverordening 2017).
Beheersmaatregelen	Het is niet onmogelijk om met het implementeren van aanvullende maatregelen de sluis geschikt te maken voor langere schepen. Het college is van mening dat de extra kosten (≈0,8 miljoen euro) niet opwegen tegen het voordeel dat dan in de sluis 4 meter meer kan worden gescht.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd

Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Onderhoud van de openbare ruimte

TORV 10	Onderhoud van de openbare ruimte
Informatie	1. Aansprakelijkheid voor achterstallig onderhoud. 2. Onvoldoende vaktechnisch onderhoud. 3. Onvoldoende onderhoud trottoirs/fietspaden. 4. Pompunits defect.
Beheersmaatregelen	De concepten schoon, heel en veilig vormen de kaders voor behoorlijk beheer in de gemeente Waalwijk. Voor de kwaliteit van het beheer van de openbare ruimte, het onderhoud, de straatreiniging en onkruidbestrijding mogen gemeenten eigen ambities formuleren. De gemeente heeft echter als beheerder op grond van onder andere de Wegenwet en het Burgerlijk Wetboek ook een wettelijk zorgplicht om de openbare ruimte gedurende langere termijn 'schoon, heel en veilig' te houden. Hieronder valt bijvoorbeeld onderhoud aan bruggen en wegen, het snoeien van bomen, het treffen van verkeersmaatregelen en gladheidbestrijding. Gladheid wordt bestreden om de wegen in de wintermaanden veilig begaanbaar te houden. De gemeente levert hiervoor een inspanningsverplichting. Voor een adequate invulling van taken binnen deze kaders zijn inspecties essentieel. <i>Schoon, heel en veilig</i> wordt in alle facetten van beheer in gelijke mate gehanteerd en vormt de basis van onderhoudsstrategieën en inspecties. Op deze manier worden voorvallen van achterstallig onderhoud zoals beschreven in hoofdstuk 6.6 van de Notitie Materiele Vaste Activa van de Commissie BBV geprevenieerd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	3. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	4. € <2,5

Status	Ongewijzigd
---------------	-------------

Risico's t.a.v. speeltoestellen/plaatsen

TORV 11	Risico's t.a.v. speeltoestellen / plaatsen
Informatie	1. Speeltoestellen worden intensief gebruikt, het onderhoud en het uitvoeren van veiligheidsinspecties zijn essentieel bij deze toestellen.
Beheersmaatregelen	Voor zowel de uitvoering van de veiligheidscontroles alsmede het uitvoeren van onderhoud zijn goede contracten afgesloten met gespecialiseerde onderhoudsbedrijven.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Status	Ongewijzigd

Bereikbaarheid

TOOR 12	Bereikbaarheid
Informatie	1. Claims vanwege onbereikbaarheid tijdens werkzaamheden aan projecten waarbij de weg wordt afgezet.
Beheersmaatregelen	Er wordt maximale voorlichting verstrekt aan bewoners en bedrijven. Een bevredigende oplossing is ondanks alle inspanningen niet altijd mogelijk.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd

Civieltechnische werken

TOOR 13	Civieltechnische werken
Informatie	1. Planschadeverzoeken art. 49 WRO. 2. Aanbestedingsproces verkeerd gevolgd. 3. Fricties met aannemer. 4. Schade aan bezittingen van anderen. 5. Ketenaansprakelijkheid: premies en belastingen.
Beheersmaatregelen	Voldoende gekwalificeerde medewerkers binnen de projectorganisatie voor de borging van kwaliteit van processen.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5

Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	4. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	5. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Risico's bestemmingsplannen en bouwgrond-exploitatie

TREW 14	Risico's bestemmingsplannen en bouwgrondexploitatie
Informatie	Jaarlijks worden via de nota grondexploitatie de resultaten van de lopende grondexploitaties herijkt en, indien nodig, voor de voorzienbare verliezen voorzieningen getroffen. Indien de lasten dusdanig zijn dat ze niet opgevangen kunnen worden binnen het complex en leiden tot een tekort dient over de Reserve grondexploitatie te worden beschikt en wordt een voorziening ten behoeve van dat complex gevormd. 1. risico 1 maal per 5 jaar 2. risico 1 maal per 10 jaar
Beheersmaatregelen	De exploitaties worden frequent gemonitord en indien verliezen voorzienbaar zijn dan worden die genomen of er worden maatregelen getroffen die erop gericht zijn de verliezen te beperken.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <2,5

Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € <2.5
Status	Ongewijzigd

Tijdige betaling erfpachtcanon

TREW 15	Erfpachtcanon
Informatie	1. Tijdige betaling erfpachtcanon: Er bestaat altijd enig risico m.b.t. het niet of niet tijdig betalen van de canon. Overigens staan dan invorderingsprocedures ter beschikking. Vooral bij grote percelen in erfpacht, is een substantieel risico aanwezig wegens het niet ontvangen van de canon. Indien erfpacht terug komt naar de gemeente, bijvoorbeeld door faillissement, dan komen de hieraan verbonden rentelasten ten laste van de exploitatie zonder dat er dekking tegenover staat in de vorm van een canon.
Beheersmaatregelen	Alertheid bij invordering. Bij de uitgifte van erfpacht de soliditeit (solvabiliteit) ondernemer toetsen. Bij nieuwe erfpachten wordt voorkomen dat de erfpachter de erfpacht kan beëindigen middels nieuwe erfpachtvoorwaarden. Tevens is in de nieuwe voorwaarden opgenomen dat de gronden niet terug kunnen naar de gemeente en de prijs waarop de canon berekend wordt niet lager kan zijn als de oorspronkelijke uitgifteprijs.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Ongewijzigd

vervallen

Garanties sportverenigingen (voetbal, handbal, tennis en hockey), garanties rechtspersonen op maatschappelijk vlak (WSW, Casade, St. Maasduinen, Thuishoven) en overige

TFIN 17	Garanties sportverenigingen (voetbal, handbal, tennis en hockey), garanties rechtspersonen op maatschappelijk vlak (WSW, Casade, St. Maasduinen, Thuishoven) en overige.
Informatie	1. Beperkt risico op het in liquiditeitsproblemen of faillissement geraken van sportverenigingen. 2. Zeer beperkte kans op faillissement en liquiditeits-problemen, echter de omvang van de uitstaande leningen is aanzienlijk. 3. Het risico van het niet in beeld hebben van een gewaarborgde geldlening.
Beheersmaatregelen	Instellingen waarvoor de gemeente Waalwijk een garantie heeft afgegeven zijn verplicht jaarlijks een saldobiljet te verstrekken en de geldgevers dienen de gemeente onmiddellijk te berichten indien betalingsproblemen ontstaan. Bij een aantal instanties wordt sinds 2013 de jaarrekening en accountantsverklaring opgevraagd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,1

	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € <2,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Verzekeringen

TFIN 18	Verzekeringen
Informatie	1. Onverzekerde calamiteit. 2. CAR-verzekering door aannemer. 3. Eigenrisicodrager: vandalisme/glasschade
Beheersmaatregelen	Aannemers toetsen op betrouwbaarheid. Trachten te achterhalen wie de schade heeft veroorzaakt en dat verhaal toepassen. Beveiligingsmaatregelen doorvoeren.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <2,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <1,0
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Onzekerheid accres / financiële crisis, ontoereikende middelen bij beleidswijzigingen en / of nieuw beleid, stagnatie veronderstelde eigen groei

TFIN 19	Onzekerheid accres / financiële crisis, ontoereikende middelen bij beleidswijzigingen en / of nieuw beleid, stagnatie veronderstelde eigen groei.
Informatie	1. Uitgaande van de "trap op, trap af-systematiek", de koppeling van het gemeentefonds aan de accres-relevante uitgaven van het rijk, dragen gemeenten op evenredige wijze bij in mee- en tegenvallers die optreden bij het rijk. Bij de meicirculaire 2022 is het accres voor de jaren 2023-2025 fors verhoogd, maar in 2026 is dit weer fors lager dan in 2025. Het rijk gaat zich nader beraden over hoe met dit "ravijn" in 2026 wordt omgegaan. 2. In de regel voert het rijk bij beleidswijzigingen zgn. efficiency - kortingen door, waardoor vaak een extra beslag op gemeentelijke middelen wordt gelegd. In het kader van de transities Jeugdzorg, AWBZ en participatie zijn de budgetten naar de gemeenten overgeheveld na forse kortingen. Het moet nog blijken of gemeenten in staat zijn om deze besparing te realiseren en daar komt nog bij dat het open einderegelingen betreft. Voor jeugd zijn recent reparatiemaatregelen toegepast, maar de extra toegekende middelen lopen de komende jaren sterk af. 3. Stagnatie van de groei vertaalt zich snel in een teruglopende algemene uitkering uit het gemeentefonds. De lasten voor de gemeente lopen hiermee niet parallel terug. Bijkomend effect is dat hoge lasten voor groot onderhoud van investeringen, die bij de eerste aanleg bekostigd zijn uit de grondexploitatie, onafwendbaar zijn en een steeds zwaarder beslag op de algemene middelen gaan leggen.

	4. De herverdeling van het gemeentefonds is bij de meicirculaire 2022 doorgevoerd, hetgeen voor Waalwijk een positief effect heeft gehad. Het kabinet heeft aangegeven in 2026 een nieuwe financieringssysteem te willen gaan invoeren en te bezien om het gemeentelijk belastinggebied te verruimen. Vooralsnog is onduidelijk wat de consequenties zijn.
Beheersmaatregelen	Snel inspelen op de actualiteit en indien aan de orde (meerjaren) begroting bijstellen.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Gewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Gewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Bedrag in miljoen	4. € Onbekend.
Status	Gewijzigd

Renterisico en liquiditeitsrisico

TFIN 20	Renterisico en liquiditeitsrisico.
Informatie	1. Openstaande posities in het geval van een stijgende markt (liquiditeitstekort). Indien op enig moment leningen moeten worden geherfinancierd en de marktrente is hoger dan de rekenrente dan ontstaan er tekorten. Openstaande posities in het geval van een dalende markt (liquiditeitsoverschot). 2. De liquiditeitsprognose is sterk afhankelijk van het doorgaan van de geplande transacties. Temporiseren of uitstellen van projecten leidt tot onnodige renteooffers. De praktijk leert dat met name de onzekerheid bij enkele grote projecten op het terrein van de grondexploitatie de planning in hevige mate kan verstoren. De markt is echter grillig en niet volledig in de vingers te krijgen.
Beheersmaatregelen	Aan de hand van rentevisies van grootbanken wordt een inschatting van de markt gemaakt, waarbij zo nodig de risico's van openstaande posities worden ingedekt of beperkt.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Aanslag BTW/OB: onjuist uitgevoerde structuur leidt tot extra BTW-heffing

TFIN 21	Aanslag BTW/OB: onjuist uitgevoerde structuur leidt tot extra BTW –heffing.
Informatie	1. Verkeerde labels in de financiële administratie kunnen bij een steekproef tijdens een periodieke controle leiden tot een naheffingsaanslag die velen malen groter is dan de feitelijke fout. 2. Voor diverse werkvelden werkt de BTW kostprijsverhogend. Het is niet ongebruikelijk en dus ook geoorloofd te zoeken naar mogelijkheden om de te betalen BTW tot een minimum te beperken. Het op deze wijze toepassen van de wet- en regelgeving is niet geheel zonder risico.
Beheersmaatregelen	De fiscale wetgeving blijft in beweging (jurisprudentie). Door regelmatig een belastingadviseur in de arm te nemen wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te beperken.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk

Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Zijn we goed voorbereid op een calamiteit/pandemie

TLTH 22	Zijn we goed voorbereid op een calamiteit/pandemie
Informatie	Onze gemeente loopt dagelijks het risico op een grootschalige crisis/calamiteit. De COVID-19 crisis is hierin uiteraard het meest actuele voorbeeld. Niemand kan precies voorspellen hoe de volgende crisis/calamiteit er precies uitziet. Denk aan een grote brand op een van onze industrieterreinen, of een grote kettingsbotsing met meerdere slachtoffers op de A59. Er is altijd een risico dat de gemeente (gedeeltelijk) aansprakelijk is voor het ontstaan en het verloop van een crisis/calamiteit. In dat geval zal de reguliere financiële dekking voor afhandeling van de calamiteit niet altijd volledig zijn. Covid 19 (Coronacrisis 2020/2021) Er is sprake van een redelijke stabiele situatie en er zijn inmiddels vaccins beschikbaar die de pandemie vooralsnog beheersbaar houden en daarmee kan de specifieke risicokaart vervallen en voor de zekerheid is kaart 22 verhoogd naar € 1.000.000.
Beheersmaatregelen	De gemeente Waalwijk bundelt haar krachten met de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, de GHOR, brandweer en politie om zo goed als mogelijk voorbereid te zijn op rampen en crises. Zowel op preventief als repressief niveau wordt nauw samengewerkt. Lokaal worden de gemeentelijke medewerkers met een crisisfunctie twee keer per jaar opgeleid/getraind om hun eigen crisiswerkzaamheden goed uit te kunnen voeren wanneer dit noodzakelijk is. Ook wordt er minimaal een keer in de twee jaar een grootschalige crisisoefening in de gemeente Waalwijk georganiseerd. In alle opleidingen, trainingen en oefeningen worden de wettelijke taken zoals beschreven in de Wet Veiligheidsregio's als uitgangspunt genomen. De GGD heeft een wettelijke taak in de rampenopvang en crisisbeheersing. Hieronder valt ook de infectieziektebestrijding zoals Covid-19. De strategie van de GGD is als volgt: - voorbereiding van maximale testopstapeling. De GGD HvB is gestart met het werven van medewerkers die ingezet kunnen worden op multifunctioneel gebied zoals testen en vaccineren. - voorbereiding van de (najaars) campagne vaccineren. De huidige vaccinatie locaties (waaronder Waalwijk) van de GGD HvB worden aangehouden voor prikken met én zonder afspraak. - van bron - en contactonderzoek . Per GGD komt er een kernteam monitoring en advies.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Gewijzigd

vervallen

Transitie AWBZ - Wmo 2015: Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen

TWYZ 24	Transitie AWBZ - Wmo 2015 Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen:
----------------	---

Informatie	1. Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget.
Beheersmaatregelen	• Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Transitie jeugdzorg

TWYZ 25	Jeugdzorg
Informatie	Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: 1. Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. De hoogte van het financieel risico is gebaseerd op de Rijkskortingen die voor de uitvoering van deze regeling zijn doorgevoerd.
Beheersmaatregelen	• Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 1,0
Status	Ongewijzigd

Wmo-huishoudelijke hulp

TWYZ 26	Wmo-huishoudelijke hulp
----------------	--------------------------------

Informatie	Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: 1. Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. De hoogte van het financieel risico is gebaseerd op de Rijkskortingen die voor de uitvoering van deze regeling zijn doorgevoerd. Juridische procedures (uitspraken Centrale Raad voor Beroep) kunnen leiden tot financiële consequenties dat kan individueel zijn maar kan ook collectief zijn en leiden tot het geheel wijzigingen van beleid met waarschijnlijk negatieve financiële gevolgen (zelfs met terugwerkende kracht). Het abonnementstarief WMO voor de eigen bijdrage kan een verdere aanzuigende werking hebben op het aantal aanvragen voor huishoudelijke hulp, waardoor deze kostenpost blijft toenemen.
Beheersmaatregel	• Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Participatie

TMAO 27	Participatie
Informatie	Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde uitkeringsaanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. Dit risico kan zich voordoen bij de bestaande WSW populatie. Zowel de WSW populatie als de bijbehorende rijksvergoedingen nemen in de komende jaren af aangezien er geen instroom meer in de WSW is. Op persoonsniveau stijgen de loonkosten jaarlijks als gevolg van cao-verhogingen, maar ook de WSW subsidie stijgt op dit moment met nagenoeg hetzelfde percentage. Dit geeft echter geen garanties voor de toekomst en blijft een risico. Stand WSW per 31 maart: 171 fte -> stand WSW per 31 augustus 2020: 168 fte. Met een oplopend uitkeringsbestand en een dalende Rijksbijdrage (BUIG-budget) neemt het financieel risico toe. Risico is sterk conjunctuurgevoelig. Privacy wetgeving belemmert de gewenste efficiëncyslag: Eén gezin één plan kan bij het niet verstrekken van de noodzakelijke informatie niet worden gerealiseerd. Risico meegenomen in bovenstaande.
Beheersmaatregelen	Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). 2. Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Ongewijzigd

Databeveiliging

CSTR 28	Data beveiliging
Informatie	1. Beveiliging persoonsgegevens Klantgegevens is één van de meest waardevolle bezittingen. Klantgegevens maken het mogelijk om beter invulling te geven aan de behoefte van de klant, geeft de mogelijkheid tot gerichte communicatie en kan gebruikt worden als een onderbouwing voor de begroting. Technologische ontwikkelingen zoals mobiel internet, social media, big data, proces mining en "the internet of things" geven de organisatie de mogelijkheid voor het verzamelen, verwerken en analyseren van meer en meer persoonlijke klant data. Als gevolg van deze trends stelt de maatschappij vragen bij de beveiliging van gegevens en hun privacy. Een gebrek aan privacy beveiligingsmaatregelen kan leiden tot imago schade, boetes en rechtszaken. Bewustwording op het gebied van privacy is essentieel om gelijke tred te houden met de huidige veranderende realiteit. Sinds de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in mei 2018 door de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gehandhaafd wordt worden de normen rond de AVG steeds concreter en stelt de AP zich steeds nadrukkelijker op als toezichthouder met boetebevoegdheid. 2. Informatiebeveiliging Ook als informatie geen persoonsgegevens zijn moet dit goed beschermd worden. Informatie is één van de voornaamste bedrijfsmiddelen van de gemeente Waalwijk. Het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van bepaalde informatie kan ernstige gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering maar ook leiden tot imago schade. Hiervoor moet de organisatie voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (de BIO).
Beheersmaatregelen	- Functionaris gegevensbescherming (FG) is aangesteld die onafhankelijk risico's bewaakt, adviseert en de organisatie privacybewust maakt. - Onafhankelijke Chief Information Security Officer (CISO) is aangesteld. Deze functionaris bewaakt risico's, implementeert Baseline Informatiebeveiliging Overheid en investeert in bewustwording bij medewerkers. - Security & Privacy Officer aangesteld. Deze functionaris adviseert en ondersteunt teams vanuit de tweede lijn op het gebied van de AVG en informatiebeveiliging.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Explosieven

TLTH 29	Explosieven
Informatie	Op verzoek van de Burgemeester is vanuit haar verantwoordelijkheid voor openbare orde/veiligheid in 2017 gemeente breed onderzoek naar mogelijke locaties van explosieven (historisch onderzoek) gedaan. 1. Sinds 2017 heeft de gemeente beleid om de risico's van het onverwachts aantreffen van explosieven te beperken. Indien een explosief wordt aangetroffen en deze geruimd moet worden is het nog steeds mogelijk om een suppletie van 68% van de kosten bij het rijk aan te vragen.
Beheersmaatregelen	Onderzoeksgegevens benutten bij planontwikkeling en verkoop van gronden om schade te beperken en claims te voorkomen.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend

Status	Ongewijzigd
---------------	-------------

Vennootschapsbelasting (Vpb)

TFIN 30	Vennootschapsbelasting
Inleiding	1.Vennootschapsbelasting (Vpb) Vanaf 1 januari 2016 is de gemeente Waalwijk vennootschapsplichtig. Dit betekent dat de gemeente Waalwijk voor die activiteiten waarbij zij optreedt als ondernemer, vennootschapsplichtig is. Op basis van de inventarisatie is de gemeente belastingplichtig bij grondexploitatie en parkeren. De wet biedt veel onduidelijkheden en dus ook ruimte voor interpretatie. Eerst de komende jaren zal via jurisprudentie duidelijk worden welke activiteiten belastingplichtig zijn en op welke wijze de aangifte bepaald moet worden. 2.Nieuwe BBV voorschriften per 1 juli 2016 BBV: De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die leiden tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking van deze wijzigingen. Onder andere vanwege de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen per 1 januari 2016. De wijzigingen gelden per 1 januari 2016 en zijn ook verwerkt in de rekening. De berekende effecten worden voortaan verwerkt in een structureel en reëel sluitende meerjarenraming.
Beheersmaatregelen	Jurisprudentie zal met name de grenzen van de (on)mogelijkheden bepalen. Door ook regelmatig een belastingadviseur in de hand te nemen, wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te beperken. De financiële effecten zijn inmiddels opgenomen in de meerjarenraming 2023-2026.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Milieu-/bodemsanering

TREW 31	Milieu-/bodemsanering
Informatie	1.Milieu-/bodemsanering: Bij projecten waar de gemeente initiatiefnemer is kan een onverwachte bodemverontreiniging tot onvoorziene kosten voor bodemsanering leiden. Ook bij de aan-en verkoop van gronden kan een onverwachte bodemverontreiniging tot extra kosten leiden als er gesaneerd moet worden. Indien onverwacht een bodemsanering uitgevoerd moet worden zijn de kosten van te voren niet in te schatten, omdat deze afhankelijk zijn van de soort bodemverontreiniging, de hoeveelheid verontreinigde bodem en de wettelijke eisen.
Beheersmaatregelen	Het risico kan voorkomen. Meestal kan de mogelijke sanering betaald worden uit de grondexploitatie. Indien dit niet het geval is moet een voorziening worden getroffen ten laste van de Reserve grondexploitatie.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend

Status	Ongewijzigd
---------------	-------------

Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg

TORV 32	Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg
Informatie	1. Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg: Kan mogelijk verontreiniging van het grondwater tot gevolg hebben, waardoor voorzieningen dienen te worden getroffen. Het betreft al jaren een stationaire situatie. De verontreiniging loopt niet uit in de omgeving.
Beheersmaatregelen	Het risico zal nauwelijks voorkomen. Echter gezien de kans op grote gevolgschades is deze toch benoemd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)

THRM 33	Wet Gedeeltelijke Arbeidsgeschikten (WGA)/ZZP contractmanagement
Informatie	WGA In 2017 koos de gemeente Waalwijk er voor eigenrisicodragers te worden voor de Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en dit risico te verzekeren. In 2017 was de premie bij de verzekeraar €106.410,- op jaarbasis. Per 1 januari 2018 is de keuze gemaakt voor eigenrisicodragerschap in eigen beheer. In 2018 en 2019 waren de staartlasten nog ondergebracht bij de verzekeringsmaatschappij (Amersfoortse). Vanaf 1 januari 2020 bestond er het risico op eventuele WGA-lasten. Voor de jaren 2018 & 2019 waren de werkelijke WGA-uitkeringskosten voor gemeente Waalwijk nihil en de kosten lopen vanaf 2020 voor het eerst op, vanwege de eerste nieuwe WGA-dossiers in eigenbeheer. Twee keer per jaar heeft de gemeente Waalwijk de mogelijkheid de financiering van de WGA aan te passen. In plaats van eigenrisicodragerschap in eigen beheer kan er voor gekozen worden dit risico opnieuw privaat of publiek (UWV) te verzekeren. Keuze publiek verzekeren betekent drie jaar blijven. Een verzekeraar betaalt alle risico's af die ontstaan in het verzekerde jaar. Bij verzekeren moeten we (conform advies Robidus) denken aan een premie die ligt rond de 1%-1,5%, (circa €150 K tot €200 K) per jaar. Voor 2022 en 2023 zit je daar met eigenbeheer (zelfs met een worst case scenario) onder. Wel is het belangrijk de ontwikkelingen jaarlijks te monitoren. Als blijkt dat de verwachte instroom in 2022 (1 definitief en 3 potentieel) en 2023 (2 potentieel) een trend blijkt te worden, dan kan een nieuw advies (verzekeren) niet uitgesloten worden. Bij een nieuwe financieringskeuze is het overigens ook zo dat gemeente Waalwijk de WGA-kosten in eigenbeheer (1e ziekteperiode) altijd zelf afbetaald. Bij een nieuwe keuze (UWV of verzekeren) zal je daarom voor een bepaalde tijd dubbele kosten hebben (tot het moment dat de alle dossiers in eigenbeheer zijn uitgestroomd). Conclusie voor 2022 en 2023: eigenrisicodragerschap in eigenbeheer is op jaarbasis de voordeligste optie (e.e.a. conform advies Robidus). Neemt de WGA-instroom verder toe dan kunnen de jaarlijkse kosten in eigenbeheer hoger uitpakken dan een private verzekering. Zzp-contractmanagement in eigen beheer Er is een inventarisatie gemaakt van alle Payroll zzp'ers die voor Waalwijk werkzaam zijn en tevens zijn de mogelijke risico's/kosten (bestempelen dienstbetrekking) in kaart gebracht. Voor wat betreft het bepalen van de hoogte van het risico/kosten hebben is gekeken naar het aantal overeengekomen uren per week en de duur van de inzet zzp'er voor de gemeente Waalwijk. Het totale risicobedrag bedraagt ruim 4 miljoen euro. De mogelijke gevolgen van het bestempelen van een dienstbetrekking (schijnzelfstandigheid) door de Belastingdienst zijn voor de opdrachtgever het alsnog betalen van de loonheffing en premies, een eventuele boete en een claim van dienstverband voor onbepaalde tijd door zzp'er. Op dit moment (beperkte handhaving op de wet DBA/schijnzelfstandigheid) is dit bedrag alleen relevant wanneer de Belastingdienst de inhuur van Payroll zzp'ers direct bestempeld als kwaadwillend of we geen kans krijgen om e.e.a. te verbeteren. Bij de nieuwe aanbesteding van inhuur derden is dit risico niet meer meegenomen omdat onze externe juridische adviseur heeft aangegeven dat de opdrachtgever verantwoordelijk blijft.

Beheersmaatregelen	Vanuit Robidus direct casemanagement inschakelen voor begeleiding ziekte-traject en blijven volgen van een WGA-traject. Blijven monitoren van zieke (oud-)medewerkers en tijdig herbeoordelingen aanvragen bij UWV. Proberen om WGA-status om te laten zetten in IVA (geen doorbelasting) of herbeoordeling naar minder dan <35% arbeidsongeschikt (geen uitkering meer). ZZP-contractmanagement: er zal een processtap worden ingebouwd om naheffing te voorkomen en de VIC dient jaarlijks een controle uit te voeren.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Gewijzigd

Materiële vaste activa

TREW 34	Materiële vaste activa
Informatie	1. Compensatiegrond Dit betreft de gronden die in bezit zijn en ingezet kunnen worden als ruilobject bij toekomstige verwervingen. 2. Materiële vaste activa algemeen De commissie BBV heeft besloten om de categorie NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) af te schaffen en deze op de balans onder de MVA (materiële vaste activa) als "strategische gronden" te verantwoorden. Gevolg hiervan is dat toerekening van rente en de uren welke voorheen aan deze complexen werden toegerekend ten laste komen van de reguliere begroting. 3. Materiële vaste activa Haven Acht Oost De risicokaart "Materiële vaste activa Haven Acht Oost" is geënt op de in voorraad zijnde grond gelegen aan de noordzijde van de A59 ten oosten van de Gansoyensesteeg. Voor dit gebied lopen we een risico van afwaardering van de gronden van bijna € 1,3 mio. indien (een gedeelte van) de gronden via een planologische maatregel niet omgezet zouden kunnen worden in bedrijfsgrond. Dit risico treedt op in 2022 voor ruim €0,2 mio., in 2023 voor ruim €0,1 mio en in 2025 voor ruim €0,9 mio. Dit is het maximale risico uitgaande van het feit dat er wijziging van het bestemmingsplan kan plaatsvinden, er derhalve geen grond verkocht kan worden waarbij nog geen civieltechnische werkzaamheden zijn uitgevoerd.
Beheersmaatregelen	De hoeveelheid compensatiegronden afstemmen op het grondbeleid zodat strategische aankopen mogelijk gemaakt kunnen worden. Onnodige compensatiegronden dienen, indien mogelijk, verkocht te worden zodat het risico zich beperkt. Jaarlijkse toetsing aan de actuele waarden van landbouwgrond. Onderzoek doen of het planologisch mogelijk is om de juiste bestemming te geven aan de gronden ten oosten van de Gansoyensesteeg waardoor het risicoprofiel van bijna € 1,3 mio kan vervallen.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. < € 1,0
Status	Ongewijzigd

Schade door Cyberincident

TICT35	Schade door cyberincident
Informatie	Gemeentelijke processen en gemeentelijke de dienstverlening zijn sterk afhankelijk van informatiesystemen. Door de toename van digitalisering neemt ook de kans op een cyberincident toe. De dienstverlening van de gemeente kan tot stilstand komen, met alle maatschappelijke gevolgen van dien. Zoals het treft in de inleiding van de Cybersecuritybeeld 2021 (Nationaal Cyber Security

	Centrum) omschreven staat: "Digitale veiligheid blijft onlosmakelijk verbonden met de nationale veiligheid: een aantasting ervan kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting." Concreet kan dit betekenen dat een deel van de of alle ICT-systemen onbruikbaar worden als gevolg van een hack of ransomware aanval. Informatie is niet beschikbaar. Communicatie wordt ernstig verhindert.
Beheersmaatregelen	Implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, pentesten, cyberincident oefeningen, bewustwording, diverse audits, etc.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. < 1,0
Status	Ongewijzigd

Paragraaf Wet Open Overheid

Wet Open Overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) is 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een opener overheid. De Woo vergroot voor iedereen de toegang tot overheidsinformatie, bevordert de actieve openbaarmaking en actualiseert de regels voor openheid en openbaarheid. De verplichting tot actieve openbaarmaking wordt gefaseerd ingevoerd (bij Koninklijk Besluit), om organisaties de tijd te geven de openbaarmaking van deze categorieën in te richten. Deze fasering is gebaseerd op informatiecategorie, welke zijn opgenomen in de wet. Eerst wordt het mogelijk gemaakt om een informatiecategorie aan te leveren aan het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI). Daarna zal bij de verdere implementatie op basis van de aanleverervaringen en in overleg met de betrokken overheidsorganisaties een verplichte invoeringsdatum worden afgesproken.

Dit proces vraagt om een gedegen planning en voorbereiding om te voorkomen dat gevoelige informatie op straat beland. Om deze opgave te realiseren in onze gemeente is een projectgroep samengesteld bestaande uit een jurist, privacy officer, ICT'er, communicatiespecialist en informatiebeheerder. In 2022 is het plan van aanpak Woo herzien en is voor de verschillende te openbaren informatiecategorieën in de organisatie geïnventariseerd wat het betekent als deze openbaar moeten worden gemaakt. Deze informatiecategorieën hebben we op basis van professionele inschatting gerangschikt naar 'makkelijk', 'gemiddeld' of 'moeilijk'. Wij hebben hier een globale planning op gemaakt die dus eventueel "doorkruist" kan worden of aangepast moet worden door de landelijke planning van de fasering die stapsgewijs aan ons kenbaar wordt gemaakt. Zelf gaan we nu uit van het volgende: De 'makkelijke' informatiecategorieën worden in grote mate al gepubliceerd en de laatste onderdelen willen we in 2022 nog openbaar publiceren. Bij de 'gemiddelde' informatiecategorieën gaat het om kleine procesaanpassingen en deze willen we in 2023 gereed hebben zodat we de stukken kunnen publiceren. Bij de 'moeilijke' informatiecategorieën gaat het om grote impactvolle procesaanpassingen. Systemen en werkwijze moeten mogelijk aangepast worden. Hier is een grondige voorbereiding voor nodig, vandaar dat we daar in de loop van 2024 mee aan de gang gaan.

In de Woo is opgenomen dat alle overheidsinformatie uiteindelijk verplicht gepubliceerd moet worden op het landelijke platform PLOOI. Het is nog onduidelijk wanneer PLOOI dermate ontwikkeld is dat bestuursorganen zich erop kunnen aansluiten. Zelfs is nog onduidelijk hoe de aansluiting precies moet gaan plaatsvinden. Deze onduidelijkheid maakt het moeilijk om ons als gemeente hierop voor te bereiden. De verwachting is dat dit in het begin van 2023 gereed moet zijn, echter is deze belofte al twee keer eerder uitgesteld. Het actief publiceren van informatiecategorieën kan dus vertraging oplopen als het landelijke platform pas in een later stadium gereed zal zijn. Gemeente Waalwijk zal, waar mogelijk, in de geest van de wet alvast informatie beschikbaar stellen op haar eigen website.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Maatregelen

KN22 | W.05 Onderhoud gebouwen (storting voorziening)

Omschrijving (toelichting)

De uitkomsten van het meerjaren onderhoudsplan gebouwen maken het noodzakelijk de jaarlijkse storting in de voorziening gebouwen te verhogen. In deze Kadernota wordt een eerste stap gezet door deze storting met € 100.000 per jaar op te hogen.

KN22 | W.06 Formatie vastgoed

Omschrijving (toelichting)

De afgelopen twee jaar heeft de raad de Visie op Vastgoed en het document Vastgoedbeleid vastgesteld. Er is een kwaliteitsslag nodig op vastgoedbeheer, met één cluster Vastgoed binnen het team TORV. Bruto kost dit € 145.000 per jaar, waaraan vanuit de betrokken teams een bijdrage van € 80.000 wordt geleverd. Netto is voor deze kwaliteitsslag € 65.000 per jaar nodig.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

2025-206Ambitie

Leven in een schone, veilige en mooie omgeving – dat is wat iedereen wil. Het is de taak van de gemeente om ervoor te zorgen dat de openbare ruimte goed wordt beheerd en de gemeente Waalwijk rust voor deze taak op het principe dat alles schoon, heel en veilig moet zijn. Wij voorzien in die maatschappelijke wens de openbare ruimte, schoon, heel en veilig te houden en ons gemeentelijk vastgoed duurzaam in stand te houden tegen efficiënte inzet van gemeenschapsgeld.

Het doel van dit Integraal beheerplan is dan ook het verhogen van de efficiëntie van beheer in de openbare ruimte door het uitzetten van de meest belangrijke wetten, regels en richtlijnen voor alle beheerdisciplines van de gemeente Waalwijk. Zo kan alles 'beheer-klaar' worden ontworpen en geplaatst. Voorheen lag alle informatie verspreid over de individuele beheerplannen en richtlijnen van de verschillende beheerdisciplines. Het Integraal Beheerplan verenigt deze informatie om te dienen als informatietool waarin de meest belangrijke basisprincipes van beheer worden toegelicht.

Belangrijk om aan te geven is dat het Integraal Beheerplan geen financiële of areaalgegevens bevat. Dit omdat het bijvoegen van deze fluctuerende gegevens geen toegevoegde waarde levert aan dit (statische) document en zijn toegevoegd in een elektronisch beheersysteem. Overigens dient het Integraal Beheerplan als onderbouwing dat er voor de gemeente Waalwijk geen noodzaak is voor een voorziening als beschreven in artikel 44 lid 1a BBV, die moet worden gevormd als er sprake is van achterstallig onderhoud. Door aan te tonen dat er regelmatig inspecties en beheer plaatsvinden, laat het Integraal Beheerplan zien dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud.

Beheer van de openbare ruimte heeft betrekking op alle gemeentelijke kapitaalgoederen met publieke toegankelijkheid. De verscheidenheid en kwantiteit van deze goederen roepen de noodzaak voor integrale samenwerkingen op om efficiëntie te maximaliseren – met name in de vorm van afstemming. Zo kunnen zoveel mogelijk aspecten in een enkel project worden meegenomen en kunnen de benodigde beheersactiviteiten in de betreffende gebieden tegelijkertijd worden uitgevoerd. Dit wordt middels het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP), waarin voornamelijk grootschalig onderhoud op het gebied van wegen, riolering en verkeer wordt opgenomen, al gedaan. Het Integraal Beheerplan

doelt erop integraliteit te ondersteunen door alle betrokken partijen te informeren over de verschillende beheerdisciplines.

Belangrijkste kaders

- IBP (Integraal beheerplan)
- IUP (Integraal UitvoeringsProgramma)
- IWW (Integraal Waterplan Waalwijk)
- Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen
- Groenbeleidsvisie
- Bomenbeleidsplan
- Vastgoedbeleid
- Plan van aanpak Verduurzaming gemeentelijk Vastgoed
- Openbare Verlichting, keuzenotitie Beleidsplan 2019-2023

Integraal beheerplan (algemeen)

Beeldkwaliteit

Wat willen we bereiken?

Om een uniforme standaard van kwaliteit te kunnen hanteren, is op basis van de landelijke richtlijnen van de Kwaliteitscatalogus een beeldbestek opgesteld. Hierin wordt door middel van afbeeldingen en tekstuele omschrijvingen aangegeven aan welke standaarden zaken dienen te voldoen.

Wat gaan we ervoor doen?

De kwaliteitseisen verschillen per gebied. In algemene zin kan worden gezegd dat voor het centrum en de gemeentelijke begraafplaatsen wordt gestreefd naar kwaliteitsniveau A. In alle andere plaatsen ligt de eis bij niveau B. Een kaart laat zien waar welke kwaliteitseisen worden gesteld. Er wordt niet gestreefd naar A+ kwaliteit, omdat dit niveau een ideaal is dat vaak onrealistisch bewijst te zijn en hoog in de kosten oploopt.

Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Waalwijk gaat duurzaam vooruit, dus is het ook belangrijk dat duurzaamheid een vooraanstaande positie in beheer heeft. De term duurzaamheid is echter veelomvattend en kan op legio wijzen worden geïnterpreteerd. Ook zijn de mate van kennis over duurzaamheid en beschikbare mogelijkheden niet over alle beheerdisciplines gelijk. Om deze redenen bevat dit Integraal Beheerplan een integrale visie op duurzaamheid van alle beheerders.

Wat gaan we ervoor doen?

De beheerders van de gemeente Waalwijk zijn het eens dat duurzaamheid van groot belang is. Vanuit wetgeving en (landelijke/Europese) richtlijnen zijn er al een aantal doelstellingen opgelegd. De meerderheid van de beheerders wil verder gaan dan deze doelstellingen. Voor een aantal beheerdisciplines zijn de doelen echter al erg ambitieus en is er (nog) geen streven om ze te overschrijden

We focussen met name op:

Duurzamer versus Duurzaam

Het uiteindelijke doel van een duurzaam Waalwijk is om de ecologische staat van de aarde zo min mogelijk te verstoren en door-de-mens-gemaakte verergering van het klimaat tegen te gaan. Een oplossing is niet pas duurzaam als het behalen van dit doel ermee volledig wordt verzekerd. Liever worden er nu kleinere, verduurzamende stappen genomen dan dat er lang wordt gewacht op de meest duurzame oplossing.

Duurzaamheid is een Investering

Vaak wordt om financiële redenen gekozen vanuit een voornamelijk technisch duurzaam oogpunt; hoe langer iets kan blijven staan des te minder er hoeft te worden besteed aan vervangingen. Ecologische duurzaamheid wordt vaak gedacht de duurdere optie te zijn, ondanks dat de incidentele lasten vaak wel afnemend zijn. Duurzamer beheren vereist om

die reden een 'cultuurswitch', waarbij duurzaamheid wordt gezien als een investering in de toekomst.

Daarbij horen ook: duurzaam aanbesteden en meer initiatief nemen en lef tonen.

Integraal UitvoeringsProgramma 2023-2026

Sinds 2005 worden maatregelen in het kader van Verkeer, Onderhoud wegen (OW), het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) (nu Integraal Waterplan Waalwijk IWW) en mogelijk bijkomende maatregelen samengevoegd in het Integraal UitvoeringsProgramma, het IUP. Het IUP heeft een planningshorizon van 4 jaar, bestaande uit een definitieve planning voor de eerste 2 jaar en een doorkijk naar het 3e en 4e jaar. Een van de uitgangspunten is dat het IUP om de 2 jaar wordt herzien. Indien nodig kunnen tussentijds de plannen nog worden gewijzigd. Het vorige IUP had een looptijd van 2021 tot en met 2024. Volgens de planning is in 2022, het nieuwe IUP met een looptijd van 2023 tot en met 2026 onlangs door de gemeenteraad vastgesteld.

De investeringsbedragen voor IUP 2023-2024 en 2025-2026 zijn als volgt:

Raming IUP 2023-2024	Bedrag
Verkeer	2.444.000
Verkeer klein	120.000
Wegen	9.428.000
Riolering	11.520.000
Groen	564.000
Totaal IUP 2023+2024	24.076.000

De volgende bedragen zijn indicatief voor de IUP-jaren 2025 en 2026 en zijn voorlopig nog niet definitief vastgesteld:

Raming IUP 2025-2026	Bedrag
Verkeer	2.478.000
Verkeer klein	120.000
Wegen	9.894.000
Riolering	13.300.000
Groen	598.000
Totaal IUP 2025-2026	26.390.000

2. Wat willen we bereiken?

Het IUP kende drie belangrijke pijlers te weten Verkeer, Onderhoud wegen (OW) en het gemeentelijk rioleringsplan (GRP), waarbij we vanaf 2021 spreken van het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW). Vanaf het IUP 2021-2024 is groen als vierde pijler toegevoegd. Elk van deze vier pijlers heeft haar eigen doelen te weten:

Verkeer

Bereikbaarheid en mobiliteit zijn voor Waalwijk van economisch levensbelang. In oktober 2015 is het Mobiliteitsplan 'Waalwijk, stad in beweging' door uw raad vastgesteld, met de Gebiedsontwikkeling Oostelijk Langstraat (GOL) als belangrijke drager voor het economisch functioneren van het Bedrijventerrein Haven en het centrum van Waalwijk. Andere hoofddambities zijn verkeersveiligheid, een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat, het stimuleren van fietsgebruik en slim inspelen op maatschappelijke trends zoals duurzaamheid, nieuwe technologische mogelijkheden en vergrijzing.

Er staat nu een mobiliteitsvisie met daarin de ambities voor de lange termijn. In 2022 worden deze ambities uitgewerkt in een mobiliteitsplan en een uitvoeringsagenda voor de komende jaren. Naar verwachting wordt dit nieuwe mobiliteitsplan in 2022 aan uw raad ter vaststelling aangeboden.

OW (onderhoud wegen)

Artikel 16 van de Wegenwet regelt het onderhoud van wegen, de toegankelijkheid van openbare wegen en bevat enkele verplichtingen voor de wegbeheerder. Een van die verplichtingen is de hen toegewezen wegen in goede staat te houden en verantwoord te beheren.

De gemeenteraad van de Gemeente Waalwijk heeft hiervoor het plan "Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen" vast gesteld. Eén van de punten is om voor alle wegen in Waalwijk te komen tot de classificatie "minimaal veilig". Dit met zo min mogelijk inzet van financiële middelen en met zo min mogelijk maatschappelijke overlast.

Wat gaan we ervoor doen?

- Uitvoering geven aan het integraal uitvoeringsprogramma (IUP)
- Uitvoering geven aan het klein- en groot onderhoud om te kunnen blijven voldoen aan de classificatie minimaal veilig.

Wat mag het kosten?

Conform het IUP worden en zijn financiële middelen ter beschikking gesteld, welke in de vorm van kredieten worden geregistreerd. Meer informatie treft u hierover boven aan. Overige projecten worden separaat aan de gemeenteraad voorgelegd.

Voor onderhoud van wegen, straten en pleinen zijn de volgende budgetten beschikbaar voor 2023 tot en met 2026:

Onderhoud Wegen, straten en pleinen	2023	2024	2025	2026
Onderhoud wegen, straten, etc.	605.036	503.173	542.372	501.298
Onderhoud bruggen	141.505	141.505	141.505	141.505
Onderhoud fonteinen	4.071	4.071	4.071	4.071
Onderhoud Bluswatervoorzieningen	58.616	58.616	58.616	58.616
Kleine reconstructies wegen	315.000	315.000	315.000	315.000
Onderhoud straatmeubilair	31.850	31.850	31.850	31.850
Onderhoud busstation	5.225	5.225	5.225	5.225
Onderhoudsbestek Openbare Ruimte	253.268	253.268	253.268	253.268

(OOR) Wegen

Tractie onderhoud straten	19.425	19.425	19.425	19.425
Totaal onderhoud wegen, straten en pleinen	1.433.996	1.332.133	1.371.332	1.330.258

Integraal Waterplan Waalwijk 2021 - 2024 (IWW)

"Doelmatig op weg naar een klimaat bestendig Waalwijk"

Het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2021-2024 is de opvolger van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020 en omvat de beleidsvoornemens en maatregelen voor het Waalwijkse rioolstelsel. Omdat de interactie met het oppervlaktewater sterk is toegenomen, is het oppervlaktewater toegevoegd aan de scope van dit beleidsplan.

Wat willen we bereiken?

Gemeente Waalwijk wil zich op een doelmatige wijze ontwikkelen tot een klimaat-bestendige stad. Bij de uitvoering van haar watertaken dient de gemeente zich te houden aan de wettelijke kaders en beleidslijnen. Het speelveld is echter ruimer dan alleen de wet. Het klimaat verandert en leidt tot extremere buien. Daarnaast zullen er in de toekomst langere periodes van droogte voordoen. De openbare ruimte wordt steeds voller en de burger is beter geïnformeerd en stelt steeds hogere eisen. Stedelijk waterbeheer speelt hierbij een belangrijke rol. De ambitie voor Waalwijk luidt daarom als volgt:

- We handelen water robuust en klimaatbestendig bij het (her)ontwikkelen van onze gebouwde omgeving en nemen we deze thema's mee in onze ruimtelijke plannen en zorgen we vanuit het principe "de vervuiler betaalt" voor de noodzakelijke middelen.
- In 2043 is de gemeente klimaatneutraal en de gebouwde omgeving zo goed mogelijk water robuust en klimaatbestendig ingericht. Leefomgevingsaspecten worden integraal opgepakt. De relatie natuur en water is versterkt; de relatie water en ruimtelijke inrichting geeft aan water voldoende ruimte, het afkoppelbeleid is uitgangspunt

Wij willen dat onze gemeente wil zich op een doelmatige wijze ontwikkelt tot een klimaatbestendige stad. Bij de uitvoering van haar watertaken dient de gemeente zich te houden aan de wettelijke kaders en beleidslijnen. Het speelveld is echter ruimer dan alleen de wet. Het klimaat verandert en leidt tot extremere buien. De openbare ruimte wordt steeds voller en de burger is beter geïnformeerd en stelt steeds hogere eisen. Stedelijk waterbeheer speelt hierbij een belangrijke rol.

Riolerings en oppervlaktewater raken steeds meer verweven. De groenvoorzieningen spelen daarin een belangrijke rol. Op locaties waar de (openbare) ruimte opnieuw wordt ingericht, zorgen we voor een brede integrale afstemming om die inrichting optimaal te laten functioneren. Die brede afstemming wil niet zeggen dat alles mogelijk is, maar wel dat we overwogen keuzes maken. In dit hoofdstuk beschrijven we onze handelwijze vanuit een aantal perspectieven. Die perspectieven bepalen samen de definitieve inrichting.

In 2043 is de gemeente Waalwijk klimaatneutraal en de gebouwde omgeving zo goed mogelijk water robuust en klimaatbestendig ingericht. Leefomgevingsaspecten worden integraal opgepakt. De relatie natuur en water is versterkt; de relatie water en ruimtelijke inrichting geeft aan water voldoende ruimte, het afkoppelbeleid is uitgangspunt.

Het IWW 2021-2024 kijkt onder meer naar:

- Klimaatverandering (toename neerslag, hitte, droogte);
- Toenemende verharding;
- Veranderende wet en -regelgeving;
- Toename van de betrokkenheid van burgers en bedrijven

Wat gaan we ervoor doen?

- Uitvoering geven aan het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW)
- Uitvoering geven aan het Integraal UitvoeringsProgramma (IUP)

- Klimaatbestendige projecten oppakken en uitvoeren, waarbij we uitvoering geven aan de klimaatbestendig Waalwijk, uitvoeringsagenda 2022-2026.
- Opstellen van een nieuw Basis RioleringsPlan (BRP)

Klimaat neutrale gemeente in 2043! Deze ambitie betekent dat onze focus de komende jaren ligt op met name op de volgende IWW speerpunten:

Speerpunt stedelijk afvalwater

Gemeente Waalwijk streeft naar reductie van de hoeveelheid afval. Daartoe behoort ook reductie van de hoeveelheid afvalwater. Dat vullen we in door regenwater zoveel mogelijk af te koppelen van het riool voor vuilwater. Daarmee beschermen wij onze omgeving tegen overstorten uit het riool bij zware neerslag.

Speerpunt hemelwater

Iedere perceeleigenaar is in beginsel verantwoordelijk voor verwerken van het hemelwater dat op zijn/haar perceel valt. Vanuit dat gegeven zoeken we de vroegtijdig samenwerking op om de wateropgave en andere opgaven zo goed mogelijk in te passen binnen de beschikbare ruimte.

Speerpunt grondwater

Een gezond grondwaterbeleid draagt bij aan een betere leefomgeving: bestrijding van wateroverlast en perioden van droogte. Bij ontwikkelingen is vroegtijdige en integrale afstemming essentieel om alle opgaven voor onze leefomgeving in te kunnen vullen.

Speerpunt oppervlaktewater

Oppervlakte water is onlosmakelijk verbonden met het functioneren van ons gehele watersysteem, maar ook met ons welzijn en een gezonde natuurontwikkeling. Integrale afstemming en samen keuzes maken we om suboptimale ontwikkeling te voorkomen. Het waterschap is voor het oppervlaktewater onze belangrijkste partner.

Wat hebben we gedaan?

We hebben uitvoering gegeven aan het IWW en het IUP. We hebben daarmee ook gekeken naar de klimaat bestendige maatregelen. De uitvoeringsagenda 2022-2026 Klimaatbestendig Waalwijk is opgesteld en aan de Raad aangeboden. Tevens zijn we gestart met een afkoppelsubsidie (conform het IWW) om het afkoppelen van hemelwater van het gemengde stelsel bij de inwoners van en bedrijven in Waalwijk te stimuleren.

Op basis van het Basis RioleringsPlan (BRP) beheren we de riolen in onze gemeente. Het nieuwe BRP is in de maak. Onze voorkeur gaat in principe uit naar vervanging waarbij we streven naar de integrale aanpak van de gehele openbare ruimte zoals die wordt verwoord in het IUP. Naast rioolvervanging passen we tegenwoordig ook 'relining' of 'relinen' van het riool toe. Zeker bij complexe werken (bijvoorbeeld dicht bij gevels, riolen met een forse ligdiepte zoals recent in de Putstraat, etc., etc.) waarbij het vermijden van risico's en vervanging te veel overlast geeft biedt deze ideale rioolrenovatie-techniek uitkomst. Dankzij deze methode kunnen riolen worden gerenoveerd zonder de openbare ruimte geheel op te breken. Het riool krijgt een nieuwe binnenkant en kan er weer tientallen jaren tegenaan. Naast goed dagelijkse beheer van het watersysteem is ook het doen van onderzoek essentieel. Die onderzoeken zorgen ervoor dat we informatie hebben waarmee we de juiste keuzes kunnen maken. Wij focussen daarvoor op twee soorten onderzoeken:

- Een onderzoek om één specifiek onderwerp te verkennen. Bijvoorbeeld de foutaansluitingen in een afgebakend rioleringsgebied.
- Regelmatig terugkerende onderzoeken. Deze geven na verloop van tijd inzicht in de ontwikkeling van het stelsel, bijvoorbeeld de rioolinspecties. Op basis van herhaalde inspecties kan een uitspraak worden gedaan over de restlevensduur van een rioolbuis. Recent zijn uitgevoerd: de klimaatstresstest, de risicodialoog en het actualiseren van het BRP (basisrioleringsplan). De resultaten uit deze onderzoeken zijn input voor de uitvoeringsplannen, het geeft ons inzicht in de verdere vormgeving van ons watersysteem en geeft sturing bij de prioriteitstelling van benodigde maatregelen.

Wat mag het kosten?

Conform het IWW en het IUP worden en zijn financiële middelen ter beschikking gesteld,

welke in de vorm van kredieten worden geregistreerd. Overige projecten worden separaat aan de gemeenteraad voorgelegd. De kapitaallasten welke hieruit voortvloeien, evenals de exploitatie-lasten worden gedekt vanuit de rioolheffing (rioolbelasting)

Voor onderhoud van riolering zijn de volgende budgetten beschikbaar voor 2023 tot en met 2026:

Voor onderhoud van riolering zijn de volgende budgetten beschikbaar voor 2023 tot en met 2026:

Onderhoud Riolering	2023	2024	2025	2026
Onderhoud riolering en waterzuivering	157.574	157.574	157.574	157.574
Klein onderhoud	251.328	251.328	251.328	251.328
Onderhoud aanleg rioolaansluitingen	114.241	114.241	114.241	114.241
Onderhoud tractie riolering/waterzuivering	2.486	2.486	2.486	2.486
Totaal onderhoud riolering	525.629	525.629	525.629	525.629

Voor onderhoud van afwatering en waterlossing zijn de volgende budgetten beschikbaar voor 2023 tot en met 2026:

Onderhoud Afwatering, waterlossing etc.	2023	2024	2025	2026
Onderhoud Natuurlijke waterlopen	51.583	51.583	51.583	51.583
Onderhoud Stedelijke waterlopen	5.917	5.917	5.917	5.917
Baggerplan (via egalisatiereserve)	211.699	211.699	211.699	211.699
Totaal onderhoud afwatering, waterlossing etc.	269.199	269.199	269.199	269.199

Groen

Wat willen we bereiken?

Waalwijk over 25 jaar nog net zo groen!

Door de hoge parkeerdruk, benodigde beschikbare ruimte voor kabels en leidingen en de besparingen op het groenonderhoud, is de hoeveelheid en de kwaliteit van het groen in de woonstraten afgenomen. In straten die worden heringericht, worden meer bomen gekapt dan dat er worden aangeplant. Zeker ook gezien we op weg willen naar een klimaatbestendig Waalwijk zal de gemeente Waalwijk groener moeten worden.

Wat gaan we ervoor doen?

Het belangrijkste uitgangspunt vanuit de Groenbeleidsvisie (vastgesteld d.d. 14-11-2019), de Richtlijn Groenbeleidsvisie (vastgesteld d.d. 12-10-2021) en het Bomenbeleidsplan (vastgesteld d.d. 19-12-2019) is meer groen en bomen. Andere uitgangspunten die voor groen en bomen zijn vastgesteld middels de genoemde beleidstukken zijn het vergroten van de biodiversiteit, de diversiteit in

beplanting en de groenbeleving in de straat, het zorgdragen voor een kwalitatieve en toekomst- en klimaatbestendige bodem en werkzaamheden ten aanzien van bomen en ontwerp uitvoeren volgens het Handboek Bomen 2018. Deze uitgangspunten hebben als doel om het groen niet alleen in oppervlak te vergroten, maar ook in kwaliteit. Het groenstructuurplan uit 2017 bevat een visie op de toekomst waarmee we de komende tien jaar beogen de kwantiteit en de kwaliteit van het groen in de gemeente te optimaliseren. De uitvoering doen we via de Groene Agenda die we samen met onze inwoners hebben opgesteld en waarin concrete maatregelen staan voor het verhogen van de hoeveelheid en kwaliteit van het groen in de gemeente en het vergroten van de biodiversiteit.

- Uitvoering geven aan de Groene Agenda
- Uitvoering geven aan de Groenbeleidsvisie
- Uitvoering geven aan het bermenbeleid/beheer

Wat mag het kosten?

Conform de huidige begroting worden de werkzaamheden uitgevoerd, de plannen zullen afzonderlijk door de raad worden vastgesteld en bij ieder plan zal een financiële paragraaf zitten.

Voor onderhoud van groen zijn de volgende budgetten beschikbaar voor 2023 tot en met 2026:

Onderhoud Groen	2023	2024	2025	2026
Onderhoud plantsoenen	821.423	795.862	891.971	743.024
Reconstructies plantsoenen	100.714	100.714	100.714	100.714
Stimulering groen beleidsplan	90.201	90.201	90.201	90.201
Onderhoud bomen	75.040	75.040	75.040	75.040
Onderhoud plantsoenen Buitendienst	33.318	33.318	33.318	33.318
Onderhoud bomen Buitendienst	35.980	35.980	35.980	35.980
Groen begraafplaatsen	2.932	2.932	2.932	2.932
Onderhoudsbestek Openbare Ruimte (OOR) Waalwijk Zuid	710.446	710.446	710.446	710.446
Onderhoudsbestek Openbare Ruimte (OOR) Waspik	317.581	317.581	317.581	317.581
Onderhoudsbestek Openbare Ruimte (OOR) Sprang-Capelle	403.095	403.095	403.095	403.095

Tractie groen	103.526	103.526	103.526	103.526
Totaal onderhoud groen	2.694.256	2.668.695	2.764.804	2.615.857

Vastgoed

De jaren 2017-2019 zijn benut om een gemeentelijk vastgoedvisie en gemeentelijk vastgoedbeleid op te stellen en vast te laten stellen door de gemeenteraad. Organisatorisch gezien is de kern van het beleid, dat al het bij de gemeente in eigendom zijnde gebouwde vastgoed en dus ook alle daarmee samenhangende werkzaamheden in een cluster ondergebracht. Vanaf medio 2019 is invulling gegeven aan dit beleid.

Vanaf 2020 lag onze focus op het komen tot een centraal georganiseerd cluster Vastgoed binnen team ORV. Dat is gelukt. Het regulier en planmatige onderhoud loopt goed, er is een actueel en digitaal meerjarenonderhoudsbegroting, de Nota duurzaamheid Vastgoed is vastgesteld en de formatie van het cluster is bijna verdubbeld (van 2,0 naar 3,67 fte).

Wat willen we bereiken?

De doelstelling van de gemeente Waalwijk om in 2043 klimaatneutraal te zijn. Dat heeft ook consequenties voor de visie op het beheer van het gemeentelijk vastgoed. Het 'Vastgoedbeleid Waalwijk' bevat hiervoor leidraad en strategie.

Deze duurzaamheidsambitie willen we bereiken in een aantal stappen:

- 2025: Alle gebouwen dienen minimaal van energielabel C te zijn voorzien;
- 2035: Alle gebouwen moeten los van gas
- 2040: Alle benodigde energie wordt duurzaam opgewekt
- 2043: Waalwijk is klimaatneutraal

Dit betekent dat wij onze vastgoedorganisatie verder gaan professionaliseren om daarmee beter te voorzien in maatschappelijk vastgoed voor instellingen, maatschappelijke initiatieven en verenigingen die het gemeentelijk beleid ondersteunen of faciliteren of uitvoering geven aan de kerntaken van de gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

De verantwoordelijkheden van de gemeente liggen voornamelijk bij het beheer van de conditie van de gebouwen. Schoonmaakwerkzaamheden in en rondom het pand vallen onder de verantwoordelijkheid van de gebruiker. Voor alle gebouwen die langdurig in beheer zijn en/of verhuurd worden, geldt een kwaliteitseis van conditiescore 3 conform de NEN 2767 op de primaire aspecten 'Schoon', 'Heel' en 'Veilig'.

Op 'Duurzaamheid' wordt voor het beheer van gebouwen op twee aspecten gestuurd:

- Het verminderen van de energiebehoeften door middel van gebouwschillen met hogere isolatiewaardes, energiezuinige installaties en lage temperatuurverwarming.
- Het gebruik van enkel duurzame energiebronnen als zonne-energie, aardwarmte en -koeling, en windenergie.

Concreet houdt dit in dat de focus qua duurzaamheid bij ons vastgoed ligt op:

- Alle gemeentelijke gebouwen voorzien van energie-labels i.h.k.v. duurzaamheid;
- Maken plan van aanpak verduurzaming vastgoed. We zijn gestart met de (buiten)sportaccommodaties. Voorts wordt er, conform verzoek van de raad, een plan van aanpak opgesteld over 'circulaire economie' - Uitbouwen functionaliteiten ICT pakket Planon en het financieel systeem (Civision Middelven) met Planon koppelen;
- Uniformering van alle huurcontracten en gebruiksovereenkomsten en deze centraal onderbrengen bij cluster Vastgoed.

Wat mag het kosten?

Structureel is een jaarlijks budget beschikbaar van ruim € 2.654.000 (afgerond) waarvan € 940.000 (afgerond) gestort wordt in de onderhoudsvoorziening gebouwen.

Onderhoud Vastgoed (eigenaar)	2023	2024	2025	2026
Groot onderhoud (storting voorziening onderhoud gebouwen)	940.427	940.427	940.427	940.427
Klein onderhoud	1.713.805	1.713.805	1.713.805	1.713.805
Totaal onderhoud Vastgoed	2.654.232	2.654.232	2.654.232	2.654.232

Openbare verlichting

In juni van 2019 is de 'Keuzenotitie Beleidsplan 2019-2023' door de gemeenteraad aangenomen. Hierin wordt als missie opgenomen het realiseren en in stand houden van duurzame en betrouwbare openbare verlichting, waarbij de inwoner zich veilig voelt in het openbare gebied. De visie is om te blijven investeren en meewerken aan de ontwikkelingen en toepassingen van een duurzame en betrouwbare openbare verlichting op tijdstippen dat het echt nodig is. Hierbij wordt de benodigde verlichtingskwaliteit gerealiseerd tegen economisch en maatschappelijk verantwoorde kosten.

Wat willen we bereiken?

De openbare verlichting (OVL) betreft het geheel aan masten, armaturen, lampen, kabels en regelapparatuur om openbaar toegankelijk gebied te verlichten. Het doel van OVL is om de openbare ruimte zo goed mogelijk te laten functioneren bij duisternis. Hierbij wordt de focus gelegd op drie pijlers:

- Leefbaarheid | Mensen voelen zich prettig in de openbare ruimte en er is een sfeer waardoor zij in de ruimte willen zijn;
- Sociale veiligheid | De ruimte kan veilig worden gehouden en bedreigingen kunnen op tijd worden ingeschat. Er is de mogelijkheid om, wanneer nodig, tijdig en correct te kunnen helpen;
- Verkeersveiligheid | Weggebruikers kunnen zich veilig met de maximaal toegestane snelheid verplaatsen over de weg. Medeweggebruikers, zowel als obstakels en oneffenheden op/in het wegdek en het verloop van de weg kunnen goed worden waargenomen. Daartoe zullen we blijven investeren en meewerken aan de ontwikkeling en toepassing van een duurzame, betrouwbare openbare verlichting, op tijdstippen dat het nodig is. Hierbij wordt de benodigde verlichtingskwaliteit gerealiseerd tegen economisch en maatschappelijk verantwoorde kosten.

De gemeente Waalwijk heeft zich geconformeerd aan het landelijk Energieakkoord.

Duurzaamheid is een kernonderwerp in de 'Keuzenotitie Beleidsplan 2019-2023'.

De ambitie is om in 2020 20% energiebesparing ten opzichte van 2013 te realiseren. Op het moment dat de Keuzenotitie in juni 2019 werd vastgesteld, was een energiebesparing van 10% gerealiseerd. Er moet dus nog een besparing van 10% worden bereikt om het doel te behalen. In 2030 moet de totale energiebesparing 50% zijn. Door technische ontwikkelingen is het aannemelijk dat dit doel ruimschoots zal worden bereikt.

Wat gaan we er voor doen?

- Uitvoering geven aan het beleidsplan Openbare verlichting
- Uitvoering geven aan het Integraal UitvoeringsProgramma (IUP)
- Pilotprojecten realiseren om ervaringen op te doen richting Smart City
- Uitvoering geven aan klein en groot onderhoud om een betrouwbare installatie in stand te kunnen houden

In de toekomst zullen steden meer gaan werken richting het creëren van Smart Cities. In deze 'slimme steden' zal gebruik worden gemaakt van data en algoritmes voor het ontwikkelen van beleid. Lichtmasten zullen een belangrijk onderdeel zijn van het SmartCity technische ecosysteem door deze uit te rusten met oplaadpunten, camera's, sensoren (aanwezigheidssensoren, luchtkwaliteit etc.) en communicatieapparatuur.

De bovengenoemde hoofdpunten worden aangevuld met voorwaarden van Smart-City/SmartLighting beschreven in het door de Raad gekozen scenario, het OVL Scenario 4. Hierin wordt ervan uitgegaan dat maatregelen worden uitgevoerd om gericht energie te besparen, waarmee de landelijke doelstellingen uit het energieakkoord voor 2020 en 2030 kunnen worden behaald.

Wat mag het kosten?

Conform het beleidsplan Openbare verlichting en het IUP worden en zijn middelen in de vorm van kredieten beschikbaar gesteld om de gewenste doelstellingen te kunnen bereiken. *Voor onderhoud openbare verlichting zijn de volgende budgetten beschikbaar voor 2023 tot en met 2026:*

	2023	2024	2025	2026
Onderhoud Openbare Verlichting	217.712	217.712	217.712	217.712

Zwembaden, sporthallen/zalen, sportparken

Voor onderhoud van zwembaden, sporthallen, sportzalen en sportparken zijn de volgende budgetten beschikbaar voor 2023 tot en met 2026:

Onderhoud sportparken, sportzalen en zwembaden (gebruikersonderhoud)	2023	2024	2025	2026
Zwembaden	29.554	29.554	29.554	29.554
Sporthallen en zalen	51.830	51.830	51.830	51.830
Sportparken	580.414	580.414	580.414	580.414
Totaal onderhoud	661.798	661.798	661.798	661.798

Parkeerbeheer

Wat willen we bereiken?

Het beheer van parkeerplaatsen houdt in het ervoor zorgen dat mensen kunnen betalen op parkeerterreinen en langs straten. Dit door ervoor te zorgen dat betaalautomaten en slagbomen zich in goedwerkende staat bevinden. Daarnaast behoort hierbij ook het beheren van contracten omtrent smart parking.

Voorheen was het beheer van de parkeersituatie gericht op het ervoor zorgen dat iedereen op de juiste plaats parkeerde. Hierin is sinds 2017 een verschuiving gemaakt naar het garanderen van voldoende parkeerplaatsen.

In parkeerbeheer is er de doelstelling om in de toekomst verder in te spelen op de digitalisering om uiteindelijk parkeertickets uit te faseren. Digitalisering biedt tevens efficiëntere gebruiksmogelijkheden voor de beschikbare parkeertijden voor bezoeken. Ook is er het doel om betalingen via de mobiele telefoon te bevorderen. Hiermee zou de noodzaak van apparatuur in de openbare ruimte verminderen.

Wat gaan we ervoor doen?

Wij richten ons met parkeerbeheer op het beperkt inzetten van grondstoffen. Zo worden plastic abonnementspassen vervuld voor kentekenherkenning en (geplastificeerde) vergunningkaarten vervangen met digitaal parkeerrecht.

Het aantal parkeerautomaten op straat zal worden teruggedrongen van 40 naar maximaal 22 stuks, zodat het gebruik van hardware (de automaten) zal verminderen ten gunste van software (mobiele parkeerapplicaties). Hiermee wordt de behoefte voor het vervangen van

onderdelen en daarmee het materiaalgebruik verminderd. Ook het stroomgebruik wordt op deze wijze verminderd, zij het dat het verbruik al beperkt is.
Voor onderhoud parkeervoorzieningen zijn de volgende budgetten beschikbaar voor 2023 tot en met 2026:

	2023	2024	2025	2026
Onderhoud Parkeervoorzieningen	68.098	68.098	68.098	68.098

Kabels, Leidingen en Energie

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft een regisseursrol in het beheer van het onder- en bovengrondse netwerk van kabels en leidingen in de gemeente. In art. 1 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur van de gemeente Waalwijk (AVOI) staat dat de efficiënte ordening van kabels en leidingen een taak van het college is, maar in de praktijk ligt de verantwoordelijkheid bij de beheerder van Kabels, Leidingen en Energie. De beheerder is hiernaast verantwoordelijk voor het organisatorische beheer van de energie aansluitingen van alle gemeentelijke panden.

In de toekomst zullen steden meer gaan werken richting het creëren van Smart Cities. In deze 'slimme steden' zal gebruik worden gemaakt van data en algoritmes voor het ontwikkelen van beleid.

Bij de energie-factuurcontrole geldt prijs $\times$ hoeveelheid = kosten. Daarbij wordt gelet op afwijkend verbruik. Veel van de aansluitingen (ca. 70%) zijn reeds voorzien van slimme meters. Zo zijn in de gemeente Waalwijk alle ontsteekpunten van circa 160 openbare verlichtingsaansluitingen (met ieder ongeveer 60 lichtmasten) voorzien van slimme meters. Deze meters worden gelezen met het energiebeheersysteem, waardoor verbruikspatronen in kaart kunnen worden gebracht en kan worden bepaald of het verbruik passend is.

Wat gaan we ervoor doen?

Duurzaamheid bij kabels en leidingen heeft te maken met de veranderingen in het gebruik van energie voor het verwarmen van woonhuizen. Het kan uiteindelijk voor-komen dat er door deze wijzigingen andere netten moeten worden aangelegd. Hierbij kan een probleem zijn dat er gebrek is aan ruimte om een (warmte)net aan te leggen. Wij inventariseren waar in de gemeente welke maatregelen wenselijk en mogelijk zijn. Bij de verkoop van gronden wordt vroegtijdig rekening worden gehouden met alle kabels en leidingen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan het duurzaamheidsplan wat er ligt.

Voorbeelden zijn een hoog verbruik op een evenementenkast of het onregelmatige verbruik van het openluchtzwembad. Hiermee kan verbruik worden geanalyseerd en kan waar nodig worden gestuurd. Wekelijks wordt naar de beheerders van de zwembaden en sporthallen overzichten met het verbruik verstuurd, zodat er door hen op verbruik kan worden gestuurd als dit onverwacht hoog uitpakt.

Het terugdringen van de milieubelasting met behulp van energieverbruik kan op grofweg twee manieren. Namelijk door het verbruik van energie te verminderen en de energie die wel wordt verbruikt duurzaam in te kopen.

De gemeente Waalwijk koopt enkel duurzame energie in.

Energie besparen kan op verscheidene manieren. Zo kunnen zuinige led-lampen met behoud van verlichtingskwaliteit worden toegepast en kunnen lampen worden gedimd. Een manier is ook het saneren van verlichting. Dit houdt in dat, indien werkelijk, openbare verlichting wordt vervangen door alternatieven.

Wat mag het kosten?

In Waalwijk wordt bij de aanbesteding van elektriciteit sterk gelet op duurzaamheid. Dat geldt niet alleen voor de levering van elektriciteit (uit 100% Nederlandse wind), maar ook voor hoe de leverancier zelf omgaat met duurzaamheid. Bij de gunning woog dit voor 60% mee en de prijs voor 40%.

Paragraaf Financiering (en treasury)

Paragraaf Financiering (en treasury)

Paragraaf Financiering (treasury)

De financieringsparagraaf biedt inzicht in de wijze waarop de financieringsfunctie binnen de gemeente wordt uitgevoerd.

Het gevoerde treasury management binnen deze functie vindt zijn basis in het 'Treasurystatuut 2018' en vormt het kader voor de uitvoering van het financiële beleid, de publieke taken en geeft waarborgen voor de financiële continuïteit van de gemeente op korte en lange termijn.

Dit mondt zich uit het beheersen en optimaliseren van de inkomende en uitgaande geldstromen, de liquiditeiten, de financiering van investeringen en het beheersen van financiële risico's binnen het treasurybeleid.

1. Algemene ontwikkelingen

Ondanks dat de Nederlandse economie na de periode van de Covid sterk hersteld is blijven de verstoringen als gevolg van de Coronacrisis en de oorlog in de Oekraïne invloed hebben op de economische ontwikkelingen. Door de gestegen energieprijzen in het afgelopen jaar neemt de groei van de consumptie gedeeltelijk af. Ook wereldwijd is dit van invloed. De gestegen inflatie en de krapte op de arbeidsmarkt leiden dit jaar en volgende jaren verder tot daling van de koopkracht.

In juli 2022 verhoogde de ECB haar rentetarieven. De negatieve rente verdween na ruim acht jaar en steeg naar percentages tussen 0 en 0,75. Met deze forse stijging probeert de ECB de inflatie een halt toe te roepen. De verwachting is dat de rente als gevolg van de ontwikkeling verder zullen gaan stijgen. Recentelijk is de rente al verhoogd van 0,75 naar 1,50 procent.

Ondanks de maatregelen blijven de economische ontwikkelingen onzeker. Het verloop van de oorlog in Oekraïne is van grote invloed. Ook blijft het risico aanwezig dat de centrale banken er niet in slagen de inflatie te beperken, dan wel harde maatregelen dienen te treffen om deze niet te laten toenemen. Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt zullen investeringen vertragen of zelfs uitblijven.

2. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De voorbereiding en de ontwikkeling van nieuwe investeringen en de besteding daarvan zijn volop in beweging en hebben invloed op het aantrekken van nieuwe geldleningen. In de prognosebalans is een overzicht weergegeven van de nieuw af te sluiten geldleningen.

Afhankelijk van de financieringsbehoefte zullen nieuwe geldleningen worden aangetrokken en de rente die hiermee is gemoeid is in de begroting opgenomen. Hierbij is op voorhand al rekening gehouden met eventuele vertragingen binnen de investeringen.

Bedragen x €1.000

ACTIVA						
per 31 december	per 31 december					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vaste activa:						
Materiële en immateriële vaste activa	229.983	251.453	236.471	308.233	307.973	302.465
Financiële vaste activa (kapitaalverstrekking)	4.992	4.992	4.992	4.992	4.992	4.992
Financiële vaste activa (overige langl. Leningen)	18.403	18.398	18.089	17.772	17.564	17.356
Vlottende activa:						
Voorraden (Grex)	1.338	13.649	17.460	10.467	7.131	3.664
Overige vlottende activa, uitzettingen < 1 jaar	3.865	6.262	6.000	6.000	6.000	6.000
Liquide middelen	357	617	140	543	461	500
Overlopende activa	4.887	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600
Totaal	263.825	299.971	287.752	352.607	348.721	339.577

PASSIVA						
per 31 december	per 31 december					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vaste Passiva:						
Eigen vermogen:						
- Algemene reserve	15.669	19.154	21.996	22.500	22.500	22.500
- Bestemmingsreserves	86.088	78.155	77.158	77.500	77.500	77.500
- Nog te bestemmen resultaat	3.485	0	0	0	0	0
Voorzieningen	8.371	8.485	10.167	4.500	4.500	4.500
Waarborgsommen	0	0	0	0	0	0
Langlopende leningen (bestaande portefeuille)	119.390	117.677	114.931	99.907	88.121	76.977
Nog af te sluiten leningen		45.000	45.000	116.700	124.600	126.600
Vlottende passiva:						
Vlottende schulden < 1 jaar	15.697	16.000	3.000	16.000	16.000	16.000
Overlopende passiva	15.125	15.500	15.500	15.500	15.500	15.500
Totaal	263.825	299.971	287.752	352.607	348.721	339.577

3. Rente

De gewijzigde BBV-voorschriften schrijven voor dat we inzicht geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de manier waarop we rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden toerekenen.

Financieringspositie					
Bezit			Vermogen		
	2022	2023		2022	2023
Activa integraal gefinancierd	260.255.414	245.351.845	Eigen vermogen	90.087.900	99.154.043
Activa project gefinancierd	14.587.505	14.199.629	Voorzieningen	8.484.751	10.167.444
Grondexploitatie	13.306.280	17.459.701	Geldleningen	189.576.549	167.689.688
Totaal	288.149.199	277.011.175	Totaal	341.490.859	277.011.175

Te financieren 2023			Financiering 2023		
	Boekwaarde	Rente		Leningen	Rente
Totaal activa	277.011.175		Totaal staat E	114.930.764	2.200.314
<u>Projectgefinancierd:</u>			Transitorische rente		-124.660
Bedrijfsgebouwen	-257.719	-3.866	Financieringstekort	52.758.924	392.589
Ontsluitingweg Spranckelaer 2013/005	-227.929	-3.419			
Leningen woningbouw	-5.047.219	-132.817			
W.v.Oranje college lening	-8.666.762	-130.001			
<u>Grondexploitatie:</u>					
Totaal complexen	€ - 17.459.701	-174.597			
Integraal gefinancierd	245.351.845	-444.701	TOTAAL	167.689.688	2.468.243

Renteposten			Renteroerekening		
Externe rente		2.335.426	a. Externe rentelasten		2.468.243
Percentage externe rente		1,39%	b. Externe rentebaten		-132.817
Rente eigen vermogen		n.v.t.	Totaal door te rekenen externe rente		2.335.426
Rentepercentage grondexploitaties		0,89%	c. Rentelast grondexploitatie		-174.597
Rente grondexploitaties		156.124	c. Rentelasten projectfinanciering		-137.286
Percentage activa projectgefinancierd		diversen	Saldo door te rekenen externe rente		2.023.543
Rente activa projectgefinancierd		-137.286	d. Rente over eigen vermogen		n.v.t.
Rente% voorzieningen op contante waarde		2,00%	d. Rente over voorzieningen (CW)		0
Rente voorzieningen contante waarde		0	Rente toe te rekenen aan taakvelden		2.023.543
			e. De aan taakvelden toegerekende rente		2.713.877
			f. Renteresultaat op taakveld treasury		690.334
			Integraal gefinancierde activa		245.351.845
			Renteomslagpercentage		0,82%
			Renteomslagpercentage afgerond		1,00%
			Percentage teveel verdeelde rente		0,18%
			Teveel verdeelde rente		429.976

De omslagrente hebben we naar boven afgerond en vastgesteld op 1,0%. Bij de verdeling van de externe rente naar de verschillende taakvelden ontstaat een positief exploitatieresultaat van afgerond € 690.000 op de activiteit kapitaallasten. Dit rentevoordeel is als voordeel opgenomen binnen deze programmabegroting.

4. Risicobeheer

Binnen het treasurybeleid staat het risicobeheer voorop en maakt toekomstige risico's inzichtelijk en beheersbaar. Hierdoor is het mogelijk deze te vermijden, te verminderen, te beperken of te spreiden.

Uitgangspunten hierbij zijn dat de treasuryfunctie slechts wordt uitgevoerd uit hoofde van de publieke taak en nadrukkelijk geen bankachtige activiteiten mag worden ontplooid met het oogpunt om geld te verdienen. Het uitzetten en beleggen van middelen geschiedt hierdoor binnen het EMU-gebied bij (bank)instellingen met minimaal een AA-rating.

Kasgeldlimiet

De renterisico's die de gemeente kan lopen zijn begrensd tot de normen van de kasgeldlimiet genoemd in de Wet Financiering Decentrale overheden.

De kasgeldlimiet is het maximum aan gemiddelde netto vlottende schuld dat een gemeente in een kwartaal mag hebben. Bij een netto vlottende schuld gaat het om financieringen met een looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is op 8,5% van het begrotingstotaal vastgesteld. Voor Waalwijk is dat in 2023 afgerond € 14,7 miljoen. In de huidige markt kunnen we optimaal profiteren van het renteverskil met lang geld door maximaal gebruik te maken van deze limiet. Bij een overschrijding zal op basis van de financiële positie en liquiditeitsplanning een nieuwe lening worden aangetrokken.

Renterisiconorm

De renterisico's op de vaste schuld zijn begrensd tot de normen van de renterisiconorm genoemd in Wet Financiering Decentrale overheden.

Bij het bepalen van de duur van de geldleningen die we aantrekken moeten we rekening houden met deze norm. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij de herfinanciering van langlopende geldleningen te beheersen. Het renterisico wordt daarbij bepaald als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het is van belang dat renteherzieningen en aflossingen in de tijd gespreid zijn. De renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Dat is voor Waalwijk in 2023 afgerond € 34,7 miljoen. Dit is het bedrag dat we in 1 jaar maximaal mogen herfinancieren op langlopende leningen.

Schatkistbankieren

Ter beperking van koersrisico's worden de overtollige liquide middelen uitgezet conform de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden. Op basis van ons begrotingstotaal 2022 mogen we gemiddeld per dag afgerond € 3,5 miljoen (2,0% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden. Het eventuele meerdere aan overtollige middelen romen we dagelijks af en brengen we onder bij de Nederlandse schatkist. Hiervoor krijgen we een vergoeding die gelijk is aan de rente die het Rijk betaalt op leningen die ze op de markt aangaat.

Overige risico's

Andere risico's zijn valutarisico's en liquiditeitsrisico's.

Valutarisico's zijn sowieso uitgesloten omdat alleen leningen worden verstrekt, aangetrokken of worden gegarandeerd in Euro's.

Liquiditeitsrisico's worden zoveel mogelijk beperkt door een korte termijn liquiditeitsplanning aan te houden met een looptijd van 1 jaar en voor een meerjarige liquiditeitsplanning een looptijd van minimaal 4 jaar.

5. Wet Houdbare overheidsfinanciën / EMU-saldo

Decentrale overheden waaronder gemeenten, provincies en waterschappen tellen met hun schulden en financieringstekorten sinds de invoering van de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF) mee in de overheidsschuld van Nederland. In de Wet Hof zijn

de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei hiervan. Dit betekent een maximaal toegestaan structureel tekort van de collectieve sector (EMU-saldo) van 0.5% van het bruto binnenlands product (BBP). Voor de decentrale overheden worden plafonds als norm aangehouden. De grens voor het feitelijk tekort blijft 3% BBP en de overheidsschuld niet hoger mag zijn dan 60% BBP. Zolang de norm niet wordt overschreden worden geen sancties ingevoerd.

Indien dit wel het geval is kan de Raad van de Europese Unie een EU-lid die zich niet aan de afspraken houdt hierop aanspreken en aangeven dat het zijn inkomsten en uitgaven dient aan te passen. De Raad kan zelfs een boete opleggen. Deze boete kan door de Nederlandse overheid worden doorberekend aan de decentrale overheden. Voor gemeente betekent dit dat zij op de algemene uitkering van het gemeentefonds wordt gekort.

Door de uitzonderlijke omstandigheden als gevolg van de corona heeft de Europese Commissie voor 2021 de begrotingsregels opgeschort. Ondanks de coronasteunmaatregelen wist de Nederlandse overheid het overheidstekort (0,9% 2022, (2021 2,6%) en de overheidsschuld (48,8% 2022, (2021 52,4,3%) in 2021 onder de gestelde grenzen te houden.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Ambitie

Wij streven naar een efficiënte bedrijfsvoering die optimaal bijdraagt aan de ambities van Waalwijk

Bedrijfsvoeringsprocessen ondersteunen de uitvoering van de hoofdstukken en programma's. Denk hierbij aan de inzet van personeel, financiën, informatievoorziening, organisatie en automatisering. De bedrijfsvoering is niet alleen intern gericht. Zo verwachten de Waalwijkse inwoners bijvoorbeeld van een gemeente dat de kwaliteit van de dienstverlening op orde is. In deze paragraaf geven wij inzicht in de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering voor zover daarop in de hoofdstukken en programma's van de begroting niet nader is ingegaan.

Wij werken aan een samenwerkingsgerichte ontwikkelcultuur

De veranderingen in de maatschappij vragen om het voortdurend aanpassen van en blijven in ons vakmanschap. In het bijzonder als het gaat om de houding en gedrag van onze organisatie en dus van onze medewerkers. Het is zaak dat we meer dan voorheen extern gericht zijn, dat we de gemeenteraad goed bijstaan in het vervullen van hun taken en verantwoordelijkheden en dat we snel en resultaatgericht te werk gaan. Verder gaan we inwoners, als dat al niet het geval was, snel en adequaat helpen als ze diensten van ons nodig hebben en sturen we aan op een intensieve samenwerking met collega's binnen de organisatie en daarbuiten. De uitdagingen waar we voor staan vereisen een duidelijke aansturing, flexibele processen en inzichtelijke informatie.

Wat zijn onze strategische doelen op de totale bedrijfsvoering?

- Wij werken samen aan een adequatere manier van communiceren;
- We beschikken over vitale en flexibele medewerkers die eigenaarschap tonen en zich blijven ontwikkelen en goed samenwerken;
- Wij ondersteunen de teams van de gemeente Waalwijk optimaal;
- We werken meer samen in de keten/multidisciplinair teamverband;
- We streven naar een bedrijfsvoering die in control is;
- We streven naar een innovatievere bedrijfsvoering waarbij een cultuur van leren en ontwikkelen vanzelfsprekend is.

Informatie

Doelstellingen

D.099 | Gemeentelijke informatie is altijd optimaal beschermd, betrouwbaar en beschikbaar
Zonder informatie geen dienstverlening. Het is essentieel dat de gemeente Waalwijk blind kan varen op haar informatie want er worden voor haar inwoners en haar werknemers steeds in meer of mindere mate belangrijke beslissingen genomen. Hierbij geldt dat de informatie op het juiste moment beschikbaar is, dat die informatie correct is en dat de informatie alleen gedeeld wordt met daarvoor bevoegde personen. De veiligheid van de informatie kan helaas niet tot de volle honderd procent worden gegarandeerd, gezien de steeds voortschrijdende techniek en de toename van cybercrime. Ook blijft het werken met informatie mensenwerk. We streven echter naar een optimaal pakket aan maatregelen waarbij de mate van risico bepalend is voor onze acties.

Doelstellingen

D.100 | De complete informatiehuishouding is in kaart gebracht in 2025

Informatie zit in veel systemen en er vindt onderling veel uitwisseling plaats. Van belang is dat er goed beheer plaatsvindt op zowel de centrale als de decentrale systemen. Dat vraagt eerst om inzicht in de informatiehuishouding en vervolgens om procedures en afspraken over beheer.

Doelstellingen

D.101 | Maximaal ondersteunen van de organisatie in het digitaal en zaakgericht werken

De gemeente werkt volledig digitaal en zaakgericht. Dit betekent dat informatiesystemen een hoge mate hebben van beschikbaarheid (99%) en dat gebruikers tevreden zijn over de systemen die we inzetten om processen te ondersteunen.

Doelstellingen

D.102 | Een data-gedreven organisatie zijn voor 2025

De gemeente Waalwijk zit in de beginfase van datagedreven werken en alle aspecten die daarmee samenhangen. Waalwijk ziet datagedreven werken als middel en niet als doel op zich: het leveren van publieke waarde aan inwoners en ondernemers staat centraal. We vliegen datagedreven werken niet aan als een technische exercitie, maar als een veranderopgave voor de hele organisatie. Het vraagt om een samenhangende investering in organisatieaspecten als leiderschap, visie en strategie, technologie, data, processen, cultuur en medewerkers. In het teken van leren en experimenteren en om op een praktische manier de gemeente bewust te maken van de kansen en risico's van werken met data, zijn we gestart met data-pilots. Deze pilots beogen een gerichte inzet van data bij een aantal maatschappelijke opgaven en bij onze dienstverlening en bedrijfsvoering. Daarnaast geven deze pilots inzicht in waar we staan op voornoemde organisatieaspecten en welk groeimodel nodig is om te komen tot een datagedreven organisatie. De komende periode blijven we datapilots en dataprojecten uitvoeren, een 0-meting data-volwassenheid doen op bovenstaande aspecten en een visie en strategie (roadmap) ontwikkelen op datagedreven werken.

P&C/IC/Inkoop

Doelstellingen

D.103 | Een inkoop- en aanbestedingsbeleid voeren waarbij het de relevante wet- en regelgeving naleeft en waarbij tegen zo laag mogelijke kosten kwalitatief hoogwaardige en duurzame producten en diensten worden ingekocht.

Het inkoop- en aanbestedingsbeleid zorgt ervoor dat alle inkooptrajecten worden doorlopen in overeenstemming met de actuele wet- en regelgeving. Door intern steekproeven te nemen wordt steekproefsgewijs vastgesteld of de interne organisatie hieraan voldoet. Waar nodig worden dan extra maatregelen genomen.

Doelstellingen

D.104 | Elk jaar een betrouwbaar oordeel kunnen geven over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de kosten en opbrengsten van de gemeente

We willen jaarlijks een oordeel kunnen geven over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de kosten en opbrengsten van de gemeente om vast te kunnen stellen dat de organisatie in control is. Dit is mede van belang voor het jaarlijks vaststellen van de rechtmatigheid door het college. Tot en met 2022 stelde de accountant jaarlijks de rechtmatigheidsverklaring vast. Vanaf 2023 is het de bedoeling dat het college dit doet.

Doelstellingen

D.105 | Elk jaar een volledig digitaal en kwalitatief hoogstaand P&C instrumentarium

De afgelopen jaren heeft de focus gelegen op de digitalisering van de P&C cyclus. Nu deze werkzaamheden erop zitten is de focus verlegd naar de kwalitatieve verbetering van verschillende rapportages. Dit jaar heeft bijvoorbeeld de focus gelegen op het beter verbinden tussen doelstellingen en indicatoren, waarbij er ook in samenwerking met onder andere het CBS nieuwe indicatoren zijn toegevoegd. Deze ingeslagen weg wordt in 2023 gecontinueerd. Daarnaast hebben we als eerste gemeente in Nederland de zogenoemde "Q&A" functionaliteit geïntroduceerd waarin raadsleden de mogelijkheid kregen om aantekeningen te maken en vragen te stellen.

Ook hebben we de doelenbomen systematiek die we in de programma's en beleidsvelden hanteren doorgetrokken naar de paragraaf bedrijfsvoering om ook hierin effectiever te kunnen sturen op onze ambities, doelstellingen en uitvoeringsmaatregelen.

HRM & Communicatie

Doelstellingen

D.106 | 10% meer beeldende communicatie t.o.v. tekstuele, in intern- en extern gebruik voor 2025

Beeld is niet meer weg te denken in de interne en externe communicatie. Soms wordt tekst zelfs helemaal vervangen. Social media (Facebook, Twitter, You Tube, Vimeo, LinkedIn en Instagram) zijn populairder dan ooit en een groot deel van de inwoners is via deze platformen te bereiken. Een groot voordeel van social media is dat we zelf het verspreidingsgebied en de doelgroep kunnen bepalen. Dus gericht kunnen focussen op een specifieke doelgroep. Ander voordeel is dat de inwoner snel kan reageren op een door ons gepost bericht, maar ook wij op berichten van anderen. Een snelle vorm van interactie. Social media kennen bepaalde voorwaarden: weinig tekst, veel beeld. Maar ook in de traditionele communicatiemiddelen, zoals onder meer de gemeentepagina, folders,

brochures, beleidsnota's zien we een verschuiving. Ook daarin worden nu veel vaker beelden in opgenomen of infographics waarbij in één oogopslag duidelijk wordt wat er bedoeld wordt.

Doelstellingen

D.107 | 10% meer doelgroep specifiek communiceren via social media i.p.v. via traditionele middelen voor 2025

Social media is een verzamelbegrip voor online platformen waar gebruikers, zonder of met minimale tussenkomst van een professionele redactie de inhoud verzorgen.

Hoofdkenmerken zijn interactie en dialoog tussen gebruikers. Via deze media delen mensen verhalen, kennis en ervaringen. Dit doen zij door berichten te publiceren of door gebruik te maken van ingebouwde reactiemogelijkheden. Ieder platform is uniek, maar heeft zo ook zijn eigen voor- en nadelen. Zo kan Facebook bijvoorbeeld meer gebruikt worden voor informatieve content en kan Instagram daarentegen meer speelser worden ingezet.

De gebruikers van onze social media kunnen we verdelen in verschillende typen gebruikers: zij die consumeren, zij die bijdragen en zij die creëren. Gebruikers binnen het type 'consumeren' zijn het minst actief. Gebruikers binnen het type 'bijdragen' zijn gebruikers die wel reageren op foto's en video's, artikelen of die bijdragen aan een discussie. Gebruikers binnen het type 'creëren' zijn actieve producenten van zoals foto's, video's, reviews of artikelen. Degenen die consumeren en bijdragen vormen onze hoofdmoot.

De inzet van social media draagt voor ons bij aan de communicatie naar de buitenwereld, onze inwoners. Onze doelgroep volgt ons niet voor niets. Ze hebben interesse in wat we doen, de producten en diensten die we leveren. Het is daarom belangrijk om precies datgene te delen waar de doelgroep op zit te wachten. Daarnaast kunnen de gebruikers op social mediakanalen ook contact opnemen als zij een vraag of klacht hebben. En natuurlijk is social media de plek om het allerlaatste nieuws te delen. Kortom een actievere inzet van social media stellen ons in staat meer doelgroepspecifiek te communiceren. Het is de bedoeling om een contentstrategie te ontwikkelen voor met name Facebook, LinkedIn en Instagram.

Doelstellingen

D.108 | Tweejaarlijks uitvoeren klanttevredenheidsonderzoek met een toename in 2025 van gemiddelde score 7,5 naar 8 over de ondersteunende diensten

Dit onderzoek naar de tevredenheid van interne klanten houden de ondersteunende diensten (concernstaf en control, TIBF, TFIN, THRM & Ondersteuning, TICT en communicatie gezamenlijk. In 2018 is een gemiddelde score van rond de 7,5 gehaald met een aantal verbetersuggesties op onderdelen. Het betrof een nul-meting. Door periodiek dit onderzoek te herhalen kunnen we op onderdelen zien of de verbetermaatregelen in de beleving van onze klanten effect hebben en geldt de uitkomst als een 1 meting. Het is ambitieus om een groei met 0,5 punt te verwachten en tegelijk onze uitdaging. We zijn tevreden met het handhaven van de gemiddelde 7,5 en geslaagd bij het behalen van een 8,0.

Doelstellingen

D.109 | 60% van de medewerkers maakt gebruik van de Waalwijk Academie in 2025

Elke medewerker van de gemeente Waalwijk beschikt over een account van de Waalwijk Academie. Hiermee hebben ze toegang tot e-learnings, quick-learnings (filmpjes en andere korte instructies) en allerlei workshops, seminars, et cetera via een opleidingskalender.

Hieronder staat een overzicht van de laatste categorie vanaf de start tot nu toe (2018-2019-aug 2020).

Doelstellingen

D.110 | 30% van de medewerkers gebruikt een intern mobiliteitsinstrument (stage, detachering, HR marktplaats) in 2025

We willen de inzetbaarheid van medewerkers bevorderen en hun talent maximaal benutten. Dit doen we door de inzet van allerlei mobiliteitsinstrumenten. Om hieraan een boost te geven hebben we een HR Marktplaats ingericht. Via interne werving van talent hebben we hiervoor twee recruiters beschikbaar; zij gaan projecten in de organisatie ophalen en matchen deze met het talent van onze medewerkers

Doelstellingen

D.111 | 75% actieve inzet van de Ynnovators voor meer innovatie in onze organisatie vanaf 2022 en groei naar optimaal gebruik toolkit in 2025

De methode Ynnovate hebben we als gevolg van Corona niet zo uitgebreid kunnen testen én invoeren als we van plan waren. Wél zijn er Ynnovators opgeleid en hebben we hiermee wat stappen gemaakt. Zo zijn de fysieke Ynnovate bijeenkomsten bijvoorbeeld omgebogen naar digitale sessies. Dit heeft extra tijd gekost. In 2023 gaan we hiermee door en worden ook nog andere manieren van werken of procesbegeleidingstools ontwikkeld. Zodat we over een goede toolkit kunnen beschikken om de ontwikkel- en innovatiekracht van Waalwijk te vergroten.

Rechtmatigheidsverantwoording 2023 College van B&W

Algemene toelichting

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wetten en regels. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met alle wetten en regels. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders is een minder omvattend begrip, want er bestaat dan een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Het streven was dat over het verantwoordingsjaar 2021 het College van burgemeester en wethouders, in plaats van de externe accountant, voor het eerst een rechtmatigheidsverklaring zou moeten afgeven. Met deze verklaring zou het college aangeven in hoeverre de in de jaarrekening 2021 verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties.

Het wetstraject om dit te regelen is echter diverse keren opgeschort, waardoor het college van burgemeester en wethouders over het verantwoordingsjaar 2023 voor de eerste keer de rechtmatigheid toetst en hierover een verklaring afgeeft. In 2021 en 2022 wordt, in overleg

met de accountant, als pilot reeds een rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders afgelegd en opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Belangrijke punten in 2023 zullen zijn:

- het college van burgemeester en wethouders zal de verantwoordingsgrenzen voor de jaarrekeningcontrole 2023 ter besluitvorming moeten voorleggen aan de gemeenteraad (tot en met 2022 door de externe accountant);
- de "control"organisatie van de gemeente Waalwijk wordt in 2022/2023 verder geoptimaliseerd, o.a. door de afbakening van 1e, 2e en 3e lijn verder door te ontwikkelen (lijnmanager is en blijft verantwoordelijk voor de goede beheersing van de eigen processen), frauderisicobeheersing wordt als nieuwe taak doorontwikkeld en de registratie van (financiële) onrechtmatigheden en frauderisico wordt centraal georganiseerd binnen de Concernstaf;
- de beoordeling van het al dan niet onrechtmatig zijn van bepaalde financiële beheershandelingen dient transparant te zijn (soort richtlijn bepalen).

Gedragscode integer handelen

Algemene toelichting

Hieronder wordt kort aangegeven op welke wijze de gedragscode integer handelen wordt toegepast.

Belangenverstrengeling en aanbesteding

Jaarlijks wordt er een opgave gedaan van financiële belangen van de bestuurders en indien die er zijn geplaatst op de website van Waalwijk. Binnen het college wordt open en transparant gesproken over mogelijke 'gevoelige' samenwerkingsrelaties en dan worden er passende besluiten op genomen om iedere schijn van belangenverstrengeling tegen te gaan.

Nevenfuncties

Het onderwerp nevenfuncties wordt indien aan de orde besproken in het college en een overzicht van nevenfuncties wordt openbaar gemaakt op de website.

Informatie

Binnen het college worden vertrouwelijke stukken en thema's ook vertrouwelijk gehouden. De agenda is hier ook op ingericht. Bij twijfel worden hier expliciete afspraken over gemaakt.

Geschenken en giften

Bestuurders zijn bekend met de regeling. Alle geschenken en giften worden door het secretariaat per bestuurder geregistreerd ongeacht de waarde die het betreft. Een overzicht van de geschenken en giften wordt jaarlijks in de jaarrekening opgenomen.

Uitgaven en declaraties

Bestuurders zijn bekend met de regels. Via het secretariaat worden de declaraties ingediend en vervolgens gecontroleerd door HRM en geaccordeerd door de algemeen directeur. Een overzicht van de declaraties worden periodiek openbaar gemaakt via de website.

Kosten voor representatie worden eveneens gedeclareerd en via het secretariaat ingediend. Na akkoord van de algemeen directeur wordt een overzicht jaarlijks op de website openbaar gemaakt.

Gemeentelijke voorzieningen

Bestuurders hebben een bruikleenovereenkomst gesloten voor het zakelijk gebruik van gemeentelijke voorzieningen.

Reizen buitenland

Bestuurders zijn bekend met de regeling.

Integriteitstoets

De integriteitstoets vindt plaats voor alle bestuurders.

Paragraaf Verbonden partijen 2023

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant is een samenwerkingsverband tussen 26 gemeenten (waaronder de gemeente Tilburg) en de hulpdiensten. Om de veiligheid in de regio Midden- en West-Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, bundelen de 24 gemeenten, de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), de brandweer en de politie de krachten. Dit houdt in dat in de Veiligheidsregio MWB deze verschillende diensten en besturen intensief samenwerken op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid. Per 1 augustus 2010 heeft de overdracht van de lokale brandweer naar de Veiligheidsregio plaatsgevonden.
5. Relatie met programma	1. Veiligheid 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
6. Deelnemende partijen	24 deelnemers, 1,1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,3%. Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Burgemeester Ausems AB: plv. Wethouder Bakker
8. Financieel belang	De kosten van de Veiligheidsregio worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 2.827.627.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 14.098.000 prognose 31-12-2023: € 5.276.000 prognose
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 55.127.000 prognose 31-12-2023: € 59.575.000 prognose
11. Financieel resultaat	2023: € 383.000 -/- prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) heeft de ambitie om in de periode 2019-2023 een betrouwbare partner te zijn in veiligheid en veerkracht. Daartoe stelt zij zichzelf de volgende hoofddoelen: • Haar advies is essentieel in de voorbereiding op rampen en crises en bij het signaleren en oplossen van veiligheidsvraagstukken; • Zij levert 24/7 adequate hulpverlening; • Zij is wendbaar in een continu veranderende maatschappij. Om deze ambitie te bereiken wordt ingezet op drie pijlers: • Het stimuleren van redzaamheid in de samenleving; • Het leveren van een bijdrage aan een veilige leefomgeving; • Het leveren van een hulpvaardige en slagvaardige inzet.

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)

3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De bestuurlijk juridische verankering van de OMWB is geborgd middels een gemeenschappelijke regeling. Doel is om een verdere verbetering tot stand te brengen in de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken en in de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving op het gebied van milieu en asbest.
5. Relatie met programma	8. Ruimtelijke ontwikkeling, centrumontwikkeling en wonen 8.3 Wonen en bouwen
6. Deelnemende partijen	26 deelnemers, 1,1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,3% Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert, Heusden en provincie Noord-Brabant.
7. Bestuurlijk belang	DB: geen vertegenwoordiging AB: Wethouder De Jong AB: Wethouder Bakker
8. Financieel belang	De kosten van de OMWB worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is begroot op: € 764.629
9. Eigen vermogen	01-01-2023 :€ 1.993.000 prognose 31-12-2023:€ 1.843.000 prognose
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 1.371.000 prognose 31-12-2023: € 2.829.000 prognose
11. Financieel resultaat	2023: € 75.000 prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	Verdere optimalisering bedrijfsvoering en Omgevingswet

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Heusden
4. Doelstelling en openbaar belang	- De zorg voor het beheer van de overgebrachte archiefbescheiden; - Toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte archiefbescheiden; - Het bevorderen van lokaal en streek historisch onderzoek/het optreden als historisch informatiecentrum voor de gemeente Waalwijk.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.1 Bestuur
6. Deelnemende partijen	3 deelnemers, 151.000 inwoners, aandeel Waalwijk 32,6 %. Altena, Heusden en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: Wethouder Bakker DB: plv. Wethouder De Jong AB: Wethouder De Jong AB: plv. Wethouder van den Hoven
8. Financieel belang	De kosten van het SALHA worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 349.638.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 283.437 prognose 31-12-2023: € 272.066 prognose
10. Vreemd vermogen	01-01--2023: € 91.950 prognose 31-12-2023: € 67.350 prognose
11. Financieel resultaat	2023: € 0,00 prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	- Verdere versterking digitale dienstverlening en invulling geven aan de (soms) conflicterende eisen van nieuwe wetgeving op het gebied van privacy (AVG); - realiseren e-depot; - bijdragen aan de gemeentelijke/regionale hotspot monitor; - archieven en collecties op orde; - verdere efficiëntie van bedrijfsvoering; - aandacht voor erfgoed en cultuurhistorie. - volgen ontwikkelingen totstandkoming nieuwe archiefwet en inspelen op de eventuele wijzigingen (zoals vervroegde overbrenging)

GGD Hart voor Brabant

GGD Hart voor Brabant	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar belang)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De GGD Hart voor Brabant is een gemeenschappelijke regeling van 19 Brabantse gemeenten met als doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg, zoals voorgeschreven door de Wet publieke gezondheid. De GGD beschikt over een goede vermogenspositie.
5. Relatie met programma	7. Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheid
6. Deelnemende partijen	19 deelnemers, 1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,5%. Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meijerijstad, Oisterwijk, Oss, Sint-Michielsgestel, Tilburg, Vught en Waalwijk.

7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Wethouder Odabasi AB: plv. Wethouder Schuijffel
8. Financieel belang	De kosten van de GGD Hart voor Brabant worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 1.834.623.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 6.846.000 prognose 31-12-2023: € 6.040.000 prognose
10. Vreemd vermogen	01-01-2023 : € 12.000.000 prognose 31-12-2023: € 12.000.000 prognose
11. Financieel resultaat	2023: € 0 prognose
12. Risico's	In het geval van een faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	De komende jaren blijven in het teken staan van verbinding tussen publieke gezondheid en het gemeentelijke sociale domein. Belangrijke ontwikkelingen zijn meer regie voor de inwoner en ondersteuning van kwetsbare inwoners.

Regionale ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord

Regionale Ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Den Bosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West Noord (RAV Brabant Midden-West-Noord) is een gemeenschappelijke regeling van 35 Brabantse gemeenten met als doel het verlenen van ambulancezorg. Vanaf 2012 leveren de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling geen bijdrage meer.
5. Relatie met programma	7. Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheid
6. Deelnemende partijen	37 deelnemers, 1,7 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 2,7 % Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Wethouder Odabasi AB: plv. Wethouder Schuijffel
8. Financieel belang	De kosten van de RAV worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 0.00.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 14.260.000 prognose 31-12-2023: € 14.260.000 prognose
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 2.267.000 prognose 31-12-2023: € 2.597.000 prognose
11. Financieel resultaat	2023: € 92.000 prognose

12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	Geen.

Baanbrekers

Baanbrekers	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Zanddonkweg 14, 5144 NX Waalwijk
4. Doelstelling en openbaar belang	Baanbrekers is ontstaan op 1 januari 2013 uit de fusie van de sociale werkvoorziening (WML) en de sociale dienst (ISD). Baanbrekers voert de Participatiewet voor de Langstraat-gemeenten uit. Dit komt neer op: het verstrekken van bijstandsuitkeringen, re-integratieactiviteiten en het aanbieden van beschutte werkgelegenheid.
	6. Sociaal domein 6.5 Arbeidsparticipatie
6. Deelnemende partijen	De deelnemende gemeenten zijn: Heusden, Loon op Zand en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: Wethouder Bakker (plv. Wethouder Odabasi) AB: Wethouders Bakker en Van den Hoven (plv. Wethouder Schuijffel), raadsleden Van Hamond en Den Braven.
8. Financieel belang	De kosten van Baanbrekers worden gedragen door de deelnemende gemeenten: De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 3.996.940.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 3.170.000 prognose 31-12-2023: € 4.176.000 prognose
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 11.896.000 prognose 31-12-2023: € 31.665.000 prognose
11. Financieel resultaat	2023: € 1.046.000 prognose
12. Risico's	In het geval van tekorten, faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de risico's.
13. Ontwikkelingen	Eind 2018 heeft het bestuur het koersdocument 'Baanbrekers 2.0' vastgesteld. Met dit plan is de koers van de organisatie opnieuw vastgesteld: Baanbrekers richt zich op de ondersteuning van bijstandsgerechtigden die in staat zijn om te werken. De gemeente ondersteunt inwoners met een bijstandsuitkering die geen kansen hebben op werk.

Hart van Brabant / Midpoint

ROM/Hart van Brabant/Midpoint	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	Het vorm geven van regionale samenwerking op beleidsmatig en strategisch gebied tussen de negen deelnemende gemeenten in Midden-Brabant. Op basis van de Strategische Meerjaren Agenda werken we in de regio aan drie programmalijnen: (1) Mens & Samenleving, (2) Leefomgeving & Milieu en (3) Economie, Recreatie & Toerisme. De brede economische agenda is belegd bij Midpoint, een triple helix organisatie. De Regio Hart van Brabant is een samenwerkingsverband met als doel om vanuit het beginsel van autonomie van het lokale bestuur: - een overlegstructuur in te stellen en in stand te houden, die dient om de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten vorm te geven: - rechte(n)s verantwoording af te kunnen leggen over de besteding van (subsidie)gelden die door andere overheden, instellingen en/of bedrijven met het oog op die samenwerking worden toegekend'; - samen te werken om regionale opgaven te identificeren en op basis daarvan gezamenlijke projecten te definiëren, te initiëren en uit te voeren.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.1 Bestuur
6. Deelnemende partijen	9 deelnemers, 440.000 inwoners, aandeel Waalwijk 10,7%. Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: Burgemeester Ausems AB: Burgemeester Ausems AB: plv. Wethouder van den Hoven
8. Financieel belang	De kosten van ROM/Hart van Brabant worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 236.082.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 103.265 prognose 31-12-2023: € 149.442 prognose
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 1981.805 prognose 31-12-2023: € 2.042.760 prognose
11. Financieel resultaat	2023: € 0,00 prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.

13. Ontwikkelingen	
-----------------------	--

Vennootschappen en Coöporaties

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)	
2. Rechtsvorm	NV
3. Vestigingsplaats	Den Haag
4. Doelstelling en openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	De Rijksoverheid (50% van de aandelen) en alle Nederlandse provincies, waterschappen en gemeenten zijn wettelijk verplicht om bij de BNG een bankrekening aan te houden. Alle verrekeningen met het Rijk vinden via de BNG plaats.
7. Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging door burgemeester Ausems. Wethouder van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	29.133 aandelen á € 2,50: € 72.832,50. Dividend 2023: nog niet bekend.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € nog niet bekend 31-12-2023: € nog niet bekend
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € nog niet bekend 31-12-2023: € nog niet bekend
11. Financieel resultaat	2023: € nog niet bekend
12. Risico's	M.b.t. de kredietwaardigheid heeft de BNG een (AAA) rating.
13. Ontwikkelingen	Dividenduitkering nog niet bekend.

Parkmanagement

Parkmanagement	
2. Rechtsvorm	BV (gemeente Waalwijk 100% van de aandelen)
3. Vestigingsplaats	Waalwijk
4. Doelstelling en openbaar belang	Parkmanagement is een besloten vennootschap die als hoofdactiviteit het beheer, onderhoud en de beveiliging op Haven 1 t/m 6, Haven Zeven en Haven 8 uitvoert. De gemeente betaalt een in de begroting geraamde jaarlijkse vergoeding (ca. € 310.000 euro)aan Parkmanagement voor het groen- en grijsonderhoud van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen Haven 1 t/m 6, Haven Zeven en Haven Acht. De tweede grote inkomstenbron is de bijdrage van bedrijven (ca. € 300.000 euro) ten behoeve van diensten die Parkmanagement aanbiedt. Daarnaast zijn er inkomsten uit rendement op vermogen, wat wordt gebruikt om investeringen te doen.

5. Relatie met programma	3. Economie 3.1 Economische ontwikkeling 5. Sport, cultuur, recreatie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6. Deelnemende partijen	Gemeente Waalwijk. 1 deelnemer, 49.311 inwoners, aandeel Waalwijk 100%
7. Bestuurlijk belang	Voorzitter AvA is tevens voorzitter RvC: Wim Naber Leden AvA: Burgemeester Ausems, Wethouder van den Hoven, Wethouder Bakker, Wethouder Odabasi, Wethouder De Jong en Wethouder Schuijffel. Leden RvC: - Voorzitter: Wim Naber - Commissaris: Robert van der Gouw - Commissaris: Johan Timmermans Directeur: Jan van Roessel
8. Financieel belang	De gemeente Waalwijk is 100% eigenaar van Parkmanagement.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 31-12-2023: €
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 31-12-2023: €
11. Financieel resultaat	2023: €
12. Risico's	De risico's zijn minimaal. Risicovolle deelnemingen zijn verkocht / afgestoten.
13. Ontwikkelingen	

Enexis Holding N.V.

Enexis Holding N.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch

4. Doelstelling en openbaar belang	Het in stand houden van netwerken voor de levering van energie. Het gas- en elektriciteitsnetwerk van Essent is ondergebracht in Enexis Holding N.V. ('splitsingswet') en is in 2009 niet betrokken in de verkoop aan RWE, omdat aandelen in handen moeten blijven van overheidslichamen.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	22 aandeelhouders
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	344 aandelen is 1,7%
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 4.241.000 prognose 31-12-2023: € 4.231.000 prognose
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 5.154.000 prognose 31-12-2023: € 5.234.000 prognose
11. Financieel resultaat	2023: € onbekend
12. Risico's	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).
13. Ontwikkelingen	De energietransitie leidt voor Enexis tot een grote investeringsopgave en kapitaalbehoefte, die op lange termijn waarschijnlijk niet door de huidige aandeelhouders kan worden ingevuld. Enexis en haar aandeelhouders zijn in gesprek over de ontwikkelingen en mogelijke maatregelen om te zorgen dat Enexis een financieel solide basis behoudt. Ook het Rijk heeft voert overleg met de regionale netbeheerders en hun aandeelhouders over een eventuele participatie door het Rijk. Op basis van de huidige inzichten is de prognose dat Enexis voor de middellange termijn (huidige reguleringsperiode / tot 2027) aan de vastgesteld ratio's blijft voldoen.

Brabant Water N.V.

Brabant Water N.V.	
2. Rechtsvorm	N.V.
3. Vestigingsplaats	Hoofdkantoor 's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Brabant Water wint, zuivert, transporteert en levert drink- en industriewater van hoge kwaliteit vanuit 33 waterproductiebedrijven aan ruim 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant. Daarnaast levert het bedrijf water op maat en watergerelateerde producten en diensten in de gebonden en vrije markt. De omzet bedraagt € 187 miljoen.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende	De aandelen zijn in handen van de Provincie Noord-Brabant (31,6%) en van 56 gemeenten in het

partijen	voorzieningsgebied van Brabant Water.
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Vertegenwoordiging door burgemeester Ausems. Wethouder van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan de aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	66.253 aandelen is 2.38%
9. Eigen vermogen (x 1.000)	01-01-2023: € 674.183.000 prognose 31-12-2023: € 684.676.000 prognose
10. Vreemd vermogen (x 1000)	01-01-2023: € 523.344.000 prognose 31-12-2023: € 534.399.000 prognose
11. Financieel resultaat (x 1.000)	2023: € onbekend
12. Risico's	Beperkt.
13. Ontwikkelingen	Betrokkenheid bij implementatie Omgevingswet/visie en daarmee beschikbaarheid van drinkwater veiligstellen.

Publiek Belang Elektriciteits productie B.V.

Publiek Belang Elektriciteits productie B.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Essent had een belang van 50% in de kerncentrale in Borssele (EPZ). Delta, met ook een belang van 50%, heeft de verkoop vooralsnog via een juridische procedure tegengehouden. Daarop is het belang door de verkopende aandeelhouders van Essent in een aparte vennootschap ondergebracht.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	Provincies: Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13% Gemeenten: Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04%, Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	Gemeenten Noord-Brabant 7,57%.

9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 0,00 31-12-2023: € 0,00
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 0,00 31-12-2023: € 0,00
11. Financieel resultaat	2023: € 0,00
12. Risico's	Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).
13. Ontwikkelingen	Beleidsvoornemens: Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2022 (of eerder indien mogelijk) zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

CSV Amsterdam BV

CSV Amsterdam BV	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De primaire taak van de vennootschap is het voeren van een schadevergoedingsprocedure (op grond van invoering Wet Onafhankelijk Netbeheer "Splitsingswet") tegen de Staat der Nederlanden namens de oude aandeelhouders van Essent.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	Provincies: Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13%. Gemeenten: Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04%, Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%.
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	

9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 0,00 31-12-2023: € 0,00
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 0,00 31-12-2023: € 0,00
11. Financieel resultaat	2023: € 0,00
12. Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van de vennootschap.
13. Ontwikkelingen	Deze verbonden partij was reeds afgevoerd omdat het voornemen was die in 2021 te ontbinden. Echter begin maart 2021 werd via de media bekend dat er misbruik had plaatsgevonden van de Escrow-rekening die onder beheer werd gehouden door advocatenkantoor Pels Rijcken. Inmiddels hebben Pels Rijcken en CSV overeenstemming bereikt over de vergoeding van de financiële schade die CSV hierdoor heeft geleden. Pels Rijcken heeft op 13 juli jl. de totale financiële vergoeding van € 75.122,71 aan CSV betaald. Daarmee is de zaak verder afgesloten. CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze procedure zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Stichtingen en Verenigingen

Stichtingen en Verenigingen

Niet van toepassing.

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Een belangrijke taak van de gemeente als lokale overheid is de ruimtelijke ordening van het grondgebied van de gemeente. Daartoe beschikt de gemeente over de Wet ruimtelijke ordening, inclusief de Grondexploitatiewet en in het bijzonder over het bestemmingsplan of een projectafwijakingsbesluit. Om tot uitvoering te komen van het bestemmingsplan is het noodzakelijk om, aanvullend op het bestemmingsplan, over grondeigendommen te beschikken dan wel het kostenverhaal op orde te hebben indien particuliere eigenaren zelf willen ontwikkelen.

Wat zijn de doelstellingen voor de komende jaren?

Het voeren van het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren. De doelstelling is dan ook om door middel van het voeren van het grondbeleid maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren.

Hoe gaan we die doelstellingen bereiken?

Door middel van het grondbeleid kan de gemeente haar invloed uitoefenen op de wijze waarop de grond wordt gebruikt. Sturing van het grondgebruik door middel van het grondbeleid is wenselijk omdat het kan bijdragen aan de realisering van (publieke)

doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, infrastructuur, werkgelegenheid, milieu, financiën etc.

Als gevolg van de maatschappelijke, economische en juridische ontwikkelingen én de verplichting vanuit de financiële verordening is het grondbeleid tegen het licht gehouden. Gevolg hiervan is, is dat in 2019 een nieuwe Nota Grondbeleid is opgesteld en is vastgesteld. Met deze Nota Grondbeleid is een basis gelegd voor een transparante en eenduidige werkwijze bij de uitvoering van het grondbeleid van de gemeente Waalwijk. De Raad heeft door vaststelling van de nota de kaders waarbinnen het College het grondbeleid kan uitvoeren, vastgesteld.

Keuzesoorten grondbeleid

De twee uiterste vormen van grondbeleid zijn (pro)actief grondbeleid en faciliterend (passief) grondbeleid. Beide vormen kennen hun voor- en nadelen. Hetgeen als een voordeel voor actief grondbeleid geldt, zal in algemene zin als een nadeel voor faciliterend grondbeleid kunnen worden aangemerkt. Ook is het mogelijk om voor een tussenvorm te kiezen, namelijk de samenwerking tussen private partijen en de gemeente.

Actief grondbeleid

Indien de gemeente een actief grondbeleid voert, kan zij zo maximaal mogelijk sturing geven aan onder meer ruimtelijke, economische en natuurontwikkelingen. Dit betekent dat de gemeente zelf de gronden in eigendom verwerft, tijdelijk beheert, bouwrijp maakt en vervolgens verkoopt. Een actief grondbeleid geeft de gemeente meer mogelijkheden tot sturing dan een passief of wel een faciliterend grondbeleid waarbij de sturing over het algemeen beperkt blijft tot het faciliteren middels het publiekrechtelijk instrumentarium. De rol van de gemeente beperkt zich in geval van een faciliterend grondbeleid tot een voorwaardenscheppende en toezichthoudende. Bij een actief grondbeleid gaat het initiatief van de gemeente uit en kan de gemeente naast publiekrechtelijke eisen ook in privaatrechtelijke zin eisen stellen.

Passief (faciliterend) grondbeleid

Bij een faciliterend grondbeleid heeft de gemeente een voorwaardenscheppende rol bij de voorgestane ontwikkeling. Op grond van de Wet ruimtelijke ordening maakt de gemeente bestemmingsplannen, past deze aan en neemt projectbesluiten waarmee ontwikkelingen worden toegelaten en sturing plaats vindt binnen het plangebied. Wanneer gekozen wordt voor een faciliterend grondbeleid laat de gemeente de aankoop en exploitatie volledig over aan de private partijen. Tevens is het mogelijk dat de gemeente het initiatief tot bepaalde ontwikkelingen stimuleert, maar er zelf niet actief deel aan neemt. In dergelijke gevallen worden de kaders geschapen voor de activiteiten van de private partijen. Hierbij valt te denken aan het opstellen/wijzigen van bestemmingsplannen, het vervaardigen van besluiten tot het verlenen van vrijstelling van een bestemmingsplan, de aanleg van voorzieningen van openbaar nut en voorbereiding, advies en toezicht. De daarmee gepaard gaande kosten worden via overeenkomst ten laste gebracht van de private partij.

Het kostenverhaal is gewaarborgd door toepassing te geven aan de mogelijkheden die de Grondexploitatiewet biedt. Naast het private traject van de anterieure en de posterieure overeenkomsten met initiatiefnemers geldt het publieke spoor van kostenverhaal via de bouwvergunning als een soort vangnet om kosten te verhalen.

Samenwerkingsvormen

Bouwclaimmodel

Deze bijzondere vorm van een actief grondbeleid wordt veelal gekozen als marktpartijen grondposities hebben in het plangebied. In het bouwclaimmodel verkopen de marktpartijen hun grond aan de gemeente onder de voorwaarde dat zij bij de gronduitgifte een aantal bouwrijpe kavels kunnen afnemen tegen normale exploitatieprijzen, waarmee zij hun bouwrechten veilig stellen. Evenals bij het zuiver actieve grondbeleid voert de gemeente een eigen grondexploitatie en draagt zij zorg voor het bouw- en woonrijp maken van het gebied. De marktpartijen nemen, net als bij het zuiver actieve grondbeleid, de realisatie van het vastgoed voor hun rekening.

PPS

De gemeente kan ook besluiten om in samenwerking met private partijen over te gaan tot exploitatie van grond en/of het realiseren van vastgoed. Dergelijke Publiek Private Samenwerking (PPS) kent meerdere verschijningsvormen.

De samenwerking kan plaatsvinden op basis van een samenwerkingscontract of door de oprichting van een gezamenlijke rechtspersoon.

Bij de vorming van een gezamenlijke entiteit brengen de betrokken partijen veelal de in bezit zijnde gronden gelegen binnen het plangebied in. Deze entiteit verwerft de overige benodigde gronden, maakt de gronden bouw- en woonrijp en geeft deze weer uit of zorgt voor de daadwerkelijke realisatie van vastgoed. De partners binnen een entiteit kunnen op basis van de aandelenverhoudingen aanspraak maken op de uiteindelijk gerealiseerde waardeontwikkeling.

Vaak zijn de feitelijke eigendomsverhoudingen, de beschikbaarheid van specifieke deskundigheid, het verdelen van de risico's en de wens om de regie over de ontwikkeling te voeren van begin tot het eind, de motieven voor deze vorm van grondbeleid.

Keuze vorm van grondbeleid en de rol van het college daarin

Voor de gemeente Waalwijk zijn alle vormen van grondbeleid (actief, passief of een mengvorm) in principe aanvaardbaar omdat ze allemaal kunnen bijdragen aan het algemeen belang. De feitelijke keuze voor een specifieke vorm van grondbeleid is afhankelijk van de situatie. Het primaire doel van de gemeente bij een ontwikkeling is om hiermee in maatschappelijke zin iets toe te voegen. Het maatschappelijke rendement van een ontwikkeling speelt daarmee ook een grote rol in de keuze van het grondbeleid van de gemeente. Naast het maatschappelijke rendement wordt ook gekeken naar het financiële rendement van de ontwikkeling.

Van een actief grondbeleid kan worden afgezien als sprake is van een te verwachten negatief exploitatieresultaat ten gevolge van bijvoorbeeld hoge verwervingskosten, hoge sloop- en saneringskosten en/of er sprake is van planologische risico's. Het maatschappelijk belang kan echter dusdanig groot zijn dat een te verwachten negatief exploitatieresultaat wordt geaccepteerd om het te realiseren doel te bereiken.

Op basis van analyses met betrekking tot het maatschappelijke en financiële rendement wordt bepaald welke vorm van grondbeleid wenselijk is. De keuze wordt vastgelegd in de paragraaf 'financieel-economische uitvoerbaarheid' van het bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan wordt ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Wat mag het kosten?

Actualisatie kostprijsberekeningen

Door het Team REW worden jaarlijks, onder verantwoordelijkheid van de manager van het team REW, alle kostprijsberekeningen (grondexploitaties) geactualiseerd. Deze actualisatie vindt plaats op een zodanig tijdstip dat de hieruit voortkomende gevolgen in de jaarrekening van het voorafgaand jaar verwerkt kunnen worden. De geactualiseerde kostprijscalculaties zullen in de vorm van een nota grondexploitatie aan de raad worden voorgelegd, gelijktijdig met de behandeling van de jaarrekening van het desbetreffende jaar.

Het nemen van gerealiseerde winsten

Met ingang van 2017 is de regelgeving vanuit BBV (Beheer, Begroting en Verantwoording) dwingend gewijzigd inzake de winstneming bij een actief grondbeleid. Indien in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen winsten per ultimo looptijd van een complex worden geprognosticeerd, dan zal deze winst worden afgeroomd middels de vanuit de BBV voorgeschreven zogenaamde POC-methode (Percentage Of Completion).

Treffen voorzieningen voor te verwachten verliezen

Indien in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen blijkt dat verliezen per einde looptijd van een complex onafwendbaar zijn, dient per direct, ter grootte van dat verlies op eindwaarde, een voorziening te worden getroffen ten laste van de Reserve Grondexploitatie.

Reserve Grondexploitatie

Binnen het grondbedrijf is een 'algemene' of 'vrije' reserve gevormd om de genoemde algemene risico's op te vangen. Voeding van deze reserve geschiedt door (tussentijdse) winstnemingen van de diverse complexen binnen het grondbedrijf. Bij verlieslatende complexen volgt echter een onttrekking.

De Reserve Grondexploitatie is de enige vrije reserve binnen de grondexploitatie. Deze is te vergelijken met de Algemene Reserve op Concernniveau. De inzetbaarheid van de Reserve Grondexploitatie beperkt zich tot zaken die een duidelijk raakvlak hebben met het taakgebied grondexploitatie.

Om de risico's zoveel als mogelijk beheersbaar te houden worden jaarlijks de kostprijscalculaties van de diverse onderhanden en toekomstige exploitaties bijgesteld. Uitgangspunt is dat sprake moet zijn van reële ramingen, de normale en algemene bedrijfsrisico's inbegrepen. Aan de reserve worden onafwendbare verliezen onttrokken en (tussentijdse) winstnemingen toegevoegd.

Door de raad is besloten het saldo van de Reserve Grondexploitatie op het moment van verantwoording van de grondexploitatie middels de Nota grondexploitatie per einde van het verantwoordingsjaar, op 5 miljoen te bepalen. Voor zover het saldo van deze reserve uitstijgt boven het maximum zal het meerdere worden afgestort naar de Algemene Reserve. Wanneer het saldo beneden deze 5 miljoen bedraagt, dient dit saldo aangevuld te worden tot dit minimum vanuit de Algemene Reserve. De hoogte van de Reserve Grondexploitatie wordt jaarlijks bekeken en besluitvorming vindt plaats middels de Nota grondexploitatie.

Risico's

Algemeen

Bij de uitvoering van het gemeentelijk grondbeleid wordt een aantal risico's gelopen. Deze risico's vloeien voort uit de bij de opstelling van de exploitatieopzet niet voorziene aspecten. Het is moeilijk om alle risico's op voorhand te benoemen. Wel kan men in zijn algemeenheid stellen dat hoe langer de looptijd van een plan is, hoe problematischer het inschatten van de te lopen risico's is.

Een aantal van de risico's die bij grondexploitatie een rol spelen wordt onderstaand opgesomd.

Conjunctuur

De onroerendgoedmarkt kan aan grote schommelingen onderhevig zijn. Dit kan een landelijke tendens zijn maar het kan soms ook regio gebonden zijn. Het is zaak om bij veranderingen in de onroerendgoedmarkt hier adequaat op in te spelen en de risico's zoveel als mogelijk te beperken. Op de onroerendgoedmarkt spelen met name twee elementen een rol bij de risico's die gelopen worden. Het zijn enerzijds de vraag- en aanbodzijde en anderzijds de prijsvorming. Beide aspecten kunnen niet los van elkaar worden gezien. Het is derhalve belangrijk om de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt goed in de gaten te houden waarbij de risico's die de gemeente loopt niet onderschat mogen worden.

Loon- en prijsontwikkelingen

Vooraf bij grondexploitaties met een lange looptijd moet de ontwikkeling voor lonen en prijzen bij de start van het plan voor een lange termijn ingeschat worden. Over het algemeen is er weinig aan de hand als de ontwikkeling van de kosten gelijk is aan de ontwikkeling van de opbrengsten. Het is zaak om, ter voorkoming van deze risico's, exploitatieberekeningen regelmatig (jaarlijks) te actualiseren zodat tijdig eventuele afwijkingen onderkend worden en bijgesteld kunnen worden.

Financieringslasten

Over het algemeen vormen de financieringslasten, of wel de rente een behoorlijke kostenpost binnen de grondexploitatie. Inmiddels zijn deze vanuit BBV genormeerd waardoor de hoogte van het aan grondexploitatie toe rekenen rentepercentage momenteel niet erg hoog is. Doordat de kosten van met name grondverwerving bij langdurige projecten meestal ver voor de opbrengsten uitlopen, kunnen de rentekosten toch oplopen. Immers, indien sprake is van een boekwaarde waarbij de tot dan gemaakte kosten hoger

zijn als de tot dan gerealiseerde opbrengsten, is over het verschil rente verschuldigd welke ten laste gaat van het exploitatieresultaat. Het is derhalve zaak om de kosten zo laat mogelijk te maken en te trachten de opbrengsten zo vroeg mogelijk te realiseren. Een ander rentetarief wat indirect raakvlakken heeft met de grondexploitatie is de hypotheekrente. Wanneer deze rente stijgt, kan dit een verminderde vraag naar woningbouw tot gevolg hebben. Indirect kan stijging van de hypotheekrente dus invloed hebben op de doorlooptijd en daarmee het exploitatieresultaat van de grondexploitatie.

Milieuwetgeving

De steeds strenger wordende milieuwetgeving op het gebied van bodem, water, lucht, geluid, klimaatbeheersing en duurzaamheid veroorzaakt hoge kosten die hun weerslag hebben op de grondexploitaties.

Een probleem is dat op voorhand moeilijk in te schatten is hoe deze eisen zich zullen ontwikkelen. Wel kan aangenomen worden dat de milieueisen in de toekomst alleen maar strenger zullen worden. Vooral bij langlopende projecten kan men geconfronteerd worden met aangescherpte milieueisen waardoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Voorbeelden hiervan zijn de discussie over luchtkwaliteit en externe veiligheid.

In het geval van bodemverontreiniging doet zich het probleem voor dat de aard en omvang veelal niet in te schatten zijn bij de aanvang van het plan.

Om dit risico zo goed mogelijk in te schatten is het van belang een gedegen bodemonderzoek te verrichten op de te ontwikkelen locaties.

Indien de kosten in het kader van milieuwetgeving niet verhaald kunnen worden op derden, dienen deze ten laste van de grondexploitatie gebracht te worden voor zover de grondexploitatie dit toestaat. Indien de middelen ontoereikend zijn, moet of een voorziening voor het tekort worden getroffen ten laste van de Reserve Grondexploitatie of moet er, indien mogelijk, een heroverweging plaatsvinden.

Wetgeving en procedures

Wetgeving kan leiden tot langere procedures als welke voor de technische uitvoering van een plan noodzakelijk zijn. Het risico hiervan is niet geheel in te schatten omdat vooraf niet bekend is of gebruik gemaakt wordt van de diverse rechtsbeschermingsprocedures zoals bijv. in de Wet ruimtelijke ordening.

Het gevolg van deze lange doorlooptijden van planontwikkelingen kan zijn dat vooraf gecalculerde planontwikkelingskosten beduidend hoger uitvallen. Vooral bij binnenstedelijke ontwikkelingen worden gemeenten hiermee geconfronteerd.

Planschade

Aanvragen om een vergoeding van planschade vormen een toenemend risico. Vooral bij binnenstedelijke ontwikkelingen nemen de verzoeken om planschade toe. Wanneer de gemeente grondeigenaar is van het te ontwikkelen gebied, wordt er vooraf een inventariserend planschadeonderzoek gedaan. Hierbij wordt een reële inschatting gemaakt van de planschade voor omliggende percelen. Kosten van dit onderzoek en mogelijke uitbetaling van planschade worden ten laste gebracht van de exploitatieopzet of de Reserve Grondexploitatie. Bij projecten waarbij de gemeente geen grondeigenaar is, wordt een planschadeovereenkomst gesloten met de initiatiefnemer. Hierdoor heeft de gemeente geen nadelige financiële gevolgen van mogelijke planschade.

Planschade staat ook op de lijst van de te verhalen kosten bij derden binnen de Grondexploitatiewet.

Uitgifte in erfpacht

Ten opzichte van verkoop kan de uitgifte in erfpacht risico's met zich meebrengen. Een erfpachter kan immers failliet gaan of er kunnen betalingsachterstanden ontstaan. In geval er wel kapitaallasten zijn met betrekking tot de geactiveerde erfpachtgrond en de gemeente geen canon ontvangt, kan een en ander leiden tot een deficit in de begroting. Desondanks leidt de mogelijkheid van erfpacht tot een hogere afzet van bedrijfsgrond wat vervolgens leidt tot een beter economisch klimaat. De raad heeft besloten dat primair de voorkeur wordt gegeven aan verkoop waarbij de uitgifte in erfpacht niet wordt uitgesloten .

Wanneer gronden toch in erfpacht zijn of worden uitgegeven hanteren we, evenals in voorgaande jaren, een rentepercentage van 3.5% inclusief 0.2% administratiekosten.

Archeologische monumenten

Indien er bij de ontwikkeling van een locatie een archeologisch monument wordt aangetroffen, dienen de kosten, indien deze niet verhaald kunnen worden op derden, ten laste van de grondexploitatie te worden gebracht.

Een en ander kan leiden tot verliessituaties waarbij een beroep moet worden gedaan op de Reserve Grondexploitatie.

Huidige economische situatie

In relatie tot een aantal hierboven geschetste risicofactoren, o.a. vastgoedmarkt, inflatie en rente, moet de gemeente Waalwijk ook anticiperen op de actuele economische situatie. Dit leidt er toe dat een inflatiepercentage voor de kostenkant wordt voorgesteld van 3% en voor de opbrengsten van 2%. De toe te rekenen rente is middels de voorschriften BBV berekend op 1,00%.

Paragraaf voortgang ombuigingen

Doelstellingen

Stand van zaken ombuigingen sociaal domein

Omschrijving (label)

Begroting 2023

Omschrijving (toelichting)

Stand van zaken ombuigingen sociaal domein

Begin 2020 bleek dat, onder andere door ontwikkelingen in wetgeving, de tekorten in het sociaal domein naar 2021 toe verder opliepen. De tekorten komen zowel vanuit de jeugd (regionaal) als vanuit prijs en volume ontwikkelingen in de Wmo (lokaal). We zijn met deze tekorten aan de slag gegaan met als uitgangspunt dat de tekorten in het sociaal domein ook opgelost worden binnen het sociaal domein.

Naar aanleiding van te verwachten structureel hogere kosten voor de jeugdzorg in het Voorjaarsbericht 2019 waren eind 2019 reeds beheersmaatregelen vastgesteld. In aanvulling hierop is bij het opstellen van de Actualisering Begroting 2021 (raad 19 november 2020) samen met een extern bureau gekeken naar extra beheersmaatregelen voor de kosten Jeugdzorg en zijn beheersmaatregelen voor de kosten Wmo vastgesteld.

Vanuit het rijk is bij de meicirculaire 2022 een tweetal taakstellende ombuigingen vanuit de algemene uitkering toegevoegd; zie de laatste twee regels in onderstaande tabel met de in de meerjarenbegroting opgenomen beheersmaatregelen voor de jaren 2023 tot en met 2026.

Bedragen x €1.000	2023	2024	2025	2026
O.SD.1 Beheersmaatregelen jeugd (2019)	745	995	995	995
O.SD.2 Extra besparing lopende beheersmaatregelen jeugd	300	390	390	390
O.SD.3 Aanvullende maatregelen Wmo	525	630	630	630
O.SD.5 Budgetplafond Hulp bij het Huishouden	250	305	305	305
Meicirculaire 2022: Valpreventie bij ouderen	27	41	42	42

Meicirculaire 2022: Eigen bijdrage huishoudelijke hulp	0	0	241	241
Totaal	1.847	2.361	2.603	2.603

Bovenstaande posten O.SD.1 tot en met O.SD.5 worden hierna verder toegelicht.

O.SD | 1. Beheersmaatregelen kosten Jeugdzorg (vanuit Voorjaarsbericht 2019)

Eind 2019 zijn beheersmaatregelen voor de kosten Jeugdzorg vastgesteld naar aanleiding van een taakstelling uit het Voorjaarsbericht 2019. In 2019 was een verwacht nadeel voor de kosten Jeugdzorg voorzien van € 995.000, dat geleidelijk in de jaren daarna door effecten van deze beheersmaatregelen moest worden teruggebracht. In de meerjarenbegroting 2023 tot en met 2026 is hiervoor de volgende taakstelling opgenomen: 2023 een bedrag van € 745.000 en met ingang van 2024 structureel een bedrag van € 995.000 per jaar.

O.SD | 2. Extra besparing lopende beheersmaatregelen kosten Jeugdzorg

In 2020 is in aanvulling op de lopende beheersmaatregelen jeugd een second opinion uitgevoerd. Dit heeft geleid tot de conclusie dat op de maatregelen herindicaties bij de toegang, POH-JGGZ, plan van aanpak en verlengde jeugdwet met ingang van de begroting 2024 structureel een bedrag van € 390.000 meer bespaard kan worden.

Raming tegemoetkoming rijk in lasten jeugdzorg

Op 15 augustus jl. is van de Provincie een nadere mededeling ontvangen over de raming van de middelen voor de jeugdzorg in de algemene uitkering voor de jaren 2024-2026. Tot nu toe zijn die voor 75% van de hervormingsagenda jeugd in de begroting opgenomen, gemeenten mogen die voor die jaren verhogen tot 100%.

In de voorliggende begroting is vanwege onderstaande onzekerheden de raming gehandhaafd op 75%:

- De rijksmiddelen zijn niet 100% zeker.
- De invulling van de landelijk afgesproken hervormingsagenda jeugd is nog onduidelijk; ook de termijn waarop dit mogelijk echt effect zou kunnen hebben is daardoor onduidelijk
- Over het precieze effect van die hervormingsagenda voor de financiën van Waalwijk is nog niets te zeggen (alleen macro-aflopende tegemoetkoming van het rijk in de algemene uitkering is op basis van cijfers meicirculaire 2022 bekend).
- In de begroting van de gemeente Waalwijk zijn ombuigingen jeugdzorg opgenomen.

O.SD | 3. Aanvullende maatregelen Wmo

De in 2020 gevraagde second opinion heeft ook bekeken of er aanvullende maatregelen mogelijk zijn voor de Wmo. Conclusie was dat de beheersmaatregelen die reeds voor de jeugd waren genomen ook ingezet kunnen worden voor de Wmo. In totaal is berekend dat door gerichte training van de medewerkers van de toegang, meer differentiatie van taken en herberekening van tarieven Wmo, een extra besparing mogelijk is die oploopt tot een bedrag van € 630.000 met ingang van de begroting 2024.

Stand van zaken

Zoals in het Najaarsbericht en de Jaarrekening 2021 gemeld zijn de bovenstaande 3 ombuigingen gerealiseerd in 2021. De reden hiervan waren lagere PGB uitgaven dan geraamd voor zowel WMO als jeugdzorg en daarnaast een voordelige afwikkeling van de jaarrekening 2020 voor de kosten Jeugdzorg via Hart van Brabant. Met het opstellen van Najaarsbericht 2022 zal een inschatting worden gemaakt van de realisatie van de geraamde ombuiging voor 2022.

O.SD | 5. Budgetplafond HbH

De kosten voor hulp bij het huishouden (HbH) zijn de afgelopen jaren fors gestegen tot een bedrag van ongeveer € 3,7 miljoen per jaar. Belangrijkste oorzaak is het afschaffen van de inkomenstoets en het uniforme (lage) uurtarief dat moet worden gehanteerd. Deze ontwikkeling vinden wij, evenals vele gemeenten met ons, niet wenselijk. Om de kosten enigszins in de hand te waren wij voornemens om een budgetplafond op de HBH1 in te voeren van 10% in met ingang van 2023. Inmiddels zijn veel juridische bezwaren over haalbaarheid van een dergelijke ombuiging gebleken. Daarom willen we afzien van een budgetplafond, maar de besparing realiseren via alternatieve maatregelen. Inmiddels loopt hier een onderzoek naar waarbij we de eerste resultaten eind 2022 verwachten.

Meicirculaire 2022: Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord rijk)

Het kabinet heeft valpreventie, als kostenbesparende preventiemaatregel, in het Coalitieakkoord opgenomen. Valpreventie draagt bij aan gezond ouder worden en leidt tot netto besparingen in de domeinen Zvw en Wlz. De maatregelen die nodig zijn voor implementatie worden komende periode met alle relevante stakeholders, zo ook de gemeenten, uitgewerkt. Dit leidt vanaf 2023 tot een taakstellende besparing in het gemeentefonds: voor Waalwijk € 27.000 in 2023, oplopend naar € 44.000 in 2026. Invulling daarvan wordt nog bezien; maatregel is recent bekend geworden.

Meicirculaire 2022: Eigen bijdrage huishoudelijke hulp

In het Coalitieakkoord van het rijk is opgenomen dat het kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. De maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld. De aanpassing dient met ingang van 2025 te leiden tot een taakstellende besparing; voor Waalwijk ongeveer € 250.000 per jaar.

Stand van zaken overige ombuigingen

In de Actualisering van de Begroting 2021 (raad 19 november 2020) is een evenwichtig pakket aan maatregelen opgenomen. Naast ombuigingen in het Sociaal Domein is daarbij een groot aantal andere ombuigingen voorgesteld, die in vier categorieën zijn te onderscheiden. Samengevat is de stand van zaken van deze ombuigingen voor de begroting 2023 als volgt:

Bedragen x €1.000	2023	2024	2025	2026
Nog te realiseren ombuigingen:				
5.1 Organisatie	0	107	107	107
5.2 Efficiency & samenwerking	231	231	231	231
5.3 Versoberen & eigen verantwoordelijkheid	10	10	10	10
5.4 Inkomsten verhogen	121	128	128	128
Totaal	362	476	476	476
Verloop ombuigingen:				

Totaal ombuigingen 5.1 t/m 5.4	2.040	2.322	2.322	2.322
Inmiddels gerealiseerde ombuigingen	1.678	1.846	1.846	1.846
Nog te realiseren ombuiging	362	476	476	476

In het 2e deel van bovenstaande tabel is aangegeven hoe de nog te realiseren ombuigingen zich verhouden tot de oorspronkelijke taakstelling. Gemiddeld is inmiddels ongeveer 75% gerealiseerd.

Hierna wordt per categorie een toelichting gegeven, waarbij 5.1 tot en met 5.4 een verwijzing is naar de paragrafen in de Actualisering Begroting 2021, waar de originele ombuigingen zijn bepaald.

De toelichting is vooral gericht op de nog te realiseren ombuigingen.

5.1 Organisatie

Eén van de elementen uit het pakket aan ombuigingen is de eigen organisatie: kritisch kijken waar we door anders organiseren of verleggen van onze focus kosten kunnen besparen.

Stand van zaken begroting 2023:

Bedragen x €1.000	2023	2024	2025	2026
1. Taakstellende ombuiging	590	755	755	755
2. Gerealiseerde ombuiging	590	648	648	648
3. Nog te realiseren ombuiging	0	107	107	107
Verschil (= 1 -/2 -/3)	0	0	0	0

De met ingang van 2024 nog te realiseren ombuiging heeft te maken met t.z.t. uit dienst gaan van een medewerker bij de Buitendienst.. De verwachting is dat de ombuigingen 5.1. Organisatie geheel gerealiseerd worden.

5.2 Ombuigingen efficiency & samenwerking

Eén van de elementen uit het pakket aan ombuigingen is efficiency & samenwerking: kunnen we gemakkelijk tegen minder kosten hetzelfde blijven doen of met eventueel gering effect.

Stand van zaken begroting 2023:

Bedragen x €1.000	2023	2024	2025	2026
1. Taakstellende ombuiging	725	726	726	726
2. Gerealiseerde ombuiging	494	495	495	495
3. Nog te realiseren ombuiging	231	231	231	231
Verschil (= 1 -/2 -/3)	0	0	0	0

De verwachting is dat het restant van € 231.000 aan ombuigingen 2023 (en verder) gerealiseerd wordt, bestaande uit ombuigingen in de bedrijfsvoering en bij subsidies.

5.3 Ombuigingen versoberen & eigen verantwoordelijkheid

Een ander element uit het pakket aan ombuigingen is versoberen & eigen

verantwoordelijkheid: vanuit de filosofie van meer eigen verantwoordelijkheid kijken we of we voorzieningen, activiteiten en dienstverlening kunnen versoberen. Hierbij houden we rekening met onderdelen waar de effectiviteit nu gering van is en/of deze nog gemakkelijk terug te draaien zijn in betere tijden. Anders kan dit leiden tot onwenselijk kapitaalverlies.

Stand van zaken Begroting 2023:

Bedragen x €1.000	2023	2024	2025	2026
1. Taakstellende ombuiging	261	293	293	293
2. Gerealiseerde ombuiging	251	283	283	283
3. Nog te realiseren ombuiging	10	10	10	10
Verschil (= 1 -/2 -/3)	0	0	0	0

Het restant aan ombuigingen vanaf 2023 betreft het gebruik van minder onderhoudsintensief groen; verwachting is dat die gerealiseerd wordt.

5.4. Ombuigingen inkomsten verhogen

Eén van de elementen uit het pakket aan ombuigingen is het verhogen van de inkomsten; onder andere via tarieven: Wij vragen met lokale belastingen en tarieven een bijdrage aan onze inwoners om Waalwijk aantrekkelijker te maken voor iedereen. Zonder dit als "melkkoe" te gebruiken, willen we kijken wat hierin mogelijk is, passend bij ons voorzieningenniveau en met behoud van onze gunstige positie als gemeente met een lage lastendruk.

Stand van zaken begroting 2023:

Bedragen x €1.000	2023	2024	2025	2026
1. Taakstellende ombuiging	465	547	547	547
2. Gerealiseerde ombuiging	344	419	419	419
3. Nog te realiseren ombuiging	121	128	128	128
Verschil (= 1 -/2 -/3)	0	0	0	0

Bij inkomsten moet vaak in de praktijk blijken of die gerealiseerd worden; de verwachting is dat de ombuigingen worden gehaald (mede op basis van ervaringen in de afgelopen jaren) Van de nog te realiseren ombuigingen is de verkoop van snippergroen van € 54.000 de grootste post.

Financiële Begroting

Kerngegevens

Kerngegevens

Sociale structuur	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totaal aantal inwoners	48.812	49.374	49.345	49.511
Aantal inwoners van 0 tot 64 jaar	38.337	38.677	39.081	38.720
Aantal inwoners van 65 jaar en ouder	10.486	10.697	10.264	10.791
Aantal werklozen	862	630	759	NB
Bijstandsgerechtigden:				
Algemene Bijstand	678	677	750	*) 700
IOAW, IOAZ, BZ	39	35	55	50
Arbeidsongeschiktheid	1.930	1.990	2.114	2.134

*) Dit is op basis van onze initiële begroting 2023, er komt nog een bijgestelde begroting 2023

Fysieke structuur	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Oppervlakte gemeente (in ha)	6.764	6.764	6.765	6.765
Totaal aantal woningen	22.063	22.305	22.145	22.430
Aantal woningen in bezit van woningbouwcorporaties	6.851	6.853	6.870	6.805
Wegen (aantal m² x 100)	36.250	36.630	37.400	37.900
Openbaar groen (in ha)	440	442	426	428

Financiële structuur	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totalen (bedragen x € 1.000)				
Totaal lasten	216.642	186.843	157.021	175.993
Opbrengsten belastingen	22.110	23.576	24.684	26.035
Algemene uitkering gemeentefonds	77.214	82.714	82.755	92.783
Vaste schulden	135.874	119.390	117.677	114.930
waarvan voor woningbouw	5.263	5.155	5.155	5.047
Boekwaarde investeringen	244.737	253.377	274.843	277.011
waarvan voor woningbouw	5.263	5.155	5.155	5.047
Eigen vermogen	93.596	101.758	93.781	99.154
Vrij aanwendbare reserves	12.189	15.669	16.657	21.996
Voorzieningen	6.606	8.371	7.448	10.167
Garanties	989	851	989	851
Garanties, sociale woningbouw	293.585	314.157	293.585	314.157
Bedragen per inwoner				
(bedragen x € 1)				

Totaal lasten	4.437	3.784	3.182	3.567
Opbrengsten belastingen	453	477	500	528
Algemene uitkering gemeentefonds	1.582	1.675	1.677	1.880
Vaste schulden	2.783	2.418	2.385	2.329
waarvan voor woningbouw	108	104	104	102
Boekwaarde investeringen	5.013	5.132	5.570	5.614
waarvan voor woningbouw	108	104	104	102
Eigen vermogen	1.917	2.061	1.901	2.009
Vrij aanwendbare reserves	250	317	338	446
Voorzieningen	135	170	151	206
Garanties	20	17	20	17
Garanties, sociale woningbouw	6.013	6.362	5.950	6.367

Begrotingen 2023-2026 op hoofdlijnen

De begrotingen 2023-2026 op hoofdlijnen

Begrotingsbeeld na kaderstellend debat en Meicirculaire 2022, met technische aanpassingen begroting 2023

In deze Programmabegroting 2023 zijn de effecten van de raadsbesluiten tot en met 14 juli 2022, van het coalitieakkoord 2022-2026 en van de Meicirculaire 2022 verwerkt. Verder is de begroting in technische zin samengesteld, mede gebaseerd op de door uw raad op 9 juni 2022 vastgestelde Nota van Uitgangspunten voor de samenstelling van de begroting 2023. De begroting wijkt iets af van het financieel beeld dat na de meicirculaire 2022 aan uw raad is gepresenteerd.

In de tabel wordt het effect van de incidentele baten en lasten voorafgaand aan de begroting 2023 gecorrigeerd omdat de incidentele baten en lasten bij de begroting 2023 opnieuw worden bepaald (zie voorlaatste regel in de tabel).

bedragen (afgerond) x € 1.000 / V = voordeel / N = nadeel	2023	2024	2025	2026
Voorjaarsbericht 2022 (incl. incidentele baten en lasten)	N 120	V 331	V 870	V 606
Coalitieakkoord 2022-2026	N 1.285	N 1.910	N 1.975	N 1.975
Effecten meicirculaire 2022 uit raadsinformatiebrief 047-22	V 4.481	V 6.913	V 9.582	V 3.968
Na Meicirculaire 2022	V 3.076	V 5.334	V 8.477	V 2.764
Technische aanpassingen bij samenstelling begroting 2023	N 593	N 198	V 259	V 161

Programmabegroting 2023: Financieel beeld 2023 - 2026	V	2.481	V	5.136	V	8.736	V	2.926
Bij: terugdraaien (oude) effecten incidentele baten en lasten (stand Voorjaarsbericht 2022)	V	701	V	721	V	720	V	720
Waarvan toevoeging aan algemene reserve in 2023	V	3.182						
Indicatie meerjaren raming begroting 2024 - 2026		0	V	5.857	V	9.456	V	3.646
Af: nieuwe reeks incidentele baten en lasten begroting 2023	N	808	N	991	N	838	N	449
Structureel begrotingssaldo 2023 - 2026	V	2.374	V	4.866	V	8.618	V	3.196

Technische aanpassingen samenstelling begroting 2023

De nu voorliggende programmabegroting 2023 wijkt iets af van het beeld dat in raadsinformatiebrief 047-22 (d.d. 28 juni 2022 n.a.v. meicirculaire 2022) aan de raad is gepresenteerd. Dat komt omdat zoals gebruikelijk een aantal technische aanpassingen in de begroting is verwerkt. Dit geeft altijd verschillen, die ook per jaar anders kunnen zijn. Dit betreft de volgende onderwerpen:

- bijstellingen van de effecten indexering lonen en prijzen;
- wijzigingen in de doorbelasting naar producten (naar aanleiding van te besteden uren);
- herberekening van kapitaallasten investeringen;
- bijstellen van te betalen rente uitstaande leningen;
- doorwerking van technische aanpassingen op reserves en op de voorzieningen afvalstoffenheffing en rioolrechten.

In bovenstaande tabel zijn de effecten van deze wijzigingen verwerkt.

Structureel begrotingssaldo 2023 - 2026

Om tot het structureel begrotingssaldo te komen worden eerst de incidentele lasten en baten tot het Voorjaarsbericht gecorrigeerd en het financieel beeld en daarna wordt de bij deze Programmabegroting 2023 behorende reeks toegevoegd. Verderop is deze Programmabegroting 2023 in de financiële begroting een overzicht opgenomen dat inzicht geeft in alle incidentele baten en lasten. Daarbij is rekening gehouden met de door de commissie BBV vastgestelde notitie van structurele baten en lasten en de nadere richtlijnen uit 2021 van de Provincie Noord-Brabant.

Geconcludeerd kan worden dat de Programmabegroting 2023 reëel en structureel in evenwicht is.

Mutaties beleidsreserve 2023-2026 vanuit coalitieakkoord

De stand van de beleidsreserve was bij de jaarrekening € 2.529.000. Voorzien is dat deze middelen grotendeels in 2022 besteed gaan worden, alleen voor samenwerking Tilburg University staat voor 2023 en 2024 in de begroting nog een onttrekking van €25.000 per jaar.

In onderstaande tabel zijn de mutaties beleidsreserve 2023-2026 vanuit het coalitieakkoord weergegeven. Per jaar wordt de beleidsreserve vanuit de algemene reserve aangevuld (zie onder beleidsveld 0 de regel "Aanvulling beleidsreserve"). Per jaar wordt er in de begroting vanuit de algemene reserve zoveel gestort in de beleidsreserve, dat daaruit de beoogde bestedingen voor dat jaar kunnen worden gedekt.

Bedragen x € 1.000	begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025	begroot 2026
Beleidsveld 0				
Aanvulling beleidsreserve	1.919	1.480	1.175	500
Transformatiebudget personeel	-150	-150	-150	

Stedelijke regio's SRBT en SRsH	-60			
Beleidsveld 1				
Flexibele inzet BOA's	-60	-60	-60	
Mobiel camera toezicht	-25	-25		
Beleidsveld 3				
Werkbudget binnenstad	-75	-75		
Beleidsveld 4				
Braindrain / Kennis en talent Programma	-100	-100	-100	
Beleidsveld 6				
Jeugd programmamanager en werkbudget	-300	-300		
Kansrijke start jeugd	-75	-75		
Garantstelling voor grotere evenementen	-100			
Correctie budget burgerparticipatie	-50	-50		
Kwartiermaker inclusieve gemeente	-55	-55		
Flexibele capaciteit TWIJZ		-315	-215	
Projectkosten burgerbegroting		-150	-150	
Middelen burgerbegroting			-500	-500
Beschermd wonen	-144			
Beleidsveld 7				
Hoger werkbudget duurzaamheid	-75	-75		
Div. projecten mobiliteit	-500			
Beleidsveld 8				
Uitwerken fysiek domein				
Woonbeleid	-50	-50		
Stedenbouwkundige visie Waalwijk	-100			
TOTAAL	0	0	0	0

Toetsingskader van de Provincie Noord-Brabant voor de begroting 2023

In 2020 is het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 2020 gemeenten (GTK 2020) vastgesteld. Het GTK 2020 is een gezamenlijk product van de 12 provincies. Om de uniforme uitoefening van het financieel toezicht te bevorderen is het GTK door alle provincies vastgesteld en geldt voor alle gemeenten in Nederland. Het vorige toezichtkader dateerde van 2014 en was aan vernieuwing toe. Redenen hiervoor zijn forse wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en diverse nieuwe door de commissie BBV uitgebrachte notities. Daarnaast is er eind 2018 een 'Agenda toekomst van het (interbestuurlijk toezicht)' (de Agenda) aan de Tweede Kamer aangeboden. In de Agenda zijn door het Rijk, Interprovinciaal Overleg (IPO) en Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) gezamenlijk afspraken gemaakt over de veranderingen in de wijze van toezicht houden.

De opgave is het goed functioneren van het openbaar bestuur in een veranderende samenleving. In de Agenda worden de volgende 5 actielijnen genoemd:

1. Versterken verbinden horizontale controle en verticaal toezicht
2. Beter voeren dialoog
3. Beter leren van toezicht
4. Uniformeren uitvoering toezicht
5. Toezichthouder richt zich op gedeelde risico's

In vervolg op dit Toezichtkader is door de Provincie op 28 maart 2022 de begrotingscirculaire 2022 uitgebracht. Deze circulaire, die ook aan de raad is gezonden, bevat actuele onderwerpen die van belang zijn voor de samenstelling van de begroting 2023 van gemeenten:

- Verkiezingen / nieuwe raad.
- Verruiming gemeentelijk belastinggebied.
- Herijking gemeentefonds / verdelingssystematiek.
- Opschalingskorting.
- Sociaal Domein.
- Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- Kadernota rechtmatigheid 2022.
- Notitie paragraaf bedrijfsvoering.
- Notitie lokale heffingen.
- Inzicht in de structurele begrotingspositie.
- Incidentele baten en lasten.
- Taakstellingen (ombuigingen / bezuinigingen).
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
- Beoordeling kengetallen.
- Onderhoud kapitaalgoederen.
- BTW - compensatiefonds.
- Omgevingswet.
- Wet Digitale Overheid en Wet Open Overheid.
- Toezichtkader Gemeenschappelijke Regelingen.
- Agenda toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht.

Na deze brief is vanuit de Provincie nog een belangrijke aanvulling ontvangen:

- Op 15 augustus 2022 is een bericht van de Provincie ontvangen dat in de begroting 2023 voor de jaren 2024-2026 in de raming van de algemene uitkering mag worden uitgegaan van 100% van de bedragen van de hervormingsagenda jeugdzorg, in plaats van de 75% tot nu toe. Vooralsnog maken wij van deze mogelijkheid geen gebruik; argumentatie daarvoor is in deze begroting opgenomen in de paragraaf voortgang ombuigingen (sociaal domein).

Van de begrotingscirculaire en de aanvullende berichten van de Provincie hebben wij kennis genomen. Wij zijn van mening dat de begroting van de gemeente Waalwijk conform de wettelijke eisen en de door de Provincie gedane aanbevelingen is samengesteld.

Tarieven

In de paragraaf lokale heffingen is in deze begroting een uitgebreide toelichting op belastingen en heffingen opgenomen. Alle daarvoor in aanmerking komende tarieven zijn, op basis van de door de raad vastgestelde nota van uitgangspunten voor de samenstelling van de begroting 2023, aangepast. De tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn kostendekkend, zo nodig met inzet van middelen uit de bijbehorende voorzieningen. De tariefvoorstellen 2023 komen (met uitzondering van OZB en leges) gelijktijdig doch separaat van de begroting 2023 op 10 november 2022 in de raad aan de orde. De voorstellen voor OZB en leges volgen daarna in de decembervergadering van de raad.

Autorisatie door de raad van de begroting 2023

Autorisatie door de raad van de begroting 2023

Door vaststelling van de begroting autoriseert de raad alle in de begroting opgenomen budgetten. Deze budgetten zijn op het niveau van totalen per beleidsveld weergegeven in de overzichten van baten en lasten na elk beleidsveld. Bij het onderdeel overzicht van lasten en baten worden overzichten gegeven van de budgetten per taakveld en een meerjarenbegroting op productniveau.

Autorisatie investeringen

Ten aanzien van autorisatie van voorgenomen investeringen en de hiermede verbonden lasten dient een onderscheid te worden gemaakt tussen vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen.

Vervangingsinvesteringen

De begroting bevat de ruimte om in 2023 tot noodzakelijk geachte vervangingsinvesteringen over te gaan. Indien vervangen kan worden binnen de door de raad eerder aangegeven kaders, is het college gemachtigd de investeringen te doen. Indien dit niet het geval is, zullen de raad in de loop van 2023 separaat voorstellen worden voorgelegd. Het overzicht van vervangingsinvesteringen is opgenomen in het onderdeel bezittingen en vermogen.

Nieuwe investeringen

De lasten hiervan zijn in de begroting verwerkt, maar het daadwerkelijk beschikbaar stellen van de benodigde middelen voor nieuwe investeringen zal telkens op afzonderlijk voorstel aan de raad worden voorgelegd. Het overzicht van nieuwe investeringen is opgenomen in het onderdeel bezittingen en vermogen.

Autorisatie beschikken over reserves

Het budgetrecht van de raad impliceert onder andere dat het beschikken over reserves is voorbehouden aan de raad.

Begroting 2023 naar taakvelden

Begroting 2023 naar taakvelden

In het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is voorgeschreven dat er een indeling gemaakt moet worden van de lasten en baten per taakveld. Het doel van deze indeling is de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten te vergroten. De provincie, het rijk en het centraal bureau voor de statistiek maken gebruik van de gegevens volgens deze indeling.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2023				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Storting	Saldo
TK_0.1 Bestuur	3.502	0	0	0	3.502
TK_0.2 Burgerzaken	1.519	-431	0	0	1.088
TK_0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	615	-1.152	0	0	-536
TK_0.4 Overhead	14.913	-249	0	0	14.664
TK_0.5 Treasury	35	-227	0	0	-192
TK_0.61 OZB woningen	537	-6.748	0	0	-6.210
TK_0.62 OZB niet-woningen	117	-7.529	0	0	-7.412
TK_0.63 Parkeerbelasting	0	-1.192	0	0	-1.192
TK_0.64 Belasting overig	0	-342	0	0	-342
TK_0.7 Alg.uitkering en overige uitk.gem.fonds	0	-92.783	0	0	-92.783
TK_0.8 Overige baten en lasten	1.638	-1.200	0	0	438
TK_0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	34	0	0	0	34
TK_1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.269	-32	0	0	3.238
TK_1.2 Openbare orde en veiligheid	2.140	0	0	0	2.140
TK_2.1 Verkeer en vervoer	6.977	-309	0	0	6.667
TK_2.2 Parkeren	587	0	0	0	587
TK_2.3 Recreatieve havens	53	-26	0	0	27
TK_2.4 Economische havens en waterwegen	584	-169	0	0	414
TK_3.1 Economische ontwikkeling	232	-42	0	0	190
TK_3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	20.547	-20.547	0	0	0
TK_3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	752	-326	0	0	426
TK_3.4 Economische promotie	345	-481	0	0	-136
TK_4.1 Openbaar basisonderwijs	1	0	0	0	1
TK_4.2 Onderwijshuisvesting	4.391	-238	0	0	4.153
TK_4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.392	-1.551	0	0	2.841
TK_5.1 Sportbeleid en activering	941	0	0	0	941
TK_5.2 Sportaccommodaties	5.863	-2.785	0	0	3.078
TK_5.3 Cultuurpresentatiepromotieparticipatie	3.018	-758	0	0	2.260
TK_5.4 Musea	2.196	-639	0	0	1.557
TK_5.5 Cultureel erfgoed	245	0	0	0	245
TK_5.6 Media	1.487	-304	0	0	1.183
TK_5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	6.153	-82	0	0	6.071
TK_6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.710	-397	0	0	6.313
TK_6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	5.501	0	0	0	5.501
TK_6.3 Inkomensregelingen	15.114	-12.349	0	0	2.765
TK_6.4 WSW en beschut werk	9.513	0	0	0	9.513
TK_6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.077	-33	0	0	1.044
TK_6.71 Maatwerk dienstverlening 18+	9.907	-253	0	0	9.654
TK_6.72 Maatwerk dienstverlening 18-	12.658	0	0	0	12.658
TK_6.82 Geescaleerde zorg 18-	1.209	0	0	0	1.209
TK_7.1 Volksgezondheid	2.210	0	0	0	2.210
TK_7.2 Riolering	2.911	-4.535	0	0	-1.624

Exploitatie	Primaire begroting 2023				
TK_7.3 Afval	4.170	-5.491	0	0	-1.321
TK_7.4 Milieubeheer	1.834	-47	0	0	1.786
TK_7.5 Begraafplaatsen en crematoria	575	-367	0	0	208
TK_8.1 Ruimtelijke ordening	2.967	-14	0	0	2.953
TK_8.2 Grondexploitatie niet bedrijventerrein	4.782	-4.548	0	0	235
TK_8.3 Wonen en bouwen	3.391	-1.437	0	0	1.955
Saldo van lasten en baten	171.614	-169.612	0	0	2.002
PR950 Mutaties reserves beleidsveld 0	0	0	-534	3	-531
PR951 Mutaties reserves beleidsveld 1	0	0	-110	0	-110
PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	0	0	-561	300	-261
PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	0	0	-75	0	-75
PR954 Mutaties reserves beleidsveld 4	0	0	-572	300	-272
PR955 Mutaties reserves beleidsveld 5	0	0	-532	0	-532
PR956 Mutaties reserves beleidsveld 6	0	0	-4.543	2.869	-1.674
PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	0	0	-1.123	294	-829
PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	0	0	-800	0	-800
PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	0	0	-100	0	-100
Mutaties reserves	0	0	-8.949	3.766	-5.183
Saldo na mutaties reserves	171.614	-169.612	-8.949	3.766	-3.182

Overzichten van lasten en baten

Overzichten van lasten en baten

Per beleidsveld worden de voor de uitvoering naar verwachting benodigde lasten en baten vermeld. Op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) zijn in dit hoofdstuk daarnaast de volgende overzichten opgenomen:

- Recapitulatie naar lasten- en batensoorten;
- Meerjarenbegroting 2023-2026;
- Overzicht van incidentele lasten en baten.

Tot slot wordt een inzicht gegeven in de structurele begrotingspositie.

Recapitulatie naar lasten- en batensoorten

Bedragen x € 1.000

Uit onderstaand overzicht blijkt een **positief resultaat 2023 van € 3.182.000**, dat in 2023 wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Lasten		Begroting 2023
4110	Salarissen en sociale lasten	32.790
4120	Overige rechts positie regelingen	0
4210	Belastingen	592
4310	Aankoop grond	38
4320	Duurzame goederen	12.532
4341	Sociale uitkeringen in natura	26.393
4351	Ingeleend personeel	4.773
4380	Overige goederen en diensten	30.579
4389	Overige goederen en diensten onverdeeld	1.534
4420	Subsidies	266
4431	Inkomensoverdrachten Rijk	162
4433	Inkomensoverdrachten Gemeenschappelijke regelingen	28.760
4436	Inkomensoverdrachten overige overheden	9.524
4438	Inkomensoverdrachten overige instellingen en personen	1.592
4439	Inkomensoverdrachten onverdeeld	67
4448	Kwijtscheldingen	181
4510	Rente	2.875
4710	Mutatie reserves	3.766
4720	Mutatie voorzieningen	1.309
4730	Afschrijvingen	7.498
4740	Toegekende reële en bespaarde rente	-30
4750	Overige verrekeningen	10.178
	Totaal lasten	175.379

Baten		Begroting 2023
8221	Belastingen op producenten	-15.459
8222	Belastingen op huishoudens	-4.079
8310	Opbrengst grondverkopen	-22.950
8320	Duurzame goederen	0
8330	Pachten	-697
8342	Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura	-277
8352	Uitgeleend personeel	-85
8360	Huren	-5.021
8370	Leges en andere rechten	-7.980
8380	Overige goederen en diensten	-2.411
8431	Inkomensoverdrachten Rijk	-108.328
8434	Inkomensoverdrachten provincies	-54
8438	Inkomensoverdrachten overige instellen en personen	-18
8439	Inkomensoverdrachten onverdeeld	-91
8448	Overige kapitaaloverdrachten	-99
8510	Rente	-175
8520	Dividenden en winsten	-52
8710	Mutatie reserves	-8.949
8720	Mutaties voorzieningen	-24
8750	Overige verrekeningen	-1812

Totaal baten	-178.561
Totaal saldo	-3.182

Meerjarenbegroting 2023-2026

Meerjarenbegroting 2023 - 2024 - 2025 - 2026

Deze begrotingsjaren zijn samengesteld vanuit:

- De bestendinging van bestaand beleid (geen budgetaanpassingen);
- Volledige verwerking van alle financiële gevolgen van het Voorjaarsbericht 2022, Coalitieakkoord 2022-2026 en de Meicirculaire 2022;
- Het volledig ramen van alle lasten (kapitaallasten en exploitatielasten) voortkomend uit nieuw beleid;
- Geen ramingen wegens onderuitputtingen van kapitaallasten en personeelslasten;
- Een stelpost van structureel jaarlijks € 75.000 extra in verband met het onderhoud wegens areaaluitbreiding.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2023	Mutatie_2024_tov_2023	MJB 2024	Mutatie_2025_tov_2024	MJB 2025	Mutatie_2026_tov_2025
PR001 Bestuursorganen: Raad	711	0	711	0	711	0
PR002 Bestuursondersteuning raad&rekenkamer	657	0	657	0	657	0
PR003 College van B&W	1.240	0	1.240	0	1.240	0
PR004 Publiekszaken	1.244	0	1.244	0	1.244	0
PR005 Leges publiekszaken	-270	-281	-551	-3	-554	0
PR006 Verkiezingen	114	0	114	0	114	0
PR007 Representatie	108	0	108	0	108	0
PR008 Communicatie	77	0	77	0	77	0
PR010 Bestuurlijke samenwerkingint.contacten	786	-60	726	0	726	0
PR020 Overhead	-146	0	-146	0	-146	0
PR021 Huisvesting	1.434	0	1.434	0	1.434	-107
PR022 ICT algemeen	1.581	-116	1.465	-169	1.296	-183
PR023 Algemene personeelskosten	1.836	57	1.893	-11	1.882	-151
PR024 Algemene organisatiekosten	922	0	922	0	922	0
PR025 Directie	425	0	425	0	425	0
PR026 Concern en strategie	1.799	-39	1.760	0	1.760	0
PR027 Financien & Inkoop	1.724	0	1.724	0	1.724	0
PR028 HRM en ondersteuning	1.955	-96	1.859	0	1.859	0
PR029 ICT	1.462	-5	1.457	0	1.457	0
PR030 Informatiebeheer en facilitaire zkn	1.596	16	1.612	16	1.628	0
PR061 OZB woningen	-6.210	-55	-6.265	-48	-6.314	-46
PR062 OZB niet-woningen	-7.412	-221	-7.632	-31	-7.663	-39
PR101 Brandweer en rampenbestrijding	3.238	0	3.238	0	3.238	0
PR102 Openbare orde en veiligheid	1.784	-78	1.707	-25	1.682	0
PR103 Dierenbescherming	45	0	45	0	45	0
PR104 Parkeertoezicht	311	0	311	0	311	0
PR201 Straatreiniging	545	0	545	0	545	0
PR202 Gladheidsbestrijding	152	0	152	0	152	-10
PR203 Onderhoud wegenstraten en pleinen	3.388	405	3.793	155	3.948	163
PR204 Openbare verlichting	943	0	943	8	951	0
PR205 Verkeersmaatregelen	1.640	-329	1.311	65	1.376	57
PR206 Parkeervervoorzieningen	587	-13	574	-64	511	0
PR207 Parkeervergunningenheffingen	-1.192	-1	-1.193	0	-1.193	0
PR208 Exploitatie havencomplex	414	0	414	0	414	0
PR209 Afwatering waterlossingen etc.	388	0	388	0	388	-19
PR210 Recreatieve havens	27	0	27	0	27	0
PR301 Straatmarkten	62	0	62	0	62	0
PR302 Opbrengst straatmarkten	-30	0	-30	0	-30	0
PR303 Economische ontwikkeling	190	0	190	0	190	0
PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	394	0	394	-75	319	0

Exploitatie	Primaire begroting 2023	Mutatie_2024_tov_2023	MJB 2024	Mutatie_2025_tov_2024	MJB 2025	Mutatie_2026_tov_2025
PR305 Economische promotie	322	0	322	0	322	0
PR401 Leerlingenvervoer	1.498	0	1.498	0	1.498	0
PR402 Leerplicht	192	0	192	0	192	0
PR403 Openbare basisonderwijs excl.huisvesting	1	0	1	0	1	0
PR404 Bijzonder basisonderwijs excl.huisvest.	25	0	25	0	25	0
PR406 Huisvesting openbaar basisonderwijs	277	0	277	0	277	0
PR407 Huisvesting bijzonder basisonderwijs	1.452	-2	1.450	-3	1.447	-3
PR408 Huisvesting speciaal basisonderwijs	133	0	133	0	133	-29
PR409 Huisvesting voortgezet onderwijs	2.173	0	2.173	0	2.173	0
PR410 Huisvesting onderwijs algemeen	118	-7	111	7	118	-7
PR411 Lokaal onderwijsbeleid	464	0	464	-27	437	-100
PR412 Volwasseneneducatie	2	0	2	0	2	0
PR501 Zwembaden	1.252	0	1.252	-8	1.244	0
PR502 Sporthallen en sportzalen	1.075	-9	1.066	-71	995	0
PR503 Sportparken	751	-28	723	-3	719	0
PR504 Onderhoud openbaar groen	5.319	5	5.324	90	5.414	-136
PR505 Evenementen en kermissen	126	0	126	0	126	0
PR506 Recreatieve voorzieningen	237	0	237	41	278	0
PR507 Openbare leeszaal en bibliotheek	1.151	0	1.151	0	1.151	0
PR508 Mediabeleid	32	0	32	0	32	0
PR509 Kunst en kunstzinnige vorming	2.260	0	2.260	0	2.260	0
PR510 Oudheidkunde en volksfeesten	21	0	21	0	21	0
PR511 Sportbeleid	941	-17	924	0	924	17
PR512 Monumenten en archeologie	245	0	244	0	244	0
PR513 Gemeentearchief	365	0	365	0	365	0
PR514 Schoenenkwartier	1.170	0	1.170	0	1.170	-172
PR603 Stedelijke werkgelegenheidsprojecten	0	0	0	0	0	0
PR604 Sociaal cultureel werk	361	-100	261	0	261	0
PR605 Maatschappelijke werk	761	80	841	27	868	0
PR606 Ouderenbeleid	112	0	112	0	112	0
PR607 Integratiebeleid	163	0	163	0	163	0
PR608 Samenlevingsopbouw	863	150	1.013	499	1.512	-150
PR609 Jeugdwerk	1.476	0	1.476	-150	1.326	0
PR610 Kinderopvang	660	0	660	0	660	0
PR611 Woonzorgzones	209	0	209	0	209	0
PR612 Maatschappelijke zorg en begeleiding	266	-5	261	-7	254	0
PR613 Participatiewet	342	17	359	17	377	18
PR614 Inkomensvoorzieningen	230	0	230	0	230	0

Exploitatie	Primaire begroting 2023	Mutatie_2024_tov_2023	MJB 2024	Mutatie_2025_tov_2024	MJB 2025	Mutatie_2026_tov_2025
PR615 Minimabeleidarmoedebeleid	2.535	53	2.588	0	2.588	0
PR616 Uitstroombevordering	9.171	-305	8.866	-163	8.703	-276
PR630 Samenkracht en burgerparticipatie	1.784	-900	884	-288	595	0
PR631 Toegang sociaal domein	5.501	-190	5.310	-100	5.210	-395
PR633 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.044	0	1.044	0	1.044	0
PR634 Maatwerk dienstverlening 18+	9.654	-169	9.484	2	9.487	0
PR635 Maatwerk dienstverlening 18-	12.658	-363	12.295	1	12.296	0
PR636 Geëscaleerde zorg 18-	1.209	0	1.209	0	1.209	0
PR701 Volksgezondheid (openbare ruimte)	141	0	141	0	141	0
PR702 Vuilophaal en -afvoer	3.177	0	3.177	0	3.177	0
PR703 Reinigingsrechtafvalstoffenheffing	-4.498	0	-4.498	0	-4.498	0
PR704 Begraafplaatsen	574	0	574	0	574	0
PR705 Begraafplaatsrechten	-366	0	-366	0	-366	0
PR706 Riolering en waterzuivering	2.796	184	2.980	138	3.118	18
PR707 Rioolrechten	-4.420	-146	-4.566	-151	-4.718	0
PR708 Milieu	1.172	-4	1.168	-25	1.143	0
PR709 Volksgezondheid: subsidiesbijdragen	1.885	0	1.885	0	1.885	0
PR710 Jeugdgezondheidszorg	183	-50	133	-75	58	0
PR711 Jeugd en gezin WMO	317	0	317	0	317	0
PR712 Duurzaamheid	615	-250	365	-75	290	0
PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	-1.350	0	-1.350	0	-1.350	0
PR802 Vergunningen	11	0	11	0	11	0
PR804 Gebiedsgericht werken	423	0	423	0	423	0
PR805 Gegevensbeheer belastingen	47	-1	46	0	46	0
PR806 Leningen woningbouw	133	0	133	0	133	0
PR807 Werkzaamheden GEO registratie	312	0	312	0	312	0
PR808 Stedelijke vernieuwing	352	0	352	0	352	0
PR809 Wonen	232	0	232	-50	182	0
PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	2.953	-1.300	1.653	-650	1.003	0
PR811 Bouwen	1.795	-29	1.766	0	1.766	0
PR812 Erfpachtsgronden	-132	0	-132	0	-132	0
PR813 Beheer diverse percelen	-441	0	-441	0	-441	0
PR814 Vastgoed diverse panden	37	0	37	0	37	0
PR848 Kosten gronden vaste activa	135	0	135	0	135	0
PR849 Faciliterend grondbeleid	0	0	0	0	0	0
PR851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie	100	0	100	0	100	0
PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	0	0	0	0	0	0

Exploitatie	Primaire begroting 2023	Mutatie_2024_tov_2023	MJB 2024	Mutatie_2025_tov_2024	MJB 2025	Mutatie_2026_tov_2025
PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgebieden	0	0	0	0	0	0
PR905 Verblijfsbelasting	-468	0	-468	0	-468	0
PR906 Hondenbelasting	-234	0	-234	0	-234	0
PR907 Forensenbelasting	10	0	10	0	10	0
PR908 Reclamebelasting	0	0	0	0	0	0
PR909 Beleggingen en deelnemingen	-48	0	-48	0	-48	0
PR911 Rente en Treasury (leningen korter 1jr)	-17	0	-17	0	-17	0
PR912 Rente (leningen gelijk of langer 1jr)	-127	-385	-512	-205	-717	527
PR913 Onvoorziene lasten	100	0	100	0	100	0
PR914 Algemene uitkering	-92.783	-1.816	-94.599	-2.411	-97.010	5.620
PR915 Algemene baten en lasten	338	2.737	3.075	-476	2.598	394
PR916 Heffing precariorechten	-107	0	-107	0	-107	0
PR942 Vennootschapsbelasting	34	50	84	40	124	0
PR971 KP Huisvesting	0	0	0	0	0	0
PR972 KP ICT Algemeen	0	0	0	0	0	0
PR973 KP Algemene personeelskosten	0	0	0	0	0	0
PR974 KP Algemene organisatiekosten	0	0	0	0	0	0
PR975 KP directie	0	0	0	0	0	0
PR981 KP Sportbedrijf	0	0	0	0	0	0
PR982 KP Buitendienst	0	-112	-112	0	-112	0
PR985 KP Concern & strategie	0	0	0	0	0	0
PR986 KP Programmas en Projecten	0	0	0	0	0	0
PR987 KP Financiën en Inkoop	0	0	0	0	0	0
PR988 KP HRM en ondersteuning	0	0	0	0	0	0
PR989 KP Team ICT	0	0	0	0	0	0
PR990 KP Informatiebeheer en facilitaire zkn	0	0	0	0	0	0
PR991 KP Publiekszaken	0	0	0	0	0	0
PR992 KP WYZ	0	0	0	0	0	0
PR993 KP Vergunningverlening en belastingen	0	-21	-21	0	-21	0
PR994 KP Leefbaarheid toezicht en handhaving	0	-26	-26	0	-26	-60
PR995 KP Ontwerp openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
PR996 KP Beheer openbare ruimte en vastgoed	0	0	0	-19	-19	21
PR997 KP Maatschappelijke ontwikkeling	0	-132	-132	-176	-308	0
PR998 KP Ruimte economie en werk	0	-37	-37	-100	-137	0
Saldo van lasten en baten	2.002	-3.948	-1.946	-4.553	-6.499	4.953
PR950 Mutaties reserves beleidsveld 0	-531	10	-521	-40	-561	150

Exploitatie	Primaire begroting 2023	Mutatie_2024_tov_2023	MJB 2024	Mutatie_2025_tov_2024	MJB 2025	Mutatie_2026_tov_2025
PR951 Mutaties reserves beleidsveld 1	-110	0	-110	25	-85	60
PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	-261	-64	-325	0	-325	0
PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	-75	0	-75	75	0	0
PR954 Mutaties reserves beleidsveld 4	-272	-29	-301	29	-272	131
PR955 Mutaties reserves beleidsveld 5	-532	17	-515	0	-515	162
PR956 Mutaties reserves beleidsveld 6	-1.674	729	-945	80	-865	365
PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	-829	750	-79	75	-4	0
PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	-800	-141	-941	700	-241	0
PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	-100	0	-100	0	-100	0
Mutaties reserves	-5.183	1.272	-3.911	944	-2.968	868
Saldo na mutaties reserves	-3.182	-2.675	-5.857	-3.609	-9.466	5.821

Overzicht van incidentele lasten en baten

Overzicht incidentele lasten en baten				
Bedragen * € 1.000	2023	2024	2025	2026
Programma 0: Bestuur en ondersteuning				
010 Impuls stedelijke regio's SRBT en SRsH (coal.akk, 22-26)	60			
023 Transformatiebudget personeel (coal.akk.22-26)	150	150	150	
942 Vennootschapsbelasting	30	80	120	120
950 Mutaties reserves beleidsveld 0	3	3	3	3
- Reserve PC vergoeding raadsleden	3	3	3	3
Totaal lasten	243	233	273	123
950 Mutaties reserves beleidsveld 0	-240	-230	-270	-120
- Reserve Grondexploitatie VPB	-30	-80	-120	-120
- Beleidsreserve: transformatiebudget personeel (coal.akk.22-26)	-150	-150	-150	0
- Beleidsreserve: stedelijke regio's SRBT em SRsH (coal.akk)	-60	0	0	0
Totaal baten	-240	-230	-270	-120
Programma 1: Veiligheid				
102 Mobiel cameratoezicht (coal.akk.22-26)	25	25		
Totaal lasten	25	25	0	0
951 Mutaties reserves beleidsveld 1	-85	-85	-60	0
- Beleidsreserve: Flexibele inzet BOA's (coal.akk.22-26)	-60	-60	-60	
- Beleidsreserve: Mobiel cameratoezicht (coal.akk.22-26)	-25	-25		
Totaal baten	-85	-85	-60	0
Programma 3: Economie				
304 Projecten binnenstad / relatie met BIZ (coal.akk.22-26)	75	75		
Totaal lasten	75	75	0	0
953 Mutaties reserves beleidsveld 3	-75	-75	0	0
- Beleidsreserve: verhoging budget Binnenstad (coal.akk.22-26)	-75	-75		
Totaal baten	-75	-75	0	0
Programma 4: onderwijs				
411 Onderzoeksproject met Tilburg University	25	25		
Totaal lasten	25	25	0	0
954 Mutaties reserves beleidsveld 4	-572	-601	-573	-442
- Reserve onderwijshuisvesting: onttrekking	-447	-476	-473	-442
- Beleidsreserve: Waalwijk kennis en talent (coal.akk.22-26)	-100	-100	-100	0
- Beleidsreserve: Onderzoeksproject met Tilburg University	-25	-25		
Totaal baten	-572	-601	-573	-442
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie				
514 Opstartsubsidie 2022-2025 Schoenenkwartier	167	167	167	
955 Impuls multifunctioneel plein Driessen (coal.akkkoord)		250		
Totaal lasten	167	417	167	0
955 Mutaties reserves beleidsveld 5	-184	-417	-167	-17
- Algemene reserve: Breedtesportgala 1x in de 3 jaar	-17	0	0	-17
- Algemene reserve: multifunctioneel plein Driessen (coal.akk)		-250		
- Reserve Museum Plus: opstartsubsidie 2022-2025 Schoenenkwartier	-167	-167	-167	0
Totaal baten	-184	-417	-167	-17
Programma 6: Sociaal domein				
Beleidsreserve: voeding reserve (coal.akk)	1.919	1.480	1.175	500
Reserve sociaal domein: voeding reserve (coal.akk)	950			
608 Projectkosten burgerbegroting (coal.akk)		150	150	

608 Middelen burgerbegroting (coal.akk)			500	500
609 Programmamanager jeugd + budget (coal.akk)	300	300		
630 Kwartiermaker inclusieve gemeente (coal.akk)	55	55		
630 Projecten sociaal domein: indicat.voorz.; transf.jeugd; onderzoek	950			
710 Project kansrijke start jeugd (coal.akk.22-26)	75	75		
992 Flexibele capaciteit TWYZ (coal.akk)				
Totaal lasten	4.249	2.060	1.825	1.000
956 Mutaties reserves beleidsveld 6	-4.443	-2.425	-2.040	-1.000
- Algemene reserve: storting in beleidsreserve (coal.akk)	-1.919	-1.480	-1.175	-500
- Algemene reserve: onttrekking voor sociaal domein	-950			
- Reserve sociaal domein: indicatieve voorziening	-500			
- Reserve sociaal domein: transformatiebudget jeugd	-400			
- Reserve sociaal domein: onderzoek jeugdzorg	-50			
- Beleidsreserve: beschermd wonen (coal.akk.22-26)	-144			
- Beleidsreserve: programmamanager jeugd + budget (coal.akk)	-300	-300		
- Beleidsreserve: kansrijke start jeugd (coal.akk.22-26)	-75	-75		
- Beleidsreserve: correctie budget burgerparticipatie	-50	-50		
- Beleidsreserve: kwartiermaker inclusieve gemeente (coal.akk)	-55	-55		
- Beleidsreserve: flexibele capaciteit TWYZ (coal.akk)		-315	-215	
- Beleidsreserve: Projectkosten burgerbegroting		-150	-150	
- Beleidsreserve: Middelen burgerbegroting			-500	-500
Totaal baten	-4.443	-2.425	-2.040	-1.000
Programma 7: Volksgezondheid en milieu				
708 Milieu: asbestsanering gemeentelijke panden	1.075	75	0	0
- Storting in reserve duurzaamheid (coal.akkoord)	250			
- Project Grote Oogst (coal.akkoord)	250			
- Impuls projecten duurzaamheid (coalitieakkoord)	75	75		
- Impuls projecten mobiliteit (coalitieakkoord)	500			
Totaal lasten	1.075	75	0	0
957 Mutaties reserves beleidsveld 7	-1.123	-123	-48	-48
- Grondexploitatie: geluidsbeleid product 708	-18	-18	-18	-18
- ISV-gelden: apparaatskosten bodem en geleid (REW)	-30	-30	-30	-30
- Reserve duurzaamheid: project Grote Oogst (coal.akk.)	-250			
- Algemene reserve: storting in reserve duurzaamheid (coal.akk)	-250			
- Beleidsreserve: verhogen budget duurzaamheid (coal.akk)	-75	-75		
- Beleidsreserve: projecten mobiliteit	-500			
Totaal baten	-1.123	-123	-48	-48
Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
809 Woonbeleid, versnellen (coal.akk)	50	50	0	0
810 Stedenbouwkundige visie Waalwijk (coal.akk)	100	0	0	0
810 Impuls inzet fysiek domein (REW)	650	650		
810 Extra budget invoering omgevingswet	1.200			
GE Totaal Grondexploitatie lasten	14.775	8.982	5.225	4.317
GE Mutatie boekwaarde GE (verlaging/lasten)	10.371	16.401	2.784	698
851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie (in GE)	100	100	100	100
Totaal lasten	27.246	26.183	8.109	5.115
813 Snippergroen	-45	-45	-45	-45
GE Totaal Grondexploitatie baten	-23.235	-24.344	-6.802	-3.808
GE Mutatie boekwaarde GE (verhoging/baten)	-1.811	-939	-1.107	-1.107

915 Raming bijdrage rijk in invoering Omgevingswet	-1.200			
958 Mutaties reserves beleidsveld 8	-800	-700	0	0
- Algemene reserve: impuls ambities fysiek domein	-650	-650	0	0
- Beleidsreserve: woonbeleid (coal.akk)	-50	-50	0	0
- Beleidsreserve: stedenbouwkundige visie Waalwijk (coal.akk)	-100	0	0	0
962 Mutaties reserves GREX programma 8	-100	-100	-100	-100
- Grondexploitatie gerelateerde uitgaven (product 851)	-100	-100	-100	-100
Totaal baten	-27.191	-26.128	-8.054	-5.060
Totaal incidentele lasten	33.105	29.093	10.374	6.238
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
	33.913	30.084	11.212	6.687
Saldo incidentele baten en lasten	-808	-991	-838	-449

Recapitulatie incidentele lasten	2023	2024	2025	2026
Programma / beleidsveld 0	243	233	273	123
Programma / beleidsveld 1	25	25	0	0
Programma / beleidsveld 2	0	0	0	0
Programma / beleidsveld 3	75	75	0	0
Programma / beleidsveld 4	25	25	0	0
Programma / beleidsveld 5	167	417	167	0
Programma / beleidsveld 6	4.249	2.060	1.825	1.000
Programma / beleidsveld 7	1.075	75	0	0
Programma / beleidsveld 8	27.246	26.183	8.109	5.115
Totaal incidentele lasten	33.105	29.093	10.374	6.238

Recapitulatie incidentele baten	2023	2024	2025	2026
Programma / beleidsveld 0	-240	-230	-270	-120
Programma / beleidsveld 1	-85	-85	-60	0
Programma / beleidsveld 2	0	0	0	0
Programma / beleidsveld 3	-75	-75	0	0
Programma / beleidsveld 4	-572	-601	-573	-442
Programma / beleidsveld 5	-184	-417	-167	-17
Programma / beleidsveld 6	-4.443	-2.425	-2.040	-1.000
Programma / beleidsveld 7	-1.123	-123	-48	-48
Programma / beleidsveld 8	-27.191	-26.128	-8.054	-5.060
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
	33.913	30.084	11.212	6.687

Saldo	-808	-991	-838	-449
--------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Overzicht mutaties structurele reserves				
bedragen * € 1.000	2023	2024	2025	2026
Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat				
203 Onttrekking reserve onderhoud wegen	300	300	300	300
Totaal lasten	300	300	300	300
952 Mutaties reserves beleidsveld 2	-300	-300	-300	-300
- Storting reserve onderhoud wegen	-300	-300	-300	-300
Totaal baten	-300	-300	-300	-300
Programma 4: onderwijs				

954 Mutaties reserves beleidsveld 4	365	365	365	365
- Reserve onderwijshuisvesting: extra storting (actual. Begr. 2021)	300	300	300	300
- Kapitaallasten De Slagen en De Zeine	65	65	65	65
Totaal lasten	365	365	365	365
954 Reserve onderwijshuisvesting: De Slagen en De Zeine	-65	-65	-65	-65
Totaal baten	-65	-65	-65	-65
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie				
955 Mutaties reserves beleidsveld 5	-65	-65	-65	-65
- Reserve Onderwijshuisvesting: kapitaallasten De Slagen / De Zeine	-65	-65	-65	-65
Totaal baten	-65	-65	-65	-65
Programma 7: Volksgezondheid en milieu				
957 Mutaties reserves beleidsveld 7	44	44	44	44
- Milieusubsidies: recht van opstal biomassacentrale	28	28	28	28
- Milieusubsidies: Eneco en Langstraat Energie	16	16	16	16
Totaal lasten	44	44	44	44
Totaal structurele lasten	709	709	709	709
Totaal structurele baten	-430	-430	-430	-430
Saldo	279	279	279	279

Recapitulatie structurele lasten	2023	2024	2025	2026
Programma / beleidsveld 2	300	300	300	300
Programma / beleidsveld 4	365	365	365	365
Programma / beleidsveld 7	44	44	44	44
Totaal structurele lasten	709	709	709	709

Recapitulatie incidentele baten	2023	2024	2025	2026
Programma / beleidsveld 2	-300	-300	-300	-300
Programma / beleidsveld 4	-65	-65	-65	-65
Programma / beleidsveld 5	-65	-65	-65	-65
Totaal incidentele baten	-430	-430	-430	-430

Saldo	279	279	279	279
--------------	------------	------------	------------	------------

Toepassing nieuwe provinciale handreiking Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten"

Vanuit de Provincie is op 4 augustus 2021 de (nadere) handreiking "Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten" verschenen, omdat de Provincie van mening was dat de BBV-voorschriften op dit punt niet voldoende waren om tot een goede toetsing van gemeentebegrotingen te komen. Bij de begroting 2022 is deze handreiking zo goed als mogelijk toegepast. Ondanks afstemming vooraf en de melding dat bij het oordeel over de begroting 2022 er coulant mee zou worden omgegaan, was de Provincie van oordeel dat de handreiking nog niet voldoende zou zijn toegepast: "Op uw overzicht staan incidentele posten die er naar onze mening onterecht op staan. Bij ons onderzoek van de begroting 2023 zullen wij het overzicht van incidentele baten en lasten daadwerkelijk betrekken bij het bepalen van de (omvang van) de structurele begrotingssaldi 2023-2026". Echter in de begrotingscircularie 2022 van de Provincie voor de begroting 2023 (van 28 maart 2022) staat: "Net zoals bij de begrotingsronde 2022 zullen we bij de begrotingsronde 2023 terughoudend omgaan met het doorvoeren van correcties op het structureel begrotingssaldo

op grond van de (ambtelijke) handreiking 'Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten' ".

Wij (en ook andere gemeenten) plaatsen echter kanttekeningen bij de handreiking van de Provincie en vinden de uitleg die de provincies geven in de notitie structurele en incidentele baten en lasten van het BBV discutabel, zeker omdat daarover ook geen advies aan de commissie BBV is gevraagd. De begroting is een instrument van de gemeenteraad en invulling van structurele en incidentele baten en lasten conform deze notitie gaat in onze ogen veel onduidelijkheid geven. Inmiddels loopt over de handreiking een landelijke discussie, mede naar aanleiding van een brief van de 100+ - gemeenten aan het Provinciaal Vakberaad. Uitkomsten van deze discussie zijn nog niet bekend, wel loopt er inmiddels ook vanuit dat beraad een traject om de handreiking nader te bezien.

Bij het beoordelen van de incidentele baten en lasten houdt de toezichthouder de volgende volgorde in de criteria aan; om een post als incidenteel te kunnen aanmerken, moeten alle uitgangspunten van toepassing zijn :

- **de aard van de raming.** Dit is het dominante criterium: in principe zijn alle baten en lasten structureel. De soort of eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld is in eerste instantie bepalend of een post als incidenteel of structureel wordt aangemerkt. De handreiking bevat een groot aantal voorbeelden, die correcte toepassing van de regels verduidelijken.
- **de einddatum.** Alleen wanneer er op het moment van besluitvorming een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum is, is de tijdelijkheid van baten of lasten voldoende aangegeven om dit als incidentele post op te kunnen nemen. Bijvoorbeeld: in het coalitieprogramma zijn voor de duur van de raadsperiode extra lasten voor nieuw beleid opgenomen, na gemeenteraadsverkiezingen bepaalt een nieuwe raad of het beleid wordt voortgezet; dan wordt dit als structureel beschouwd. Een besluit dat later kan worden ingetrokken (door de nieuwe raad of op basis van evaluatie) maakt de daaruit voortkomende lasten niet incidenteel.
- **de materiële beïnvloeding.** Om het overzicht niet nodeloos ingewikkeld te maken door een grote hoeveelheid incidentele posten, is het de bedoeling een grensbedrag te bepalen. Vooralsnog hebben wij nog geen grens bepaald. De Provincie komt daarover nog met aanvullende bepalingen.

Algemeen bij deze toelichting voor de begroting 2023 Waalwijk

De in het overzicht incidentele baten en lasten opgenomen posten worden één voor één toegelicht, **behalve die van € 50.000 en lager**; dit is zo ook opgenomen in onze Financiële verordening 2020. Er volgt op deze Programmabegroting 2023 nog een actualisering van de begroting 2023, waarbij het overzicht incidentele baten en lasten nog kan wijzigen.

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Lasten en baten stedelijke regio's SRBT en SRsH (coalitieakkoord 2022-2026)

Waalwijk neemt een pro-actieve positie in bij regionale samenwerkingen. Omdat we zelf scherp hebben wat onze belangen en ambities zijn, worden deze onder andere ingebracht bij de stedelijke regio's: Waalwijk is actief in twee stedelijke regio's (Breda-Tilburg en 's-Hertogenbosch); om hieraan een extra impuls te geven is eenmalig € 60.000 beschikbaar, gedekt uit de beleidsreserve.

Lasten en baten transformatiebudget personeel (coalitieakkoord 2022-2026)

Voor de komende 3 jaar (2023 - 2025) is een projectmatig transformatiebudget personeel beschikbaar van € 150.000 per jaar (met dekking uit de beleidsreserve), waarmee het directieteam in die periode de opgaven uit het coalitie akkoord kan organiseren: flexibiliseren van capaciteit, het maken van een kwaliteitsslag en het behoud van talent.

Lasten en baten vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de gemeente vpb-plichtig. De jaarlijkse last van de aangifte wordt in de begroting geraamd en ten laste gebracht van de reserve grondexploitatie (zie onttrekking onder de baten, alleen deel grondexploitatie).

Programma 1: Veiligheid

Baten flexibele inzet BOA's (coalitieakkoord 2022-2026)

Voor 2023 tot en met 2025 is jaarlijks € 60.000 per jaar beschikbaar voor de flexibele inhuur van extra boa-capaciteit.

Programma 3: Economie

Lasten en baten programma Binnenstad (coalitieakkoord 2022-2026)

Voor projecten Binnenstad is incidenteel in 2023 en 2024 € 75.000 per jaar beschikbaar, met dekking uit de beleidsreserve. Zo kunnen we, op basis van 50/50 cofinanciering, voor projecten in die jaren meer mogelijk maken samen met de Bedrijven Investeringszone Waalwijk Centrum (BIZ).

Programma 4: Onderwijs

Baten / onttrekking reserve onderwijshuisvesting

De reserve onderwijshuisvesting heeft als doel het kunnen financieren van huidige en toekomstige huisvesting Primair- en Voortgezet onderwijs. De raad stelt periodiek het MeerjarenInvesteringsPlan (MIP) onderwijshuisvesting vast. Het MIP vormt de leidraad voor de toekomstige investeringen in het kader van de onderwijshuisvesting. De onttrekkingen (met in 2023 € 447.000) betreffen de saldi van de lasten en baten op (voornamelijk) de producten 406 t/m 410.

Baten / beleidsreserve: Waalwijk, kennis en talent

Het behouden en aantrekken van jongeren (op alle niveaus) is een prioriteit. Hoog opgeleiden jongeren zijn de mobielste groep in Nederland. Ze verhuizen voor studie en werk makkelijker en verder dan andere groepen. Onderzoek laat zien dat Waalwijkse jongeren voor studie aan een HBO (-30 tot 40%) of WO (-60 tot 70%) instelling onze stad verlaten en niet in dezelfde aantallen terugkomen. We hebben te maken met een Braindrain, terwijl ons bedrijfsleven steeds meer hoger opgeleide professionals nodig hebben. Waalwijk zal op slimme manier talent moeten behouden en aantrekken. Tot nu toe is er kleinschalig en projectmatig gereageerd op de braindrain. Voor 2021 en 2022 is een integrale, meerjarige en evidence based aanpak ingezet. De lasten van € 125.000 per jaar worden in 2021 en 2022 gedekt uit de beleidsreserve. In het nieuwe coalitieakkoord 2022-2026 wordt dit project voor de jaren 2023-2025 geïntensiveerd / verlengd voor € 100.000 per jaar, gedekt uit de beleidsreserve.

Lasten en baten / beleidsreserve: samenwerking Tilburg University

College en raad hebben als doelstelling / maatregel geformuleerd: Waalwijk zoekt naar strategische samenwerking met onderwijsinstellingen (begroting 2020). Dit heeft geleid tot het aangaan van een 4-jarig onderzoeksprogramma (2021-2024) met Tilburg University, in samenwerking met Loon op Zand en Heusden op het gebied van ondermijning. De bijdrage van € 25.000 per jaar wordt gedekt uit de beleidsreserve; in 2025 stopt dit. De samenwerking vindt plaats op basis van een onderzoeksprogramma dat door de universiteit en praktijkinstellingen gezamenlijk wordt vastgesteld. Binnen academische werkplaatsen spelen science practitioners, professionals die deels werken in de praktijk en deels binnen de universiteit, een centrale rol. Elke science practitioner is als het ware een brug tussen wetenschap en praktijk..

Programma 5: Cultuur, recreatie en sport

Lasten en baten realisatie multifunctioneel plein Driessen (coalitieakkoord 2022-2026)

In Landgoed Driessen wordt in 2025 voor € 250.000 een multifunctioneel ontmoetingsplein gerealiseerd; waarvoor een geblokkeerde reserve wordt gevormd (vanuit de algemene reserve).

Lasten en baten / onttrekking reserve: opstartsubsidie Schoenenkwartier 2022 - 2025

In juni 2022 is het nieuwe Schoenenkwartier geopend. Voor de jaren 2022-2025 is

afgesproken dat een extra opstartsubsidie van € 167.000 per jaar wordt verstrekt, daarna stopt deze. De extra subsidie wordt gedekt uit de reserve Museum Plus (Schoenenkwartier).

Programma 6: sociaal domein

Lasten en baten: onttrekking Algemene reserve en storting in beleidsreserve (coalitieakkoord 2022-2026)

In het coalitieakkoord is voor de raadsperiode tot en met 2026 per jaar een onttrekking aan de algemene reserve voorzien, waarvan de bedragen per jaar worden gestort in de beleidsreserve. Vanuit die beleidsreserve worden diverse plannen uit het coalitieakkoord gedekt. De onttrekkingen uit de beleidsreserve zijn op budgetniveau opgenomen bij de diverse beleidsvelden.

Lasten en baten: storting / onttrekkingen voor sociaal domein (coalitieakkoord 2022-2026)

In 2023 wordt € 950.000 onttrokken aan de algemene reserve en gestort in de reserve sociaal domein.

Baten burgerparticipatie (coalitieakkoord 2022-2026)

Om een extra eenmalige impuls te kunnen geven aan burgerparticipatie wordt in 2023 en 2024 per jaar € 50.000 beschikbaar gesteld, met dekking uit de beleidsreserve. Voorbeelden zijn de website 'meedoen', het inwonerspanel, het uitdaagrecht en interne trainingen.

Lasten en baten projectkosten en extra middelen burgerbegroting (coalitieakkoord 2022-2026)

In de raadsperiode 2022-2026 wordt twee keer een traject voor de burgerbegroting uitgevoerd. In 2023 wordt onderzocht hoe de burgerbegroting kan worden opgezet. Het is nog te vroeg om al aan te kunnen geven hoe we dat gaan doen en welke status de burgerbegroting zal krijgen. Uiteraard wordt de raad betrokken bij gedachtenvorming, vormgeving en uitwerking van de burgerbegroting. Voor projectkosten is in 2024 en 2025 € 150.000 per jaar beschikbaar en voor de begrotingen 2025 en 2026 (extra per jaar € 500.000 beschikbaar). Alle projectkosten worden gedekt uit de beleidsreserve.

Lasten en baten programmamanager jeugd + budget (coalitieakkoord 2022-2026)

Voor 2023 en 2024 wordt als impuls een programmamanager Jeugd aangesteld (€ 150.000 per jaar) met een werkbudget van € 150.000 per jaar.

Lasten en baten kwartiermaker inclusieve gemeente (coalitieakkoord 2022-2026)

Voor het programma 'Inclusieve en toegankelijke gemeente' wordt in 2023 en 2024 capaciteit voor een kwartiermaker en een activiteitenbudget in de begroting opgenomen, met dekking uit de beleidsreserve. Na 2 jaar moet inclusiviteit een integraal onderdeel zijn van de staande organisatie van de gemeente.

Lasten en baten projecten sociaal domein (coalitieakkoord 2022-2026)

Vanuit de reserve sociaal domein zijn in 2023 onttrekkingen voorzien voor de (eenmalige) projecten indicatieve voorziening (€ 500.000), transformatiebudget jeugd (€ 400.000) en onderzoek jeugdzorg (€ 50.000); in totaal voor € 950.000.

Lasten en baten project kansrijke start jeugd (coalitieakkoord 2022-2026)

De eerste 1.000 levensdagen zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller van zowel fysieke als mentale problemen op latere leeftijd. Voor 2023 en 2024 is voor het project 'de kansrijke start' eenmalig werkbudget vrijgemaakt voor 2 jaar.

Beleidsreserve: flexibele capaciteit TWYZ (coalitieakkoord 2022-2026)

Naar aanleiding van een onderzoek door Berenschot onderzoek is eerder besloten de capaciteit van het team WIJZ tijdelijk uit breiden met een flexibele schil. Voorstel is om dat voor 2024 te verlengen (€ 315.000, in 2025 al iets af te bouwen en in 2026 te stoppen met de flexibele schil.

Baten beschermd wonen (coalitieakkoord 2022-2026)

Voor 2023 is de verwachting dat (net zoals in 2022) een bijdrage van € 144.000 moet worden betaald aan centrumgemeenten Tilburg voor beschermd wonen. De bijdrage wordt gedekt uit de beleidsreserve.

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Lasten en baten onttrekking algemene reserve, toevoeging reserve duurzaamheid en onttrekking duurzaamheid t.b.v. project De Grote Oogst (coalitieakkoord 2022-2026)

Vanuit de algemene reserve wordt in 2023 € 250.000 toegevoegd aan de reserve duurzaamheid ten behoeve van de cofinanciering bij het provinciaal project Grote Oogst: de verduurzaming van het bedrijventerrein Haven.

Lasten en baten programma duurzaamheid (coalitieakkoord 2022-2026)

Voor projecten van het programma duurzaamheid is in 2023 en 2024 extra € 75.000 per jaar beschikbaar, met dekking uit de beleidsreserve.

Lasten en baten impuls projecten mobiliteit (coalitieakkoord 2022-2026)

Voor mobiliteitsprojecten wordt ten laste van de beleidsreserve in 2023 eenmalig € 500.000 beschikbaar gesteld.

Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Lasten en baten stedenbouwkundige visie (coalitieakkoord 2022-2026)

We ontwikkelen in 2023 een stedenbouwkundige visie voor de hele gemeente, zodat transformatiekansen, groen, klimaat en mobiliteit integraal in kaart wordt gebracht. Lasten van € 100.000 worden gedekt uit de beleidsreserve.

Lasten en baten woonbeleid (coalitieakkoord 2022-2026)

In 2023 en 2024 zal projectmatig aandacht worden besteed aan stimuleren van flexwonen, versnellen woningbouw en focus op jongeren. Hiervoor is per jaar € 50.000 beschikbaar, gedekt uit de beleidsreserve.

Lasten en baten Impuls inzet fysiek domein (coalitieakkoord 2022-2026)

Om projectmatig in 2023 en 2024 in de fysieke keten versnelling in de woningbouw te bewerkstelligen, is per jaar € 650.000 beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve.

Lasten en baten Grondexploitatie

De lasten en baten grondexploitatie zijn bepaald door de jaarschijven 2023 van de in de jaarrekening 2021 bijgestelde grondexploitaties op te tellen. Jaarlijks wordt gelijktijdig met het opstellen van de jaarrekening een Nota grondexploitatie opgesteld. Hierin wordt een financieel inzicht gegeven in de lopende en mogelijk ook toekomstige complexen binnen de grondexploitatie.

Algemene kosten bouwgrondexploitatie / mutatie reserve REX programma 8

Jaarlijkse wordt een bedrag geraamd van € 100.000 ten laste van de reserve grondexploitatie. College is gemandateerd hiervoor uitgaven te doen. Deze last staat op product 851 en de onttrekking uit de reserve grondexploitatie op product 962; beide posten zijn een onderdeel van de grondexploitatie.

Begrotingspositie structureel

De begrotingsjaren 2023 tot en met 2026 zijn structureel sluitend. De jaarrekeningresultaten van de afgelopen jaren waren zonder uitzondering positief.

Begroting 2023

In de begroting zijn de effecten van de Meicirculaire van het gemeentefonds verwerkt en meerjarige berekeningen zijn gemaakt op basis van constante prijzen. De volledige kapitaallasten van alle investeringen, ook van de voorgenomen investeringen in Insteekhaven en GOL en de volledige jaarschijven van het IUP 2023 zijn in de begroting verwerkt. Alle bijdragen in gemeenschappelijke regelingen, waaronder Baanbrekers, zijn volledig en zonder incidentele dekking in de begroting verwerkt. De begroting bevat een post van € 100.000 voor onvoorziene uitgaven. Van het begrotingsjaar 2023 kunnen we het volgende beeld geven:

Bedragen x € 1.000

	LASTEN	BATEN	SALDO
Beleidsveld 0 - Bestuur en ondersteuning	7.175	-2.783	4.392
Beleidsveld 1 - Veiligheid	5.409	-32	5.377
Beleidsveld 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	8.200	-505	7.696
Beleidsveld 3 - Economie	21.877	-21.396	480
Beleidsveld 4 - Onderwijs	8.784	-1.789	6.995
Beleidsveld 5- Sport, cultuur	19.902	-4.567	15.335
Beleidsveld 6 - Sociaal domein	61.689	-13.033	48.656
Beleidsveld 7 - Volksgezondheid en milieu	11.700	-10.441	1.259
Beleidsveld 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	11.141	-5.998	5.143
Totaal van de beleidsvelden inclusief reserves	155.877	-60.544	95.333
Algemene dekkingsmiddelen (taakvelden 0.5 / 0.61 / 0.62 / 0.64 en 0.7)	690	-108.820	-108.130
Overhead (taakveld 0.4)	14.913	-249	14.664
Heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9)	34		34
Onvoorzien (taakveld 0.8)	100		100
Totaal algemene dekkingsmiddelen etc.	15.737	-109.068	-93.331
Subtotaal exclusief algemene dekkingsmiddelen etc..	140.140	48.524	188.664
Totaal van de beleidsvelden	171.614	-169.612	2.002
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.766	-8.949	-5.183
Geraamd resultaat 2022 (= begrotingsbeeld)	175.379	-178.561	-3.182
Incidentele lasten en baten	33.105	-33.913	-808
Structureel begrotingssaldo	142.274	-144.648	-2.374

Bezittingen en vermogen

Bezittingen en Vermogen

Balans

Het overzicht met de tabel van de Prognose Balans is vanaf de begroting 2023 verplaatst naar de Paragraaf Financiering (en treasury).

Investerings en dekking

In 2023 zal een aantal bedrijfsmiddelen worden vervangen. Deze vervangingen moeten plaatsvinden om de lopende bedrijfsprocessen doorgang te laten vinden. Met de vervanging is dus alleen sprake van handhaving van bestaand beleid. Om die reden is het niet meer noodzakelijk dat de betreffende investeringen via afzonderlijke begrotingswijzigingen aan de raad worden voorgelegd.

Derhalve is het uitgangspunt dat de raad, met het vaststellen van de begroting 2023, tevens goedkeuring verleent aan de jaarschijf 2023 van het "overzicht vervangingsinvesteringen".

Indicatief zijn ook de voorziene vervangingsinvesteringen voor de jaren 2024 - 2026 opgenomen.

Vervangingsinvesteringen (bedragen x €)

Omschrijving	Jaar	Afschrijvingstermijn	Investering (exclusief BTW)	Kapitaallasten
Stemhokjes	2023	10	31.274	3.440

Kassa registratie systeem Zwembad*	2023	3	41.751	11.847
Beregeningshaspels*	2023	15	34.852	2.208
Sportparken jaarschijf*	2023	30	104.312	3.736
Tractor 1	2023	11	73.300	7.397
Tractor 2	2023	11	73.300	7.397
Tractor 3	2023	11	73.300	7.397
Tractor 4	2023	11	73.300	7.397
Tractor 5	2023	11	73.300	7.397
Tractor 6	2023	11	73.300	7.397
Tractor 7	2023	11	44.664	4.507
OVL 2023 masten vervangen	2023	25	6.130	307
OVL 2023 armaturen vervangen	2023	40	305.000	10.675
Minicontainers	2023	10	38.235	4.206
IWW verbetermaatregelen op straat	2023	40	250.000	8.750
IWW vervangen gemalen	2023	15	150.000	12.250
Inventaris Bibliotheek	2023	15	22.010	1.687
Inrichting de Leest	2023	15	68.195	5.569
I&A hardware	2023	3	263.511	90.472
I&A software	2023	5	182.811	38.390

Omschrijving	Jaar	Afschrijvingstermijn	Investerings (exclusief BTW)	Kapitaallasten
Zoutstrooier 1	2024	11	48.867	4.931
Zoutstrooier 2	2024	11	52.125	5.260
Zoutstrooier 3	2024	11	48.867	4.931
Zoutstrooier 4	2024	11	48.867	4.931
Vorkheftruck	2024	11	51.555	5.202
Sportpark jaarschijf*	2024	30	109.527	3.922
Minicontainers	2024	10	62.280	6.851
IWW verbetermaatregelen water op straat	2024	40	250.000	8.750
IWW vervangen	2024	15	150.000	12.250

gemalen				
Inventaris Bibliotheek	2024	15	23.111	1.772
Inrichting de Leest	2024	15	71.605	5.490
Website	2024	5	19.712	4.140
Intranet	2024	5	11.880	2.495
I&A hardware	2024	3	276.686	94.996
I&A software	2024	5	191.951	40.310
PV panelen den Bolder	2024	15	188.133	15.364
Aanschaf en implementatie KCC	2024	5	76.577	16.081

Omschrijving	Jaar	Afschrijvingstermijn	Investering (exclusief BTW)	Kapitaallasten
Sportparken Jaarschijf*	2025	30	115.004	4.119
Houtversnipperaars en snipperkar	2025	11	42.472	4.286
Oquad met hete lucht	2025	11	23.962	2.418
Mc Lean stoomreiniger	2025	11	37.963	3.804
Opbouw Tooltrack	2025	11	26.924	2.717
Vrachtwagen en haakarmsysteem	2025	11	320.565	32.348
Vrachtwagen en haakarmsysteem	2025	11	320.565	32.348
Veeg/zuig centrummachine	2025	11	94.355	9.521
GFT beton en containers	2025	10	396.004	43.560

Ondergrondse restafvalcontainers	2025	10	2.055.665	226.123
Minicontainers	2025	10	101.448	11.159
Microstation IBOR	2025	5	130.101	27.321
Inventaris Bibliotheek	2025	15	24.266	1.860
Inrichting de Leest	2025	15	75.185	5.764
Omschrijving	Jaar	Afschrijvingstermijn	Investerings (exclusief BTW)	Kapitaallasten
Kassa registratie systeem Zwembad*	2026	3	48.332	13.714
Sportparken Jaarschijf*	2026	30	120.754	4.325
Kunstgrasveld WSC termijn 10 jr*	2026	10	124.609	11.328
Onkruidbrander	2026	11	34.207	3.623
Minicontainers	2026	10	165.247	18.177
Inventaris Bibliotheek	2026	15	25.479	1.953
Inrichting de Leest	2026	15	78.945	6.052

Overigens is het geen automatisme dat onmiddellijk nadat investeringen afgeschreven zijn, vervanging plaatsvindt. Niet altijd is dit nodig. Er worden afwegingen gemaakt over nut en noodzaak, waarbij de te verwachten hogere onderhoudskosten bij het langer in bedrijf houden van bedrijfsmiddelen worden afgezet tegen de kapitaallasten van nieuwe aanschaffingen. Indien het niet noodzakelijk is om tot vervanging over te gaan, kunnen de vrijvallende kapitaallasten worden ingezet ter dekking van hogere onderhoudskosten of vrijvallen ten gunste van het rekeningresultaat.

Niet altijd is het mogelijk om te vervangen tegen oorspronkelijke aanschafwaarde. Ook komt het voor dat de kosten van vervanging gedekt kunnen worden uit het vrijvallend oorspronkelijk krediet + restwaarde van het te vervangen bedrijfsmiddel, maar de restwaarde niet als dekkingsmiddel kan worden ingezet omdat verkoopopbrengsten uit bedrijfsmiddelen volgens de voorschriften als incidentele baat in de exploitatie moeten worden verantwoord. Indien vervanging niet binnen de vrijvallende investeringsmiddelen en/of kapitaallasten heeft kunnen plaatsvinden, maakt het college daarvan bij het Voorjaars- dan wel Najaarsbericht in de afwijkingenrapportage melding.

* De investeringen met betrekking tot sport zijn inclusief BTW in dit overzicht opgenomen, omdat met ingang van 1 januari 2019 sport vrijgesteld is van BTW. Hiertegenover staat een te verwachten inkomst van de SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sport), zijnde 17,5% van het bedrag incl. BTW. De kapitaallast is berekend over het netto-investeringsbedrag. Hier is

echter wel sprake van enig risico, omdat het Rijk een budget beschikbaar heeft gesteld voor de SPUK, en dat bij overvraging van het budget het percentage naar beneden zal worden bijgesteld.

Nieuwe investeringen

Ook de lasten verband houdend met nieuwe investeringen zijn in de (meerjaren)begroting verwerkt. Door vaststelling van de begroting geeft u de intentie aan deze investeringen te gaan uitvoeren. De definitieve besluitvorming door de raad over investeringen zal eerst plaatsvinden op basis van voorstellen die het college in de loop van het begrotingsjaar zal voorleggen. Het overzicht van nieuwe investeringen:

Omschrijving (bedragen * € 1)	Investering	Planning*
Renovatie zwembad Zidewinde (kadernota 2016)*	423.500	2021
Aanleg 4 velden (coalitieprogramma 2018-2022)*	968.000	2021
Vervanging toplagen kunstgrasvelden (€200.000 per veld)*	726.000	2021
Renovatie Sporthallen (sportcentrum Waspik, Coalitieprogramma 2018-2022))*	3.030.000	2020
Op 17 december 2020 is voorbereidingskrediet van €600.000 gevoteerd (begrotingswijziging 2020/028)		
Afsluitpalen centrum (voorjaarsbericht 2019)	250.000	2022
Renovatie grassportvelden (kadernota 22/W.15)	746.000	2022 tm 2025
Toegankelijkheid sport accommodaties (kadernota 22/W.16) - raad september 2022 (begrotingswijziging 2022/026)	150.000	2022
Asfalteren paden begraafplaatsen (motie raadsvergadering 15 juli 2021)	536.000	2022
Hogere investering sporthal Waspik (Coalitieprogramma 2022-2026)	1.325.000	2023
Beachsportfaciliteiten in Waspik (Coalitieprogramma 2022-2026)	250.000	2023
Verduurzaming Vastgoed	300.000 per jaar	2023

* De investeringen met betrekking tot sport zijn inclusief BTW in dit overzicht opgenomen, omdat met ingang van 1 januari 2019 sport vrijgesteld is van BTW. Hiertegenover staat een te verwachten inkomst van de SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sport), zijnde 17,5% van het bedrag incl. BTW. De kapitaallast is berekend over het netto-investeringsbedrag. Hier is echter wel sprake van enig risico, omdat het Rijk een budget beschikbaar heeft gesteld voor de SPUK, en dat bij overvraging van het budget het percentage naar beneden zal worden bijgesteld.

** In het coalitieprogramma is 2 keer een bedrag van € 150.000 opgenomen voor bijdragen in de aanleg van twee sportvelden. De gemeente voert echter de investering uit en de betreffende verenigingen dragen twee derde deel bij. Deze bijdragen worden direct in mindering gebracht op de investering. Over een derde van het bruto-bedrag worden de kapitaallasten dus berekend. In bovenstaand overzicht is het bruto investeringsbedrag opgenomen, en dan ook inclusief BTW, zie hiervoor de uitleg bij *.

De belangrijkste reserves en voorzieningen

De belangrijkste reserves (met een waarde > € 500.000) zullen zich naar verwachting als volgt ontwikkelen:

Bedragen x € 1.000	01-01-2022	01-01-2023	01-01-2024
--------------------	------------	------------	------------

Algemene reserve	15.669	21.996	18.210
Beleidsreserve 2019-2022	2.529	126	245
Reserve Schoenenkwartier	2.074	1.756	1.589
Reserve Leefbaarheid WOP/DOP	963	0	0
Reserve Grondexploitatie	12.009	5.381	5.234
Reserve Energiebesparende maatr.huursector	564	564	564
GOA: Gem. onderwijs achterstanden beleid	1.573	1.573	1.573
Reserve Mobiliteitsfonds	1.746	1.746	1.746
Reserve Invoering omgevingswet	568	568	568
Reserve Duurzaamheid	819	538	538
Reserve ISV-gelden	588	558	528
Reserve Onderwijshuisvesting	6.802	6.385	6.173
Reserve Parkmanagement	4.712	4.712	4.712
Reserve Haven Waalwijk	234	234	234
Reserve Revitalisering Haven I t/m VI	2.041	2.041	2.041
Reserve Maatregelen Coronacrisis	1.069	2.124	2.124
Totaal	53.960	50.302	46.060

In de berekening is rekening gehouden met in de begroting voorgenomen onttrekkingen en toevoegingen. In werkelijkheid kunnen bedragen afwijken. Zo kan bijvoorbeeld niet geanticipeerd worden op jaarrekeningresultaten en resultaten (winstnemingen) uit de exploitatie van gronden. De verwachting is gerechtvaardigd dat de feitelijke standen in positieve zin zullen afwijken.

De belangrijkste voorzieningen die per 1 januari 2023 aanwezig zijn (bedragen x € 1.000):

Diverse complexen grondexploitatie	1.282
Verplichtingen wet APPA	2.851
Onderhoud gebouwen	1.105
Afvalstoffenheffing	2.158
Riolering	2.474

EMU gegevens

EMU gegevens

Het EMU-saldo van de overheid is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de overheid. In het stabiliteitspact is afgesproken dat een tekort voor de totale sector overheid hoger dan 3 procent van het bruto binnenlands product (BBP) niet is toegestaan.

Een goede informatievoorziening is essentieel voor het monitoren en beheersen van het EMU-saldo voor het onderhoud van het gemeente- en provinciefonds. Daarom ook is in het bestuurlijk akkoord afgesproken dat met ingang van de begroting 2006, onverminderd de bestaande tussentijdse rapportages, een overzicht moet worden verstrekt waarin informatie wordt verstrekt over het begrotingsjaar, het daaraan voorafgaande jaar en het daarop volgende jaar. De toezichthouder, in ons geval GS van Noord-Brabant, toetst hierop en is verplicht de gemeente te wijzen op het niet nakomen van haar verplichtingen, ook die ingevolge de Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (HOF).

Onderstaand is de voorgeschreven informatie van de gemeente Waalwijk voor het begrotingsjaar 2023 opgenomen.

In het overzicht is zichtbaar dat het EMU-saldo voor een belangrijk deel bepaald wordt door de investeringen die op de balans worden geactiveerd en het saldo van de uitgaven en inkomsten binnen de grondexploitatie.

Onderstaande tabel is gebaseerd op de notitie van de commissie BBV "Geprognosticeerde balans en EMU-saldo"(d.d. nov. 2018). Daarbij is gekozen voor de berekening van het EMU-saldo vanuit het exploitatiesaldo (EMU-enquête van het CBS).

De referentiewaarde voor het EMU-saldo is nog niet bekend, bij het samenstellen van de begroting 2023 was de septembercirculaire 2022 nog niet verschenen met de referentiewaarde EMU-saldo voor de gemeente Waalwijk.

bedragen x € 1.000

	Omschrijving		Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	BIJ	1.889	-2.002	1.946	6.499	1.545
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	AF	46.922	-14.982	71.762	-260	-5.508
3	Mutatie voorzieningen	BIJ	671	1.682	-5.667	0	0
4	Mutatie voorraden (incl.bouwgronden in exploitatie)	BIJ	-10.311	3.811	-6.993	-3.336	-3.647
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa		0	0	0	0	0

Totaal		-34.051	-10.851	68.490	-10.095	-10.520
---------------	--	----------------	----------------	---------------	----------------	----------------

Overige informatie

Overige informatie

Begrotingsposten budgetten inkomensoverdrachten (bedragen * € 1)

Opgemerkt dient te worden dat de bedragen op de begrotingsposten niet altijd één op één overeenkomen met de te beschikken subsidiebedragen / bijdragen. Dit komt doordat sommige subsidies/bijdragen uit meerdere budgetten worden betaald en doordat uit sommige budgetten meerdere zaken worden betaald.

Product	Omschrijving	Primaire begroting 2022	Primaire begroting 2023
	Overzicht inkomensoverdrachten		
	<u>Budgetsubsidies</u>		
305	Toerisme/Uitpunt	100.651	103.671
411	Onderwijsachterstandenbeleid	1.246.774	1.347.476
411	Waalwijk Taalrijk	59.836	61.631
507	Bibliotheek Wilhelminastraat 4	1.300.012	1.339.012
509	Kunstencentrum	800.661	824.681
509	De Leest	1.150.449	1.184.962
509	Cultureel centrum Zidewinde	67.387	69.409
509	Cultuureducatie met Kwaliteit	74.566	76.803
509	Huis van Waalwijk	51.765	53.318
512	Instandhoudingsbijdrage Monumenten	65.933	67.911
514	Schoenenkwartier	1.161.444	1.196.287
605	Aanpak Sociaal Domein	20.370	20.981
606	St.Parkpaviljoen Grotestr.154a	15.871	16.347
606	Activiteiten dementieconsulent	5.290	5.449
607	Begeleiding doelgroepen	25.143	25.897
607	Anti-discriminatiebureau	3.023	
607	Anti-discriminatievoorzieningen (oorm.AU)	9.424	12.820
608	De Twern	763.062	785.954
609	St.Jongerencentra Waalwijk	755.830	778.505
609	Jeugdwerk Sprang-C/Waalwijk	31.742	32.694
609	Jeugd- en jongerenwerk	57	0
609	Vereniging Den Bolder	245.256	217.470
609	Integraal Jeugd-/Jongerenbel.	144	0
609	Jeugdwerk (Op Stap)	82.468	84.942
609	Dagact.jongeren met psych.problemen	7.467	7.691
609	Project taakstraffen	34.174	35.199
610	Creches en peuterspeelzalen	454.808	468.452
611	Dagarrangementen Balade	76.380	78.680
612	Begeleiding statushouders	205.508	212.703
615	Jeugdcultuurfonds	18.398	18.950
615	Budgetmaatjes	11.005	11.335
615	Innovatiefonds initiatieven samenleving	10.732	11.054
615	Schuldenvrije toekomst jongeren	16.590	17.088
615	Huiswerkbegeleiding	15.770	16.243
630	Vrijwilligerspunt	48.376	49.827
630	Ondersteuning vrijwilligers	127.518	131.344
630	Innovatie budget lokaal en bovenlokaal	107.420	110.643
631	Mantelzorg, ondersteuning en waardering	40.497	41.712
804	Buurtbemiddeling	7.014	7.224
	Totaal budgetsubsidies	9.218.815	9.524.365
Product	Omschrijving	Primaire begroting 2022	Primaire begroting 2023
	<u>Overige subsidies</u>		
010	Reg.samenwerking De Langstraat, wonen	6.888	0
102	Regionaal Haltbureau	9.885	10.122
102	Veiligheidshuis Waalwijk	32.451	34.074
305	Nat. park Loonse/Drunense duinen	13.623	14.304

401	Leerlingenvervoer	936.249	1.361.061
411	Taalhuis Waalwijk	23.073	23.627
506	Kinderboerderij Waspik	15.240	15.000
508	Lokale omroep	31.688	32.449
509	Culturele en welzijnsinstellingen	10.553	10.806
509	Dansverenigingen	2.190	2.243
509	Muziekverenigingen	30.583	31.317
509	Toneelverenigingen	7.986	8.178
509	Zangverenigingen	18.568	19.014
509	Amateuristische kunstbeoefening	38.708	39.637
509	Hal amateurtheater	19.682	20.154
510	Carnavalsverenigingen	6.353	6.505
510	Heemkundekringen	4.260	4.362
510	Oranjeverenigingen	5.713	5.850
510	Intocht St. Nicolaas	2.232	2.286
510	St. V.O.G.W. (oorlogsgraven)	1.138	1.165
511	Uitvoering kadernotite sportbeleid 2012-2016	489.075	500.813
604	Kinderboerderij 't Erf	40.474	41.445
604	Culturele evenementen	106.136	208.683
604	Kosten ARBO/BHV	10.900	11.162
605	St. AMW Juvans	113.955	116.690
605	Slachtofferhulp M.en W-Brabant	5.326	5.454
606	Steunpunt De Blijde Incomste	11.717	11.998
606	Ouderenorganisaties	17.443	17.862
606	Diensten Bij Wonen met Zorg	21.596	22.114
606	Activiteiten Alzheimercafé	3.534	3.619
608	St.Buurtwerk Capelle en Vrijhoeve	9.066	9.284
609	t Schooltje (Carmelietenstr.56)	12.024	12.313
609	St. Jeugdland	2.187	2.239
609	Scoutingverenigingen	21.557	22.074
615	Jeugdsportfonds Brabant	56.473	57.828
615	Speelgoedbank	10.160	10.404
615	Voedselbank	10.488	10.740
615	De Strohalm	10.488	10.740
616	Project Klussenbus	3.747	0
709	Volksgesondheid	23.370	24.539
709	Maatschappelijke opvang	30.014	30.734
711	JGZ (WMO)	275.234	281.840
810	Wijde Biesbosch/Platform Langstraat	11.041	11.306
	Totaal overige subsidies	2.513.068	3.066.035
Product	Omschrijving	Primaire begroting 2022	Primaire begroting 2023
	<u>Verbonden partijen</u>		
010	Algemene kosten ROM	231.796	217.144
010	Bijdrage Midpoint	230.623	236.082
101	Bijdrage veiligheidsregio (brandweer)	2.734.817	2.864.585
513	Bijdrage SALHA (archief)	351.637	349.638
616	Bijdrage in exploitatiekosten Baanbrekers	1.982.000	3.997.000
708	OMWB (omgevingsdienst M-W-Brabant)	713.411	789.629
709	GGD inwonersbijdrage	1.703.155	1.812.623
	Totaal verbonden partijen	7.947.439	10.266.701

Recapitulatie		
Budgetsubsidies	9.218.815	9.524.365
Overige subsidies	2.513.068	3.066.035
Totaal subsidies	11.731.883	12.590.400
Verbonden partijen	7.947.439	10.266.701
Totaal inkomensoverdrachten	19.679.322	22.857.101

Overzicht te ontvangen subsidies

Overzicht te ontvangen subsidies

In de door de raad vastgestelde financiële verordening is bepaald in artikel 9i, dat het college bij de jaarstukken en begroting een overzicht opneemt van de ontvangen Rijks-, Provinciale en Europese subsidies die een bedrag van € 1.000 te boven gaan . Onderstaand overzicht betreft de prognose van de te ontvangen subsidies voor 2023 e.v. (bedragen * € 1). De subsidies voor 2023 zijn veelal nog onbekend.

Subsidieproject	Subsidieregeling	Fase	Subsidie
1. Energie installatie locatie Tavenu (2018-2033)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Uitvoering	2.991 (jaarlijks)
2. Energie installatie locatie de Leest (2018-2033)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Uitvoering	2.860 (jaarlijks)
3. Energie installatie locatie zwembad (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Uitvoering	14.805 (jaarlijks)
4. Energie installatie locatie gemeentewerf (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Uitvoering	17.537 (jaarlijks)
5. Energie installatie locatie sporthal De Zeine (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Uitvoering	17.984 (jaarlijks)
6. Energie installatie locatie sporthal De Slagen (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Uitvoering	28.169 (jaarlijks)
7. Energie installatie locatie stadhuis (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Uitvoering	12.007 (jaarlijks)
8. Energie installatie locatie Schoolstraat, Den Bolder (periode 2011-2026)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Uitvoering	10.238 (jaarlijks)
9. Diverse projecten verkeer en vervoer	Provincie Noord-Brabant-Regeling Verkeer en Vervoer	Uitvoering	P.M.
10. Mensgerichte maatregelen	Provincie Noord-Brabant-Regeling Verkeer en Vervoer	Uitvoering	P.M.
		Totaal bedrag	106.591